

खण्ड १: परिचय

१.१ पर्सा जिल्लाको संक्षिप्त परिचय

पर्सा नेपालको प्रदेश नं. २ (साविक मध्यमाञ्चल विकास क्षेत्र अन्तर्गत नारायणी अञ्चल) मा पर्ने प्रमुख व्यापारिक नाका तथा औद्योगिक क्षेत्रको रूपमा परिचित तराई तथा मधेश क्षेत्रमा पर्ने एक प्रमुख जिल्ला हो । यो जिल्ला समुद्री सतहबाट १२२ देखि ९२५ मिटर सम्मको उचाइमा फैलिएको छ । यस जिल्लाको हावापानी उष्ण र समशितोष्ण प्रकृतिको छ । जिल्लाको कुल क्षेत्रफल १३५३ वर्ग कि.मि.(१३८९४३ हेक्टर) छ । जसमा कृषि योग्य भूमि ५४७३२ हेक्टर, खेती गरिएको भूमि ५००४६ हेक्टर, सिंचित क्षेत्र २३५६६.५ हेक्टर, वन जंगलले ढाकेको क्षेत्र करिब ७५८४३ हेक्टर, चरण क्षेत्र २८५६ हेक्टर, र अन्य ४२३१ हेक्टर पर्दछ । यस जिल्लाको जम्मा क्षेत्रफल मध्ये पर्सा वन्य जन्तु तथा आरक्ष क्षेत्र र चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जले लगभग ५६८.३२ वर्ग कि.मि. ढाकेको छ । उष्ण र समशितोष्ण हावापानी रहेको यस जिल्ला औसत तापक्रम अधिकतम ४०^० से. देखि न्यूनतम १८^० से. सम्म रहने गरेको छ ।

जिल्लाको दक्षिणी भागमा रहेको समथर भूमि नै पर्सा जिल्लाको मुख्य खेतीयोग्य भूमि हो । यहि भागमा विभिन्न उद्योग तथा कलकारखानाहरु सञ्चालित छन् । जिल्ला सदरमुकाम वीरगञ्ज पनि यसै क्षेत्रमा अवस्थित छ ।

जिल्लाको नामाकरण : भण्डै चराको ठुङ्ग आकारको भु- आकृतियुक्त पर्सा जिल्लाको महुवन गाउँमा रहेको पारसनाथ मठको नामबाट जिल्लाको नाम पर्सा नामाकरण गरिएको हो भन्ने ईतिहासकारहरुको कथन छ । सो मठ मकवाना राजा माणिक्य सेनले ईस्वी सन् १७०७ मा बनाएका थिए । नेपालको ढोका (Gateway of Nepal) को नामले चिनिने प्रसिद्ध शंकराचार्यद्वारा यहि जिल्लाको सदरमुकाम वीरगञ्ज शहरको दक्षिण भागमा पर्ने भारतसँगको सीमा (रक्सौल नाका) मा रहेको छ । त्यसैले वीरगञ्ज एक औद्योगिक एवं वाणिज्यद्वारको रूपमा परिचित रहँदै आएको छ ।

राणकालिन पर्सा जिल्लाको सदरमुकाम समेत रहेको र सन् १८४७ जुलाई महिनाको अलौ पर्व घटेको अलौ भन्ने ठाँउमा अहिले देशको पहिलो सुक्खा बन्दरगाहाको निर्माण भई सञ्चालनमा आईसकेको छ । यसले गर्दा वाणिज्यद्वारा रुपी जिल्लाको ख्यातीलाई अझ बढावा मिलेको छ । श्री ३ वीरशम्शेरको प्रधानमन्त्रीत्व कालमा (वि.सं. १९४२ देखि १९५८ सम्म) अलौबाट गहवा गाँउमा सदरमुकाम सारिएपछि गहवा गाँउलाई उनैको नामबाट वीरगञ्ज नामाकरण गरिएको हो ।

तालिका : १.१ भौगोलिक अवस्थिति

क्र. सं.	विवरण	
१	सिमाना	
	पूर्व	बारा जिल्ला
	पश्चिम	चितवन जिल्ला र भारतको विहार राज्य
	उत्तर	मकवानपुर र चितवन जिल्ला
	दक्षिण	भारतको विहार राज्य
२	अक्षांश	२७ ^० देखि २७ ^० २६' उत्तर
३	देशान्तर	८४ ^० ८' देखि ८४ ^० २७' पूर्व
४	उचाई(समुद्री सतहबाट)	१२२ देखि ९२५ मिटर
५	हावापानी	उष्ण र समशितोष्ण
६	औषत तापक्रम	अधिकतम ४० ^० से. र न्यूनतम १८ ^० से.
७	वार्षिक औषत वर्षा	१७६०.६ मि.लि.
८	जिल्ला सदरमुकाम	विरगञ्ज उपमहानगरपालिका

स्रोत : जिल्ला वस्तुगत विवरण २०७१, त.का., पर्सा

तालिका : १.२ जनसंख्या सम्बन्धी विवरण २०६८

क्र. सं	विवरण	इकाई	जम्मा
१	पुरुष जनसंख्या	जना	३१२३५८ (५१.९७ %)
२	महिला जनसंख्या	जना	२८८६५९ (४८.०३ %)
३	जम्मा जनसंख्या	जना	६०१०१७
४	लैङ्गिक अनुपात	प्रतिसय महिलामा पुरुषको संख्या	१०८.२१
५	जम्मा घरपरिवार संख्या	वटा	९५५३६
६	औषत घरपरिवार संख्या	व्यक्ति प्रतिघरपरिवार	६.२९
७	क्षेत्रफल	वर्ग कि. मि.	१३५३
८	जनघनत्व	व्यक्ति प्रति वर्ग कि. मि.	४४४
९	जनसंख्या वृद्धिदर	प्रतिशत प्रतिवर्ष	१.९०
१०	जनसंख्या दोब्बर हुन लागने समय	वर्ष	३७
११	घरपरिवार वृद्धिदर	प्रतिशत प्रतिवर्ष	१.८४

स्रोत : रा.ज.ग. २०६८, के.त.वि.

१.२ पर्सा जिल्लाको प्रशासनिक तथा भौगोलिक विभाजन (साविक)

६६ गाविस , एक महानगरपालिका र एक नगरपालिका रहेको यस जिल्लालाई राजनैतिक हिसाबले १५ इलाका र ५ निर्वाचन क्षेत्रमा विभाजन गरिएको छ । यस जिल्लाको सदरमुकाम वीरगंजमा रहेको छ । भारतको रक्सौल वा विहार राज्यसँग सिमाना जोडिएको यस जिल्लाको सदरमुकाम वीरगंज दक्षिण भेकमा रहेको छ । सदरमुकाम भारतसँग जोडिएको भएपनि अरु भाग भने उत्तरमा पर्दछ । भारतको विहारबाट नेपाल पस्ने प्रवेशद्वारको रूपमा रहेको यस जिल्लाले सडकको सञ्जाल अन्तर्गत महेन्द्र राजमार्गलाई छोएको छैन । श्रोत साधनले सम्पन्न रहेको यस जिल्ला उपलब्ध श्रोत साधनलाई प्रभावकारी रूपमा जिल्लाको विकासमा परिचालन गर्न सकिएको छैन ।

साविक राजनैतिक र प्रशासनिक विभाजन

संसदीय निर्वाचन क्षेत्र	५	नगरपालिका / म.न.पा.	१/१
गाउँ विकास समिति	६६	इलाका	१५

भु- संरचनाको हिसाबले पर्सा जिल्लालाई निम्न तिन भागमा विभाजन गर्न सकिन्छ :-

१. चुरेडाँडा (उत्तरको चुरे पर्वत)

२ चारकोशे भाडी (मध्ये भागको भावर प्रदेश)

३. तराई (दक्षिणको समथर भूमि)

क्षेत्रफलको हिसाबले चुरेडाँडाले ४८५३२ हे. (३४.९३ %) , चारकोशे भाडीले २८५९२ हे. (२०.५८ %) र तराई क्षेत्रले ६१८१९ हे. (४४.४९ %) भु-भाग ओगटेको पाईन्छ ।

यस जिल्लाको क्षेत्रफल , २०६८ सालको जनसंख्या तथा घरपरिवार संख्यालाई नेपाल, तराई प्रदेश, मध्यमाञ्चल विकासक्षेत्र , मध्य तराई क्षेत्र एवं नारायणी अञ्चलसँग तुलना गरी हेर्दा तत् तत् क्षेत्रमा पर्सा जिल्लाको अंश निम्न बमोजिम रहेको पाईन्छ ।

१.३ नयाँ कायम भएका गाउँपालिका तथा नगरपालिका, वडा, नयाँ नाम र केन्द्र

१) महानगरपालिकाको नाम: बिरगंज महानगरपालिका

समावेश भएका साविक गा.वि.स.वा न.पा. वा गाविस/नपाका वडाहरू: बिरगंज उपमहानगरपालिका

जनसंख्या: २०७९८०

क्षेत्रफल: ७५.२४ वर्ग कि.मी.

प्रस्तावित केन्द्र: साविक बिरगंज उपमहानगरपालिका कार्यालय

वडा संख्या: २७

सीमाना:

पूर्व: बारा जिल्ला

पश्चिम: बहुदरमाई र विन्दवासिनी गा.पा.

उत्तर: वेलवा र पर्सागढी गा.पा.

दक्षिण: भारत

वडा विभाजन

वडा नं	समावेश भएका साविक गाविस/नपाहरू	साविक वडा नं.	कैफियत
१	बिरगंज	१	
२	बिरगंज	२	
३	बिरगंज	३	
४	बिरगंज	४,५	
५	बिरगंज	६	
६	बिरगंज	७,८,११	
७	बिरगंज	९	
८	बिरगंज	१०	
९	बिरगंज	१२	
१०	बिरगंज	१३	
११	बिरगंज	१४	
१२	बिरगंज	१५	
१३	बिरगंज	१६	
१४	बिरगंज	१७	
१५	बिरगंज	१८	
१६	बिरगंज	१९	
१७	बिरगंज	२०	
१८	बिरगंज	२१	
१९	बिरगंज	२२	
२०	बिरगंज	२३	
२१	बिरगंज	२४	
२२	बिरगंज	२५	
२३	बिरगंज	२६	
२४	बिरगंज	२७	
२५	बिरगंज	२८	
२६	बिरगंज	२९	
२७	बिरगंज	३०	

२) नगरपालिकाको नाम:पोखरिया नगरपालिका

समावेश भएका साविक गा.वि.स.वा न.पा. वा गाविस/नपाका वडाहरू:पोखरिया नगरपालिका, बेरियाबिर्ता, पर्शुरामपुर, हरिहरपुर बिर्ता, बिर्चीबर्वा, मुडली र भेडीयारी गा.वि.स.

जनसंख्या: ५५१५३

क्षेत्रफल: ५६.८१वर्ग कि.मी.

प्रस्तावित केन्द्र: साविक पोखरिया नगरपालिका कार्यालय

वडा संख्या:११

सीमाना:

पूर्व: बिन्दबासिनी, बहुदरमाई गा.पा.

पश्चिम: धोबीनी र छिपरमाई गा.पा.

उत्तर: सखुवा प्रसौनी र जगरनाथपुर गा.पा.

दक्षिण: पकाहा मैनापुर गा.पा.

वडा विभाजन

वडा नं	समावेश भएका साविक गाविस/नपाहरू	साविक वडा नं.	कैफियत
१	पोखरिया	१-४	
२	पोखरिया	५-८	
३	मुडली	१-९	
४	भेडीयारी	१-९	
५	हरिहरपुर बिर्ता	१-९	
६	पर्शुरामपुर	१-९	
७	बिर्चीबर्वा	१-९	
८	पोखरिया	९,१०	
९	पोखरिया	१४,१५	
१०	पोखरिया	१३	
	बेरिया बिर्ता	१-५	
११	पोखरिया	११,१२	
	बेरियाबिर्ता	६-९	

३) गाउँपालिकाको नाम:सुवर्णपुर गाउँपालिका

समावेश भएका साविक गा.वि.स.वा न.पा. वा गाविस/नपाका वडाहरू:ठोरी, निर्मलबस्ती, सुवर्णपुर, महादेबपट्टी, सेढवा गा.वि.स.

जनसंख्या: ३०८३७

क्षेत्रफल:१४५.२६ वर्ग कि.मी.

प्रस्तावित केन्द्र: साविक सुवर्णपुर गा.वि.स. कार्यालय

वडा संख्या:७

सीमाना:

पूर्व: पटेर्वा सुगौली गा.पा. र पर्सा वन्यजन्तु आरक्ष

पश्चिम: चितवन जिल्ला र भारत

उत्तर: चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज

दक्षिण: जगनाथपुर गा.पा. र भारत

वडा विभाजन

वडा नं.	समावेश भएका साविक गा.वि.स./न.पा.हरु	साविक वडा नं.	कैफियत
१	ठोरी	१-४	
२	ठोरी	५-९	
३	निर्मलवस्ती	१-४	
४	निर्मलवस्ती	५-९	
५	सुवर्णपुर	१-९	
६	महादेवपट्टी	१-९	
७	सेढवा	१-९	

४) गाउँपालिकाको नाम: जगरनाथपुर गाउँपालिका

समावेश भएका साविक गा.वि.स.वा न.पा. वा गाविस/नपाका वडाहरु: जानकीटोला, घोडदौडा प्रिप्रा (८,९), जगरनाथपुरसिरा, पिडारीगुठी, विजवानिया, औरहा र मसिहानी गा.वि.स.

जनसंख्या: ३२६४७

क्षेत्रफल: ४५.२९ वर्ग कि.मी.

प्रस्तावित केन्द्र: साविक जगरनाथपुर गा.वि.स. कार्यालय

वडा संख्या: ६

सीमाना:

पूर्व: पटेर्वा सुगौली गा.पा. र सखुवा प्रसौनी गा.पा.

पश्चिम: भारत

उत्तर: सुवर्णपुर र पटेर्वा सुगौली गा.पा.

दक्षिण: धौबीनी गा.पा. र पोखरिया न.पा.

वडा विभाजन

वडा नं.	समावेश भएका साविक गा.वि.स./न.पा.हरु	साविक वडा नं.	कैफियत
१	पिडारीगुठी	१-९	
२	जानकीटोला	१-९	
	घोडदौडाप्रिप्रा	८-९	
३	विजवानिया	१-९	
४	जगरनाथपुरसिरा	१-९	
५	मसिहानी	१-९	
६	औरहा	१-९	

५) गाउँपालिकाको नाम: धौबीनी गाउँपालिका

समावेश भएका साविक गा.वि.स.वा न.पा. वा गाविस/नपाका वडाहरु: धौबीनी, लङ्गडी, हरिहरपुर, घोडदौडा पिपरा (१-७) र भिखमपुर गा.वि.स.

जनसंख्या: १९९११

क्षेत्रफल: २४.४१ वर्ग कि.मी.

प्रस्तावित केन्द्र: साविक लङ्गडी गा.वि.स.को कार्यालय

वडा संख्या: ५

सीमाना:

पूर्व: पोखरिया न.पा.

पश्चिम: छिपहरमाई र भारत

उत्तर: जगरनाथपुर गा.पा.

दक्षिण: छिपहरमाई गा.पा.

वडा विभाजन

वडा नं.	समावेश भएका साविक गा.वि.स./न.पा.हरु	साविक वडा नं.	कैफियत
१	घोडदौडापिप्रा	१-७	
२	भिखमपुर	१-९	
३	हरिहरपुर	१-९	
४	लंगडी	१-९	
५	धोविनी	१-९	

६) गाउँपालिकाको नाम:छिपहरमाई गाउँपालिका

समावेश भएका साविक गा.वि.स.वा न.पा. वा गाविस/नपाका वडाहरु:मिर्जापुर, सम्झौता, जयमङ्गलापुर, तुलसी वरुवा र भिस्वा गा.वि.स.

जनसंख्या:२६६८४

क्षेत्रफल:२४.९० वर्ग कि.मी.

प्रस्तावित केन्द्र: साविक भिस्वा गा.वि.स.को कार्यालय

वडा संख्या: ५

सीमाना:

पूर्व: पोखरीया न.पा. र पखाहा मैनपुर गा.पा.

पश्चिम: भारत

उत्तर: धोवीनी गा.पा.

दक्षिण: भारत

वडा विभाजन

वडा नं.	समावेश भएका साविक गा.वि.स./न.पा.हरु	साविक वडा नं.	कैफियत
१	मिर्जापुर	१-९	
२	सम्झौता	१-९	
३	जयमङ्गलापुर	१-९	
४	तुलसीवर्वा	१-९	
५	भिस्वा	१-९	

७) गाउँपालिकाको नाम:पकाहा मैनपुर गाउँपालिका

समावेश भएका साविक गा.वि.स.वा न.पा. वा गाविस/नपाका वडाहरु:धोरे, पकाहा मैनपुर, लाहाबरथकरी, सुर्जाहा, र सबैठवा गा.वि.स.

जनसंख्या:२०७१७

क्षेत्रफल:२१.२६वर्ग कि.मी.

प्रस्तावित केन्द्र: साविक पकाहा मैनपुर गा.वि.स. कार्यालय

वडा संख्या: ५

सीमाना:

पूर्व: विन्दबासिनी गा.पा.

पश्चिम: छिपहरमाई गा.पा.

उत्तर: पोखरीया न.पा.

दक्षिण: भारत

वडा विभाजन

वडा नं.	समावेश भएका साविक गा.वि.स./न.पा.हरु	साविक वडा नं.	कैफियत
१	घोरे	१-९	
२	सूर्जाहा	१-९	
३	पकाहामैनपुर	१-९	
४	लहावरथकरी	१-९	
५	सवैठवा	१-९	

८) गाउँपालिकाको नाम:बिन्दवासिनी गाउँपालिका

समावेश भएका साविक गा.वि.स.वा न.पा. वा गाविस/नपाका वडाहरु: अमरपट्टी, झौवागुठी, प्रसौनी भाटा र बहुअर्वा भाटा गा.वि.स.

जनसंख्या: २४४६८

क्षेत्रफल:२६.०४कि.मी.

प्रस्तावित केन्द्र: साविक बहुअर्वा भाटा गा.वि.स.को कार्यालय

वडा संख्या:५

सीमाना:

पूर्व: बिरगंज महानगरपालिका

पश्चिम: पकाहा मैनापुर गा.पा. र पोखरिया न.पा.

उत्तर: पोखरिया ना.पा. बहुदरमाई गा.पा.

दक्षिण: भारत

वडा विभाजन

वडा नं.	समावेश भएका साविक गा.वि.स./न.पा.हरु	साविक वडा नं.	कैफियत
१	बहुअर्वाभाटा	४,५,९	
२	बहुअर्वाभाटा	१,२,३, ६,७,८	
३	अमरपट्टी	६-९	
	झौवागुठी	२,६	
४	अमरपट्टी	१-५	
	झौवागुठी	१,७,८,९	
५	प्रसौनीभाटा	१-९	

९) गाउँपालिकाको नाम:बहुदरमाई गाउँपालिका

समावेश भएका साविक गा.वि.स.वा न.पा. वा गाविस/नपाका वडाहरु: विश्रामपुर, बैरियाविर्ता, रामनगरी, भौराटार, गम्हरिया, बहुवरी पिडारी र नगरदाहा गा.वि.स.

जनसंख्या: ३८५४६

क्षेत्रफल:३१.५५वर्ग कि.मी.

प्रस्तावित केन्द्र: साविकबहुवरी पिडारी गा.वि.स.को कार्यालय

वडा संख्या: ८

सीमाना:

पूर्व: बिरगंज मनपा

पश्चिम: पोखरिया न.पा.र सखुवा प्रसौनी गा.पा.

उत्तर: सखुवा प्रसौनी र पर्सागढी गा.पा.

दक्षिण: बिरगंज उमनपा र बिन्दवासिनी

वडा विभाजन

वडा नं.	समावेश भएका साविक गा.वि.स./न.पा.हरु	साविक वडा नं.	कैफियत
१	विश्रामपुर	१-९	
२	वैरियावर्ता	१-९	
३	नगरदाँहा	१-९	
४	बहुवरीपिडारी	१-९	
५	भौराटार	१,२, ७-९	
६	गम्हरिया	१-९	
७	भौराटार	३-६	
८	रामनगरी	१-९	

१०) गाउँपालिकाको नाम:बेलवा गाउँपालिका

समावेश भएका साविक गा.वि.स.वा न.पा.वा गाविस/नपाका वडाहरु: बसडिलवा, बेलवा पर्सौनी, चोरनी, लालपर्सा र बगही गा.वि.स.

जनसंख्या: ३६१०६

क्षेत्रफल: ५६.८५ वर्ग कि.मी

प्रस्तावित केन्द्र: साविक बेलवा गा.वि.स.को कार्यालय

वडा संख्या: ७

सीमाना:

पूर्व: बारा जिल्ला

पश्चिम: पर्सागढी गा.पा.र विरगंज म.न.पा.

उत्तर: पर्सा वन्यजन्तु आरक्ष

दक्षिण: विरगंज मनपा

वडा विभाजन

वडा नं.	समावेश भएका साविक गा.वि.स./न.पा.हरु	साविक वडा नं.	कैफियत
१	बसडिलवा	१-९	
२	बगही	१-९	
३	लालपर्सा	१-९	
४	बेलवा	१-५	
५	चोर्नी	१-६	
६	चोर्नी	७-९	
७	बेलवा	६-९	

११) गाउँपालिकाको नाम:पर्सागढी गाउँपालिका

समावेश भएका साविक गा.वि.स.वा न.पा. वा गाविस/नपाका वडाहरु:बगबन्ना, विरुवागुठी, हरपुर, बागेश्वरी तितरौना पंचरुखी गा.वि.स.

जनसंख्या: ३८६०७

क्षेत्रफल: ९९.६९ वर्ग कि.मी.

प्रस्तावित केन्द्र: साविक हरपुर गा.वि.स.को कार्यालय

वडा संख्या: ६

सीमाना:

पूर्व: बेलवा गा.पा.

पश्चिम: सखुवा प्रसौनी गा.

उत्तर: पर्सा वन्यजन्तु आरक्ष

दक्षिण: विरगंज मनपा र बहुदरमाई गा.पा.

वडा विभाजन

वडा नं.	समावेश भएका साविक गा.वि.स./न.पा.हरु	साविक वडा नं.	कैफियत
१	बागवना	१-९	
२	बिरुवागुठी	१, ५, ६	
३	बिरुवागुठी	२,३,४, ७-९	
४	हरपुर	१-९	
५	बागेश्वरी तित्रौना	१-९	
६	पंचरुखी	१-९	

१२) गाउँपालिकाको नाम:सखुवा प्रसौनी गाउँपालिका

समावेश भएका साविक गा.वि.स.वा न.पा. वा गाविस/नपाका वडाहरु: सखुवा प्रसौनी, देउरवाना, महुवन, लखनपुर मधुवन मथौल र कौवावन कटैया गा.वि.स.

जनसंख्या: ३३०९२

क्षेत्रफल: ७४.२७वर्ग कि.मी.

प्रस्तावित केन्द्र: साविक सखुवा प्रसौनी गा.वि.स. कार्यालय

वडा संख्या: ६

सीमाना:

पूर्व: पर्सागढी गा.पा.

पश्चिम: पटेर्वा सुगौली गा.पा.

उत्तर: पर्सा बन्धजन्तु आरक्ष

दक्षिण: बहुदरमाई गा.पा र पोखरिया न.पा.

वडा विभाजन

वडा नं.	समावेश भएका साविक गा.वि.स./न.पा.हरु	साविक वडा नं.	कैफियत
१	मधुवनमथवल	१-९	
२	सखुवाप्रसौनी	१-९	
३	कौवावनकटैया	१-९	
४	देउरवाना	२-९	
५	महुवन, देउरवाना १	१-९	
६	लखनपुर	१-९	

१३) गाउँपालिकाको नाम:पटेर्वा सुगौली गाउँपालिका

समावेश भएका साविक गा.वि.स. वा न.पा. वा गाविस/नपाका वडाहरु: सुपौली, शंकरसरैया, पटेर्वा सुगौली, सोनबर्सा, गादी, जितपुर र निचुटा गा.वि.स.

जनसंख्या: ३६२४२

क्षेत्रफल: १०३.११वर्ग कि.मी.

प्रस्तावित केन्द्र: साविक पटेर्वा सुगौली गा.वि.स. कार्यालय

वडा संख्या: ७

सीमाना:

पूर्व: सखुवा प्रसौनी गा.पा.

पश्चिम: सुवर्णपुर र जगरनाथपुर गा.पा.

उत्तर: पर्सा बन्धजन्तु आरक्ष

दक्षिण: जगरनाथपुर गा.पा.

वडा विभाजन

वडा नं.	समावेश भएका साविक गा.वि.स./न.पा.हरु	साविक वडा नं.	कैफियत
१	सुपौली	१-९	
२	जितपुर	१-९	
३	शंकरसरैया	१-९	
४	सोनवर्षा	१-९	
५	गादी	१-९	
६	पटेर्वासुगौली	१-९	
७	निचुटा	१-९	

स्रोत : <http://www.llrc.gov.np/>

गाउँपालिका, नगरपालिका तथा विशेष, संरक्षित वा स्वायत्त क्षेत्रको संख्या तथा सीमाना निर्धारण आयोग

तालिका : १.३ सारांश

गाउँपालिका/ न.पा.	साविकको गा.वि.स. तथा न.पा.	वडा संख्या
बिरगंज महानगरपालिका	बिरगंज उपमहानगरपालिका	२७
पोखरिया नगरपालिका	पोखरिया नगरपालिका, बेरियाबिर्ता, पर्शुरामपुर, हरिहरपुर बिर्ता, बिर्चीबर्वा, मुडली र भेडीयारी गा.वि.स.	११
सुवर्णपुर गाउँपालिका	ठोरी, निर्मलबस्ती, सुवर्णपुर, महादेबपट्टी, सेढवा गा.वि.स.	७
जगरनाथपुर गाउँपालिका	जानकीटोला, घोडदौडा प्रिप्रा (८,९), जगरनाथपुरसिरा, पिडारीगुठी, बिजवानिया, औरहा र मसिहानी गा.वि.स.	६
धोबीनी गाउँपालिका	धोबीनी, लङ्गडी, हरिहरपुर, घोडदौडा पिपरा(१-७) र भिखमपुर गा.वि.स.	५
छिपहरमाई गाउँपालिका	मिर्जापुर, सम्झौता, जयमङ्गलापुर, तुलसी वरुवा र भिस्वा गा.वि.स.	५
पकाहा मैनपुर गाउँपालिका	धोरे, पकाहा मैनपुर, लाहाबरथकरी, सुर्जाहा, र सबैठवा गा.वि.स.	५
बिन्दबासिनी गाउँपालिका	अमरपट्टी, झौवागुठी, पर्सांनी भाटा र बहुअर्वा भाठा गा.वि.स.	५
बहुदरमाई गाउँपालिका	विश्रामपुर, बैरियाबिर्ता, रामनगरी, भौराटार, गम्हरिया, वहुवरी पिडारी र नगरदाहा गा.वि.स.	८
बेलवा गाउँपालिका	बसडिलवा, बेलवा पर्सांनी, चोरनी, लालपर्सा र बगही गा.वि.स.	७
पर्सागढी गाउँपालिका	बगबन्ना, विरुवागुठी, हरपुर, बागेश्वरी तितरौना पंचरुखी गा.वि.स.	६

गाउँपालिका/ न.पा.	साविकको गा.वि.स. तथा न.पा.	वडा संख्या
सखुवा प्रसौनी गाउँपालिका	सखुवा प्रसौनी, देउरबाना, महुवन, लखनपुर मधुवन मथौल र कौवावन कटैया गा.वि.स.	६
पटेर्वा सुगौली गाउँपालिका	सुपौली, शंकरसरैया, पटेर्वा सुगौली, सोनबर्सा, गादी, जितपुर र निचुटा गा.वि.स.	७

नोट : जिल्ला प्राविधिक समिति तथा स्थानीय तह पुनःसंरचना आयोगबाट प्रस्ताव गरिएको

तालिका : १.४ जिल्लाको क्षेत्रफल , जनसंख्या र परिवार संख्याको अंश

क्षेत्र	पर्साको क्षेत्रफल %	पर्साको जनसंख्या %	पर्साको घरपरिवार संख्या %
नेपाल	०.९२	२.२७	१.७६
तराई प्रदेश	३.९८	४.५१	३.७८
मध्यमाञ्चल विकास क्षेत्र	४.९४	६.२२	४.८७
मध्य तराई	१४.५१	१२.७७	११.५७
नारायणी अञ्चल	१६.६८	२०.२०	१८.०५

स्रोत : रा.ज.ग. २०६८, के.त.वि.

तालिका : १.५ जिल्लाको केही प्रवाह सूचकहरु

क्र.सं.	विवरण	२०२८ साल	२०३८ साल	२०४८ साल	२०५८ साल	२०६८ साल
१	पर्सा जिल्लाको जनसंख्या	२०२१२३	२८४३३८	३७२५२४	४९७२१९	६०१०१७
२	जनसंख्याको आनुपातिक वितरण	१.७५	१.८९	२.०१	२.१५	२.२७
३	जनघनत्व (जनसंख्या प्रति वर्ग कि.मि.)	१५९.६	२१०.१५	२७५.३३	३६७.४९	४४४
४	औषत वार्षिक जनसंख्या वृद्धिदर	-	३.४१	२.७	२.८९	१.९
५	घरपरिवार संख्या	३७५६९	४५७८५	६०६३०	७९४५६	९५५३६
६	परिवारको औषत आकार					६.२९
७	पुरुष महिला अनुपात	१०७.७१	१०६.०५	१०७.४१	१०९.९७	१०८.२१
८	बालबालिका महिला अनुपात	५९२	७२५	६५७	५७७	४७९
९	कुल आश्रित अनुपात	७७.६	९३.४	९०.२२	८४.७५	८०.७३
१०	बालबालिका आश्रित अनुपात	६८.८	८१.४	८०.८	७५.३	६८.८
११	वृद्धवृद्धाहरुको आश्रित अनुपात	८.८	१२	९.४	९.४	११.९३
१२	पुरुषहरुको विवाह गर्ने औषत उमेर (वर्ष)		१८	१८.९	२१.१	१९.५
१३	महिलाहरुको विवाह गर्ने औषत उमेर (वर्ष)		१३.७	१५.१	१७.२	१७.१
१४	शहरी जनसंख्या	१२९९९	४३६४२	६८७३४	११२४८४	१३९०६८
१५	जिल्लाको जनसंख्यामा शहरी जनसंख्याको प्रतिशत	६.४३	१५.३५	१८.४६	२२.६२	२३.१४
१६	देशको शहरी जनसंख्यामा जिल्लाको शहरी जनसंख्याको अनुपात	२.८१	४.५५	४.०९	३.४८	३.०७
१७	शहरी क्षेत्रको पुरुष महिला अनुपात	१३३.९२	१११.३६	११३.६५	११८.३	११८.३७
१८	अनुपस्थित जनसंख्या				०.५	१.३४
१९	कुल आर्थिक क्रियाकलाप दर	४७.१५	६४.८९	४६.८३	५४.७९	४३.९१

२०	पुरुषहरूको आर्थिक क्रियाकलाप दर	८४.८१	८७.४	७१.४३	७२.८	६४.४८
२१	महिलाहरूको आर्थिक क्रियाकलाप दर	५.२६	४१.५८	२०.२८	३४.६५	२१.६२
२२	बालबालिकाको आर्थिक क्रियाकलाप दर	-	-	-	२१.३१	४.५१
२३	बालकहरूको आर्थिक क्रियाकलाप दर	-	-	-	२३.०८	६.२१
२४	बालिकाहरूको आर्थिक क्रियाकलाप दर	-	-	-	१९.२४	२.६८
२५	सौतेनी आमा-बाबुसंग बसेका बालबालिकाहरूको	-	-	-	०.८८	०.०७
२६	अन्य नातेदार वा नाता नपने व्यक्तिहरूसंग बसेका बालबालिकाहरू	-	-	-	१.७८	०.२
२६	रोजगारदातासंग बसेका बालबालिकाहरू	-	-	-	०.४३	०.०२
२७	घर, जग्गा र पाल्नु चौपायामा महिलाको स्वामित्व अनुसार परिवारको विवरण	-	-	-	१७.८७	२०.०५
२८	विधुवाहरूको समानुपात	-	-	-	४.८८	४.०६
२९	विधुरहरूको समानुपात	-	-	-	२.४१	१.६२
३०	पारपाचुके र छुट्टिएका व्यक्तिहरूको समानुपात	-	-	-	०.१८	०.०९

स्रोत :नेपालको जनगणना २०५८ का सूचकहरू तथा प्रवाह नक्साङ्कन, के.त.वि. , ईसिमोड, एसएनभि तथा रा.ज.ग. २०६८

नोट :

तालिकामा प्रयोग गरिएका सूचकहरूको संक्षिप्त परिभाषा :-

जनसंख्याको आनुपातिक वितरण :- देशको कुल जनसंख्यामा जिल्लाको जनसंख्याको अनुपात (प्रतिशतमा)

जनघनत्व :- प्रति वर्ग कि.मि. क्षेत्रफलमा बसोबास गर्ने जनसंख्या

औषत वार्षिक जनसंख्या वृद्धिदर :- प्रतिवर्ष जनसंख्या वृद्धि प्रतिशतमा

परिवार :- परिवार भनेको नाता पर्ने वा नपर्ने वा दुवै अक्सर एउटै भान्सामा खानपिन गर्ने व्यक्तिहरूको समुह हो ।

परिवारको औषत आकार :- प्रति एकाई परिवारमा बस्ने व्यक्तिहरूको संख्या

पुरुष महिला अनुपात :- प्रति १०० महिलामा पुरुषको संख्या

बालबालिका महिला अनुपात :- प्रति हजार प्रजनन उमेर समुह (१५ देखि ४९ वर्ष)का महिलाहरूमा ० देखि ४ वर्ष सम्मका बालबालिकाको संख्या

कुल आश्रित अनुपात :- प्रति १०० जना १५ देखि ५९ वर्ष उमेर समुहका व्यक्तिहरूमा ० देखि १४ वर्ष र ६० वा सो भन्दा माथिका उमेर समुहको कुल जनसंख्या

बाल आश्रित अनुपात :- प्रति १०० जना १५ देखि ५९ वर्ष उमेर समुहका व्यक्तिहरूमा ० देखि १४ वर्ष उमेर समुहका बालबालिकाहरूको संख्या

बालिका आश्रित अनुपात :- प्रति १०० जना १५ देखि ५९ वर्ष उमेर समुहका व्यक्तिहरूमा ० देखि १४ वर्ष उमेर समुहका बालिकाहरूको संख्या

बालक आश्रित अनुपात :- प्रति १०० जना १५ देखि ५९ वर्ष उमेर समुहका व्यक्तिहरूमा ० देखि १४ वर्ष उमेर समुहका बालकहरूको संख्या

वृद्धवृद्धाहरूको आश्रित अनुपात :- प्रति १०० जना १५ देखि ५९ वर्ष उमेर समुहका व्यक्तिहरूमा ६० वा सो भन्दा माथिका उमेर समुहको जनसंख्या

शहरी पुरुष महिला अनुपात :- शहरी क्षेत्रका प्रति १०० महिलामा पुरुषको संख्या

अनुपस्थित जनसंख्या :- देश बाहिर गएका र कुल जनसंख्याको अनुपात प्रतिशतमा

कुल आर्थिक क्रियाकलाप दर :- १० वर्ष वा सो भन्दा माथि उमेरका कुल जनसंख्यामा आर्थिक दृष्टिले अक्सर क्रियाशिल जनसंख्या प्रतिशतमा

बालबालिकाको आर्थिक क्रियाकलाप दर :- १० देखि १४ वर्षका आर्थिक रूपले सक्रिय बालबालिकाको संख्या र सोही उमेर समुहका कुल बालबालिकाको संख्याको अनुपात प्रतिशतमा

बालकहरूको आर्थिक क्रियाकलाप दर :- १० देखि १४ वर्षका आर्थिक रूपले सक्रिय बालकको संख्या र सोही उमेर समुहका कुल बालकहरूको संख्याको अनुपात प्रतिशतमा

बालिकाहरूको आर्थिक क्रियाकलाप दर :- १० देखि १४ वर्षका आर्थिक रूपले सक्रिय बालिकाको संख्या र सोही उमेर समुहका कुल बालिकाको संख्याको अनुपात प्रतिशतमा

सौतेनी आमा-बाबुसंग बसेका बालबालिकाहरू :- १६ वर्ष मुनिका सौतेनी आमा बाबुसंग बसेका बालबालिकाको संख्या र सोही उमेर समुहका कुल बालबालिकाको संख्याको अनुपात प्रतिशतमा

अन्य नातेदार वा नाता नपर्ने व्यक्तिहरूसंग बसेका बालबालिकाहरू :- १६ वर्ष मुनिका नातेदार वा नाता नपर्ने व्यक्तिहरूसंग बसेका बालबालिकाको संख्या र सोही उमेर समुहका कुल बालबालिकाको संख्याको अनुपात प्रतिशतमा

रोजगारदातासंग बसेका बालबालिकाहरू :- १६ वर्ष मुनिका रोजगारदातासंग बसेका बालबालिकाको संख्या र सोही उमेर समुहका कुल बालबालिकाको संख्याको अनुपात प्रतिशतमा

विधुवाहरूको समानुपात :- १० वर्ष र सो भन्दा माथिका उमेरका विधुवाहरूको संख्या र सोही उमेर समुहका विवाहित महिलाहरूको संख्याको अनुपात प्रतिशतमा

विधुरहरूको समानुपात :- १० वर्ष र सो भन्दा माथिका उमेरका विधुरहरूको संख्या र सोही उमेर समुहका विवाहित पुरुषहरूको संख्याको अनुपात प्रतिशतमा

पारपाचुके र छुट्टिएका व्यक्तिहरूको समानुपात :- १० वर्ष र सो भन्दा माथिका उमेरका पारपाचुके र छुट्टिएका व्यक्तिहरूको संख्या र सोही उमेर समुहका कुल विवाहित जनसंख्याको अनुपात प्रतिशतमा

१.४ पर्सा जिल्लाका केही रमणीय तथा ऐतिहासिक स्थलहरू

जिल्लाको प्रमुख ऐतिहासिक तिर्थस्थल र पर्यटकीय स्थलका रूपमा अलौ, विन्ध्यवासिनी, वीरगंज, महुवन, बैरियावर्ता, गादी, सेढवा, ठोरी, घडिआर्वा पोखरी, पारसनाथ मंदिर, गहवा माई मन्दिर, बार्ता मन्दिर, बौद्ध भिस्वा चैत्य, रामभौरी भाठा, पर्सा वन्यजन्तु आरक्ष, शंकराचार्यद्वार, घण्टाघर आदि पर्दछन्। यस किसिमका महत्वपूर्ण क्षेत्रलाई सम्बर्धन गरी विकासको गतिलाई तिब्रता दिन सकिने बलियो सम्भावना यस जिल्लामा रहेको छ। समतल तराई मैदानको फाँट र चुरे पर्वतीय छटाले भरिएको पर्साको परिदृश्यलाई समेटेर स्थानीय स्तरको गरिवी निवारण गर्नका लागि पर्यटकिय नगरीको रूपमा यस जिल्लालाई विकास गर्नु पर्ने अवस्था देखिन्छ।

क. महुवन मठ

पर्सा जिल्लाको पश्चिम उत्तर गण्डक नहरको छेउमा अवस्थित धार्मिक, सांस्कृतिक, पुरातात्विक एवं ऐतिहासिक दृष्टिले महत्वपूर्ण यो मठ अन्तर्गत प्रसिद्ध ऐतिहासिक पारसनाथ महादेवको मन्दिर रहेको छ। सयौं वर्ष पहिले भननाथ बाबा भन्ने एकजना सन्तले पारसनाथ महादेव लिङ्गको स्थापना गर्नु भएको र सन् १७०७ मा मकवानपुरका राजा माणिक्य सेनले पारसनाथ मन्दिरको निर्माण गराएको भन्ने भनाई रहेको महुवन मठको परिसरमा राणाकालमा ५२ कोठाको नाचघर पनि बनाइएको थियो, जुन १९९० को भुकम्पबाट खण्डहरमा परिणत भयो भन्ने कुरा विज्ञहरू बताउछन्।

पारसनाथ मन्दिरको नामबाट नै पर्सा जिल्लाको नामाकरण भएको हो भन्ने केही इतिहासविद्हरूको भनाई रहेको हुँदा यस मठको ऐतिहासिक पक्ष अध्ययनको विषय बनेको छ। शुद्ध मनले चिन्ताएको कुरा पारसनाथ महादेवले पुन्याउछन् भन्ने लोकोक्ति रहेको यस मन्दिरमा बसन्त पञ्चमी र शिवरात्रीमा ठुलो मेला लाग्दछ।

ख. गीता मन्दिर

वीरगञ्ज नगरको केन्द्रमा अवस्थित घडिअर्वा पोखरीको पूर्वपट्टी जोडिएर रहेको गीता मन्दिर धार्मिक, सांस्कृतिक दृष्टिले निकै महत्वपूर्ण रहेको छ । यस मन्दिरमा श्री कृष्ण भगवानको जीवनमा घटेका महत्वपूर्ण घटनाहरूलाई मन्दिरभित्रका भित्ताहरूमा विभिन्न मूर्तिहरूद्वारा बडो आकर्षक ढंगले प्रदर्शित गरिनुका साथै श्रीमद्भगवत गीताका सम्पूर्ण अध्यायहरू संगमरमरमा लेखी भित्तामा टाँसिएको छ । वीरगञ्जवासीहरू तथा अन्य सहयोगी भक्तजनहरूको सहयोगबाट निर्माण गरिएको यस मन्दिरमा विभिन्न समयमा विभिन्न धार्मिक कार्यहरू हुने गर्दछन् ।

ग. शंकराचार्य द्वार

वीरगञ्ज - रक्सौल सडकको नेपाल भारत सिमाना नजिक इनरवा भन्ने स्थानमा रहेको यो प्रसिद्ध द्वार नेपालको ऐतिहासिक मन्दिरहरूको वास्तुकला प्रतिविम्बित हुने किसिमले निकै आकर्षक ढंगमा निर्माण गरिएको नेपाल प्रवेश गर्ने द्वारको रूपमा यसले नेपाली कलाकृतिको बेजोड नमूना प्रस्तुत गर्न सकेको छ । वीरगञ्ज आउने सबैलाई अवलोकन गर्न लोभ्याउने यो द्वारको शिलान्यास २०३१ साल जेष्ठ ४ गते जगद्गुरु शंकराचार्य श्री १००८ जयेन्द्र सरस्वती स्वामी महाराजको करकमलबाट भएकोमा उहाँबाट नै २०४४ साल चैत्र ७ गते उदघाटन सुसम्पन्न भएको थियो ।

घ. विर्ता माईको मन्दिर:

वीरगञ्ज नगरको दक्षिण भागमा मूल सडकमा रहेको यो मन्दिर त्यस भेगको इष्टदेवीको रूपमा पूजा अर्चना गर्ने स्थलको रूपमा प्रसिद्ध छ । यो मन्दिर स्थापनाको तिथि मिति बारे ठोस प्रमाण नपाइएता पनि धेरै पहिलेदेखि नै यो मन्दिर रहँदै आएको र बेला बखत जीर्णोद्धार हुँदै आएको कुरा विज्ञहरू बताउँछन् । यस मन्दिरमा श्रद्धालु भक्तजनहरू दिनहुँ जाने गरेतापनि बडा दशैंको समयमा दर्शनार्थीहरूको ठुलो भीड लाग्ने गर्दछ ।

ङ. अलखिया मठ

वीरगञ्ज नगरको केन्द्रमा रहेको यस मठमा शिव भगवानको प्राचीन मन्दिर छ । स्वामी अलखिया बाबाको सक्रियतामा निर्माण भएको हुनाले यस मठलाई अलखिया मठ नामाकरण गरिएको हो भन्ने भनाई रहेको छ । श्रद्धालु भक्तजनहरूले दैनिक पूजा अर्चना गर्ने यस मठमा विशेष गरी शिवरात्री पर्व र तीजको अवसरमा ठुलो मेला लाग्ने गर्दछ ।

च. श्री महावीर स्थान

वीरगञ्ज नगरको मुख्य सडकमा रहेको महावीर स्थानमा पुरै संगमरमरद्वारा आकर्षक ढंगमा निर्मित मन्दिर भित्र भगवान हनुमानको मुर्ति स्थापना गरिएको छ । प्रत्येक दिन विहान बेलुका श्रद्धालु भक्तजनहरू दर्शनार्थ जाने गरेको यो मन्दिरले त्यस क्षेत्रको शोभा बढाएको छ ।

छ. बौद्ध चैत्य, भिस्वा

वीरगञ्ज नयाँ बसपार्कभन्दा पूर्व-उत्तरको कुनामा रहेको ऐतिहासिक यो चैत्य धार्मिक, सांस्कृतिक एवं पुरातात्विक दृष्टिले पनि निकै महत्वपूर्ण रहेको छ । वि.सं. २०४४ सालदेखि बौद्ध चैत्यको स्थापना भएपश्चात हालसम्म ५ वटा बौद्ध प्रस्तर मूर्तिहरू स्थापना भइसकेका छन् । चारैतिर वृक्षरोपण गरी संरक्षण गरिएको यो स्थान पर्यटकीय दृष्टिले पनि महत्वपूर्ण रहेको छ । यस चैत्यको मर्मत सम्हार तथा प्रचार प्रसार गरी विरगञ्जमा प्रशस्त स्वदेशी तथा विदेशी धार्मिक पर्यटकहरू भित्र्याउने सम्भावना बोकेको छ ।

ज. गहवामाईको मन्दिर

वीरगञ्ज नगरको केन्द्रमा अवस्थित आराध्यदेवी श्री गहवामाईको यो मन्दिर धार्मिक दृष्टिले निकै प्रसिद्ध मन्दिर हो । आफूले भाकल गरेका कुराहरु देवीले पूरा गर्छिन भन्ने जनविश्वासका कारण यहाँ दिनहुँ श्रद्धालुहरु दर्शनार्थ आउने गर्छन । प्रत्येक वर्ष महाअष्टमीका दिन ठुलो मेला लाग्ने यस मन्दिरमा देश विदेशका थुप्रै श्रद्धालुहरु दर्शन गर्न र बली चढाउन आउने गर्छन । करीब १५० वर्ष पहिले निर्माण गरिएको भन्ने भनाई रहेको यो मन्दिर समय समयमा जीर्णोद्धार भइरहेको देखिन्छ । हाल त्यहाँ अतिथी सदनको निर्माण भएको हुनाले विवाह, व्रतबन्ध तथा अन्य धार्मिक कर्महरुको लागि समेत यो स्थल निकै उपयोगी बन्न पुगेको छ ।

झ. घण्टाघर (वीरेन्द्र प्रभात घडी)

सामान्य बोलचालमा घण्टाघर भनी सम्बोधन गरिने र यसै नामबाट प्रसिद्धि पाएको वीरेन्द्र प्रभात घडी वीरगञ्जको केन्द्रविन्दु तथा नगरकै संकेत चिन्ह (लोगो) को रूपमा स्थापित छ ।

ञ. घडीअर्वा पोखरी

श्री छठीमाईको अर्घ दिने ठाँउको रूपमा प्रसिद्धी पाएको घडीअर्वा पोखरीको संरक्षण गरी पर्खाल लगाएपछि अचेल वीरगञ्जवासीको लागि विहान बेलुकी घुम्ने स्थलको रूपमा लोकप्रियता पाएको छ । संभवतः नेपालकै एकमात्र आफ्नो किसिमको सुर्य मन्दिर यस पोखरीको बीचमा निर्माण गरिएको छ । सात वटा घोडाहरु रथमा बसेका सुर्य भगवानको आकर्षक प्रस्तर प्रतिमाले यस पोखरीको मात्रै होइन वीरगञ्जकै शोभा बढाएको छ । यस पोखरीको संरक्षण र संभारमा वीरगञ्ज उप-महानगरपालिकाले सहयोग पुऱ्याउदै आएको छ ।

ट. विन्ध्यवासिनी मन्दिर:

वीरगञ्जबाट ८ कि.मी. पश्चिम स्थित ऐतिहासिक तथा धार्मिक मन्दिर नेपाली स्थापत्य कलाको प्रयोग गरी पुनः निर्माण गरिएको छ । राणा प्रधानमन्त्री जंग बहादुर राणाले स्थापना गराएको यो मन्दिर निकै प्राचीन हो भन्ने जनश्रुती छ । यहाँ प्रत्येक वर्ष दशैमा मेला लाग्ने गर्दछ र देश विदेशका हजारौं श्रद्धालुहरु देवीको दर्शन गर्न आँउछन । वीरगञ्जबाट पोखरिया जाने बसमा यो धार्मिक स्थलसम्म सजिलै पुग्न सकिन्छ ।

ड. पर्सा वन्यजन्तु आरक्ष:

वि.सं. २०४४ सालमा स्थापना भएको (सन् २००५मा क्षेत्रफल बढाईएको) तथा २९८.१७ व.कि.मि. क्षेत्रफल ओगटेर पर्सा, मकवानपुर र बारा जिल्लामा फैलिएर रहेको यो आरक्ष वीरगञ्जबाट २८ कि.मी. उत्तरमा चारकोशे भाडीको क्षेत्रमा रहेको छ । विशेषतः जंगली हात्तीहरुको प्रजनन क्षेत्रको रूपमा प्रसिद्ध रहेको यस क्षेत्रमा वँदेल, वन कृकुर, नीलगाई, पाटेबाघ आदि जस्ता जंगली जनावरहरु पनि पाइन्छन । साथै लोप हुन लागेको धनेश चरा पनि यस क्षेत्रमा प्रशस्त पाइन्छ । पर्सा वन्य जन्तु आरक्ष कार्यालय आधाभारबाट स्वीकृति लिएर मात्र यस क्षेत्रमा प्रवेश गर्न पाइन्छ । यस अन्तर्गत भाटा भन्ने स्थानमा चुरे पहाडमाथि प्रसिद्ध दुधेश्वर महादेवको मन्दिर छ, जहाँ प्रत्येक वर्ष शिवरात्रीमा ठुलो मेला लाग्ने गर्दछ । यस आरक्ष भित्र प्रसिद्ध कामिनि दह पनि अवस्थित रहेको छ । पथलैयाबाट ४ कि.मी उत्तर राजमार्गकै छेउमा आधाभार भन्ने स्थानमा यस आरक्ष क्षेत्रको कार्यालय रहेको छ ।

ड. श्री विश्व हिन्दु पार्क, लछमनवा

पिप्रा मठमा विश्व हिन्दु सम्मेलन भएको सम्झना स्वरूप वीरगञ्ज उपमहानगरपालिकाद्वारा निर्माण गरिएको पार्क वीरगञ्जबाट करिब ३ कि.मी. टाढा कलैयातर्फ जाँदा लछमनवा भन्ने स्थानमा अवस्थित छ । चारैतिर पर्खालले घेरिएको, शौचालय र बस्ने स्थानको राम्रो व्यवस्था गरिएको छ । विकासको पर्याप्त संभावना रहेको यो ठाँउको उचित प्रचार प्रसार हुन नसकेका कारण उपेक्षित अवस्थामा छ ।

१.५ महत्वपूर्ण मेला तथा जात्राहरु

तालिका : १.६ विभिन्न समयमा लाग्ने महत्वपूर्ण मेला तथा जात्राहरु

क्र स	जात्रा/ मेला	लाग्ने अवधि	महिना	लाग्ने स्थान
१	भीमसेन जात्रा	१ दिन	भदौ	वीरगंज, विर्ता
२	शिवरात्री मेला	१ दिन	माघ भदौ	सोनवर्षा
३	विजयादशमी मेला	४ दिन	फुलपातीदेखि	विभिन्न स्थानमा
४	श्रीपंचमी मेला	१ दिन	श्रीपंचमी	सखुवा प्रसौनी
५	जीराभवानी मेला	७ दिन	शिवरात्रीदेखि	महादेवपट्टी
६	गडीमाईको मेला	२ दिन	कात्तिक पूर्णिमा	बगवाना
७	माघेमेला	१ दिन	माघे सक्रान्ती	लिपनीविर्ता
८	भाठा मेला	१ महिना	साउन	गादी

१.६ प्रसिद्ध मन्दिर, मस्जिद तथा गुरुद्वारा

१. गहवामाई मन्दिर
२. गीता मन्दिर
३. महावीर मन्दिर
४. विर्तामाई मन्दिर
५. शिव मन्दिर
६. भूटनदेवी माईको मन्दिर
७. बौधीमाई मन्दिर
८. नगवा माईको मन्दिर
९. भिस्वा स्तुप
१०. राणीसती मन्दिर
११. सत्यनारायण मन्दिर
१२. गुरुद्वारा
१३. मस्जिद
१४. लक्ष्मीनारायण मन्दिर
१५. ओसो ध्यान केन्द्र, पानीटंकी
१६. ब्रमाकुमारी राजयोग सेवा केन्द्र
१७. मदिना जामे मस्जिद
१८. मदर्सा बकरतुल कोलुम मर्कज, छपकैया
१९. मूर्ली मस्जिद, मूर्ली, वीरगंज
२०. एक्टिम खान मस्जिद, छपकैया
२१. घुसुकपुर मस्जिद, घुसुकपुर

१.७ छिमेकी मुलुकसँग आवागमन हुने प्रमुख नाकाहरु

मूल प्रवेशद्वार : शंकराचार्यद्वार, वीरगंज

सिसिया , अलौ, भिस्वा, प्रसौनी, जानकीटोला, ठोरी, पाण्डेपूर, सम्भौताको टिउकी

१.८ सिमा स्तम्भहरु

पर्सा जिल्लाको दक्षिणी सिमा भारतको विहार राज्य संग जोडिएको छ । दुई देशको सिमाना दशगजा क्षेत्रतोकी सिमास्तम्भहरुद्वारा छुट्याईएको छ । सिमा स्तम्भहरुको संख्या र स्थिति निम्नानुसार रहेको छ ।

कूल सिमा स्तम्भहरुको संख्या	: १०५
ठीक हालतमा रहेको	: ५७
मर्मत गनुपर्ने	: २५
हराएको	: २१
सीमा स्तम्भ अतिक्रमण भएको	: २

१.९ प्रमुख नदीनाला तथा तालतलैयाहरु

उरिया (ओरिया) नदी, श्रीसिया नदी, गंगोल नदी, नौरङ्गीया नदी, तिलावे नदी, सिक्टा नदी आदि प्रमुख नदीहरु हुना यी खोलाहरु चुरे क्षेत्रबाट उत्पत्ति भई दक्षिण तर्फ बग्ने गर्दछन् वर्षादको समयमा यी नदीहरुमा पानी बहने र प्रायजसो हिउँदमा सुक्खा रहने गर्दछन् । भने पर्सा जिल्लामा बनजारी ताल र कामिनी दह प्रमुख तालका रुपमा रहेका छन् । यसका अतिरिक्त विरगञ्ज उपमहानगरपालिका भित्र घडीअर्वा पोखरी, नगवा पोखरी, मुर्ली पोखरीहरु रहेका छन् । साथै यस जिल्लामा थुप्रै निजि स्वामित्वका तलाउ: र पोखरीहरु छन् । यी पोखरीहरु मुख्यतथा मत्स्यपालनका लागि प्रख्यात छन् । जिल्लाका यस्ता परम्परागत तलाउहरुको धार्मिक तथा साँस्कृतिक महत्व पनि रहेको छ । पर्सा जिल्ला भएर बग्ने जम्मा १२५ नदीनाला र जम्मा पोखरीहरु १०९ वटा रहेको छ ।

१.१० बीरगंजको संक्षिप्त परिचय

बीरगंजको स्थापना भएको झन्डै ११६ वर्षभन्दा बढी भइसकेको छ । तत्कालीन श्री ३ वीर शम्शेरले वि.सं. १९४५ देखि १९५० को बीचमा बीरगंज बजार स्थापना गरेको अनुमान छ । वीर शम्शेरले स्थापना गरेको हुनाले यसको नाम बीरगंज रहन भएको हो भन्ने भनाइ रहेको छ । बीरगंज स्थापनाभन्दा अगाडि पर्सा जिल्लाको मुख्य केन्द्र अलौं थियो । वि.सं. १९०४ साउन महिनामा सुगौलीबाट राजा राजेन्द्रले पर्सा जिल्लाको अलौंमा सैनिक क्याम्प राखेको इतिहास छ ।

बीरगंज बजारको स्थापनाभन्दा अगाडि यस आसपासका गाउँहरु बगही, अलौं, बरेवा, कलैया, प्रसौनी, इनरुवा, छपकैया, अस्तित्वमा आइसकेका थिए । कलैयाबाट प्रसौनी, इनरुवा गाउँ हुँदै छपकैया भएर अलौं जाने सानो बाटो थियो, उक्त बाटोलाई रजैया सडक भनिन्थ्यो भन्ने तथ्य बीरगंजको ऐतिहासिक खोज पुस्तक बीरगंजको नालीबेलीमा उल्लेख छ । जंगलले ढाकेको स्थानमा बीरगंज बजार स्थापना गर्न श्री ३ वीर शम्शेरले आफ्ना विश्वासपात्र द्वय सिद्धवीर माथेमा र ध्वजवीर माथेमा (दुई दाजुभाइ) लाई क्रमशः माल अड्डा तथा काठ माल अड्डाको हाकिम बनाई बीरगंजमा खटाएका थिए । त्यसै सिलसिलामा सिद्धवीर माथेमाले निःशुल्क जग्गा तथा काठ वितरण गर्नुका साथै बीरगंजमा घर बनाउनेहरुलाई नगदको व्यवस्था गरी सहयोग पुर्याएका थिए । उक्त कार्यले पछि सिद्धवीर माथेमालाई मृत्युदण्डको सजायसमेत भुक्तान गर्नु पर्ने अवस्था आइसकेको थियो ।

वीर शम्शेरको स्वर्गवासपछि श्री ३ देवशम्शेर महाराज भए । तर चन्द्र शम्शेरले चलाखीपूर्ण चाल चली करिब तीन महिनाभित्रै देवशम्शेरलाई अपदस्त गरी आफैं श्री ३ महाराजा बने । स्व. वीरशम्शेर र देवशम्शेरका मान्छेहरुलाई चन्द्र शम्शेर देखी सहँदैनथे । वीर शम्शेरका खास मान्छे सिद्धवीर माथेमामाथि रिसइवी साँधी उनले सम्हालेको माल अड्डा

जाँच गराउन लगाई माथेमामाथि तीन लाख अनियमितता गरेको आरोप लगाइयो । सिद्धवीरले बीरगंज बजार बसाल्नमा खर्च गरिएको हिसाब देखाउँदा त्यसलाई अमान्य ठहर गरियो र तत्काल रकम तिर्न आदेश जारी भयो । माथेमाले आफूले नखाएकाले रकम तिर्न नसक्ने जवाफ दिएपछि सजायस्वरूप छातीमा साइनबोर्ड टाँसेर बाजागाजासहित बजार परिक्रमा गराउँदै मच्छाखुशीमा लगेर काटेर हत्या गरिदिने मृत्युदण्डको मौखिक फैसला भयो । खाइ नखाई अहोरात्र खटेर बीरगंज बजार स्थापनामा वीर शम्शेरलाई सहयोग पुर्याउने माथेमामाथि मृत्युदण्डको फैसला भएको खबर सुनेपछि स्व. श्री ३ वीरशम्शेरकी महारानीले आफ्नो तर्फबाट रु. तीन लाख रकम तिरिदिएर माथेमालाई मृत्युदण्डको सजायबाट छुटकारा दिलाइन् ।

हाल नेपालको मुख्य प्रवेशद्वारको रूपमा रहेको बीरगंज शहरसँग जोडिएका नेपालकै प्रमुख मित्रराष्ट्र भारतको रक्सौल शहर पनि स्थापना भएको थिएन । त्यतिबेला भारतीय रेलहरू सुगौलीसम्म मात्र सञ्चालन थिए । सुगौलीबाट सामान ओसारपोसार गरी काठमाडौं लान गोरुगाडा प्रयोग गरिन्थ्यो । गोरुगाडामा सामान लोड गरी रक्सौल हुँदै छपकैया, सिमरा, अमलेखगंज हुँदै भीमफेदीसम्म पुर्याइन्थ्यो र त्यहाँबाट भरियाले पिठ्युँमा बोकी काठमाडौंसम्म पुर्याउँथे । जसरी बीरगंज बजार बन्न पुग्यो त्यसरी नै भारतको रक्सौलमा पनि बजार बसेको हुनुपर्दछ । त्यतिबेला रक्सौल शहर फलेजरगंजको नामले चिनिन्थ्यो । तत्कालीन भारतमा ब्रिटिस साम्राज्यको चलनचल्ती भएकाले त्यहाँका प्रमुख व्यक्तिलाई फलेजर साहेब भनी सम्बोधन गरिन्थ्यो । पछि नेपालको सिमाना हुँदै रेल सेवा विस्तार गरी रेल स्टेशनको नाम रक्सौल रहन गएको बुझिन्छ ।

श्री ३ चन्द्र शम्शेरले आफ्ना दाइले स्थापना गरेको बीरगंज बजारलाई समेत विस्थापित गर्न चाहेका थिए । उनी बीरगंजको बजारलाई त्यहाँबाट हटाएर रौतहटको हजमिनियामा बसाल्न चाहन्थे । बजार विस्थापित गर्ने चाल अनुसार वि.सं. १९८० मा रक्सौलदेखि बीरगंजको मुख्य बजार अतिक्रमण गर्दै अमलेखगंजसम्म रेल लाइन सेवा विस्तार गरे । लिंकबाट रेल कुद्दा आसपासका घरहरू चर्कने, फुट्ने र बासिन्दाहरू आतंकित हुने गर्थे तर बीरगंजबासीहरू अनेक विन्ती भाउ गर्दै रेललाइन बजार बाहिर सार्न अनुरोध गर्नतर्फ लागे तर उनी हजमिनिया जान तयार भएनन् । पछि रेल्वे लिंक बजारको पूर्वतर्फ (बजार बाहिर) सारिएको थियो ।

स्रोत : <http://birgunjmun.gov.np/ne>, वी.म.न.पा.

खण्ड २: जनसंख्या सम्बन्धी विवरण

२.१ जनसंख्या तथ्याङ्कको आवश्यकता

जनसंख्यासम्बन्धी तथ्याङ्कको आवश्यकता कुनै एक क्षेत्र वा वर्ग विशेषमा काम गर्ने मानिसलाई मात्र नभई यससँग सम्बन्धित रहने वा जिज्ञासा राख्ने सबै क्षेत्र वा वर्गका नागरिकहरूलाई उत्तिकै पर्दछ। हरेक मानिसहरू आ-आफ्नो पेशामा वा सेवामा लागि रहेका हुन्छन्, ती सबै पेशामा लागेका मानिसहरूले आ-आफ्नो किसिमको आवश्यकता अनुरूप तथ्याङ्कहरूको प्रयोग र प्रचलनमा ल्याउने गर्दछन्। देशको स्वास्थ्य क्षेत्रको योजना बनाउने योजनाकारहरूको लागि आवश्यक पर्ने जनसंख्या तथ्याङ्क र पर्यटन व्यवसायसँग सम्बन्धितहरूले प्रयोग र प्रचलनमा ल्याउने जनसंख्या सम्बन्धी तथ्याङ्कमा उद्देश्यात्मक विभेद रहेको पाईन्छ। त्यसैगरी राष्ट्र र समाजका हरेक अंगमा रहेर काम गर्ने जो कोही सचेत नागरिकहरूलाई यसको सहायता विना भविष्यको योजना बनाउन र बितेका समयमा भए गरेको कामहरूको सहि मुल्याङ्कन गर्न अष्टेरो पर्दछ। जनसंख्यासम्बन्धी तथ्याङ्कको उपयोग सरकार, स्थानीय सरकार, सरकारी र गैर सरकारी संस्था तथा अध्ययन र अनुसन्धानका क्षेत्रमा लागेका मानिसहरूलाई अत्यधिक पर्ने गर्दछ। यस प्रकार समग्र रूपमा भन्नु पर्दा जनसंख्या तथ्याङ्कको आवश्यकता कुनै एक क्षेत्र विशेषको साँघुरो घेराभित्र मात्र नरही व्यापक क्षेत्रको मानिससँग सम्बन्धित रहेको हुन्छ र मानिसको अस्तित्व रहनुजेलसम्म यसको आवश्यकता निरन्तर कायम नै रहने छ।

क) राष्ट्रिय जनगणना : कुनै पनि राष्ट्रको भौगोलिक सिमाभित्र कुनै निश्चित समय र परिधिभित्र रहेर त्यस क्षेत्रमा बसोबास गर्ने सम्पूर्ण नागरिकहरूको गणना गर्ने प्रकृतिलाई राष्ट्रिय जनगणना भनिन्छ। अर्को शब्दमा भन्नुपर्दा जनताहरूको सम्पूर्ण विवरण सहितको तथ्याङ्क संकलनलाई जनगणना भनिन्छ। जनगणना गर्नुको मुख्य उद्देश्य त्यस क्षेत्रमा रहने मानिसको निश्चित संख्याको यकिन गर्नु हो। यसको लागि कुनै क्षेत्र विशेषमा रहेको निश्चित घरहरूको संख्यालाई लिइन्छ र उक्त घरमा रहेका परिवार संख्या, महिला/पुरुष, रहन सहनको स्तर, वसाई-सराई, शिक्षाको अवस्था तथा जन्म तथा मृत्युको सम्पूर्ण बानौट आदिलाई समावेश गरी तथ्याङ्क संकलन गरिन्छ।

जनगणनाबाट संकलन भएको तथ्याङ्क देशको सामाजिक तथा आर्थिक विकासको लागि योजना तर्जुमा, अध्ययन एवं अनुसन्धान गर्न प्रयोग गरिने आधारभूत तथ्याङ्क भएकाले कुनै पनि देशमा राष्ट्रिय जनगणनालाई एक महत्वपूर्ण राष्ट्रव्यापी कार्यको रूपमा लिईन्छ। यस्तो आयोजना संचालन गर्नको लागि आर्थिक स्रोत जनशक्ति र साधन जुटाउनु पर्ने तथा तयारीको लागि पनि लामो समय लाग्ने भएकोले सबै जसो मुलुकहरूमा जनगणना सामान्यतया १०/१० वर्षमा गर्ने चलन रहेको छ। नेपालमा वि.सं १९६८ (सन् १९९१) देखि जनगणना गर्ने काम शुरु भएको हो। त्यसपछि लगभग प्रत्येक १०/१० वर्षमा जनगणना सञ्चालन हुँदै आएको छ। वि.सं २०६८ (सन् २०११) को गणना नेपालको इतिहासमा ११ औं जनगणना हो।

२.२ महत्वपूर्ण तथ्याङ्कीय परिभाषाहरू

कुनै पनि विषयको तथ्याङ्क संकलन गर्दा सो को परिभाषा स्पष्ट उल्लेख हुनु आवश्यक हुन्छ। संकलन गरिएका तथ्याङ्कहरू परिभाषामा एकरूपता भएमा तथ्याङ्कलाई तुलनात्मक रूपमा अध्ययन गरिन सकिने भएकोले यहाँ उल्लेख गरिएको हो। नेपालमा महत्वपूर्ण तथ्याङ्क संकलन गर्ने जिम्मेवारी केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागले पाएकोमा जनसांख्यिक तथ्याङ्क आदि संकलन गर्दा उक्त निकायले गरेको परिभाषा अनुसार नै गर्दा एकरूपता हुने हुन्छ। केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागद्वारा संचालन गरिने राष्ट्रिय जनगणनामा प्रयोग गरिएको केही परिभाषा यहाँ उल्लेख गरिएको छ।

क) जनगणना विधि र अक्सर बसोबास : गणना गर्दाको मुख्य उद्देश्य भनेको गणनामा कोहि व्यक्ति नछुटुन् तथा कोहि नदोहरिउन् भन्नु हो। जनगणना गर्ने दुई वटा विधिहरू छन् ति हुन: १) वास्तविक उपस्थिति विधि (*De-facto method*): यस विधिबाट तथ्याङ्क संकलन गर्नु भनेको निश्चित समयमा जो जहाँ छ त्यहिबाट तथ्याङ्क संकलन गर्नु हो। यो पद्धतिमा प्रायः निश्चित रातको समयलाई सन्दर्भ समय मानि त्यस रात जो जहाँ छ त्यहिबाट तथ्याङ्क संकलन गरिन्छ। २) स्थाई

वसोवास गणना विधि (*De-jure method*), यस विधिबाट तथ्याङ्क संकलन गर्नु भनेको *Legal place of Residence* अर्थात कानूनी रूपमा वसोवास गरेको ठाउँबाट तथ्याङ्क संकलन गर्नु हो ।

वि. स. २००९/११ देखि प्रत्येक दश-दश वर्षमा संचालन हुँदै आएका जनगणनाहरू मोडिफाइड डे जुरे (*Modified de-jure*) पद्धतिको आधारमा गणना हुँदै आएको छ। यस विधि अनुसार व्यक्तिको गणना गर्दा व्यक्ति प्रायःजसो जुन ठाउँमा बसोबास गर्छन्, त्यो व्यक्ति/परिवारको गणना त्यही ठाउँबाट गर्नुपर्दछ। गणनाको अवधिमा कुनै व्यक्ति छोटो समयको लागि औषधोपचार वा तीर्थयात्रा वा पर्यटनका लागि आफ्नो अक्सर बसोबासको स्थान छोडी अन्यत्र गएको भएतापनि त्यस्ता व्यक्तिहरूको गणना अक्सर बसोबासको आधारमा सम्बन्धित स्थानको भएको मानि सो स्थानबाटै गणना गरिन्छ। यस्तै यस विधिमा कामगर्ने मान्छे वा भान्से पनि एउटै परिवारमा खाने र बसोबास गर्नेगरेको भए तिनीहरूलाई त्यही परिवारमा सामेल गरी गणना गर्नुपर्दछ।

सामान्यतया व्यक्तिहरूको गणना गर्दा अक्सर बसोबासको अवधारणाबाट नै गणना गर्नुपर्दछ। तर अक्सर बसोबास यकिन गर्न नसकिएको अवस्थामा कुनै पनि व्यक्ति ६ महिना वा सो भन्दा बढी समयको लागि स्वदेशकै अन्यत्र स्थान वा विदेशमा गएको रहेछ भने त्यस्ता व्यक्तिलाई गणना गरिएको स्थानमा समावेश गरिदैन। त्यस्तै प्रकारले कुनै पनि व्यक्ति ६ महिना वा सो भन्दा बढी समय देखि स्वदेशकै अन्यत्र स्थान वा विदेशबाट आई यस क्षेत्रमा बसोबास गरिरहेको रहेछ भने त्यस्ता व्यक्तिलाई गणना गरिएको क्षेत्र वा स्थानमा समावेश गरिन्छ।

ख) घर परिवार : सामान्यतया एउटै आम्दानी तथा खर्चले व्यवहार चलाई एकै भान्सामा खानपान गरी बसेका व्यक्तिहरूको समूहलाई परिवार भनिन्छ। परिवारमा एकमात्र वा धेरै व्यक्तिहरू हुन सक्दछन्। तिनीहरू नातेदार पनि हुन सक्छन्, नहुन पनि सक्छन् वा कोही असम्बन्धित व्यक्ति (जस्तो कृषि काम गर्ने स्थायी कामदार, स्थायी रूपमा काम गर्ने कामदार) मिलेर पनि परिवार बन्न सक्दछ। एउटा घरमा एक वा एकभन्दा बढी परिवार पनि बसोबास गरेको हुन सक्दछ।

ग) परिवार मूली : परिवारको सबै सदस्यले त्यस परिवारको मुख्यरूपमा मानिआएको व्यक्ति (पुरुष वा महिला) लाई परिवारको मुली भनिन्छ। परिवारमा भै-परी आउने सबै व्यवहार चलाउने अधिकार तथा जिम्मेवारी परिवार मुलीको हुन्छ।

घ) अपाङ्गता : अपाङ्गता भन्नाले शरीरको कुनै एक वा एकभन्दा बढी अंगहरूले सामान्य रूपमा काम गर्न नसकेर दैनिक कार्यहरू सरलतापूर्वक गर्नु अप्ठ्यारो पर्ने अवस्था हो। यस प्रकारको अवस्था स्थायी वा अस्थायी हुनसक्दछ। विभिन्न कानूनी दस्तावेजहरू तथा अन्य सर्वेक्षणहरूले अपनाएको परिभाषा अनुसार बुँदागतरूपमा अपाङ्गता भन्नाले :

- हातखुट्टा कमजोर, लुलो भई कुनै कामकाज गर्न समस्या, हिड्दुल गर्न समस्या भएको।
- आँखाले देख्नमा समस्या भए।
- बोल्लमा समस्या र कानले सुन्नमा समस्या भए।
- उमेर अनुसार व्यवहार गर्न नसक्ने र सिक्नमा वा पढ्नमा ढिलाई वा गाह्रो हुनु।
- एकोहोरो भएर बस्ने, दिक्क मान्ने र दिक्कदार भई एकान्तमा बस्ने, छोप्ने जस्ता अनौठो व्यवहार गर्ने र आत्महत्या बारे भन्ने वा आत्महत्या गर्न कोशिस गर्नु जस्तो व्यवहार।
- छारेरोग वा छोप्ने रोग/व्यथाले ग्रसित भए।
- कुनै दीर्घ समस्या वा रोग भएको भए।

२.३ जिल्लाको जनसंख्या सम्बन्धी विवरण

जनसंख्याका आधारभुत तथ्याङ्कहरूको विवरण यस खण्डमा राखिएको छ । राष्ट्रिय जनगणना २०६८ का प्रकाशित तथा वेभसाइट मार्फत सार्वजनिक गरिएका तथ्याङ्कहरूलाई गणना एवं प्रशोधन गरेर केही सूचकहरू तयार गरिएको छ । जिल्लाको कोरा जन्मदर, कुल प्रजनन दर, बाल मृत्युदर, शिशु मृत्युदर, औषत आयु र मातृ मृत्युदर जनसांख्यिक गणना भएता पनि स्वास्थ्य सम्बन्धी महत्वपूर्ण सूचकको रूपमा लिइन्छ । जिल्ला स्तरमा बाल मृत्युदर तथा मातृमृत्यु दरको गणना भएको छैन । जनसांख्यिक गणनाहरू जिल्ला स्तरमा हरेक ५/५ वर्षमा सर्वेक्षण वा अनुमान गर्नु पर्ने भएता पनि हालसम्म यस्तो योजना तथा नीतिहरू बनेको देखिदैन । १०/१० वर्षमा हुने जनगणनामा मात्र भरपर्नु पर्ने अवस्था रहेको छ । तर यी सूचकहरू तथ्याङ्क विभागबाट हालसम्म सार्वजनिक भएको छैन ।

यस खण्डमा जिल्ला तथा गाउँपालिका र नगरपालिकास्तरका आधारभुत जनसांख्यिक विवरण, जातजाति, मातृभाषा, धर्म, लिङ्ग, अपाङ्गता लगायतका तथ्याङ्कहरू समावेश गरिएको छ । गाउँपालिका तथा नगरपालिका केही जनसांख्यिक विवरणहरू विस्तृतरूपमा उल्लेख गरिएको छ ।

२.४ जनसंख्या र जनघनत्व

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ का अनुसार यस जिल्लाको कुल घरधुरी संख्या र जिल्लाको कुल जनसंख्या अधिल्लो जनगणना २०५८ भन्दा बढेको देखिन्छ । राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार पर्सा जिल्लाको कुल जनसंख्या ६,०१,०१७ रहेको छ, जसमध्ये पुरुष ५१.९७ प्रतिशत (३,१२,३५८) र महिला ४८.०३ प्रतिशत (२,८८,६५९) रहेका छन् । गत २०५८ सालको जनगणनामा जिल्लाको कुल जनसंख्या ४,९७,२१९ रहेको थियो जसमध्ये पुरुष २,६०,४११ र महिला २,३६,८०८ जना रहेका थिए । यसैगरी कुल जनसंख्याको २३.१४ प्रतिशत शहरमा र बाँकी ७६.८६ प्रतिशत गाउँमा बसोबास गरेको देखिन्छ ।

समग्रमा भने जिल्लाको कुल जनसंख्या वृद्धिदर १.९० प्रतिशत रहेको छ । यस बाहेक लैङ्गिक अनुपात १०९.९७ बाट घटेर १०८.२१ मा पुगेको छ भने औषत परिवार संख्या २०५८ को राष्ट्रिय जनगणना भन्दा बढेको छ जसको मान ६.२६ बाट ६.२९ मा पुगेको छ । गाउँपालिका/ नगरपालिका अनुसार हेर्दा औषत परिवार धेरै हुने गाउँपालिकामा बहुदरमाइ (६.९२) र कम हुने गाउँपालिकामा सुवर्णपुर (५.०९) पर्दछन् । गाउँपालिका/ नगरपालिका अनुसार हेर्दा धेरै लैङ्गिक अनुपात हुने गाउँपालिकामा पकाहामैनपुर (१०८.८८) कम हुने गाउँपालिकामा सुवर्णपुर (९६.२३) पर्दछन् ।

जिल्लाको जनघनत्व (प्रति वर्गकिलोमिटरमा बसोबास गर्ने जनसंख्या) हेर्दा ३६७.४९ बाट बढेर ४४४ मा पुगेको छ । यसैगरी गाउँपालिका/नगरपालिका मध्ये जनघनत्व बढी हुनेमा वीरगंज महानगरपालिका २७६४ र कम हुनेमा सुवर्णपुर गाउँपालिका २१२ पर्दछ । पर्सा जिल्लाका साविक क्षेत्र.नं. अन्तर्गत पर्ने गाविस र नगरपालिकाको वडा र परिवारसंख्या, जनसंख्याका साथै सदरमुकामसम्मको दुरीको विवरण क्षेत्रगत रूपमा तलको तालिकामा दिइएको छ ।

यसमा संस्थागत परिवार र संस्थागत जनसंख्या समावेश गरिएको छैन ।

२.५ पर्सा जिल्लाका साविक क्षेत्र नं. अन्तर्गत पर्ने गाविस र नगरपालिकाको परिवारसंख्या, जनसंख्या र सदरमुकाम सम्मको दुरीको विवरण

तालिका २.१ निर्वाचन क्षेत्र नं. १

क्र.सं.	गाविस र नगरपालिका जम्मा	परिवार संख्या	जनसंख्या			सदरमुकामसम्मको दुरी(कि.मी.)
			जम्मा	पुरुष	महिला	
		२०८४२	१२४९२७	६६३४६	५८५८१	
१	बैरियावर्ता (दा.पु.)	९०८	६३४०	३३०३	३०३७	९.००
२	वी.उमनपा-१	१२१०	८,००५	४२११	३७९४	०
३	वी.उमनपा-२	१३७७	९०१२	४७६७	४२४५	०
४	वी.उमनपा-३	१३५८	७०८३	३८७३	३२१०	०
५	वी.उमनपा-४	४२७	२२९७	११७०	११२७	०
६	वी.उमनपा-५	३१२	१८०७	९०८	८९९	०
७	वी.उमनपा-६	६०३	३६८५	१९१२	१७७३	०
८	वी.उमनपा-७	२३९	१६४८	८७५	७७३	०
९	वी.उमनपा-८	१७१	१११५	५६७	५४८	०
१०	वी.उमनपा-९	८५८	४५९७	२४२९	२१६८	०
११	वी.उमनपा-१०	१२३५	६५३५	३४६७	३०६८	०
१२	वी.उमनपा-११	२८६	१६५६	८७१	७८५	०
१३	वी.उमनपा-१२	६२१	३३०२	१७२७	१५७५	०
१४	वी.उमनपा-१३	२९३४	१४७२०	८२३७	६४८३	०
१५	वी.उमनपा-१९	३५९१	२०५८४	११०५२	९५३२	०
१६	वी.उमनपा-२०	१२१३	८५६६	४४३३	४१३३	४.५
१७	वी.उमनपा-२२	७७७	५१९९	२७५२	२४४७	६.९
१८	वी.उमनपा-२७	९९६	६६६८	३६४२	३०२६	१.९
१९	वी.उमनपा-२८	८२८	५९३२	३११४	२८१८	३.२
२०	वी.उमनपा-२९	८९८	६१७६	३०३६	३१४०	७.४

स्रोत : जनसंख्या र परिवार संख्या के.त.वि. , दुरी जि.वि.स.पर्सा

तालिका :२.२ निर्वाचन क्षेत्र नं. २

क्र.सं.	गाविस र नगरपालिका जम्मा	परिवार संख्या	जनसंख्या			सदरमुकामसम्मको दुरी(कि.मी.)
			जम्मा	पुरुष	महिला	
		१९३५२	१२२३३५	६४१८४	५८१५१	
१	विरगंज उमनपा-१४	२४६६	१२३७२	६६०५	५७६७	०
२	विरगंज उमनपा-१५	१५६०	८४९३	४४५६	४०३७	०
३	विरगंज उमनपा-१६	२०११	१०९०३	५९७७	४९२६	०
४	विरगंज उमनपा-१७	१२०६	८५५०	४३६२	४१८८	०
५	विरगंज उमनपा-१८	१६९९	९५४०	५११४	४४२६	०
६	विरगंज उमनपा-२१	८४७	६१९३	३२७६	२९१७	६.२
७	विरगंज उमनपा-२३	६१६	४४४९	२३६०	२०८९	८.६
८	विरगंज उमनपा-२४	९७०	६९३८	३६९५	३२४३	५.६
९	विरगंज उमनपा-२५	९३४	६६२७	३४०५	३२२२	८.४
१०	विरगंज उमनपा-२६	७३५	५००१	२६२०	२३८१	३.५
११	विरगंज उमनपा-३०	१०८५	७१६३	३७७०	३३९३	१२.७
१२	बगही	९६४	६५७०	३३९२	३१७८	१५.५

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, बौतहट)

१३	बसडिल्वा	९०३	६४१०	३२९१	३११९	११.१
१४	बेल्वा	१३७०	९३०१	४७९०	४५११	२०.१०
१५	चोर्नी	१३७०	९३४७	४७४७	४६००	१०.२
१६	लालपर्सा	६१६	४४७८	२३२४	२१५४	११.५

स्रोत : जनसंख्या र परिवार संख्या के.त.वि. , दुरी जि.वि.स.पर्सा

तालिका २.३ निर्वाचन क्षेत्र नं. ३

क्र.सं.	गाविस र नगरपालिका	परिवार संख्या	जनसंख्या			सदरमुकामसम्मको दुरी(कि.मी.)
			जम्मा	पुरुष	महिला	
		१८२९५	११९९६९	६१८१६	५८१५३	
१	अमरपट्टी	७०५	४९७१	२५८०	२३९१	१३.००
२	बगबना	१२६६	६९६४	३४८१	३४८३	२२.७
३	बागेश्वरी तित्रीना	९९७	६६६८	३४६७	३२०१	१७.००
४	बहूअरीपिडारी	८५८	५९१९	३१४२	२७७७	१४.९
५	बहूअर्वाभाठा	१०१२	६९८४	३६३४	३३५०	८.७
६	बैरीयावित्ता नौतजा	८००	५२१३	२६३८	२५७५	१२.६
७	विरुवागुठी	२३५०	१३२४८	६६०८	६६४०	१८.७
८	विश्रामपुर	९८५	७०८९	३६६१	३४२८	११.४०
९	घोरे	७२६	४८०४	२४७१	२३३३	२७.६
१०	गम्हरिया	६०२	४१७६	२२२१	१९५५	१२.७
११	गोविन्दपुर साविक गाविस	४४३	२८९७	१४६५	१४३२	२०.२
१२	हरपुर	१००७	६१३९	३१३५	३००४	१६.६
१३	भौवागुठी	९९३	६३६२	३२८७	३०७५	९.८
१४	नगरदाहा	४८५	३५८३	१८५२	१७३१	११.४
१५	पचरुखी	७९२	५५८८	२८६९	२७१९	१२.६
१६	प्रसौनीभाठा	८६६	६१५१	३१३५	३०१६	२३.७
१७	रामनगरी	५१०	३३३३	१६९२	१६४१	१२.७
१८	शिबर्वा पटवारीटोला	९३३	६४९१	३३८४	३१०७	१३.३
१९	सुर्जाहा	६३२	४१५६	२२३१	१९२५	२२.३
२०	भौराटार	१३३३	९२३३	४८६३	४३७०	१४.१

स्रोत : जनसंख्या र परिवार संख्या के.त.वि. , दुरी जि.वि.स.पर्सा

तालिका २.४ निर्वाचन क्षेत्र नं. ४

क्र.सं.	गाविस र नगरपालिका	परिवार संख्या	जनसंख्या			सदरमुकामसम्मको दुरी(कि.मी.)
			जम्मा	पुरुष	महिला	
		१७५६१	११३५२३	५८०६४	५५४५९	
१	औराहा	८०९	५३९२	२७७८	२६१४	२२.२
२	बसन्तपुर	११५७	७९३३	४०९४	३८३९	१७.२
३	भेडीहारी	८४६	५७७२	२९७७	२७९५	२४.३
४	विरन्धीबर्वा	५५८	३६२५	१८४६	१७७९	२१.५
५	देउरबाना	७१९	४८६६	२४६३	२४०३	२१.५
६	गादी	७८२	४३५८	२२०१	२१५७	३०
७	हरिहरपुर विर्ता	४०६	२९६९	१५२७	१४४२	२२.७
८	कौवावनकटैया	६४२	४८८२	२५१६	२३६६	२३.३
९	लहावरथकरी	५२३	४०३८	२१२९	१९०९	२३.३
१०	लखनपुर	७५७	४९६२	२६११	२३५१	१९.६

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, बौतहट)

११	मधुवन मथौल	१२४६	६७८३	३३९४	३३८९	२५.१
१२	महुवन	७६१	४८३७	२४७२	२३६५	१६.६
१३	पकहामैनपुर	४७७	३२३२	१६९५	१५३७	२५.४
१४	मुडली	८२३	५८५०	३०६४	२७८६	२०.२
१५	निचुटा	१०६०	६६२०	३३६३	३२५७	२५.०
१६	पोखरिया साविक गाविस	१०१५	६९९५	३५५८	३४३७	१५.०
१७	सबैठवा	६८०	४४८७	२२७३	२२१४	२६.७
१८	सखुवा प्रसौनी	१२०४	६७१८	३३४२	३३७६	२३.९
१९	सोनवर्षा	१११४	७१५८	३६६४	३४९४	२७.५
२०	सिसिया नौतजा	५२७	३३५६	१७२०	१६३६	१७.०
२१	पटेर्वासुगौली	१०४६	५७६५	२८५२	२९१३	२९.७
२२	परशुरामपुर	४०९	२९२५	१५२५	१४००	२१.१

स्रोत : जनसंख्या र परिवार संख्या के.त.वि., दुरी जि.वि.स.पर्सा

तालिका २.५ निर्वाचन क्षेत्र नं. ५

क्र. स.	गाविस र नगरपालिका	परिवार संख्या	जनसंख्या			सदरमुकामसम्मको दुरी(कि.मी.)
			जम्मा	पुरुष	महिला	
	जम्मा	१९४६६	११७०१५	५९०६२	५७९५३	
१	भिस्वा	८२९	५७३५	२९२०	२८१५	२८.९
२	विजवनिया	५१२	३८१६	१९८७	१८२९	३०.७
३	धोविनी	७०९	४९०३	२४८४	२४१९	२४.३
४	घोडदौडा पिपरा	४८८	३२२७	१६८०	१५४७	२४.९
५	हरिहरपुर नौतज	७०९	४७५८	२४३२	२३२६	२२.३
६	जगरनाथपुर	१०६७	६७४१	३५०८	३२३३	३१.७
७	जयमगलापुर	८१०	५३९८	२७२१	२६७७	३०.७
८	जानकीटोला	६१६	४४०२	२२००	२२०२	२५.१
९	जितपुर	९५२	५१६०	२५२९	२६३१	३७.५
१०	लंगडी	५२५	३४२१	१७३९	१६८२	२०.५
११	महादेवपट्टी	१२०७	७१७४	३७००	३४७४	३७.२
१२	मसिहानी	९६८	६०८१	३१७७	२९०४	२०.७
१३	भिखमपुर	७०८	४६७४	२४०४	२२७०	२४.४
१४	मिर्जापुर	६९०	४२२९	२१८९	२०४०	३०.२
१५	निर्मलवस्ती	२०५५	९७७२	४७७३	४९९९	४६.९
१६	संभौता	९९२	६९९५	३६१७	३३७८	३४.४
१७	शकर सरैया	७७१	४०७०	२०११	२०५९	३२.६
१८	सेढवा	६०९	३२६६	१५९०	१६७६	२५.२
१९	सुवर्णपुर	७७४	३४५२	१५८२	१८७०	३९.९
२०	सुपौली	५७८	३०९५	१५३७	१५५८	३४.८
२१	ठोरी	१४१८	७१७३	३४७७	३६९६	६८.००
२२	तुलसीवर्षा	६६२	४३१४	२१८७	२१२७	२६.०
२३	पिडारीगुठी	८१७	५१५९	२६१८	२५४१	३२.७

स्रोत : जनसंख्या र परिवार संख्या के.त.वि., दुरी जि.वि.स.पर्सा

२.६ जनसंख्या वृद्धिदर

सालाखाला वार्षिक जनसंख्या वृद्धिदर(Average annual exponential population growth rate) – १.९ प्रतिशत रहेको छ, जुन २०५८ सालको जनगणना अनुसार वार्षिक जनसंख्यावृद्धिदर २.८९ प्रतिशत थियो । २०६८ को जनगणनाबाट आएको तथ्यांकलाई गाउँपालिका तथा नगरपालिका अनुसार तयार गरी प्रस्तुत गरिएको छ । जिल्लाका १३ गाउँपालिका तथा नगरपालिका मध्ये सबै भन्दा बढी जनसंख्या वीरगंज महानगरपालिकामा २०७९८० जना र सबै भन्दा कम धोबिनी गाउँपालिकामा १९९११ जना रहेको छ । घरपरिवार वृद्धिदर प्रतिशत प्रतिवर्ष १.८४ रहेको छ । अन्य विवरण तलको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका २.६ विभिन्न जनगणना वर्षहरूमा पर्सा जिल्लाको क्षेत्रफल र जनसंख्या

क्र. सं.	१	२	३	४	५	६	७
जनगणना वर्ष	२००९/११	२०१८	२०२८	२०३८	२०४८	२०५८	२०६८
घरपरिवार संख्या	२३४९७	-	३७५०९	४५७८५	६०६३०	७९४५६	९५५३६
जम्मा	११४१०७	१३७६२४	२०२१२३	२८४३३८	३७२५२४	४९७२१९	६०१०१७
पुरुष	५७२२२	६९६०४	१०४८१५	१४६३४२	१९३१७४	२६०४११	३१२३५८
महिला	५६८८५	६८०२०	९७३०८	१३७९९६	१७९३५०	२३६८०८	२८८६५९
देशको कुल जनसंख्यामा पर्सा जिल्लाको जनसंख्याको अनुपात	१.३८	१.४६	१.७५	१.८९	२.०१	२.१५	२.२७
औषत घरपरिवार आकार	४.९	-	५.३९	६.२१	६.१४	६.२६	६.२९
घरपरिवार वृद्धिदर प्रतिशत प्रतिवर्ष	-	-	-	१.९९	२.८१	२.७	१.८४
जनसंख्या वृद्धिदर प्रतिशत प्रतिवर्ष	-	१.८७	३.८४	३.४१	२.७	२.८९	१.९
जनसंख्या दोब्बर हुन लाग्ने अवधि	-	३७.३	१८.४	२०.७	२६	२४.४	३७
क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)	४५७ वर्ग मिल	४५७ वर्ग मिल	१२६६.४१	१३५३	१३५३	१३५३	१३५३
जनघनत्व (प्रति वर्ग कि.मि.)	२४९.६	३०१.१	१५९.६	२१०.१५	२७५.३३	३६७.४९	४४४

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना-२०६८, के.त.वि.

तालिका २.७ स्थानीय तह अनुसार घरपरिवार र जनसंख्या विवरण

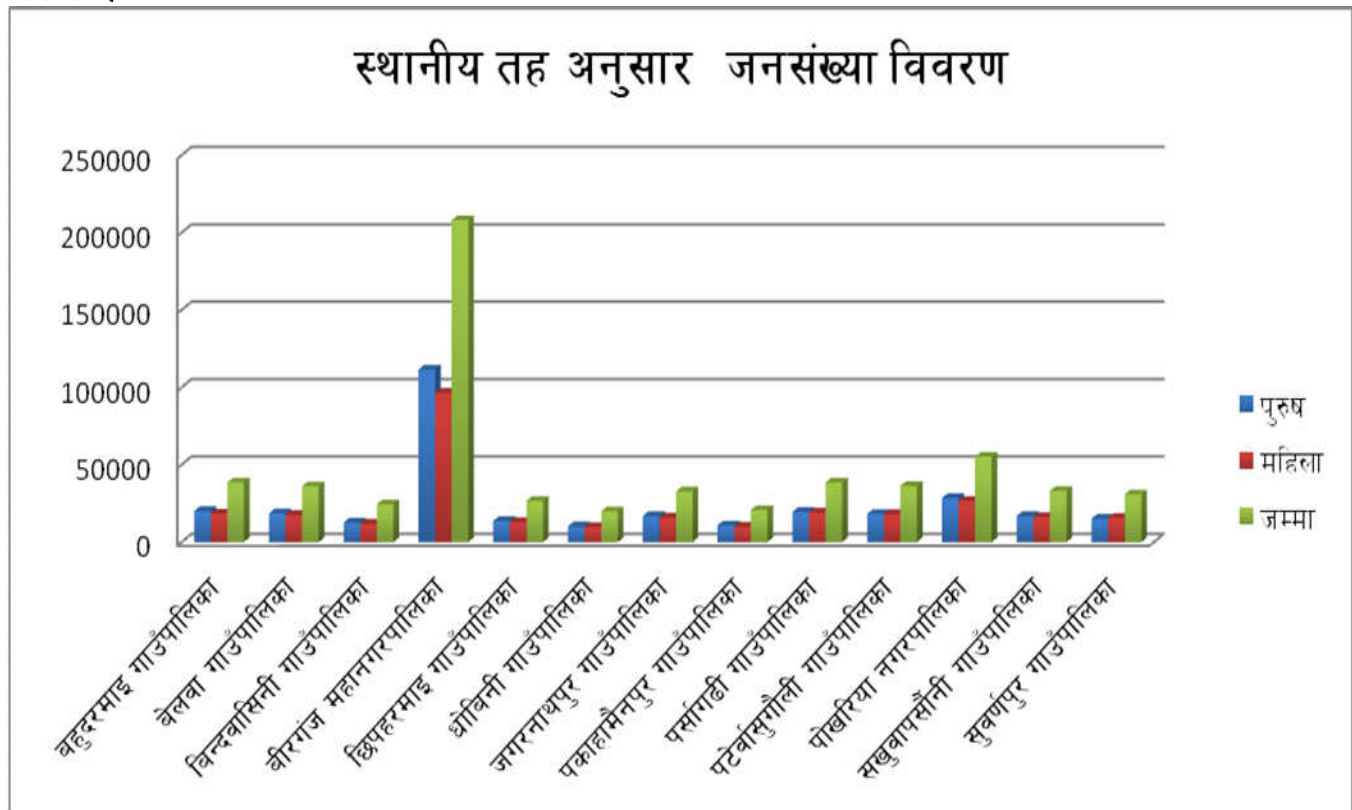
गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको विस्तृत विवरण तलको तालिकामा दिइएको छ ।

स्थानीय तहको नाम	घरपरिवार	पुरुष	महिला	जम्मा
बहुदरमाइ गाउँपालिका	५५७३	२००६९	१८४७७	३८५४६
बेलवा गाउँपालिका	५२२३	१८५४४	१७५६२	३६१०६
बिन्दवासिनी गाउँपालिका	३५७६	१२६३६	११८३२	२४४६८
वीरगंज महानगरपालिका	३४०७९	१११४८५	९६४९५	२०७९८०
छिपहरमाइ गाउँपालिका	३९८४	१३६४७	१३०३७	२६६८४
धोबिनी गाउँपालिका	२९७५	१०१९२	९७१९	१९९११
जगरनाथपुर गाउँपालिका	४९५४	१६८२६	१५८४८	३२६७४
पकाहामैनपुर गाउँपालिका	३०३८	१०७९९	९९१८	२०७१७

पर्सागढी गाउँपालिका	६४१२	१९५६०	१९०४७	३८६०७
पटेर्वासुगौली गाउँपालिका	६३०४	१८१७३	१८०६९	३६२४२
पोखरिया नगरपालिका	८०२५	२८४६३	२६६९०	५५१५३
सखुवापसौनी गाउँपालिका	५३३०	१६८४२	१६२५०	३३०९२
सुवर्णपुर गाउँपालिका	६०६३	१५१२२	१५७१५	३०८३७
जम्मा	९५५३६	३१२३५८	२८८६५९	६०१०१७

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना-२०६८, के.त.वि.

चित्र नं. १

२.७ परिवार संख्या र परिवारको बनौट

परिवार संख्या

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ मा देशभित्र अक्सर बसोबास गर्ने व्यक्ति तथा परिवारहरूको व्यक्तिगत तथा पारिवारिक विवरणहरू संकलन गरिएको थियो । यस जनगणनाअनुसार यस जिल्लाभित्र जम्माजम्मी ९५,५३६ परिवारहरू बसोबास गरेको देखिएको छ । दश वर्षअघि अर्थात् वि.सं. २०५८ मा कुल परिवार संख्या ७९,४५६ थियो । यसप्रकार जिल्लामा विगत १० वर्षभित्र १६,०८० परिवारहरू थप भएको देखिन्छ ।

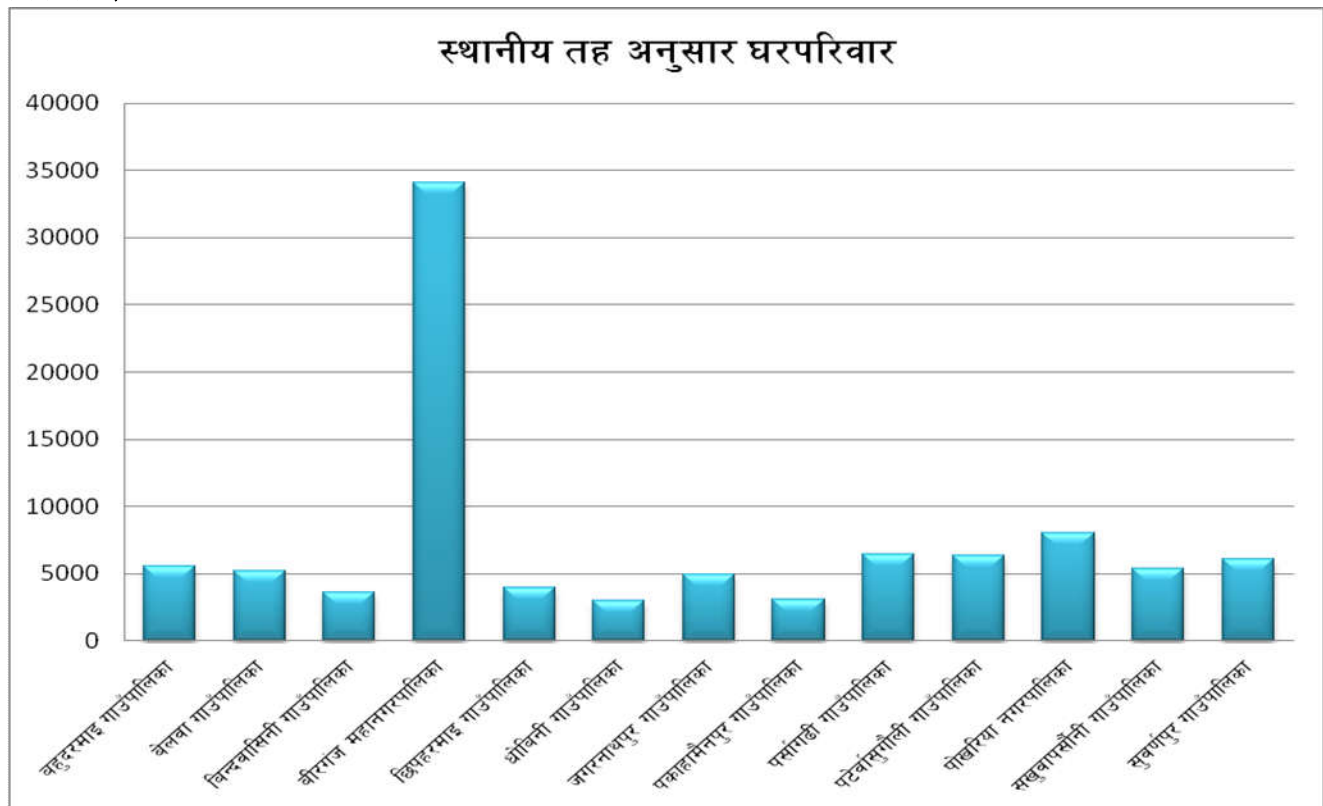
त्यसैगरी गाउँपालिका तथा नगरपालिकामा परिवार सङ्ख्यातर्फ दृष्टिगत गर्दा बीरगंज महानगरपालिकामा सबैभन्दा धेरै परिवारहरू ३४,०७९ र कम धोबिनी गाउँपालिकामा २,९७५ परिवार बसोबास गरेको देखिन्छ ।

तालिका २.८ स्थानीय तह अनुसार घरपरिवार तथा औषत परिवार संख्या विवरण

स्थानीय तहको नाम	घरपरिवार	औषत परिवार संख्या
बहुदरमाइ गाउँपालिका	५५७३	६.९२
बेलवा गाउँपालिका	५२२३	६.९१
विन्दवासिनी गाउँपालिका	३५७६	६.८४
बीरगंज महानगरपालिका	३४०७९	६.१०
छिपहरमाइ गाउँपालिका	३९८४	६.७०
धोबिनी गाउँपालिका	२९७५	६.६९
जगरनाथपुर गाउँपालिका	४९५४	६.६०
पकाहामैनपुर गाउँपालिका	३०३८	६.८२
पर्सागढी गाउँपालिका	६४१२	६.०२
पटेवासुगौली गाउँपालिका	६३०४	५.७५
पोखरिया नगरपालिका	८०२५	६.८७
सखुवापसौनी गाउँपालिका	५३३०	६.२१
सुवर्णपुर गाउँपालिका	६०६३	५.०९
जम्मा	९५५३६	६.२९

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना-२०६८, के.त.वि.

चित्र नं. २

तालिका २.९ स्थानीय तह अनुसार घरपरिवार, जनसंख्या, क्षेत्रफल, जनघनत्व, औसत परिवार र लैङ्गिक अनुपात विवरण

स्थानीय तहको नाम	घरपरिवार	जम्मा	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मी.)	जनघनत्व	औसत घरपरिवार	लैङ्गिक अनुपात (प्रतिसय महिलामा पुरुषको संख्या)
बहुदरमाइ गाउँपालिका	५५७३	३८५४६	३१.५५	१२२२	६.९२	१०८.६२
बेलवा गाउँपालिका	५२२३	३६१०६	५६.८५	६३५	६.९१	१०५.५९
बिन्दवासिनी गाउँपालिका	३५७६	२४४६८	२६.०४	९४०	६.८४	१०६.८०
वीरगंज महानगरपालिका	३४०७९	२०७९८०	७५.२४	२७६४	६.१०	११५.५३
छिपहरमाइ गाउँपालिका	३९८४	२६६८४	२४.९	१०७२	६.७०	१०४.६८
धोबिनी गाउँपालिका	२९७५	१९९११	२४.४१	८१६	६.६९	१०४.८७
जगरनाथपुर गाउँपालिका	४९५४	३२६७४	४५.२९	७२१	६.६०	१०६.१७
पकाहामैनपुर गाउँपालिका	३०३८	२०७१७	२१.२६	९७४	६.८२	१०८.८८
पर्सागढी गाउँपालिका	६४१२	३८६०७	९९.६९	३८७	६.०२	१०२.६९
पटेर्वासुगौली गाउँपालिका	६३०४	३६२४२	१०३.११	३५१	५.७५	१००.५८
पोखरिया नगरपालिका	८०२५	५५१५३	५६.८१	९७१	६.८७	१०६.६४
सखुवापसौनी गाउँपालिका	५३३०	३३०९२	७४.२७	४४६	६.२१	१०३.६४
सुवर्णपुर गाउँपालिका	६०६३	३०८३७	१४५.२६	२१२	५.०९	९६.२३
चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज र पर्सा वन्यजन्तु आरक्षले ओगटेको क्षेत्रफल	-	-	५६८.३२	-	-	-
जम्मा	९५५३६	६०१०१७	१३५३	४४४	६.२९	१०८.२१

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना-२०६८, के.त.वि.

तालिका २.१० वडा अनुसार पर्सा जिल्लाको स्थानीय तहको जनसंख्या विवरण

स्थानीय तहको नाम	वार्ड नं.	पुरुष	महिला	जम्मा	घरपरिवार
बहुदरमाइ गाउँपालिका	१	३६६१	३४२८	७०८९	९८५
	२	२६३८	२५७५	५२१३	८००
	३	१८५२	१७३१	३५८३	४८५
	४	३१४२	२७७७	५९१९	८५८
	५	३४२९	३११०	६५३९	९२९
	६	२२२१	१९५५	४१७६	६०२
	७	१४३४	१२६०	२६९४	४०४
	८	१६९२	१६४१	३३३३	५१०
बेलवा गाउँपालिका	१	३२९१	३११९	६४१०	९०३
	२	३३९२	३१७८	६५७०	९६४
	३	२३२४	२१५४	४४७८	६१६
	४	२७३०	२५४२	५२७२	७४०
	५	२१६४	२०८५	४२४९	६८६
	६	२५८३	२५१५	५०९८	६८४
	७	२०६०	१९६९	४०२९	६३०
बिन्दवासिनी गाउँपालिका	१	१०५९	९६२	२०२१	२९६
	२	२५७५	२३८८	४९६३	७१६
	३	३१८७	२८६५	६०५२	९१५

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, बौतहट)

	४	२६८०	२६०१	५२८१	७८३
	५	३१३५	३०१६	६१५१	८६६
वीरगंज महानगरपालिका	१	४८०६	३८१६	८६२२	१२१२
	२	४८४६	४२४८	९०९४	१३८०
	३	३९५०	३२१०	७१६०	१३५९
	४	२०७८	२०२६	४१०४	७३९
	५	२८६५	१८३५	४७००	६०६
	६	२३१३	२१०६	४४१९	६९६
	७	२४२९	२१६८	४५९७	८५८
	८	४२९०	३०६८	७३५८	१२३९
	९	१७२७	१५७५	३३०२	६२१
	१०	८२३७	६४८३	१४७२०	२९३४
	११	६६०५	५७६७	१२३७२	२४६६
	१२	४४५६	४०३७	८४९३	१५६०
	१३	५९७७	४९२६	१०९०३	२०११
	१४	४५०५	४१८९	८६९४	१२०७
	१५	५२४६	४७००	९९४६	१७०१
	१६	११०५२	९५३२	२०५८४	३५९१
	१७	४४३३	४१३३	८५६६	१२१३
	१८	३२७६	२९१७	६१९३	८४७
	१९	२७५२	२४४७	५१९९	७७७
	२०	२३६०	२०८९	४४४९	६१६
	२१	३६९५	३२४३	६९३८	९७०
	२२	३४०५	३२२२	६६२७	९३४
	२३	२६२०	२३८१	५००१	७३५
	२४	३६४२	३०२६	६६६८	९९६
	२५	३११४	२८१८	५९३२	८२८
	२६	३०३६	३१४०	६१७६	८९८
	२७	३७७०	३३९३	७१६३	१०८५
छिपहरमाइ गाउँपालिका	१	२१८९	२०४०	४२२९	६९०
	२	३६१७	३३७८	६९९५	९९२
	३	२७२१	२६७७	५३९८	८१०
	४	२१८७	२१२७	४३१४	६६२
	५	२९३३	२८१५	५७४८	८३०
धोबिनी गाउँपालिका	१	११३३	१०२२	२१५५	३२४
	२	२४०४	२२७०	४६७४	७०८
	३	२४३२	२३२६	४७५८	७०९
	४	१७३९	१६८२	३४२१	५२५
	५	२४८४	२४१९	४९०३	७०९
जगरनाथपुर गाउँपालिका	१	२६१८	२५४१	५१५९	८१७
	२	२७५८	२७२७	५४८५	७८१
	३	१९८७	१८२९	३८१६	५१२
	४	३५०८	३२३३	६७४१	१०६७
	५	३१७७	२९०४	६०८१	९६८
	६	२७७८	२६१४	५३९२	८०९

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, बौतहट)

पकाहामैनपुर गाउँपालिका	१	२४७१	२३३३	४८०४	७२६
	२	२२३१	१९२५	४१५६	६३२
	३	१६९५	१५३७	३२३२	४७७
	४	२१२९	१९०९	४०३८	५२३
	५	२२७३	२२१४	४४८७	६८०
पर्सागढी गाउँपालिका	१	३४८१	३४८३	६९६४	१२६६
	२	३३८३	३४७५	६८५८	१३५५
	३	३२२५	३१६५	६३९०	९९५
	४	३१३५	३००४	६१३९	१००७
	५	३४६७	३२०१	६६६८	९९७
	६	२८६९	२७१९	५५८८	७९२
पटेर्वासुगौली गाउँपालिका	१	१५३७	१५५८	३०९५	५७८
	२	२५२९	२६३१	५१६०	९५२
	३	२०११	२०५९	४०७०	७७१
	४	३६६४	३४९४	७१५८	१११४
	५	२२०१	२१५७	४३५८	७८२
	६	२८६८	२९१३	५७८१	१०४७
	७	३३६३	३२५७	६६२०	१०६०
पोखरिया नगरपालिका	१	३५५८	३४३७	६९९५	१०१५
	२	४०९४	३८३९	७९३३	११५७
	३	३०६४	२७८६	५८५०	८२३
	४	२९७७	२७९५	५७७२	८४६
	५	१५२७	१४४२	२९६९	४०६
	६	१५२५	१४००	२९२५	४०९
	७	१८४६	१७७९	३६२५	५५८
	८	१७२०	१६३६	३३५६	५२७
	९	१४६५	१४३२	२८९७	४४३
	१०	२९८१	२७४८	५७२९	८०९
	११	३७०६	३३९६	७१०२	१०३२
सखुवापसौनी गाउँपालिका	१	३३९४	३३८९	६७८३	१२४६
	२	३३४२	३३७६	६७१८	१२०४
	३	२५६०	२३६६	४९२६	६४३
	४	२३५७	२२९४	४६५१	६८३
	५	२५७८	२४७४	५०५२	७९७
	६	२६११	२३५१	४९६२	७५७
सुवर्णपुर गाउँपालिका	१	१६६४	१७४५	३४०९	६४७
	२	१८१३	१९५१	३७६४	७७१
	३	२००८	२१९७	४२०५	९१२
	४	२७६५	२८०२	५५६७	११४३
	५	१५८२	१८७०	३४५२	७७४
	६	३७००	३४७४	७१७४	१२०७
	७	१५९०	१६७६	३२६६	६०९
	जम्मा	३१२३५८	२८८६५९	६०१०१७	९५५३६

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना-२०६८, के.त.वि.

तालिका २.११ लिङ्ग र पाँच वर्षे उमेर समुह अनुसार पर्सा जिल्लाको जनसंख्या वृद्धिदर तथा लैङ्गिक अनुपात (२०४८ - २०६८)

उमेर समुह	जनसंख्या वृद्धिदर २०४८			जनसंख्या वृद्धिदर २०५८			जनसंख्या वृद्धिदर २०६८			लैङ्गिक अनुपात		
	वर्ष	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	२०४८	२०५८
जम्मा	२.७०	२.७८	२.६२	२.८९	२.९९	२.७८	१.९०	१.८२	१.९८	१०७.७१	१०९.९७	१०८.२१
० - ४	१.६१	१.२०	२.०७	१.६२	१.५२	१.७२	०.१९	०.१९	०.२०	१०४.४९	१०२.४६	१०२.३२
५ - ९	२.९२	२.९८	२.८६	२.९८	२.९१	२.२५	१.२६	१.१८	१.३५	१०९.७५	१०८.२३	१०६.४४
१० - १४	४.४६	४.२४	४.७२	३.९५	३.८७	४.०३	२.१५	१.८१	२.५४	११८.४३	११६.५८	१०८.३१
१५ - १९	५.३७	५.३३	५.४२	३.८९	४.२८	३.४४	२.०७	२.१९	१.९३	११०.५४	१२०.२९	१२३.४३
२० - २४	२.४४	२.९२	२.०३	२.८३	३.२९	२.४०	२.१५	२.३०	२.००	९९.०८	९९.५९	१०२.६८
२५ - २९	२.७०	३.११	२.३०	३.२२	३.४५	२.९७	१.७६	१.७२	१.८०	१००.०१	१०४.९०	१०४.०७
३० - ३४	२.५८	३.०९	२.११	२.८१	३.०६	२.५६	१.९५	१.६६	२.२३	९५.७५	१००.६५	९५.१०
३५ - ३९	२.६८	३.०६	२.२५	३.०३	२.८६	३.२३	२.१६	२.०५	२.२९	११७.७०	११३.४०	११०.६८
४० - ४४	१.८७	२.०९	१.६३	३.२३	३.५५	२.८७	२.२२	२.१५	२.३१	१०७.१५	११४.७६	११२.९७
४५ - ४९	२.४७	२.७४	२.१६	३.००	२.९६	३.०६	१.७१	१.५४	१.९२	११९.२५	११८.१४	११३.७५
५० - ५४	१.४४	१.३७	१.५३	३.०९	३.१८	२.९९	२.६७	२.३८	३.०२	१२२.६८	१२५.०३	११७.३०
५५ - ५९	३.१८	३.९७	२.२६	३.४७	३.३४	३.६२	३.३८	२.८४	४.०१	१२६.१२	१२२.७२	१०९.१७
६० - ६४	-१.४१	-१.५१	-१.२९	२.४३	२.७०	२.१३	३.९१	३.९५	३.८७	१०६.२९	११२.५९	११३.५२
६५ - ६९	४.१०	३.९२	४.३२	४.०५	३.९०	४.२१	५.०१	५.०३	४.९९	१११.४६	१०८.१०	१०८.५१
७० - ७४	०.२७	-०.१३	०.७५	३.२८	३.४८	३.०५	५.४७	५.८२	५.०५	११२.२१	११७.०४	१२६.३७
७५ +	१.७७	०.९३	२.७२	३.७१	३.९९	३.४०	३.६७	३.९३	३.३८	१०४.९१	१११.३३	११७.६९

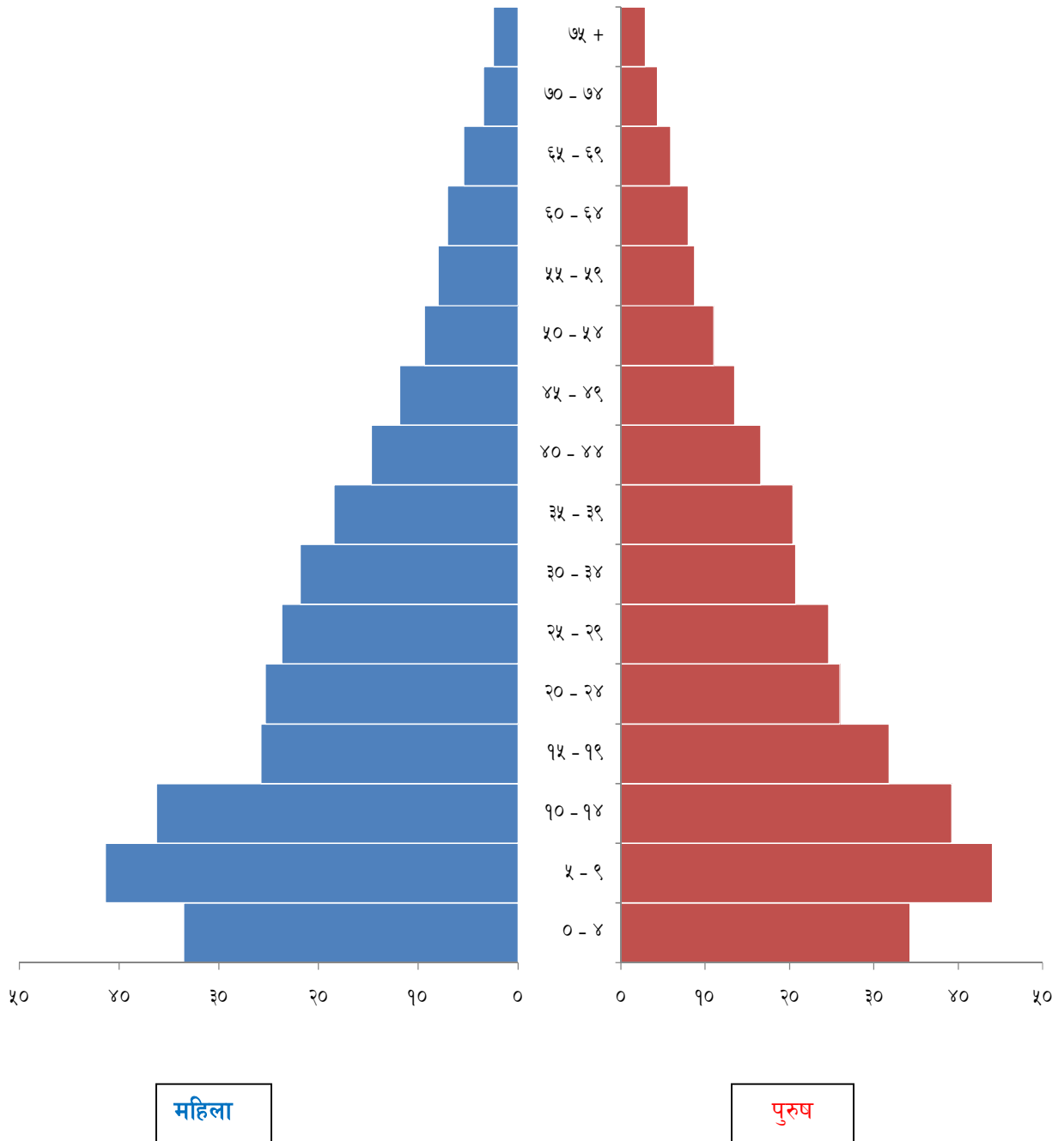
स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०४८-२०६८, के.त.वि.

तालिका २.१२ लिङ्ग र पाँच वर्षे उमेर समुह अनुसारको पर्सा जिल्लाको जनसंख्या

उमेर समुह	२०३८			२०४८			२०५८			२०६८		
	वर्ष	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष
जम्मा	२८४३३८	१४६३४२	१३७९९६	३७२,५२४	१९३,१७४	१७९,३५०	४९७,२९१	२६०,४११	२३६,८८०	६०१,०७७	३१२,३५८	२८८,७१९
० - ४	४८१८८	२५६६९	२२५१९	५६,६१४	२८,९२९	२७,६८५	६६,५३९	३३६७३	३२८६६	६७८४३	३४३१०	३३५३३
५ - ९	५२११	२३५३०	२१६८१	६०,५६२	३१,६८९	२८,८७३	७५,३१०	३९१४४	३६१६६	८५४४४	४४०५४	४१३९०
१० - १४	२६२८०	१४५६३	११७७७	४१,०३६	२२,२४९	१८,७८७	६०,८८९	३२७७५	२८११४	७५५१०	३९२६२	३६२४८
१५ - १९	१८५२४	९७६५	८७५९	३१,६९५	१६,६४१	१५,०५४	४६,७६०	२५५३३	२१२२७	५७५३२	३१७८२	२५७५०
२० - २४	२४४२२	११०९५	१३३२७	३१,१८३	१४,८६४	१६,३१९	४१,३९८	२०६५६	२०७४२	५१३३२	२६००६	२५३२६
२५ - २९	२२४६०	१०७७६	११६८४	२९,४०९	१४,७०५	१४,७०४	४०,५६२	२०७६६	१९,७९६	४८३६४	२४६६४	२३७००
३० - ३४	२०४६१	९५०७	१०९५४	२६,४७१	१२,९४८	१३,५२३	३५,०६२	१७५८८	१७४७४	४२५९१	२०७६१	२१८३०
३५ - ३९	१७६७९	९२०५	८४७४	२३,११३	१२,४९६	१०,६१७	३१,३०४	१६६३५	१४६६९	३८८५८	२०४१४	१८४४४
४० - ४४	१५०६७	७६१८	७४४९	१८,१५९	९,३९३	८,७६६	२५,०७५	१३३९९	११६७६	३१३२१	१६६१४	१४७०७
४५ - ४९	१२३६८	६५४८	५८२०	१५,८४१	८,६९६	७,२२५	२१,३९३	११५८६	९८०७	२५३८९	१३५११	११८७८
५० - ५४	९९४२	५५१७	४४२५	११,४७९	६,३२४	५,१५५	१५,६४२	८६९१	६९५१	२०४२६	११०२६	९४००
५५ - ५९	६१४४	३१६६	२९७८	८,४४१	४,७०८	३,७३३	११,९३८	६५०८	५३३०	१६७४४	८७३९	८००५
६० - ६४	९२१३	४७९८	४४१५	८,००४	४,१२४	३,८८०	१०,२०२	५४०३	४७९९	१५०८७	८०२१	७०६६
६५ - ६९	३०४८	१६३७	१४११	४,५९५	२,४२२	२,१७३	६,८८६	३५७७	३३०९	११३६८	५९१६	५४५२
७० - ७४	३१६२	१७४१	१४२१	३,२४९	१,७१८	१,५३१	४,५१०	२४३२	२०७८	७७९४	४३५१	३४४३
७५ +	२१६९	१२०७	९६२	२,५८८	१,३२५	१,२६३	३,७४९	१९७५	१७७४	५४१४	२९२७	२४८७
नखुलेको				८५	२३	६२						

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०३८-२०६८, के.त.वि.

२.८ पर्सा जिल्लाको जनसंख्या पिरामिड २०६८

२.१ जातजाति अनुसार जनसंख्याको संरचना

वि.सं.२०६८ को राष्ट्रिय जनगणना अनुसार जिल्लामा बसोवास गर्ने जातजाती मिश्रीत रहेको देखिन्छ । जिल्लाको विस्तृत जातजातिको तुलनात्मक तथ्याङ्क तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ र गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको जातिगत विवरण पनि तलको तालिकामा दिईएको छ ।

तालिका २.१३ जातजाति अनुसार पर्सा जिल्लाको जनसंख्या २०४८ , २०५८

क्र.सं.	जातजाति	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा %	जातजाति	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा %
	२०४८					२०५८				
१	जम्मा	३७२५२४	१९३१७४	१७९३५०	१००.००	जम्मा	४९७२१९	२६०४११	२३६८०८	१००
२	मुस्लीम	४५६५३	२३३४०	२२३१३	१२.२६	मुस्लीम	७६६०९	३९७०७	३६९०२	१५.४१
३	थारु	३२७०१	१६५९५	१६१०६	८.७८	थारु	४०९७०	२१०५०	१९९२०	८.२४
४	कुर्मि	३१८६२	१६५१७	१५३४५	८.५५	कुर्मि	४०७९७	२१४३९	१९३५८	८.२१
५	यादव/अहिर	२५७९७	१३६४६	१२१५१	६.९२	यादव/अहिर	३१६९०	१६९०५	१४७८५	६.३७
६	कानु	१९३३१	१०१३१	९२००	५.१९	कानु	२७१६५	१४४७४	१२६९१	५.४६
७	तेली	१८७३८	९९९८	८७४०	५.०३	चमार / हरिजन / राम	२१०५२	१०९३५	१०११७	४.२३
८	चमार	१६९९१	८६५२	८३३९	४.५६	तेली	१७८६८	९४८७	८३८१	३.५९
९	कृशवाहा	१२४२१	६४४५	५९७६	३.३३	ब्राह्मण पहाड	१६४१०	८७१२	७६९८	३.३०
१०	ब्राह्मण पहाड	११५५३	६१३४	५४१९	३.१०	क्षेत्री	१५२४४	८०२७	७२१७	३.०७
११	सुढी र कलवार	११४६८	६१२८	५३४०	३.०८	कलवार	१३७८६	७३५९	६४२७	२.७७
१२	नेवार	९३९८	४७४२	४६५६	२.५२	कोईरी	११८९४	६२०८	५६८६	२.३९
१३	क्षेत्री	९३०८	४७०१	४६०७	२.५०	दुसाध / पाशवान / पासी	११६६१	६०२३	५६३८	२.३५
१४	दुसाध	९२४८	४७५२	४४९६	२.४८	नेवार	१०८३१	५५४४	५२८७	२.१८
१५	कामी	७७५१	४०५७	३६९४	२.०८	मल्लाह	१०३८०	५४१८	४९६२	२.०९
१६	ब्राह्मण तराई	७४७९	४०२३	३४५६	२.०१	तामाड	८७१६	४४५०	४२६६	१.७५
१७	तामाड	७०५१	३५६०	३४९१	१.८९	धानुक	८१७९	४२२६	३९५३	१.६४
१८	मल्लाह	६२२१	३२२१	३०००	१.६७	बनिया	७९४३	४१९९	३७४४	१.६०
१९	मुसहर	५९८१	३०७५	२९०६	१.६१	ब्राह्मण तराई	७८२५	४१६५	३६६०	१.५७
२०	धानुक	५४५३	२९०६	२५४७	१.४६	नुनिया	७४७८	३९६३	३५१५	१.५०
२१	धोवी	५१७६	२६८६	२४९०	१.३९	सोनार	६९०८	३६९९	३२०९	१.३९
२२	कायस्थ	४४८३	२२४८	२२३५	१.२०	मुसहर	६७७४	३४३३	३३४१	१.३६
२३	राजपुत	३९९८	२०७४	१९२४	१.०७	विड/विन्दा	६४३३	३३११	३१२२	१.२९
२४	मारवाडी	३९५४	२०९२	१८६२	१.०६	बाधी	६१४०	३२७०	२८७०	१.२३
२५	सन्यासी	३६३६	१८७७	१७५९	०.९८	लोहार	५८९७	३१५६	२७४१	१.१९

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, बौतहट)

२६	कुम्हार	३४८७	१८२५	१६६२	०.९४	हजाम र ठाकुर	५७८३	३०२०	२७६३	१.१६
२७	बनिया	३००४	१६२४	१३८०	०.८१	तत्वा	५७११	३०१०	२७०१	१.१५
२८	केवट	२०६६	१०७८	९८८	०.५५	मारवाडी	५००४	२६२२	२३८२	१.०१
२९	मगर	१८६६	९५७	९०९	०.५०	कायस्थ	४८२८	२५५८	२२७०	०.९७
३०	गुरुड	१२७३	६५५	६१८	०.३४	सन्ध्यासी	३९२१	२०८३	१८३८	०.७९
३१	कुमाल	९९४	५८०	४१४	०.२७	सुढी	३२८०	१७२९	१५५१	०.६६
३२	ठकुरी	८५८	४३४	४२४	०.२३	गुरुड	३२४७	१७१०	१५३७	०.६५
३३	दमाई	७९६	३६८	४२८	०.२१	कुम्हार	३१७५	१६९८	१४७७	०.६४
३४	राजभार	७५८	३८९	३६९	०.२०	राजपुत	२९१५	१५९०	१३२५	०.५९
३५	साकी	७२४	३६२	३६२	०.१९	धोवी	२७४०	१४३५	१३०५	०.५५
३६	माभ्नी	५८७	३०२	२८५	०.१६	चिढिमार	२५४५	१३५७	११८८	०.५१
३७	राई	३६४	१९६	१६८	०.१०	केवट	२५११	१२९४	१२१७	०.५१
३८	शिख	३२७	१६४	१६३	०.०९	कुमाल	२३७२	१२३५	११३७	०.४८
३९	बंगाली	२८४	१४५	१३९	०.०८	मगर	२१७६	११४३	१०३३	०.४४
४०	हलुवाई	२०७	११४	९३	०.०६	कामी	१५६६	८००	७६६	०.३१
४१	सुनुवार	१६६	८२	८४	०.०४	राजभार	१४६०	७५६	७०४	०.२९
४२	चेपाड	१२५	६७	५८	०.०३	कमार	१३८६	७२९	६५७	०.२८
४३	शोर्पा	१२२	७३	४९	०.०३	बरै	१३३६	६७१	६६५	०.२७
४४	खत्वे	९८	५३	४५	०.०३	माभ्नी	१२५८	६७३	५८५	०.२५
४५	गनगाई	९६	४९	४७	०.०३	साकी	१२२१	६३६	५८५	०.२५
४६	लिम्बु	८७	४९	३८	०.०२	सुनुवार	१०८८	५५०	५३८	०.२२
४७	थकाली	८४	४२	४२	०.०२	भाँगढ	१०७५	५५०	५२५	०.२२
४८	दराई	६०	३१	२९	०.०२	डोम	८९९	४५७	४४२	०.१८
४९	बोटे	५७	२८	२९	०.०२	माली	८७९	४८०	३९९	०.१८
५०	राजवंशी	५५	३१	२४	०.०१	हलखोर	८७४	४५१	४२३	०.१८
५१	थामी	५०	२२	२८	०.०१	ठकुरी	८१५	४२१	३९४	०.१६
५२	गाईने	४४	१८	२६	०.०१	कहार	७९७	४१४	३८३	०.१६
५३	राजी	३९	१९	२०	०.०१	दमाईरढोली	७६४	३६७	३९७	०.१५
५४	जिरेल	३५	२१	१४	०.०१	राई	४६१	२३५	२२६	०.०९
५५	लेष्वा	२६	१७	९	०.०१	भोटे	४३९	२३५	२०४	०.०९
५६	धिमाल	२५	१४	११	०.०१	याक्खा	२८९	१५२	१३७	०.०६
५७	बादी	२१	११	१०	०.०१	सन्ध्याल र सतार	२८२	१५४	१२८	०.०६
५८	राउटे	२१	५	१६	०.०१	हलुवाई	२७०	१३८	१३२	०.०५
५९	दनुवार	१७	१०	७	०.००	बंगाली	२६७	१४१	१२६	०.०५
६०	भोटे	११	१	१०	०.००	घर्ती र भुजेल	२४८	१२३	१२५	०.०५
६१	चुरेटे	९	८	१	०.००	भेडियार र गडेरी	२३५	१२७	१०८	०.०५
६२	अन्य (तराई)	३७६७८	१९५५४	१८१२४	१०.११	लिम्बु	१०९	५५	५४	०.०२
६३	अन्य (पहाड)	२०४	९८	१०६	०.०५	नुराड	१०३	६६	३७	०.०२

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, बौतहट)

६४	अन्य (हिमाल)	१९	९	१०	०.०१	पंजाबी र सिख	९४	५६	३८	०.०२
६५	जाति नभएको (विदेशी)	६२	३४	२८	०.०२	चेपाड	८५	४४	४१	०.०२
६६	जाति नखुलेको	६६	३५	३१	०.०२	थामी	७३	३५	३८	०.०१
६७						शेर्पा	७२	४६	२६	०.०१
६८						धुनिया	६५	३७	२८	०.०१
६९						गाइने	५२	२६	२६	०.०१
७०						दनुवार	४५	२२	२३	०.०१
७१						जैन	४१	२३	१८	०.०१
७२						ताजपुरिया	३२	१३	१९	०.०१
७३						किसान	२५	११	१४	०.०१
७४						धिमाल	२३	१३	१०	०.००
७५						खत्वे	२२	११	११	०.००
७६						चुरेटे	२०	९	११	०.००
७७						गन्गाई	१४	३	११	०.००
७८						जिरेल	१३	३	१०	०.००
७९						पहारी	१२	५	७	०.००
८०						राजवंशी	१०	९	१	०.००
८१						दराई	९	५	४	०.००
८२						बोटे	८	१	७	०.००
८३						थकाली	६	४	२	०.००
८४						राजी	६	१	५	०.००
८५						बन्टार	५	२	३	०.००
८६						मेचे	४	१	३	०.००
८७						बराम्	२	२	०	०.००
८८						आदिवासीरजन जाती	२	०	२	०.००
८९						कोचे	२	०	२	०.००
९०						छन्तेल	१	०	१	०.००
९१						वालुड	१	१	०	०.००
९२						दलित नखुलेको	६१६	३११	३०५	०.१२
९३						जाति नखुलेको	८८८०	४६९२	४१८८	१.७९

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०४८-२०५८, के.त.वि.

तालिका २.१४ जातजाति अनुसार पर्सा जिल्लाको जनसंख्या २०६८

क्र.सं.	जातजाति	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
१	कुल	६०१०१७	१००.००	३१२३५८	१००.००	२८८६५९	१००.००
२	क्षेत्री	१७२२५	२.८७	८९१४	२.८५	८३११	२.८८
३	ब्राह्मण पहाड	१५८३७	२.६४	८१३०	२.६०	७७०७	२.६७
४	मगर	३९८१	०.६६	२०५८	०.६६	१९२३	०.६७

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्वार (पर्वार, बाबा, बौतहट)

५	थारु	४५६२०	७.५९	२२९८७	७.३६	२२६३३	७.८४
६	तामाङ	१०११७	१.६८	५०४७	१.६२	५०७०	१.७६
७	नेवार	९९२२	१.६५	४९३०	१.५८	४९९२	१.७३
८	मुसलमान	८७२१२	१४.५१	४४९००	१४.३७	४२३१२	१४.६६
९	कामी	१७५०	०.२९	८९४	०.२९	८५६	०.३०
१०	यादव	३९८८५	६.६४	२१३१३	६.८२	१८५७२	६.४३
११	राई	१४१८	०.२४	७३३	०.२३	६८५	०.२४
१२	गुरुङ	९५५	०.१६	४९१	०.१६	४६४	०.१६
१३	दमै र ढोली	१०६४	०.१८	५१५	०.१६	५४९	०.१९
१४	लिम्बु	२१८	०.०४	९५	०.०३	१२३	०.०४
१५	ठकुरी	७३८	०.१२	४००	०.१३	३३८	०.१२
१६	सार्की	५२९	०.०९	२५१	०.०८	२७८	०.१०
१७	तेली	२४८५६	४.१४	१३१५९	४.२१	११६९७	४.०५
१८	चमार / हरिजन / राम	२८३८७	४.७२	१४७०१	४.७१	१३६८६	४.७४
१९	कोईरी / कुशवाहा	१८९९८	३.१६	१००४६	३.२२	८९५२	३.१०
२०	कुर्मी	५०५५९	८.४१	२६४८५	८.४८	२४०७४	८.३४
२१	सन्यासी / दशनामी	५०४४	०.८४	२६४०	०.८५	२४०४	०.८३
२२	धानुक	१०८७४	१.८१	५६०५	१.७९	५२६९	१.८३
२३	मुसहर	९६७५	१.६१	४८८९	१.५७	४७८६	१.६६
२४	दुसाध / पाशवान / पासी	१६१११	२.६८	८२३९	२.६४	७८७२	२.७३
२५	शेर्पा	११९	०.०२	४२	०.०१	७७	०.०३
२६	सोनार	९५१३	१.५८	५०४४	१.६१	४४६९	१.५५
२७	केवट	३३२५	०.५५	१६८७	०.५४	१६३८	०.५७
२८	ब्राह्मण तराई	६०१९	१.००	३२०८	१.०३	२८११	०.९७
२९	काठवानियाँ	८६९१	१.४५	४५०४	१.४४	४१८७	१.४५
३०	घर्ति / भुजेल	१७९	०.०३	१०१	०.०३	७८	०.०३
३१	मल्लाह	१५४३६	२.५७	८०२८	२.५७	७४०८	२.५७
३२	कलवार	११५२३	१.९२	६१५५	१.९७	५३६८	१.८६
३३	कुमाल	३६५४	०.६१	१९४७	०.६२	१७०७	०.५९
३४	हजाम / ठाकुर	८१६७	१.३६	४२१८	१.३५	३९४९	१.३७
३५	कानु	३४५५२	५.७५	१८३०३	५.८६	१६२४९	५.६३
३६	राजवंशी	२१	०.००	३	०.००	१८	०.०१
३७	सुनुवार	२८३	०.०५	१३७	०.०४	१४६	०.०५
३८	सुढी	१८०	०.०३	९०	०.०३	९०	०.०३
३९	लोहार	७८६२	१.३१	४१३२	१.३२	३७३०	१.२९
४०	तत्मा / तत्वा	७६०७	१.२७	४०१९	१.२९	३५८८	१.२४
४१	धोबी	८६७४	१.४४	४५२८	१.४५	४१४६	१.४४
४२	माभी	४९१	०.०८	२४३	०.०८	२४८	०.०९
४३	नुनिया	९९१३	१.६५	५२५६	१.६८	४६५७	१.६१
४४	कुम्हार	३३३३	०.५५	१७१९	०.५५	१६१४	०.५६
४५	दनुवार	४१	०.०१	१९	०.०१	२२	०.०१
४६	चेपाङ / प्रजा	१०२	०.०२	५०	०.०२	५२	०.०२
४७	हलुवाई	४०५	०.०७	२१५	०.०७	१९०	०.०७
४८	राजपुत	३९७९	०.६६	२१२४	०.६८	१८५५	०.६४
४९	कायस्थ	५८२५	०.९७	३०४१	०.९७	२७८४	०.९६
५०	बाधी	५३५	०.०९	२९३	०.०९	२४२	०.०८

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, बौतहट)

५१	मारवाडी	५४४५	०.९१	२८६६	०.९२	२५७९	०.८९
५२	सतार/सन्थाल	११२	०.०२	५७	०.०२	५५	०.०२
५३	भाँगड / धागर	२०३०	०.३४	१०३७	०.३३	९९३	०.३४
५४	बन्तार / सरदार	२२	०.००	१३	०.००	९	०.००
५५	बरै	१२१२३	२.०२	६३५९	२.०४	५७६४	२.००
५६	कहार	१०११	०.१७	५५५	०.१८	४५६	०.१६
५७	राजभार	५०६	०.०८	२७१	०.०९	२३५	०.०८
५८	थामी	३९	०.०१	१६	०.०१	२३	०.०१
५९	धिमाल	२०	०.००	८	०.००	१२	०.००
६०	भोटे	७३	०.०१	३४	०.०१	३९	०.०१
६१	विन	९०५०	१.५१	४७०९	१.५१	४३४१	१.५०
६२	गडेरी / भेडहर	४३०	०.०७	२३०	०.०७	२००	०.०७
६३	याक्खा	२५८१	०.४३	१३१६	०.४२	१२६५	०.४४
६४	दराई	१५	०.००	९	०.००	६	०.००
६५	ताजपुरीया	३१	०.०१	१५	०.००	१६	०.०१
६६	थकाली	२२	०.००	९	०.००	१३	०.००
६७	माली	११४५	०.१९	६३१	०.२०	५१४	०.१८
६८	बंगाली	१४३०	०.२४	७५१	०.२४	६७९	०.२४
६९	छन्त्याल	२४	०.००	३	०.००	२१	०.०१
७०	डोम	११६६	०.१९	५७२	०.१८	५९४	०.२१
७१	कमार	१४१	०.०२	६९	०.०२	७२	०.०२
७२	बोटे	११८	०.०२	५८	०.०२	६०	०.०२
७३	ब्राह्म/ बरामो	१९	०.००	११	०.००	८	०.००
७४	गाईने	४९	०.०१	२६	०.०१	२३	०.०१
७५	जिरेल	१३	०.००	७	०.००	६	०.००
७६	बादी	४०	०.०१	२२	०.०१	१८	०.०१
७७	हलखोर	९६५	०.१६	४८३	०.१५	४८२	०.१७
७८	पञ्जाबी / शिख	२६१	०.०४	१४०	०.०४	१२१	०.०४
७९	धुनिया	१८९२	०.३१	९६२	०.३१	९३०	०.३२
८०	पथरकट्टा / कुसवाडिया	२४	०.००	८	०.००	१६	०.०१
८१	नटुवा	६७०	०.११	३३३	०.११	३३७	०.१२
८२	घले	२३७	०.०४	१२६	०.०४	१११	०.०४
८३	राजढोव	४०	०.०१	२१	०.०१	१९	०.०१
८४	चाम्लिड	२८	०.००	१३	०.००	१५	०.०१
८५	अन्य	१३२	०.०२	५८	०.०२	७४	०.०३
८६	अन्य दलित	२४४	०.०४	१३६	०.०४	१०८	०.०४
८७	अन्य जनजाती	४१	०.०१	२१	०.०१	२०	०.०१
८८	अन्य तराई	७१८३	१.२०	३७५२	१.२०	३४३१	१.१९
८९	नखुलेको अन्य	१६०	०.०३	८४	०.०३	७६	०.०३
९०	विदेशी	८१	०.०१	३९	०.०१	४२	०.०१

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना-२०६८, के.त.वि.

तालिका २.१५ जातजाति अनुसार पर्सा जिल्लाको स्थानीय तहको जनसंख्या

क्र.सं.	स्थानीय तह / जातजाति	बहुदरमाइ गाउँपालिका	बेलवा गाउँपालिका	विन्दवासिनी गाउँपालिका	वीरगंज महानगरपालिका	छिपहरमाइ गाउँपालिका	धोबिनी गाउँपालिका	जगरनाथपुर गाउँपालिका	पकाहामैनपुर गाउँपालिका	पर्सागढी गाउँपालिका	पटेर्वासुगौली गाउँपालिका	पोखरिया नगरपालिका	सखुवापसौनी गाउँपालिका	सुवर्णपुर गाउँपालिका	जम्मा
१	क्षेत्री	२३	३४६	५	४९३०	१४	३८२	६१८	१२१८	११२२	२८२	३४४८	५६८	४२६९	१७२२५
२	ब्राह्मण पहाड	३९४	७०६	२१२	८२७४	३९६	१५३	१७१	२३४	१९४१	५५०	६४९	४९४	१६६३	१५८३७
३	मगर	५	५९	७७५	९२९	११	१३	४६	१९३	२१०	३४८	५५०	२३	८१९	३९८१
४	थारु	२	३२२४	७	४४४६	१९	१	१२१९	०	९०४७	१५३९६	२५	६९३१	५३०३	४५६२०
५	तामाङ	३	२७०	३	९४०	३	०	५	१	१७८४	१३१	२१९	२१८	६५४०	१०११७
६	नेवार	५	१६५	८	५५५८	९	०	२	१२	३२०	२०	३२	११०	३६८१	९९२२
७	मुसलमान	३६२८	८७४५	२६३१	३५०५१	४०२१	३४६१	७०४७	२४२५	३५०२	३६६२	६६८३	५३६६	९९०	८७२१२
८	कामी	०	११९	०	२६०	३२	१	३	०	१९२	६२	५७	५१	९७३	१७५०
९	यादव	४९४६	२१०७	५७५	१३६५४	३१७०	५१२	३१४९	१४२२	३५४९	९३४	३३७५	१८९४	५९८	३९८८५
१०	राई	४	३०	०	१०८९	६	६	३१	१८	१६	५३	७५	१७	७३	१४१८
११	गुरुङ	१	३३	०	२६०	२	२	१	१	१४९	१२	०	१	४९३	९५५
१२	दमै र ढोली	१	१	८९	१६२	४२	०	४९	३३	७०	६४	१४०	४८	३६५	१०६४
१३	लिम्बु	४	११	१९	९३	८	१२	३	१७	२६	१४	३	२	६	२१८
१४	ठकुरी	१	२१	१	४७६	३	०	१४६	१	१	२३	१	०	६४	७३८
१५	साकी	३	९	५०	४८	२	०	१	९९	१२६	०	४२	१६	१३३	५२९
१६	तेली	३५२९	१०४०	१६६१	७७६२	१२३२	८०३	१४७३	९५९	८६०	६७९	३२२२	१४२९	२०७	२४८५६
१७	चमार / हरिजन / राम	१६८९	२३२१	१०६०	४६११	८५६	१२११	३०९७	१४४३	३३८६	२४४६	३२८४	२४०२	५८१	२८३८७
१८	कोईरी / कुशवाहा	२८७८	६२६	५६१	६१९५	१४८५	४३२	८४३	१४३०	१५५	५१९	२५१५	९५०	४०९	१८९९८
१९	कुर्मी	२७७८	२६९६	१८४३	२०५७८	१२०७	६६९७	२८२४	१७६३	१५९६	४६३	६१८०	१८२६	१०८	५०५५९
२०	सन्ध्यासी / दशनामी	१५६	१८५	२३१	१९६०	२७७	१७७	४१७	१७४	१९०	१८२	६९३	३०७	९५	५०४४
२१	धानुक	१२४७	४२८६	४६	३५६३	२	१४	२४६	०	७५७	२६३	३९१	४४	१५	१०८७४
२२	मुसहर	२१	१०४३	०	५७४	२	०	२६३	३१६	२२७८	३००९	१९५	१४९६	४७८	९६७५
२३	दुसाध / पाशवान /	७०१	१२५५	६२५	३३९४	८८४	७९०	७०३	८०९	१२३०	१५७२	१९९९	१६०६	५४३	१६१११
२४	शेर्पा	७	०	१	९१	३	०	०	०	१	०	४	३	९	११९
२५	सोनार	४३५	१६६	२५९	७२३९	१८५	६०	१५६	५०८	४९	१०१	२४२	१०६	७	९५१३
२६	केवट	१६	८	१	३८४	१०९४	९५	६०५	०	०	१४४	९१२	१७	४९	३३२५
२७	ब्राह्मण तराई	३२२	२८२	१४९	३९६८	२६३	४३	२१२	९९	२३३	९९	३०५	२१	२३	६०१९
२८	काठवानियाँ	९७९	१५६	४४९	४८०६	१९३	३५५	२९६	२६५	७४	१९९	६४६	२४१	३२	८६९१
२९	घर्ति / भुजेल	०	२९	०	५२	०	०	०	०	३३	८	०	०	५७	१७९

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, बौतहट)

३०	मल्लाह	२२३०	८०७	९५०	३०८३	२६०	३८७	५३२	१९७३	१४५७	४४७	२०७०	१२०६	३४	१५४३६
३१	कलवार	११९८	४३९	५१३	६९०२	४०१	२७६	६६	१	१९२	१५८	९३५	३९०	५२	११५२३
३२	कुमाल	१७९	२७२	७१३	१५३१	९	५३	४४७	६	७	२१	२८१	१०४	३१	३६५४
३३	हजाम / ठाकुर	१००२	४२९	३५४	२४१५	३८९	३९२	४५८	३०३	२५४	२११	१४४६	४२७	८७	८१६७
३४	कानू	२२१४	८३७	१९४८	१४६५६	५७०६	१८२२	४८९	२७८	४२९	३९१	३९९०	१४३१	३६१	३४५५२
३५	राजवंशी	१	१	०	१३	१	१	१	१	०	०	०	१	१	२१
३६	सुनुवार	४	०	१	१५	१	०	३	०	०	१५२	८	१	९८	२८३
३७	सुडी	१	०	१	१६९	०	१	१	३	०	०	१	१	२	१८०
३८	लोहार	६३८	६४४	४२०	२३५७	४५९	३१४	४२९	६८०	२३६	१७४	११३५	३४०	३६	७८६२
३९	तत्मा / तत्वा	३०७	३९	१२१७	२८३४	६३२	२५	१३७	९०२	१३१	५	१२७६	१०२	०	७६०७
४०	धोवी	७७८	१७१	६८१	२३७०	४२७	५३७	९०५	३०७	१०४४	१०८	९५४	३६१	३१	८६७४
४१	माफ्ती	०	५९	२	१२९	०	१	१५२	३	२७	७५	०	०	४३	४९१
४२	नुनिया	१७३३	७२४	१२८	२७१०	३६५	२१०	२०६९	९४	३०७	४८१	७००	३६७	२५	९९१३
४३	कुम्हार	५६६	५५	४३२	११४९	२४७	३९	१५६	१४२	२२५	३८	२२०	६४	०	३३३३
४४	दनुवार	०	०	१	३९	०	०	१	०	०	०	०	०	०	४१
४५	चेपाड / प्रजा	२	३	०	१३	१	०	२	०	०	२२	०	०	५९	१०२
४६	हलुवाई	०	०	३	३६४	०	०	०	०	०	१	३४	२	१	४०५
४७	राजपुत	४२	४८	८	३०२२	१९०	०	५	२५२	१६	३२	२१६	८५	६३	३९७९
४८	कायस्थ	१०	३११	१४	४८०८	८१	५८	४७	३३	३३	८४	२७५	५४	१७	५८२५
४९	बाधी	०	३३	०	३५७	३८	०	२३	०	१९	५	११	१८	३१	५३५
५०	मारवाडी	१	१७	०	५३५१	१५	०	३१	१२	०	१८	०	०	०	५४४५
५१	सतार/सन्ध्याल	०	०	०	३३	४	०	०	०	१	०	७३	०	१	११२
५२	भाँगड / धागर	०	३३८	०	२	०	०	३	०	५००	३०८	०	८०४	७५	२०३०
५३	बन्तार / सरदार	०	०	१	१९	०	०	०	०	१	०	०	१	०	२२
५४	बुरै	१३६	५८	३०६५	३८३५	३७५	०	५३	१३१४	१५६	१७५	२८८०	६२	१४	१२१२३
५५	कहार	४१	०	९०	४६८	२४३	२३	०	६	१	०	१०८	२३	८	१०११
५६	राजभार	०	१२८	०	२५५	०	०	०	०	१२३	०	०	०	०	५०६
५७	थामी	१	०	१	४	०	०	०	०	०	०	२	०	३१	३९
५८	धिमाल	०	१	०	१७	२	०	०	०	०	०	०	०	०	२०
५९	भोटे	०	०	०	१४	०	०	२	२	१	६	०	३७	११	७३
६०	विन	१३१२	८१	१७७७	३७७	२७७	१३८	१८१२	१३७	११३	९१३	१३२६	५४	७३३	९०५०
६१	गडेरी / भेडहर	५	१	०	१३६	१	०	०	७१	०	०	२१६	०	०	४३०
६२	यास्खा	७३३	१२७	४०	२३३	१२२	७८	६३८	५४	१०२	१२०	४८	२८५	१	२५८१

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, बौतहट)

६३	दराई	०	०	०	२	०	०	०	०	९	४	०	०	०	१५
६४	ताजपुरीया	०	०	०	२	७	१	०	०	०	०	२१	०	०	३१
६५	थकाली	१	०	०	१४	०	०	०	०	०	०	७	०	०	२२
६६	माली	६१	६	२१	६७०	६	०	३	१४९	३६	३७	१५६	०	०	११४५
६७	बंगाली	०	६	२८६	५७७	०	४५	५	३२७	१	२२	३४	३८	८९	१४३०
६८	छत्त्याल	३	०	०	५	५	०	२	०	१	४	१	१	२	२४
६९	डोम	४१	३७	०	६०४	५२	०	८६	३२	१२२	६१	८३	४३	५	११६६
७०	कमार	०	०	९७	०	०	०	०	०	०	०	४४	०	०	१४१
७१	बोटे	०	०	०	९	०	०	०	०	०	०	०	०	१०९	११८
७२	ब्राह्म/ वरामो	२	३	०	७	०	१	०	०	०	०	०	१	५	१९
७३	गाईने	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	४९	४९
७४	जिरेल	०	०	०	२	०	०	०	०	०	०	०	०	११	१३
७५	बादी	०	०	०	२४	०	०	०	०	६	१	०	०	९	४०
७६	हलखोर	०	०	०	८९९	१	०	०	१३	०	४९	३	०	०	९६५
७७	पञ्जावी / शिख	०	१	०	२४७	५	०	०	७	०	०	१	०	०	२६१
७८	धुनिया	१५३	४२	४२	५६	६०४	०	१७४	९७	०	७७	२६७	३८०	०	१८९२
७९	पथरकट्टा /	०	०	०	०	०	०	२१	०	१	२	०	०	०	२४
८०	नदुवा	१२	२३६	०	२३१	०	०	६	११	२८	९३	०	१	५२	६७०
८१	घले	०	६३	१२६	२	०	०	०	०	४६	०	०	०	०	२३७
८२	राजहोव	०	०	०	२१	०	०	०	१	०	०	१८	०	०	४०
८३	चाम्लिङ	०	१	०	०	०	०	०	२३	०	०	०	०	४	२८
८४	अन्य	५	७	१	९२	५	८	०	०	३	९	०	१	१	१३२
८५	अन्य दलित	०	०	०	४७	०	१	०	०	०	१६३	०	०	३३	२४४
८६	अन्य जनजाती	०	१	१	२३	०	०	७	०	०	९	०	०	०	४१
८७	अन्य तराई	१३५४	१२९	२७३	३२९७	३३१	२८०	२५४	४१	८१	५३०	३६५	२१५	३३	७१८३
८८	नखुलेको अन्य	०	९	०	८४	१	०	२७	२	१	१	२५	५	५	१६०
८९	विदेशी	२	३	०	३८	०	०	१	०	०	०	३६	०	१	८१
जम्मा		३८५४६	३६१०६	२४४६	२०७९८०	२६६८४	१९९११	३२६७४	२०७१७	३८६०७	३६२४२	५५१५३	३३०९२	३०८३७	६०१०१
अधिकतम जनसंख्या		४९४६	८७४५	३०६५	३५०५१	५७०६	६६९७	७०४७	२४२५	९०४७	१५३९६	६६८३	६९३१	६५४०	
अधिकतम जनसंख्या भएको जनजाती		यादव	मुलमान	बरे	मुलमान	कानु	कुर्मी	मुलमान	मुलमान	थारु	थारु	मुलमान	थारु	तामाङ	
मुख्य जाती प्रतिशत (%)		१२.८	२४.२	१२.५	१६.९	२१.४	३३.६	२१.६	११.७	२३.४	४२.५	१२.१	२०.९	२१.२	

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना-२०६८, के.त.वि.

२.१० मातृभाषा अनुसार जनसंख्याको संरचना

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ ले जिल्लाभित्र अक्सर बसोबास गर्ने व्यक्तिहरूले बोल्ने मातृभाषाको संख्या जम्माजम्मी ३४ वटा रहेको देखाएको छ। विगतको जनगणनामा ४५ वटा मातृभाषाको संख्याप्राप्त भएको थियो। गत २०५८ सालको जनगणनामा जस्तै यस पटकको जनगणनाको नतिजाले पनि मातृभाषा भोजपुरी हुने व्यक्तिहरूको सर्वोच्च हिस्सा रहेको देखाएको छ। यसअनुसार भोजपुरी भाषा मातृभाषा हुनेहरू विगत २०५८ सालको ८३.५६ प्रतिशतबाट ७८.१४ प्रतिशतमा घटेको देखिन्छन्। भोजपुरी पछि नेपाली मातृभाषा हुनेहरू ६.४२ प्रतिशत हिस्सासहित दोस्रो बाहुल्यतामा छन् जुन २०५८ सालमा ८.१५ प्रतिशत थियो। यसैगरी तेश्रो स्थानमा देखिएको भाषा मैथली हो जसको प्रतिशत १.१२ बाट बढेर ५.१० प्रतिशत पुगेको छ। अन्य मातृभाषा बोल्नेहरूमा थारु, उर्दु, तामाङ, राजस्थानी, नेवारी आदि देखिएका छन्। मातृभाषाको विस्तृत विवरण तलको तालिकामा दिईएको छ।

तालिका २.१६ मातृभाषा अनुसार पर्सा जिल्लाको जनसंख्या (२०४८-२०६८)

जनगणना वर्ष २०४८				जनगणना वर्ष २०५८					जनगणना वर्ष २०६८				
क्र.सं.	मातृभाषा	जनसंख्या	प्रतिशत	मातृभाषा	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा %	मातृभाषा	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा %
१	भोजपुरी	३०३५५७	८१.४९	भोजपुरी	४१५४८९	२१७३३०	१९८१५९	८३.५६	भोजपुरी	४६९६१९	२४४९१३	२२४७०६	७८.१४
२	नेपाली	३९२१५	१०.५३	नेपाली	४०५२५	२१२७२	१९२५३	८.१५	नेपाली	३८६०६	१९७१९	१८८८७	६.४२
३	तामाङ	५८१७	१.५६	तामाङ	७८३६	३९५९	३८७७	१.५८	मैथली	३०६५३	१६१९१	१४४६२	५.१०
४	उर्दु	५०७०	१.३६	नेवारी	६९९१	३५५२	३४३९	१.४१	थारु	२२८९०	११४११	११४७९	३.८१
५	नेवारी	४४१७	१.१९	मैथली	५५७१	३१६२	२४०९	१.१२	उर्दु	१३१४९	६८५६	६२९३	२.१९
६	मैथली	३०२६	०.८१	हिन्दी	४५३४	२५५४	१९८०	०.९१	तामाङ	७८२१	३८७५	३९४६	१.३०
७	मारवाडी	२९२४	०.७८	मारवाडी	४०१५	२१०३	१९१२	०.८१	राजस्थानी	४६१७	२४३३	२१८४	०.७७
८	हिन्दी	२०००	०.५४	थारु	३५५५	१८८६	१६६९	०.७१	नेवारी	४२३२	२१००	२१३२	०.७०
९	राई / किराँती	१२२१	०.३३	उर्दु	२०२४	१०७५	९४९	०.४१	उर्नाउ / उराउ	२०३२	१०३८	९९४	०.३४
१०	थारु	१२०३	०.३२	भर्नागर	१६०४	८२८	७७६	०.३२	हिन्दी	१५३०	८२५	७०५	०.२५
११	मगर	४७१	०.१३	मगर	१०७४	५५६	५१८	०.२२	राई	११५३	५९६	५५७	०.१९
१२	गुरुङ	४०४	०.११	पंजाबी	४९४	३०३	१९१	०.१०	मगर	५८१	२८८	२९३	०.१०
१३	थकाली	३०४	०.०८	गुरुङ	४९१	२५२	२३९	०.१०	डोटेली	५२५	२५५	२७०	०.०९
१४	राजी	२२८	०.०६	चेपाङ	३८०	१७६	२०४	०.०८	बंगाली	३२३	१७६	१४७	०.०५
१५	बंगाली	१८६	०.०५	बंगाली	३६५	१९०	१७५	०.०७	गुरुङ	२६३	१३१	१३२	०.०४
१६	व्यासी	१५३	०.०४	बाल्तवा	९२	५१	४१	०.०२	घले	२३१	१२३	१०८	०.०४
१७	माफ्ठी	१०८	०.०३	थामी	६०	२९	३१	०.०१	सुनुवार	१८९	९४	९५	०.०३
१८	अवधी	९८	०.०३	सिन्धी	५४	२९	२५	०.०१	लिम्बू	१६८	७२	९६	०.०३
१९	लिम्बू	६९	०.०२	लिम्बू	३३	२२	११	०.०१	पंजाबी	१५८	८६	७२	०.०३

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, बौतहट)

२०	अग्रेजी	६७	०.०२	सुनुवार	३३	१४	१९	०.०१	सन्ध्याल	१११	५७	५४	०.०२
२१	चेपाड	५४	०.०१	शेर्पा	२१	१४	७	०.००	याक्खा	१०९	५६	५३	०.०२
२२	भोटे / शेर्पा	४३	०.०१	अवधी	१९	१०	९	०.००	शेर्पा	१०६	३६	७०	०.०२
२३	दनुवार	३१	०.०१	राजवंशी	१८	१६	२	०.००	वज्जिका	१०२	७६	२६	०.०२
२४	दराई	२६	०.०१	नेपाली साईन भाषा	१७	१०	७	०.००	संस्कृत	६४	२६	३८	०.०१
२५	जिरेल	२०	०.०१	मगही	१६	९	७	०.००	सिन्धी	५६	२५	३१	०.०१
२६	सतार	१५	०.००	सन्ध्याल	१४	११	३	०.००	अवधी	३८	२३	१५	०.०१
२७	राजवंशी	१४	०.००	धिमाल	१४	११	३	०.००	ताजपुरिया	३०	१५	१५	०.००
२८	धिमाल	१३	०.००	दराई	१२	५	७	०.००	चाम्लिङ्ग	२५	१३	१२	०.००
२९	थामी	११	०.००	भोटे	१२	५	७	०.००	छन्ध्याल	२४	३	२१	०.००
३०	भोगड	१०	०.००	किसान	११	६	५	०.००	थकाली	२१	८	१३	०.००
३१	सन्ध्याल	३	०.००	जिरेल	१०	४	६	०.००	चेपाड	१७	१०	७	०.००
३२	कम्हाल	३	०.००	अग्रेजी	९	५	४	०.००	दनुवार	१६	७	९	०.००
३३	सुनुवार	-	-	वज्जिका	८	५	३	०.००	धिमाल	१२	५	७	०.००
३४	स्थानिय भाषा	११९६	०.३२	चाम्लिङ्ग	६	२	४	०.००	राजवंशी	११	०	११	०.००
३५	अन्य विदेशी	३७९	०.१०	राजी	६	३	३	०.००	अन्य	२१६	१०५	१११	०.०४
३६	भाषा नखुलेको	१६८	०.०५	संस्कृत	४	२	२	०.००	भाषा नखुलेको	१,३१९	७११	६०८	०.२२
३७	जम्मा	३७२५२४	१००.००	मिजो	४	२	२	०.००	जम्मा	६०१०१७	३१२३५८	२८८६५९	१००.००
३८	-	-	-	माभी	१	०	१	०.००	-	-	-	-	-
३९	-	-	-	खलिङ्ग	१	०	१	०.००	-	-	-	-	-
४०	-	-	-	दमी	१	१	०	०.००	-	-	-	-	-
४१	-	-	-	वाम्हले	१	१	०	०.००	-	-	-	-	-
४२	-	-	-	नाछिरिङ्ग	१	०	१	०.००	-	-	-	-	-
४३	-	-	-	व्यांसी	१	१	०	०.००	-	-	-	-	-
४४	-	-	-	ल्लोरुङ्ग	१	०	१	०.००	-	-	-	-	-
४५	-	-	-	कसपडा	१	०	१	०.००	-	-	-	-	-
४६	-	-	-	भाषा नखुलेको	१७९०	९४५	८४५	०.३६	-	-	-	-	-
४७	-	-	-	जम्मा	४९७२१९	२६०४११	२३६८०८	१००.००	-	-	-	-	-

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०४८-२०६८, के.त.वि.

तालिका २.१७ मातृभाषा अनुसार पर्सा जिल्लाको स्थानीय तहको जनसंख्या

क्र.सं.	स्थानीय तह / मातृभाषा	बहुदरमाइ गाउँपालिका	बेलवा गाउँपालिका	बिन्दवासिनी गाउँपालिका	बीरगंज महानगरपालिका	छिपहरमाइ गाउँपालिका	धोबिनी गाउँपालिका	जगरनाथपुर गाउँपालिका	पकाहामैनपुर गाउँपालिका	पसांगढी गाउँपालिका	पटेबांसुगौली गाउँपालिका	पोखरिया नगरपालिका	सखुवापसौनी गाउँपालिका	सुवर्णपुर गाउँपालिका	जम्मा
१	नेपाली	५०	१४१९	३२	१६०६०	११८	१८	१५७	३८	३९५०	१३६७	१३४	१२१६	१४०४७	३८६०६
२	मैथिली	९७१	३६०	३८८८	१३०८८	८६२	५७३	१०३२	१७१८	१९४१	१०३३	४२१६	७५४	२१७	३०६५३
३	भोजपुरी	३७४७३	३२६४६	२०२३८	१५७४४२	२५५७६	१९२१७	२८१९५	१८८४४	२२७६७	२३९५७	५०१८२	२६१०९	६९७३	४६९६१९
४	थारु	०	८६५	०	९१८	०	०	३७८	०	५२३०	८६२४	०	३८३९	३०३६	२२८९०
५	तामाङ	३	२९	३	३६७	३	०	४	१	१६०५	१२३	२१९	२०७	५२५७	७८२१
६	नेवारी	०	१२८	८	३६२६	७	०	२	१२	१५९	१८	११	३७	२२४	४२३२
७	मगर	०	१८	०	१३८	०	०	०	२	११	२६७	०	४	१४१	५८१
८	अवधी	१	०	०	३४	०	१	०	०	१	१	०	०	०	३८
९	गुरुङ	१	२८	०	८३	२	२	१	१	६६	७	०	१	७१	२६३
१०	लिम्बु	४	३	१९	५६	८	१२	३	१७	२६	१४	३	२	१	१६८
११	बज्जिका	०	०	०	१००	०	०	०	०	०	२	०	०	०	१०२
१२	उर्दु	५	१३४	१०	७४६३	४	३०	२४४२	०	२०५७	२३७	७	६४	६९६	१३१४९
१३	राजवंशी	१	१	०	३	१	१	१	१	०	०	०	१	१	११
१४	शेर्पा	७	०	१	८७	३	०	०	०	१	०	४	१	२	१०६
१५	हिन्दी	१	१९	६	१४८७	२	१	०	४	२	३	२	२	१	१५३०
१६	चाम्लिङ्ग	०	०	०	०	०	०	०	२३	०	०	०	०	२	२५
१७	सन्थाली	०	०	०	३३	३	०	०	०	१	०	७३	०	१	१११
१८	चेपाङ	०	०	०	४	०	०	०	०	०	१२	०	०	१	१७
१९	दनुवार	०	०	१	१४	०	०	१	०	०	०	०	०	०	१६
२०	उर्नाउ / उराउ	०	३४३	०	२	०	०	३	०	४९९	३०७	०	८०४	७४	२०३२
२१	सुनुवार	३	०	१	९	१	०	३	०	०	१५२	८	१	११	१८९
२२	बंगाली	०	०	०	२९३	०	०	०	०	१	१४	०	०	१५	३२३
२३	राजस्थानी	०	०	०	४६१७	०	०	०	०	०	०	०	०	०	४६१७
२४	धिमाल	०	०	०	१२	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१२
२५	याक्खा	०	०	०	०	०	०	३६	०	६७	५	१	०	०	१०९

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बारा, बौतहट)

२६	थकाली	१	०	०	१३	०	०	०	०	०	०	७	०	०	२१
२७	छत्त्याल	३	०	०	५	५	०	२	०	१	४	१	१	२	२४
२८	घले	०	६३	१२६	०	०	०	०	०	४२	०	०	०	०	२३१
२९	पंजाबी	०	०	०	१५४	४	०	०	०	०	०	०	०	०	१५८
३०	संस्कृत	०	०	०	३	०	०	०	०	६१	०	०	०	०	६४
३१	सिन्धी	०	०	०	५६	०	०	०	०	०	०	०	०	०	५६
३२	राई	४	२२	०	९५६	६	६	३१	१८	६	१२	७५	१५	२	११५३
३३	ताजपुरिया	०	०	०	१	७	१	०	०	०	०	२१	०	०	३०
३४	डोटेली	१	१	८९	७०	४२	०	४९	३३	२३	४८	१४०	२०	९	५२५
३५	अन्य	२	७	१	१६३	३	०	५	०	११	८	१	१	१४	२१६
३६	भाषा नखलेको	१५	२०	४५	६२३	२७	४९	३२९	५	७९	२७	४८	१३	३९	१३१९
	जम्मा	३८५४६	३६१०६	२४४६८	२०७९८०	२६६८४	१९९११	३२६७४	२०७१७	३८६०७	३६२४२	५५१५३	३३०९२	३०८३७	६०१०१७

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०४८-२०६८, के.त.वि.

२.११ धर्म अनुसार जनसंख्याको संरचना

वि.सं.२०६८ को राष्ट्रिय जनगणना अनुसार जिल्लाभित्र विभिन्न ९ वटा धर्म मान्ने व्यक्तिहरू रहेको देखाएको छ । यसअनुसार हिन्दु धर्माबलम्बी ८३.१० प्रतिशत पुगेको छ । इस्लाम र बौद्ध धर्माबलम्बीहरू कुल जनसङ्ख्याको १४.४८ र १.६८ प्रतिशत रहेका छन् । गत जनगणनामा यस जिल्लाभित्र हिन्दु ८२.३७ , इस्लाम १५.४० र बौद्ध १.९८ प्रतिशत धर्माबलम्बी देखिएका थिए । जसअनुसार हिन्दु धर्माबलम्बी ०.७३ प्रतिशतले बढेको पाईएको छ भने क्रिश्चियन धर्माबलम्बी ०.०६ बाट उल्लेख्य बढेर ०.१३ प्रतिशत पुगेको देखिन्छ ।

तालिका २.१८ धर्म अनुसार पर्सा जिल्लाको जनसंख्या

२००९/२०११				२०१८		२०२८		२०३८	
क्र.सं.	धर्म	जनसंख्या	प्रतिशत	जनसंख्या	प्रतिशत	जनसंख्या	प्रतिशत	जनसंख्या	प्रतिशत
१	हिन्दु	१०२८४२	९०.१३	१२०२११	८७.३५	१७४२४३	८६.२१	२२५३६८	७९.२६
२	ईस्लाम	११२५२	९.८६	१७२३८	१२.५३	२६८३५	१३.२८	२५२२२	८.८७
३	बौद्ध	१३	०.०१	१	०.००	१००९	०.५०	७०१५	२.४७
४	क्रिश्चियन			२४	०.०२			६४	०.०२
५	जैन			११७	०.०९	१५	०.०१	१७२४	०.६१
६	अन्य नखुलेको			३३	०.०२	२१	०.०१	२४९४५	८.७७
	जम्मा	११४१०७	१००.००	१३७६२४	१००.००	२०२१२३	१००.००	२८४३३८	१००.००
२०४८				२०५८				२०६८	
क्र.सं.	धर्म	जनसंख्या	प्रतिशत	क्र.सं.	धर्म	जनसंख्या	प्रतिशत	जनसंख्या	प्रतिशत
१	हिन्दु	३१९७४९	८५.८३	१	हिन्दु	४०९५४१	८२.३७	४९९४३८	८३.१०
२	ईस्लाम	४५६६२	१२.२६	२	ईस्लाम	७६५६७	१५.४०	८७०३३	१४.४८
३	बौद्ध	६५६८	१.७६	३	बौद्ध	९८४२	१.९८	१००६९	१.६८
४	क्रिश्चियन	१८२	०.०५	४	क्रिश्चियन	३०१	०.०६	७५३	०.१३
५	जैन	९२	०.०२	५	जैन	१३७	०.०३	११६	०.०२
६	अन्य नखुलेको	२७१	०.०७	६	किराँत	४५	०.०१	२५७१	०.४३
	जम्मा	३७२५२४	१००.००	७	शिख	६३	०.०१	१३०	०.०२
				८	बहाई	३२	०.०१	१	०.००
				९	प्रकृति	-	-	२४	०.००
				१०	अन्य नखुलेको	६९१	०.१४	८८२	०.१५
					जम्मा	४९७२१९	१००.००	६०१०१७	१००.००

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २००९/११-२०६८, के.त.वि.

तालिका २.१९ एक वर्षे उमेर समुह अनुसार पर्सा जिल्लाको जनसंख्या २०४८-२०६८

उमेर (वर्ष)	२०४८			२०५८			२०६८		
	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला
जम्मा	३७२५२४	१९३१७४	१७९३५०	४९७२१९	२६०४११	२३६८०८	६०१०१७	३१२३३८	२८८६५९
१वर्ष मुनि	१००९३	५२०४	४८८९	१०१३०	५२६८	४८६२	९५८२	४८९१	४६९१

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, बौतहट)

१ वर्ष	७७१०	३९७१	३७३९	१०२८५	५२६८	५०१७	९३७२	४७०३	४६६९
२ वर्ष	१२४१६	६२९५	६१२१	१४७७८	७३९१	७३८७	१४९६२	७५१३	७४४९
३ वर्ष	१३६३१	६८०९	६८२२	१५७३२	७८४५	७८८७	१६८०६	८४४०	८३६६
४ वर्ष	१२७६४	६६५०	६११४	१५६१४	७९०१	७७१३	१७१२१	८७६३	८३५८
५ वर्ष	१५५८५	८२०२	७३८३	१८८२५	९७३३	९०९२	१९८११	१०३७६	९४३५
६ वर्ष	१३२६९	६८६८	६४०१	१६७३१	८७०७	८०२४	१८८२२	९६४६	९१७६
७ वर्ष	१०६२०	५४६७	५१५३	१२२६३	६३३३	५९३०	१४७३७	७४२८	७३०९
८ वर्ष	१३६८७	७२८६	६४०१	१९५७१	१०२६८	९३०३	२१९११	११४१८	१०४९३
९ वर्ष	७४०१	३८६६	३५३५	७९२०	४१०३	३८१७	१०१६३	५१८६	४९७७
१० वर्ष	१३३३७	७२१२	६१२५	१९८५९	१०७२९	९१३०	२३०४७	१२०२७	११०२०
११ वर्ष	५३४३	२९१५	२४२८	७०७३	३७७७	३२९६	९४७४	४७०९	४७६५
१२ वर्ष	१०६११	५७३९	४८७२	१५७२३	८५०९	७२१४	१८६१०	९७७२	८८३८
१३ वर्ष	५२०१	२८०२	२३९९	७८०३	४१३६	३६६७	१०६९८	५५०४	५१९४
१४ वर्ष	६५४४	३५८१	२९६३	१०४३१	५६२४	४८०७	१३६८१	७२५०	६४३१
१५ वर्ष	६६०७	३४९६	३१११	१०११९	५६६६	४४५३	१३०४६	७१०७	५९३९
१६ वर्ष	७५४७	३९६९	३५७८	११५२८	६१६६	५३६२	१४१९१	७७७५	६४१६
१७ वर्ष	४२७४	२२८४	१९९०	६५९०	३६२५	२९६५	८७७७	४८७०	३९०७
१८ वर्ष	९५३९	४९४९	४५९०	१३५६९	७४५८	६१११	१५४७०	८६४८	६८२२
१९ वर्ष	३७२८	१९४३	१७८५	४९५४	२६१८	२३३६	६०४८	३३८२	२६६६
२० वर्ष	१०४७०	४८२८	५६४२	१४३०७	७१६३	७१४४	१७२५३	८८९२	८३६१
२१ वर्ष	४०३८	२०६६	१९७२	४७४१	२५४६	२१९५	५७४६	३१०२	२६४४
२२ वर्ष	७९१०	३८३४	४०७६	१०४४३	५३४९	५०९४	१२४१७	६४८२	५९३५
२३ वर्ष	४१०६	१८७०	२२३६	५८२७	२६२३	३२०४	७५३०	३४३५	४०९५
२४ वर्ष	४६५९	२२६६	२३९३	६०८०	२९७५	३१०५	८३८६	४०९५	४२९१
२५ वर्ष	१२०७७	६१५२	५९२५	१५९०१	८६४८	७२५३	१८०४३	९६४७	८३९६
२६ वर्ष	४३३५	२२९१	२०४४	६१११	३११८	२९९३	७८८२	३९१६	३९६६
२७ वर्ष	३६२९	१८१३	१८१६	४८४२	२४०४	२४३८	६१७४	३२८२	२८९२
२८ वर्ष	७४१६	३४१०	४००६	१११४३	५१९२	५९५१२	१३३७२	६१९६	७१७६
२९ वर्ष	१९५२	१०३९	९१३	२५६५	१४०४	११६१	२८९३	१६२३	१२७०
३० वर्ष	१३३३९	६३४९	६९९०	१७६११	९२१८	८३९३	२०८४४	१०७०३	१०१४१

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, बौतहट)

३१ वर्ष	१९९८	१११३	८८५	२५०६	१३२७	११७९	२४३३	१३०५	११२८
३२ वर्ष	६३३३	३१४३	३१९०	८४०३	४१३७४	४२६६	१००५४	५०००	५०५४
३३ वर्ष	२५५३	११८४	१२६९	३३३४	१४०५	१९२९	४८४८	१८३६	३०१२
३४ वर्ष	२३४८	११५९	११८९	३२०८	१५०१	१७९७	४४१२	१९१७	२४९५
३५ वर्ष	१२७४०	७०४४	५६९६	१६४९६	९४५५	७०४१	१९६८९	११३११	८३७८
३६ वर्ष	३३०६	१८९३	१४१३	४२२२	२२९७	१९२५	५३६९	२७८७	२५८२
३७ वर्ष	१८४८	१००३	८४५	२३८७	१२४३	११४४	३२०८	१६३३	१५७५
३८ वर्ष	४०१५	१९११	२१०४	६७०७	२९०९	३७९८	८८१६	३७५०	५०६६
३९ वर्ष	१२०४	६४५	५५९	१४९२	७३१	७६१	१७७६	९३३	८४३
४० वर्ष	१११८६	५७७५	५४११	१५३१७	८५३४	६७८३	१८७८७	१०६०१	८१८६
४१ वर्ष	१४८१	८५४	६२७	१७९८	१०३७	७६१	१७२३	९४५	७७८
४२ वर्ष	३०९९	१५९२	१५०७	४६४०	२३५३	२२८७	५६७६	२९८९	२६८७
४३ वर्ष	१२३७	५७८	६५९	१८२६	७४१	१०८५	२९६०	१०९१	१८६९
४४ वर्ष	११५६	५९४	५६२	१४९४	७३४	७६०	२१७५	९८८	११८७
४५ वर्ष	९७४५	५३७६	४३६९	१३०९७	७५१०	५५८७	१४५११	८३९३	६१८८
४६ वर्ष	१३०९	७४६	५६३	१८४७	९८५	८६२	२४१५	११७५	१२४०
४७ वर्ष	१२६४	७०५	५५९	१४९१	७६५	७२६	१९५९	९९९	९६०
४८ वर्ष	२५७०	१३३७	१२३३	३९७०	१८०७	२१६३	५३१९	२३१२	३००७
४९ वर्ष	९५३	४५२	५०१	९८८	५१९	४६९	११८५	६३२	५५३
५० वर्ष	७६९८	४१८८	३५१०	१०३६१	५९४७	४४१४	१२७०३	७१९४	५५०९
५१ वर्ष	१००३	५९४	४०९	११४१	६५७	४८४	१३०८	७७९	५२९
५२ वर्ष	१६२६	९२७	६९९	२३००	११७१	११२९	३१७६	१७०७	१४६९
५३ वर्ष	५३५	२९१	२४४	८८३	४१६	४६७	१८९१	७१५	११७६
५४ वर्ष	६१७	३२४	२९३	९५७	५००	५४७	१३४८	६३१	७१७
५५ वर्ष	५६९१	३११६	२५७५	७७०३	४३४२	३३६१	९७३७	५३७८	४३५९
५६ वर्ष	६७१	४२१	२५०	१२००	७४०	४६०	१६९०	९१४	७७६
५७ वर्ष	६०९	३७२	२३७	७४२	४०६	३३६	१२४६	६७०	५७६
५८ वर्ष	१११२	५८३	५२९	१८३६	८७०	९६६	३२३२	१३०१	१९३१
५९ वर्ष	३५८	२१६	१४२	४५७	२२०	२३७	८३९	४७६	३६३
६० वर्ष	६०३०	३१०४	२९२६	७६३३	४१६७	३४६६	१०३१०	५६७४	४६३६

तथ्याङ्क कार्यालय, पन्ना (पन्ना, बाबा, बौतहट)

६१ वर्ष	५३०	२७८	२५२	६१३	३०९	३०४	९१७	५२२	३९५
६२ वर्ष	८४४	४१३	४३१	११५३	५४९	६०४	२१४३	१०७७	१०६६
६३ वर्ष	२७७	१४५	१३२	४३५	१९९	२३६	१०४०	४१६	६२४
६४ वर्ष	३२३	१८४	१३९	३६८	१७९	१८९	६७७	३३२	३४५
६५ वर्ष	३५०४	१८३७	१६६७	५१४५	२६८९	२४५६	७४९५	३८९८	३५९७
६६ वर्ष	२२६	११८	१०८	३९९	२०६	१९३	८०१	३७४	४२७
६७ वर्ष	२६१	१३७	१२४	२९५	१४८	१४७	७६५	४०३	३६२
६८ वर्ष	४५७	२५०	२०७	७९८	४१३	३८५	१८८६	९७५	९११
६९ वर्ष	१४७	८०	६७	२४९	१२१	१२८	४२१	२६६	१५५
७० वर्ष	२५४१	१३१४	१२२७	३४७७	१८८५	१५९३	५६०८	३२०७	२४०१
७१ वर्ष	१८९	१०३	८६	२३८	१२९	१०९	४४९	२५०	१९९
७२ वर्ष	३२५	१८८	१३७	४७३	२४१	२३२	११२२	६०२	५२०
७३ वर्ष	१०४	५९	४५	१८७	१००	८७	३७५	१५९	२१६
७४ वर्ष	९०	५४	३६	१३५	७७	५८	२४०	१३३	१०७
७५ वर्ष	९०३	४७०	४३३	१५७०	८२२	७४८	२२४५	१२२०	१०२५
७६ वर्ष	७२	४३	२९	१६६	९१	७५	२५८	१५०	१०८
७७ वर्ष	७३	४३	३०	१००	५८	४२	१८७	१०३	८४
७८ वर्ष	८५	४९	३६	१८०	९६	८४	३४८	२०५	१४३
७९ वर्ष	३०	१७	१३	७७	३८	३९	९६	६६	३०
८० वर्ष	६७८	३३०	३४८	८१६	४२४	३९२	९८७	५२४	४६३
८१ वर्ष	३८	१९	१९	७५	३९	३६	६२	३५	२७
८२ वर्ष	४६	१७	२९	८६	५१	३५	१२३	७४	४९
८३ वर्ष	२५	१५	१०	३०	१५	१५	५६	२४	३२
८४ वर्ष	३१	१६	१५	६४	३९	२५	७६	३८	३८
८५ वर्ष	२१९	१०८	१११	२२७	१२३	१०४	३३९	१७८	१६१
८६ वर्ष	१३	६	७	३१	२२	९	३३	१९	१४
८७ वर्ष	२०	१३	७	२९	१६	१३	३३	२३	१०
८८ वर्ष	१८	१०	८	२७	१२	१५	४०	१८	२२
८९ वर्ष	१८	११	७	१२	४	८	२१	११	१०
९० वर्ष	१३७	६५	७२	१२२	६०	६२	२१३	१००	११३

९१ वर्ष	१३	९	४	१०	६	४	१४	६	८
९२ वर्ष	१०	६	४	१४	६	८	१७	९	४
९३ वर्ष	९	५	४	२	१	१	८	४	४
९४ वर्ष	४	१	३	१	०	१	९	४	५
९५ वर्ष	५०	२२	२८	४७	२४	२३	६४	३१	३३
९६ वर्ष	१६	१२	४	८	४	४	८	५	३
९७ वर्ष	२	०	२	५	१	४	५	२	३
९८+वर्ष	७८	३८	४०	५०	२३	२७	१७२	७८	९४
नखुलेको	८५	२३	६२						

स्रोत : रा.ज.ग. २०४८, २०५८ र २०६८, के.त.वि.

तालिका २.२० नागरिकताको आधारमा पर्सा जिल्लाको जनसंख्या

क्र स	विवरण	जम्मा	पुरुष	महिला
१	नेपाल	५९३,५३८	३०९,६८०	२८३,८५८
२	भारत	७१७३	२५८७	४५८६
३	चीन	३१	१०	२१
४	अन्य	२७५	८१	१९४

स्रोत: जिल्ला वस्तुगत विवरण २०७१, पर्सा

२.१२ अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको विवरण

जिल्लाका कुल जनसङ्ख्याको १.०३ प्रतिशत हिस्सामा कुनै एक वा बढि प्रकारको अपाङ्गता रहेको देखिएको छ । शारीरिक तथा मानसिक अपाङ्गता भएका कुलव्यक्तिहरू मध्ये ३.६७६ पुरुष र बाँकी २,५३९ महिला रहेको देखिन्छ । अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूमध्ये ३४.८४ प्रतिशतमा शारीरिक अपाङ्गता, २७.६७ प्रतिशतमा दृष्टिसम्बन्धी अपाङ्गता, ९.६५ प्रतिशतमा सुनाइसम्बन्धी अपाङ्गता, १.६७ प्रतिशतमा श्रवण दृष्टिबिहिनता, १०.५७ प्रतिशतमा स्वर बोलाइसम्बन्धी अपाङ्गता, ७.११ प्रतिशतमा मानसिक अपाङ्गता, २.४१ प्रतिशतमा बौद्धिक अपाङ्गता र ६.०७ प्रतिशतमा बहुअपाङ्गता भएको पाइएको छ ।

तालिका २.२१ अपाङ्गताका आधारमा जनसंख्या

क्र स	विवरण	जम्मा	पुरुष	महिला
१	अपाङ्गता नभएको	५९४,८०२	३०८,६८२	२८६,१२०
२	भौतिक अपाङ्गता/शारीरिक	२१६५	१३७६	७८९
३	अन्धोपना	१७२०	९१९	८०१
४	बहिरो	६००	३२०	२८०
५	बोली सम्बन्धि अपाङ्गता	६५७	४१२	२४५
६	बहिरो अन्धो	१०४	६४	४०
७	मानसिक अपाङ्गता	४४२	२८६	१५६
८	बौद्धिक अपाङ्गता	१५०	८७	६३
९	एक भन्दा बढि अपाङ्गता	३७७	२१२	१६५
	जम्मा	६०१,०१७	३१२,३५८	२८८,६५९

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणनाको प्रतिवेदन: २०६८

तालिका २.२२ महिलाको स्वामित्वमा रहेको घरको विवरण

क्र स	सम्पत्ती	घरधुरी	प्रतिशत	कैफियत
१	घर जग्गा	१०९३६	११.४४	
२	जग्गा मात्र	८२१२	८.५९	
३	केही पनि नभएको	७५०७५	७८.५९	

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणनाको प्रतिवेदन: २०६८

तालिका २.२३ घरको आकार प्रकार अनुसारको घरधुरी

क्र स	घरको प्रकार	घरधुरीसंख्या	प्रतिशत	कैफियत
१	खर, पराल, छवाली	१७७३५	१८.५६	
२	जस्ता, टिन वा च्यादर	३५६२	३.७२	
३	टायल, खपडा, हुइला	४१५३५	४३.४८	
४	सिमेन्ट वा ढलान	२९७४५	३१.१४	
५	काठ फ्लयाक	७८२	०.८१	
६	अन्य	४५६	०.४७	
७	नखुलेको	१७०१	१.७८	
	जम्मा	९५५१६	१००	

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणनाको प्रतिवेदन: २०६८

२.१३ परिवारमा खाना पकाउन अक्सर प्रयोग गरिने इन्धन

यस जिल्लामा रहेका कुल परिवारको ६५.७५ प्रतिशतले खाना पकाउन अक्सर काठ तथा दाउरा प्रयोग गर्ने गरेको देखिन्छ। हाल खाना पकाउन अक्सर गुइठा, एलपी ग्याँस, मट्टीतेल, गोबरग्याँस तथा विजुली र अन्य इन्धन प्रयोग गर्ने परिवारको प्रतिशत क्रमशः १५.६९, १५.६७, १.११, ०.४१ र १.३७ रहेको छ।

शहरी क्षेत्रमा खाना पकाउन अक्सर एल.पि.ग्याँस प्रयोग गर्ने परिवारहरूको बाहुल्यता रहेको छ भने ग्रामीण क्षेत्रमा काठ/दाउरा प्रयोग गर्ने परिवारको बाहुल्यता रहेको देखिन्छ। स्थानीय तह अनुसार खाना पकाउनको लागि अक्सर प्रयोग गरिने इन्धन तहगत रूपमा तलको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका २.२४ खाना पकाउन प्रयोग हुने इन्धनको खपत

क्र स	इन्धनको नाम	घरधुरी संख्या	प्रतिशत	कैफियत
१	काठ तथा दाउरा	६२८०५	६५.७५	
२	गुइठा	१४९९४	१५.६९	
३	एलपी ग्याँस	१४९७०	१५.६७	
४	मट्टीतेल	१०६७	१.११	
५	गोबरग्याँस तथा विजुली	३९२	०.४१	
६	अन्य वा नखुलेको	१३०८	१.३७	

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणनाको प्रतिवेदन: २०६८

तालिका २.२५ स्थानीय तह अनुसार खाना पकाउनको लागी अक्सर प्रयोग गरिने इन्धन

स्थानीय तहको नाम	काठ/दाउरा	मट्टीतेल	एल.पी. ग्याँस	गोबर	बायोग्याँस	विद्युत	अन्य	उल्लेख नभएको	जम्मा
बहुदरमाइ गाउँपालिका	४८७५	५३	९	५६९	२	३	१	६१	५५७३
बेलवा गाउँपालिका	४८७२	३५	१३७	८२	७	१४	४	७२	५२२३
बिन्दवासिनी गाउँपालिका	२३४३	३८	१०	१०७०	४	०	७७	३४	३५७६
बीरगंज महानगरपालिका	१७७३५	४४५	१४५७१	८१६	२०	१४	१६	४६२	३४०७९
छिपहरमाइ गाउँपालिका	१९९१	६७	३४	१८२०	१	०	१३	५८	३९८४
धोबिनी गाउँपालिका	८६९	२२	२	२०४८	५	०	३	२६	२९७५
जगरनाथपुर गाउँपालिका	२०६०	४९	१५	२७३५	११	०	४	८०	४९५४
पकाहामैनपुर गाउँपालिका	१३८४	५५	३८	१४५६	९	०	१८	७८	३०३८
पर्सागढी गाउँपालिका	६०६४	७८	४२	५४	१२७	०	२	४५	६४१२
पटेर्वासुगौली गाउँपालिका	५८२८	५९	१२	३३५	११	०	७	५२	६३०४
पोखरिया नगरपालिका	४३९८	६४	३७	३३९३	१२	१	२४	९६	८०२५
सखुवापसौनी गाउँपालिका	४६४८	४७	१८	५४१	६	१	२०	४९	५३३०
सुवर्णपुर गाउँपालिका	५७३८	५५	४५	७५	४३	१	७६	३०	६०६३
जम्मा	६२८०५	१०६७	१४९७०	१४९९४	२५८	३४	२६५	११४३	९५५३६

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना-२०६८, के.त.वि.

२.१४ परिवारमा बत्ती बाल्न अक्सर प्रयोग गरिने साधन

जिल्लाका धेरैजसो घरपरिवारहरूले आफू बसोबास गरेको घर/आवासीय इकाइमाबत्ती बाल्नका लागि अक्सर विजुली प्रयोग गर्ने गरेका छन् । गत २०६८ सालको जनगणनामा विजुली प्रयोग गर्ने परिवार ७५.३९ प्रतिशत पुगेको छ । बत्ती बाल्नका लागि अक्सर मट्टीतेल, सोलार र अन्य इन्धन प्रयोग गर्ने परिवार क्रमशः २४.०३, २.०५ र १.४९ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । गोबरग्याँस प्रयोग गर्ने परिवारहरू केवल ०.१७ प्रतिशत मात्र रहेका छन् । स्थानीय तह अनुसार बत्ती बाल्नको लागी अक्सर प्रयोग गरिने इन्धन तहगत रूपमा तलको तालिकामा दिइएको छ ।

२.२६ बत्ती बाल्न प्रयोग हुने इन्धन

क्र स	प्रयोग हुने इन्धनको नाम	घरपरिवार संख्या	प्रतिशत	कैफियत
१	विजुली	६९०००	७५.३९	
२	मट्टीतेल	२२९५९	२४.०३	
३	गोबरग्याँस	१६९	०.१७	
४	सोलार	१९६२	२.०५	
५	अन्य	१४२६	१.४९	

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणनाको प्रतिवेदन: २०६८

तालिका २.२७ स्थानीय तह अनुसार बत्ति बाल्न अक्सर प्रयोग गरिने ईन्धन

स्थानीय तहको नाम	विजुली	मट्टितेल	वायोग्याँस	सोलार	अन्य	उल्लेख नगरेको	जम्मा
बहुदरमाइ गाउँपालिका	४५०६	९७७	२	२६	१	६१	५५७३
बेलवा गाउँपालिका	४२७५	८५२	४	२०	०	७२	५२२३
बिन्दवासिनी गाउँपालिका	२४८१	१०३०	३	२८	०	३४	३५७६
बीरगंज महानगरपालिका	३१४५३	१९२८	१०५	५१	८३	४५९	३४०७९
छिपहरमाइ गाउँपालिका	११४६	२७४८	६	२४	२	५८	३९८४
धोबिनी गाउँपालिका	१६५६	१२८८	०	४	१	२६	२९७५
जगरनाथपुर गाउँपालिका	१८९०	२९५६	४	२४	१	७९	४९५४
पकाहामैनपुर गाउँपालिका	१७६०	११८०	४	१४	२	७८	३०३८
पर्सागढी गाउँपालिका	५१०६	१२३०	७	२०	४	४५	६४१२
पटेर्वासुगौली गाउँपालिका	३०६२	३१३४	११	४३	२	५२	६३०४
पोखरिया नगरपालिका	५८०५	२१११	४	८	२	९५	८०२५
सखुवापर्सौनी गाउँपालिका	४०२४	१२३४	५	१५	३	४९	५३३०
सुवर्णपुर गाउँपालिका	१८३६	२२९१	१४	१६८५	२०७	३०	६०६३
जम्मा	६९०००	२२९५९	१६९	१९६२	३०८	११३८	९५५३६

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना-२०६८, के.त.वि.

२.१५ परिवारले पिउने पानीको मुख्य स्रोत

पर्सा जिल्लाका कुल ९५,५३६ परिवार मध्ये १४.३६ प्रतिशत परिवारले धारा/पाइपबाट र ८१.०१ प्रतिशतले ट्युबवेल/ हातेपम्पबाट पिउने पानी मुख्यरूपमा आपूर्ति गर्ने गरेको पाइएको छ । ट्युबवेल/हाते पम्प, ढाकिएको इनार/कुवा, मूल धारा, नदी/खोला र अन्य स्रोतबाट पिउने पानी आपूर्ति गर्ने परिवारहरू कुल परिवारको विवरण र प्रतिशत स्थानीय तह अनुसार तलको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका २.२८ स्थानीय तह अनुसार पिउने पानीको मुख्य स्रोत

स्थानीय तहको नाम	धारा पाइप	ट्युबवेल/ हातेपम्प	ढाकिएको इनार / कुवा	नढाकिएको इनार / कुवा	मुलको पानी	खोला	अन्य	उल्लेख नगरेको	जम्मा घरपरिवार
बहुदरमाइ गाउँपालिका	३८२	५१२१	१	१	०	०	९	५९	५५७३
बेलवा गाउँपालिका	४९९	४६३५	४	४	११	०	१	६९	५२२३
बिन्दवासिनी गाउँपालिका	२४	३४५२	५	३	०	२	५७	३३	३५७६
बीरगंज महानगरपालिका	६४३५	२६५०६	६६	३४	३३४	६	२५२	४४६	३४०७९
छिपहरमाइ गाउँपालिका	७१९	३१३३	८	६	२	६०	१	५५	३९८४
धोबिनी गाउँपालिका	५७	२७५०	९	७	१	०	१२५	२६	२९७५
जगरनाथपुर गाउँपालिका	४९३	४३७१	३	३	६	०	२	७६	४९५४
पकाहामैनपुर गाउँपालिका	३७	२९०७	४	११	१	०	०	७८	३०३८
पर्सागढी गाउँपालिका	५२३	५३७७	१०	४	३५	२	४१९	४२	६४१२
पटेर्वासुगौली गाउँपालिका	७२१	४८२९	३	२	६९७	०	२	५०	६३०४

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, बौतहट)

पोखरिया नगरपालिका	३८१	७४५८	१८	६	२	५	६२	९३	८०२५
सखुवापसौनी गाउँपालिका	७८९	४२४४	४	२०	१२	०	२१६	४५	५३३०
सुवर्णपुर गाउँपालिका	२६५५	२६०९	१६२	३६०	१४०	५०	५७	३०	६०६३
जम्मा	१३७१५	७७३९२	२९७	४६१	१२४१	१२५	१२०३	११०२	९५५३६
प्रतिशत	१४.३६	८१.०१	०.३११	०.४८३	१.२९९	०.१	१.३	१.१५	१००

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना-२०६८, के.त.वि

२.२९ घरायसी सुविधामा पहुँच

सुविधा	नेपाल	पर्सा
रेडियो	५०.८२	२९.८५
टि.भि.	३६.४५	३९.३८
केबल	१९.३३	१५.२०
कम्प्युटर	७.२८	४.४५
इन्टरनेट	३.३३	१.४८
टेलिफोन	७.३७	३.६८
मोवाइल	६४.६३	५९.८८
मोटर	१.५७	१.६५
मोटरसाइकल	९.५८	१५.००
साइकल	३२.३८	६९.६०
अन्य सवारीसाधन	०.६८	१.०५
रेफ्रिजेरेटर	७.१६	४.५५

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणनाको प्रतिवेदन: २०६८

तालिका २.३० स्थानीय तह अनुसार प्रक्षेपित जनसंख्या २०७३ र २०७८

स्थानीय तहको नाम	प्रक्षेपित जनसंख्या २०७३			प्रक्षेपित जनसंख्या २०७८		
	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा
बहुदरमाइ गाउँपालिका	२२३९८	२०१६०	४२५५८	२४९०८	२१८६७	४६७७५
बेलवा गाउँपालिका	२०६९६	१९१६२	३९८५८	२३०१५	२०७८४	४३७९९
बिन्दवासिनी गाउँपालिका	१४१०२	१२९१०	२७०१२	१५६८२	१४००३	२९६८५
बीरगंज महानगरपालिका	१२४४२१	१०५२८६	२२९७०७	१३८३६३	११४२०१	२५२५६४
छिपहरमाइ गाउँपालिका	१५२३१	१४२२५	२९४५६	१६९३७	१५४२९	३२३६६
धोबिनी गाउँपालिका	११३७५	१०६०४	२१९७९	१२६४९	११५०२	२४१५१
जगरनाथपुर गाउँपालिका	१८७७८	१७२९२	३६०७०	२०८८३	१८७५६	३९६३९
पकाहामैनपुर गाउँपालिका	१२०५२	१०८२२	२२८७४	१३४०३	११७३८	२५१४१
पर्सागढी गाउँपालिका	२१८३०	२०७८२	४२६१२	२४२७६	२२५४२	४६८१८
पटेर्वासुगौली गाउँपालिका	२०२८२	१९७१५	३९९९७	२२५५४	२१३८४	४३९३८
पोखरिया नगरपालिका	३१७६६	२९१२१	६०८८७	३५३२५	३१५८७	६६९१२
सखुवापसौनी गाउँपालिका	१८७९६	१७७३०	३६५२६	२०९०३	१९२३२	४०१३५
सुवर्णपुर गाउँपालिका	१६८७७	१७१४७	३४०२४	१८७६८	१८५९९	३७३६७
	३४८६०३	३१४९५६	६६३५५९	३८७६६६	३४१६२५	७२९२९१

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना-२०६८, के.त.वि

२.१६ अन्य सूचकाङ्कहरू

तालिका २.३१ पर्सा जिल्लाको मानव विकास सूचकाङ्क २०६८

क्र.सं.	विवरण	पर्सा २०६८	नेपाल २०६८
१	औषत आयु (वर्ष)	७०.२५	६८.८०
२	आयु सूचकाङ्क	०.७५४	०.७३०
३	प्रौढ साक्षरता (प्रतिशत)	४८.६९	५९.५७
४	प्रौढ साक्षरता सूचकाङ्क	०.४८७	०.५९६
५	विद्यालयमा रहने औषत वर्ष	३.०९	३.९०
६	विद्यालयमा रहने औषत वर्ष सूचकाङ्क	०.२०६	०.२६०
७	प्रति व्यक्ति आय	१२२३	११६०
८	प्रति व्यक्ति आय सूचकाङ्क	०.४१८	०.४०९
९	मानव विकास सूचकाङ्क (पुरानो AM विधि)	०.५२२	०.५४१
१०	मानव विकास सूचकाङ्क (नयाँ GM विधि)	०.४६४	०.४९०
जिल्लाको स्थान ४२ औं			

स्रोत: नेपालमा मानवीय विकास प्रतिवेदन २०१४, UNDP नेपाल

तालिका २.३२ पर्सा जिल्लाको मानव गरिबी सूचकाङ्क २०६८

क्र.सं.	विवरण	पर्सा २०६८	नेपाल २०६८
१	अपेक्षित आयु ४० वर्ष भन्दा कम हुने जनसंख्याको प्रतिशत	५.३०	७.५२
२	प्रौढ निरक्षरता दर	५१.३१	४०.४३
३	सुरक्षित पिउने पानी बाट वञ्चित जनसंख्या प्रतिशत	४.६२	१७.०९
४	५ वर्ष मुनिका कुपोषणबाट ग्रसित बालबालिका प्रतिशत	३७.२०	४०.५०
५	आर्थिक सुविधाबाट वञ्चित जनसंख्या प्रतिशत	२०.९१	२८.८०
६	मानव गरिबी सूचकाङ्क	३६.३७	३१.१२
जिल्लाको स्थान ४९ औं			

स्रोत: नेपालमा मानवीय विकास प्रतिवेदन २०१४, UNDP नेपाल

खण्ड ३ : आर्थिक तथा रोजगारी

३.१ आर्थिकरूपमा सक्रिय तथा अक्सर आर्थिक रूपमा सक्रिय जनसङ्ख्या

आर्थिक रूपमा सक्रिय जनसङ्ख्या(Economically Active Population): दश वर्ष वा सो भन्दा माथिल्लो उमेरका कुल जनसङ्ख्यामध्ये विगत १२ महिना (गणनाको दिनको) मा कम्तिमा एक महिना आर्थिक काम (कृषि/आफ्नै खेतिपाती, तलव/ज्याला, आफ्नै गैरकृषि व्यावसाय, विस्तारित आर्थिक काम र कामको खोजी) मा संलग्न जनसङ्ख्या नै आर्थिकरूपमा सक्रिय जनसङ्ख्या हो ।

अक्सर आर्थिकरूपमा सक्रिय जनसङ्ख्या (Usually Economically Active Population): दश वर्ष वा सो भन्दा माथिल्लो उमेरका आर्थिकरूपमा सक्रिय कुल जनसङ्ख्या मध्ये विगत १२ महिना (गणनाको दिनको) मा कम्तिमा ६ महिना वा सो भन्दा बढि अवधि आर्थिक काम (कृषि/आफ्नै खेतिपाती, तलव/ज्याला, आफ्नै गैरकृषि व्यावसाय, विस्तारित आर्थिक काम र कामको खोजी) मा संलग्न जनसङ्ख्या नै अक्सर आर्थिकरूपमा सक्रिय जनसङ्ख्या हो ।

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार विगत १२ महिनामा १० वा सो भन्दा माथिका व्यक्तिहरु तल उल्लेखित एक वा सो भन्दा बढी काममा संलग्न भएको रहेको पाइएको छ । (नोट : एक वा सो भन्दा बढी काममा संलग्न भएकोले सबै क्रियाकलापको जम्मा र सम्बन्धित उमेर समुहको जम्मा संख्या नमिलेको हो ।)

तालिका ३.१ : लिङ्ग र पाँच बर्षे उमेर समुह अनुसार १० वर्ष वा सो भन्दा माथिल्लो उमेरका व्यक्तिले विगत १२ महिनामा गरेको क्रियाकलाप (आर्थिक तथा गैर आर्थिक) :

लिङ्ग र उमेर समुह (वर्ष)	जम्मा	संलग्न कृयाकलाप								उल्लेख नभएको
		आफ्नै कृषि व्यवसाय	तलव/ ज्याला	आफ्नै गैरकृषि व्यवसाय	विस्तारित आर्थिक कृयाकलाप	जागिर खोज्ने	घरायसी कामकाज	अध्ययन	कुनै पनि कृयाकलापमा संलग्न नभएको	
जम्मा	४४४५३३	९६६८६	८६४०७	३०२७२	१७३५१	१२०४७	१४७९११	१०६८०८	४१८१२	१०४१३
१० - १४	७५४४३	१५९३	१४०७	६०५	५९०	६७७	६९५४	६००२७	५०६९	३४१४
१५ - १९	५७३१२	४४५८	६६८७	१७४१	१२३७	१९७९	१२९७६	३०९५५	३४९४	१८१७
२० - २४	५०४५४	७६४३	१०९४३	३२०३	१९५५	२१२७	२०९८८	१०६६१	२७३४	११८२
२५ - २९	४७३११	१०३७०	१३४८७	४२२४	२३२२	१६२६	२१५७४	३०११	२३१७	९२७
३० - ३४	४२१६०	१०९५२	१२८८६	४१७८	२२१०	१४०३	२००२४	७४६	२०१७	६२२
३५ - ३९	३८६६८	११९७७	११८१७	४३१८	१९२९	१२१३	१७१७७	३२७	२२२७	५७८
४० - ४४	३११९१	११२७३	८९७६	३५४८	१६८२	९४३	१३२३७	३२६	२००१	३९०
४५ - ४९	२५३०१	९८१९	६८०५	२८७४	१५५३	६१३	१०४०४	१३७	१६५०	३४८
५० - ५४	२०३७६	८६५९	५०५७	२०३१	१२७४	५२१	७८६४	११८	१८९८	२४८
५५ - ५९	१६७०३	७११०	३५६७	१४४६	१०१५	३८१	६५८१	८९	२२६०	२४६
६० - ६४	१५०६०	५८७३	२४८०	१११७	७१२	२४८	४८७१	१२७	३८६७	२४६
६५ - ६९	११३६२	३७१३	१५८१	५९७	४९२	१९०	३०२७	९६	४४६३	१४५
७० - ७४	७७८५	२३००	४९२	२८९	२५३	१००	१५५७	१०९	४०६१	१३४
७५+	५४०७	९४४	२२३	१०२	१२६	२७	६७८	७९	३७५५	११६

	जम्मा	पुरुष									
		२३११५८	६७८००	७११८५	२५१३९	९१७९	१०१०७	१७४२५	६१६४५	२२७८८	४६८४
	१० - १४	३९१९६	९१८	१०६१	३९१	२८५	६११	१६०४	३२३३८	२७१६	१६८६
	१५ - १९	३१७०८	३०४७	५७८७	१४३६	७१७	१७८९	१८२१	१८८२३	२२४८	१०३३
	२० - २४	२५२७५	४९९०	९४८५	२६६२	१०२९	१८८०	२१६६	७२८२	१६०५	४७५
	२५ - २९	२३६३७	६९८२	११३५३	३५७२	१२८५	१४२२	१९८३	२१२७	१५०२	४२३
	३० - ३४	२०३४३	७२१०	१०७२१	३३९४	११११	११२२	१६३७	४८७	१२४४	२१२
	३५ - ३९	२०२३७	८४१५	९६९६	३६८०	१०५३	१०३७	१८३२	२००	१५६५	२११
	४० - ४४	१६४९०	७८१४	७२५८	२९९४	८०२	७४५	१५३७	१३६	१२०९	१३७
	४५ - ४९	१३४२७	६९५४	५४४८	२४५३	७४५	४६३	१०२६	६६	१०९३	११६
	५० - ५४	१०९८१	६०४८	३९९८	१६५६	६२६	३६६	८१३	४१	१००१	११४
	५५ - ५९	८६९८	५२८५	२७०५	११४७	६०२	२७४	९१६	२३	१०६५	५५
	६० - ६४	७९९४	४५०३	१८४२	९१४	३७९	१५५	८३१	२४	१७४३	८३
	६५ - ६९	५९१०	२९४९	१२१६	५०८	२८९	१३३	६१०	३९	१८९०	३९
	७० - ७४	४३४२	१८८१	४१५	२४७	१७६	८४	४६०	४२	२०२३	५७
	७५+	२९२०	८०६	२००	८५	७९	२७	१९०	१७	१८८४	४३
	जम्मा	२१३३७५	२८८८५	१५२२२	५१३२	८१७२	१९४०	१३०४८६	४५१६३	१९०२४	५७२९
	१० - १४	३६२४७	६७५	३४६	२१४	३०५	६६	५३५०	२७६८९	२३५३	१७२८
	१५ - १९	२५६०४	१४११	८९९	३०५	५२०	१९०	१११५४	१२१३१	१२४६	७८४
	२० - २४	२५१७९	२६५३	१४५८	५४१	९२६	२४७	१८८२२	३३७९	११२८	७०७
	२५ - २९	२३६७४	३३८९	२१३४	६५१	१०३७	२०४	१९५९२	८८४	८१५	५०४
	३० - ३४	२१८१७	३७४२	२१६५	७८४	१०९९	२८२	१८३८७	२६०	७७२	४१०
	३५ - ३९	१८४३१	३५६३	२१२१	६३८	८७७	१७५	१५३४५	१२८	६६२	३६७
	४० - ४४	१४७०१	३४६०	१७१९	५५४	८८०	१९८	११७००	१९०	७९२	२५३
	४५ - ४९	११८७४	२८६५	१३५७	४२०	८०८	१५०	९३७८	७१	५५८	२३२
	५० - ५४	९३९५	२६११	१०५९	३७५	६४८	१५५	७०५१	७७	८९७	१३५
	५५ - ५९	८००५	१८२५	८६१	२९९	४१३	१०७	५६६५	६६	११९४	१९१
	६० - ६४	७०६६	१३७०	६३७	२०३	३३३	९३	४०४०	१०२	२१२३	१६३
	६५ - ६९	५४५२	७६४	३६५	८९	२०३	५७	२४१७	५७	२५७२	१०६
	७० - ७४	३४४३	४१९	७७	४२	७७	१५	१०९७	६८	२०३९	७७
	७५+	२४८७	१३९	२३	१७	४७	०	४८८	६३	१८७१	७३
	जम्मा	२१३३७५	२८८८५	१५२२२	५१३२	८१७२	१९४०	१३०४८६	४५१६३	१९०२४	५७२९

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणनाको प्रतिवेदन: २०६८

३.२ : जिल्लाको आर्थिक रूपले सक्रिय र निष्क्रिय जनसंख्या, २०६८

जिल्लामा दश वा सो भन्दा माथिल्लो उमेरका कुल जनसंख्या ४४४५३३ जनामध्ये आर्थिक रूपमा सक्रिय ४३.९१ प्रतिशत देखिन्छ जसमा पुरुष ६४.४८ प्रतिशत र महिला २१.६२ प्रतिशत रहेका छन् । आर्थिक रूपले निष्क्रिय रहेको जनसंख्या ७३.७५ प्रतिशत देखिन्छ । आर्थिक रूपले निष्क्रिय रहनुको मुख्य कारणहरुमा घरधन्दा, अध्ययन, र बृद्धावस्था मुख्य देखिन्छ जसको प्रतिशत क्रमश ४७.९० % , ४२.९० % र ४.८३ % छ ।

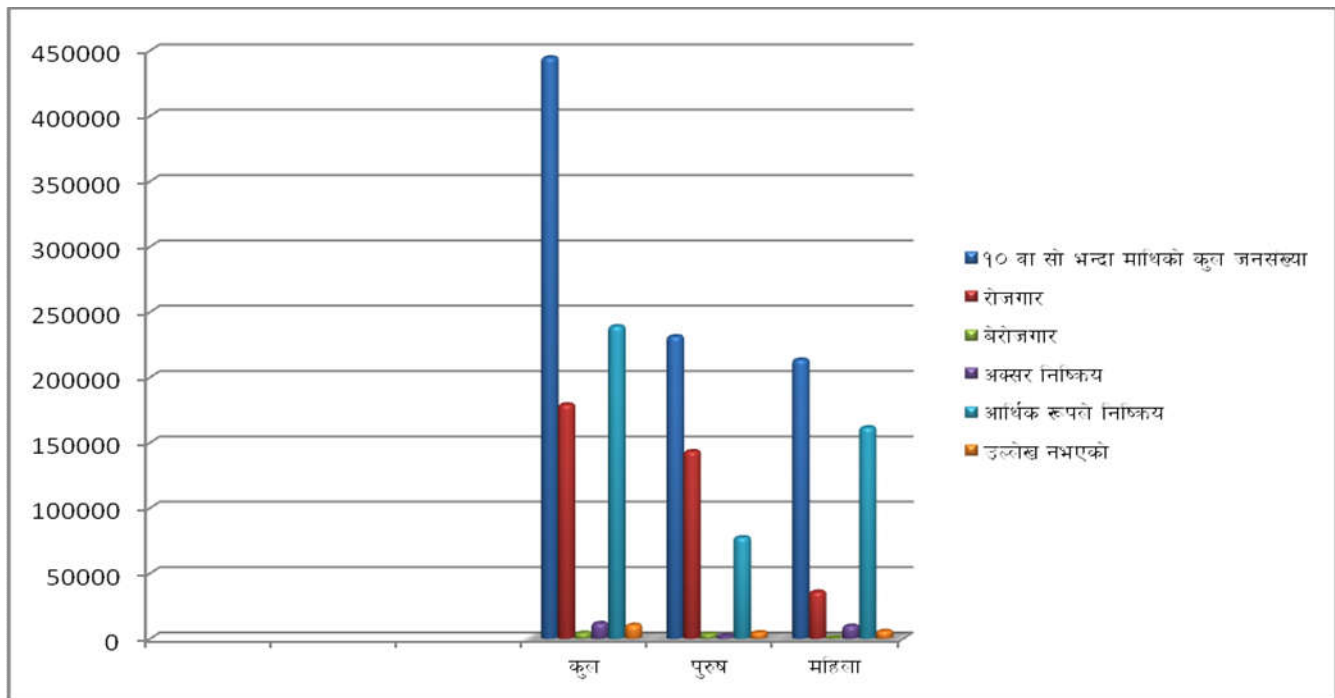
उमेर समूह अनुसार आर्थिक रूपले बढी सक्रिय (प्रतिशतका आधारमा)जनसंख्यामा २५ देखि ३९ वर्ष देखिन्छ भने आर्थिक रूपले सक्रिय पुरुषको उमेर २५ देखि २९ र महिलाको उमेर ३० देखि ३४ वर्ष रहेको छ ।

तालिका ३.२: जिल्लाको आर्थिक रूपले सक्रिय र निष्क्रिय जनसंख्या, २०६८

लिङ्ग	१० वा सो भन्दा माथिको कुल जनसंख्या	आर्थिक रूपले सक्रिय				आर्थिक रूपले निष्क्रिय	आर्थिक रूपले निष्क्रिय प्रतिशत	उल्लेख नभएको
		अक्सर सक्रिय		अक्सर निष्क्रिय	आर्थिक रूपले सक्रिय प्रतिशत			
		रोजगार	बेरोजगार					
कुल	४४४५३३	१७९०६२	४३५५	११७७७	४३.९१	२३८९२५	५३.७५	१०४१३
पुरुष	२३११५८	१४३२९२	३७२४	२०४१	६४.४८	७७४१६	३३.४९	४६८४
महिला	२१३३७५	३५७७०	६३१	९७३६	२१.६२	१६१५०९	७५.६९	५७२९

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणनाको प्रतिवेदन: २०६८

चित्र नं. ३

तालिका ३.३: अक्सर आर्थिकरूपमा सक्रिय नहुनुको प्रमुख कारण अनुसार जनसंख्या (१० वर्ष वा सो भन्दा माथिल्लो उमेरका)

विवरण	कुल	कुल %	पुरुष	पुरुष %	महिला	महिला %
		२५०७०३	१००.००	७९४५८	१००.००	१७१२४५
अध्ययन	१०७५३७	४२.८९	६१५६३	७७.४८	४५९७४	२६.८५
घरायसी कामकाज	१२००७७	४७.९०	६७७५	८.५३	११३३०२	६६.१६
वृद्धावस्था	१२११६	४.८३	५१८०	६.५२	६९३६	४.०५
पेन्सन/आयस्ता	८७४	०.३५	५२३	०.६६	३५१	०.२०

अशक्त	९६१	०.३८	६२०	०.७८	३४२	०.२०
दीर्घरोग	१६१७	०.६४	८४७	१.०७	७७०	०.४५
अन्य	३६४१	१.४५	२२१७	२.७९	१४२४	०.८३
उल्लेख नभएको	३८८०	१.५५	१७३३	२.१८	२१४६	१.२५

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणनाको प्रतिवेदन: २०६८

तालिका ३.४ : लिङ्ग र पाँच बर्षे उमेर समूह अनुसार आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्या

उमेर समूह	कुल	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
१० - १४	३४०८	१.८६	२४३७	१.६६	९७१	२.६७
१५ - १९	११९०४	६.४९	९९७३	६.७८	१९३१	५.३०
२० - २४	१९४८५	१०.६२	१५९८६	१०.८७	३४९९	९.६१
२५ - २९	२४५१६	१३.३७	२००६५	१३.६५	४४५१	१२.२३
३० - ३४	२३८०३	१२.९८	१९०००	१२.९२	४८०३	१३.२०
३५ - ३९	२३७७३	१२.९६	१९१५७	१३.०३	४६१६	१२.६८
४० - ४४	१९९५१	१०.८८	१५७५९	१०.७२	४१९२	११.५२
४५ - ४९	१६४००	८.९४	१२८७२	८.७६	३५२८	९.६९
५० - ५४	१३२८०	७.२४	१०२८१	६.९९	३०००	८.२४
५५ - ५९	१००८३	५.५०	७८८६	५.३६	२१९७	६.०४
६० - ६४	७९४५	४.३३	६३०७	४.२९	१६३८	४.५०
६५ - ६९	५०२३	२.७४	४०७३	२.७७	९५०	२.६१
७० - ७४	२७०८	१.४८	२२३९	१.५२	४६८	१.२९
७५+	११३९	०.६२	९८३	०.६७	१५६	०.४३
जम्मा	१८३४१८	१००.००	१४७०१८	१००.००	३६४००	१००.००

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणनाको प्रतिवेदन: २०६८

३.३ पेशा अनुसार रोजगारीको विवरण

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ का अनुसार सबै भन्दा कृषि क्षेत्रका दक्ष तथा अर्ध दक्ष जनशक्तिहरूको संख्या ४३.३७ प्रतिशत, प्राथमिक पेशाकर्मी १९.८२ प्रतिशत, औजार र सम्बन्धित सामानका विक्री कामदार ११.२१ प्रतिशत र सेवा तथा विक्री कामदार १०.८१ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका ३.५ : मुख्य पेशानुसार जनसंख्या (१० वर्ष वा सो भन्दा माथिल्लो उमेरका)

विवरण	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
सबै पेशा	१७९७०६	१००.००	१४३६२६	१००.००	३५८७४	१००.००
कृषि , वन र माछापालन सम्बन्धी कामदार	७७९३७	४३.३७	५७३१०	३९.८५	२०६२७	५७.४९
प्राथमिक पेशाकर्मी	३५६२१	१९.८२	२७०६६	१८.८२	८५५५	२३.८४
औजार र सम्बन्धित सामानका बिक्री कामदार	२०१४२	११.२१	१८७२४	१३.०२	१४१८	३.९५
सेवा र बिक्री कामदार	१९४२८	१०.८१	१७५३५	१२.१९	१८९३	५.२८
यन्त्र र मेशिन सञ्चालक तथा एसेम्बलर्स	५६१४	३.१२	५४९९	३.८२	११५	०.३२
पेशाविद्	५३७७	२.९९	४११८	२.८६	१२५९	३.५१
प्राविधिक र सहायक पेशाविद्	४२८४	२.३८	३८६२	२.६९	४२३	१.१८
कार्यालय सहायक	२४७९	१.३८	२११२	१.४७	३६७	१.०२
व्यवस्थापक	१९१४	१.०७	१६७२	१.१६	२४१	०.६७
सशस्त्र सैनिक	२१२	०.१२	१९६	०.१४	१६	०.०४
उल्लेख नभएको	६६९८	३.७३	५७३४	३.९९	९६४	२.६९

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणनाको प्रतिवेदन: २०६८

३.४ आर्थिक काम गर्दाको हैसियत

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ को नतिजा अनुसार आर्थिक काम गर्दाको हैसियतले हेर्दा सबैभन्दा बढी आफ्नै निजी काम गर्ने ४८.७६ प्रतिशत र त्यसपछिको अंश अरुको काम गर्ने ४२.५९ प्रतिशत देखिएको छ । यसैगरी अरुलाई काममा लगाउने ३.१५ प्रतिशत र काम सघाउने १.१२ प्रतिशत रहेका छन् ।

तालिका : ३.६ लिङ्ग अनुसार आर्थिक काम गर्दाको हैसियत (१० वर्ष माथिका)

काम गर्दाको हैसियत	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
अरुलाई काम लगाउने	५६६५	३.१५	४८०४	३.३४	८६१	२.४०
अरुको काम गर्ने	७६५४३	४२.५९	६५११५	४५.२७	११४२८	३१.८५
निजी काम गर्ने	८७६१८	४८.७६	६६४०९	४६.१७	२१२०९	५९.११
काम सघाउने मात्र	२०१८	१.१२	१२७१	०.८८	७४७	२.०८
उल्लेख नभएको	७८६१	४.३७	६२२९	४.३३	१६३२	४.५५
जम्मा	१७९७०६	१००.००	१४३६२६	१००.००	३५८७४	१००.००

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणनाको प्रतिवेदन: २०६८

३.५ क्षेत्रअनुसार रोजगारीको स्थिति

क्षेत्रगत अर्थात औद्योगिक वर्गिकरण अनुसार ५४.१० प्रतिशत रोजगार कृषि, वन तथा मत्स्यपालन क्षेत्रमा, थोक तथा खुद्रा व्यापारमा ९.८१ प्रतिशत, औद्योगिक क्षेत्रमा ९.६७ प्रतिशत, निर्माण क्षेत्रमा ३.९३ प्रतिशत रहेका छन् । अन्य क्षेत्रहरूमा रोजगारीमा संलग्नता न्यून रहेको छ । क्षेत्रअनुसार रोजगारीको विवरण देहाय अनुसार रहेको छ ।

तालिका : ३.७ क्षेत्र अनुसार अक्सर आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्या (१० वर्ष वा सो भन्दा माथि)

क्षेत्र	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
कृषि, वन तथा मत्स्यपालन	९७२२२	५४.१०	७०७२५	४९.१७	२६४९६	७३.८५
खानी तथा उत्खनन्	५३५	०.३०	४८६	०.३४	४८	०.१३
औद्योगिक (प्रशोधन उद्योग) उत्पादन कार्य	१७३८६	९.६७	१५८०८	१०.९९	१५७८	४.४०
विद्युत, ग्याँस, वाफ तथा वातानुकूलित आपूर्ति	२११	०.१२	२०३	०.१४	८	०.०२
पानीको आपूर्ति, ढल, फोहर व्यवस्थापन तथा उपचार सम्बन्धी क्रियाकलाप	२१९	०.१२	२११	०.१५	८	०.०२
निर्माण	७०६८	३.९३	६९२१	४.८१	१४७	०.४१
थोक तथा खुद्रा व्यापार, मोटर गाडी र मोटर साइकलको मर्मत	१७६२८	९.८१	१५९०८	११.०६	१७२०	४.७९
यातायात र गोदाम	५६०४	३.१२	५५३१	३.८५	७३	०.२०
बस्न र खानाको सेवा सम्बन्धी क्रियाकलाप	११०४	०.६१	८८६	०.६२	२१८	०.६१
सूचना तथा संचार	५७३	०.३२	५२४	०.३६	४९	०.१४
आर्थिक तथा बीमा व्यवसाय	१४११	०.७९	१२०६	०.८४	२०५	०.५७
रियल स्टेट तथा रेण्टल सर्भिसेज	१०६	०.०६	१०६	०.०७	०	०.००
पेशागत, वैज्ञानिक तथा प्राविधिक क्रियाकलापहरू	४४८	०.२५	४०७	०.२८	४२	०.१२
प्रशासनिक तथा सामाजिक सुरक्षा	२७५४	१.५३	२४४४	१.७०	३०९	०.८६
सार्वजनिक प्रशासन, रक्षा र अनिवार्य सामाजिक सुरक्षा	३०८९	१.७२	२८५६	१.९९	२३३	०.६५
शिक्षा	४७०३	२.६२	३३८१	२.३५	१३२३	३.६९
मानव स्वास्थ्य र सामाजिक कार्य	१७५४	०.९८	१४२५	०.९९	३३०	०.९२
कला, मनविनोद तथा मनोरन्जन	२७६	०.१५	२३६	०.१६	४०	०.११
अन्य सेवा सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	५४३४	३.०२	४८१६	३.३५	६१८	१.७२
घरेलु कामदार सम्बन्धी क्रियाकलापहरू,	४१९१	२.३३	२८४६	१.९८	१३४५	३.७५
अन्तर्राष्ट्रिय संघसंस्था र सो अन्तर्गतका निकाय	११५	०.०६	९९	०.०७	१६	०.०४
उल्लेख नभएको	७८७५	४.३८	६८०५	४.७३	१०७०	२.९८
जम्मा	१७९७०६	१००.००	१४३८२८	१००.००	३५८७८	१००.००

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणनाको प्रतिवेदन: २०६८

खण्ड ४ : शिक्षासम्बन्धी विवरण

४.१ जिल्लाको शैक्षिक विवरण

शिक्षा व्यक्ति एवं समाज विकासको लागि मेरुदण्ड हो । शिक्षा विना देश विकासको कल्पना पनि गर्न सकिदैन । व्यक्तिलाई सामाजिकीकरण गर्न शिक्षाले ठूलो सहयोग पुऱ्याएको हुन्छ । आजको दिनमा शिक्षा हासिल गर्न विद्यालयमा अध्ययन गर्न जाने बालबालिकाहरु नै भोलिको देशको कर्णधार हुने हुँदा पनि शिक्षालाई यति धेरै महत्व दिनुपरेको स्पष्ट हुन्छ । भनिन्छ, शिक्षा नै सामाजिक परिवर्तनका बाहक हुन् । त्यसैले यो पनि बिर्सनु हुँदैन कि सम्पूर्ण शैक्षिक प्रक्रियाको केन्द्र विद्यार्थी हुन् ।

शिक्षा राष्ट्रिय विकासको आधारशीला भएकोले यसको अभावमा राष्ट्रिय विकास प्रायः असम्भव छ । नेपालको सन्दर्भमा यो गरिवी निवारणको एक सशक्त माध्यम पनि हो । आधारभूत शिक्षा प्रत्येक नागरिकको मानवधिकार हो भने सबै नागरिकलाई कम्तिमा आधारभूत शिक्षाको अवसर प्रदान गर्नु राज्यको दायित्व हो । संविधान सभाबाट निर्मित नेपालको संविधान २०७२ को शिक्षा सम्बन्धी हकमा प्रत्येक नागरिकलाई आधारभूत शिक्षामा पहुँचको हक हुनेछ । प्रत्येक नागरिकलाई राज्यबाट आधारभूत तहसम्मको शिक्षा अनिवार्य र निःशुल्क तथा माध्यमिक तहसम्मको शिक्षा निःशुल्क पाउने हक हुनेछ । त्यसै गरी अपाङ्गता भएका र आर्थिक रूपले विपन्न नागरिकलाई कानुन बमोजिम निःशुल्क उच्च शिक्षा पाउने हक हुनेछ । दृष्टिविहीन, बहिरा, स्वर तथा बोलाइ अपाङ्गता भएका नागरिकलाई समेत उपयुक्त माध्यमबाट शिक्षा पाउने हकको सुनिश्चित गर्नुका साथै नेपालमा बसोबास गर्ने प्रत्येक नेपाली समुदायलाई कानुन बमोजिम आफ्नो मातृभाषामा शिक्षा पाउने र त्यसका लागि विद्यालय तथा शैक्षिक संस्था खोल्ने र सञ्चालन गर्ने हकको सुनिश्चित गरिएको छ ।

अन्तर्राष्ट्रिय मानव अधिकार सन्धिले कम्तीमा आधारभूत शिक्षा मानव अधिकारको अभिन्न अङ्गका रूपमा स्वीकार गरेको छ भने बाल अधिकारसम्बन्धी अभिसन्धिले शिक्षा आर्जन गर्न पाउनु बालबालिकाको अधिकार भएको कुरा उल्लेख गरेको छ । सहस्राब्दी विकास लक्ष्यमा सन् २०१५ सम्ममा सबै बालबालिकाले प्राथमिक तहको पूर्ण शिक्षा प्राप्त गर्नुपर्ने कुरा उल्लेख भएको छ भने डकार कार्यढाँचाले पनि सन् २०१५ मा सबै बालबालिकालाई गुणस्तरीय, निःशुल्क र अनिवार्य प्राथमिक शिक्षाको सुनिश्चित गर्ने कुरा उल्लेख गरेको छ । सबैका लागि शिक्षाका लक्ष्य प्राप्त गर्ने शिलशिलामा नेपाल सरकारले 'सबैका लागि शिक्षा: राष्ट्रिय कार्ययोजना (२००१-२०१५)' निर्माण गरी यसको कार्यान्वयनका शिलशिलामा सबैका लागि शिक्षा (२००४-२००९) कार्यक्रमको कार्यान्वयन समेत सम्पन्न भइसकेको छ । दशौं योजनाले गरिवी निवारणमा शिक्षालाई सशक्त माध्यमका रूपमा लिई सोहीअनुरूप विभिन्न योजना तथा कार्यक्रम सञ्चालनमा जोड दिएको थियो भने त्यसपछिको त्रिःवर्षीय अन्तरिम योजनाले पनि शिक्षाको यिनै सन्दर्भ र नीतिहरुलाई जोड दिएको पाइन्छ ।

जिल्लामा उपलब्ध शैक्षिक पूर्वाधारहरुका आधारमा यस जिल्ला अग्रणी रहेता पनि यस जिल्लाका शैक्षिक सूचकांकहरुमा उल्लेख्य सुधार भएको पाइदैन । जिल्लामा स्थापना भएका विद्यालयहरु मानव बस्तिको आधारमा स्थापना गरी शिक्षा प्रदान गरको पाइन्छ । जिल्लाको महत्वपूर्ण स्थल, व्यापारिक केन्द्रलाई ध्यानमा राखेर निजी क्याम्पस, उच्च मा.वि.को स्थापना भएको छ । तर यस्ता निजी विद्यालय तथा क्याम्पस एवं उच्च मा.वि.हरु भने यातायातको सुविधा र मध्यम वर्गिय मानव बस्तिमा बढी भएको पाइन्छ ।

समग्रमा यस जिल्लामा त्रि.वि. अन्तर्गत र सम्बन्धन प्राप्त गरी ११ क्याम्पस तथा कलेजहरु, ५०६ सामुदायिक तथा निजी विद्यालयहरु रहेका छन् । कतिपय सामुदायिक विद्यालयहरु समुदायमा हस्तान्तरण गरिसकिएको छ भने ग्रामिण भेगका केही क्षेत्रहरुमा समुदायको पहलमाविद्यालय स्थापना गरी सम्पूर्ण खर्च स्थानीयवासीहरुले नै जुटाई विद्यालय सञ्चालन गरेको अवस्था छ । हाल जिल्लामा उपलब्ध शैक्षिक पूर्वाधारहरुको विवरण निम्न अनुसार रहेको छ ।

४.२ साक्षरताको अवस्था

तालिका ४.१ साक्षरता सम्बन्धी विवरण

पाँच वर्षभन्दा माथिको जम्मा जनसंख्या	५३३१७४
पढ्न र लेख्न सक्ने	२९८०६५
पढ्न मात्र सक्ने	१५३८५
पढ्न र लेख्न नसक्ने	२१९०७२
केही पनि नभनेका	६५२

स्रोत : जिल्ला वस्तुगत विवरण -२०७०, त.का. ,पर्सा

तालिका ४.२ शैक्षिक विवरण

क्र स	विवरण	२०५८	२०६८	कैफियत
१	कूल साक्षरता प्रतिशत	४२.४९	५५.९०	
२	महिला साक्षरता	२८.०८	४३.८९	
३	पुरुष साक्षरता	५३.२९	६६.९३	

स्रोत : जिशिका पर्सा

तालिका ४.३ उच्च साक्षरता दर भएका गा.वि.स.हरु

गा.वि.स.	साक्षरता दर (प्रतिशत)
विरगञ्ज	७७.३९
ठोरी	७३.५४
रामगढवा	६६.६९
सुवर्णपुर	६५.५७
निर्मलवस्ती	६३.०२
परशुरामपुर	६१.७२

स्रोत : जिल्ला वस्तुगत विवरण -२०७०, त.का. ,पर्सा

तालिका ४.४ न्यून साक्षरता दर भएका गा.वि.स.हरु

गा.वि.स.	साक्षरता दर (प्रतिशत)
लखनपुर	२३.७२
सोनवर्षा	३५.७१
पिडारीगुठी	३५.८३
पचरुखी	३६.७९
जयमगलापुर	३८.४४

स्रोत : जिल्ला वस्तुगत विवरण -२०७०, त.का. ,पर्सा

४.३ सामुदायिक विद्यालयमा शिक्षकको दरबन्दी

तालिका ४.५ सामुदायिक विद्यालयमा शिक्षकको विवरण

प्रा.वि. (दरबन्दी)	१११२
प्रा.वि. राहत (साधारण)	२७०
प्रा.वि. राहत (महिला)	१२०
नि.मा.वि. (दरबन्दी)	२०३
नि.मा.वि. राहत	११५
मा.वि. (दरबन्दी)	१५१
मा.वि. राहत	७९
उ.मा.वि. शि. अनुदान	२५

स्रोत : जि.शि.का., पर्सा २०७४

४.४ सामुदायिक विद्यालयमा विभिन्न तहमा कार्यरत महिला शिक्षक

तालिका ४.६ दरबन्दीमा कार्यरत महिला शिक्षक

प्रा.वि.	२५७
नि.मा.वि.	१९
मा.वि.	२१

स्रोत : जि.शि.का., पर्सा

४.५ स्रोत केन्द्र र सो अन्तर्गतका मनपा/नपा र गाविसहरु

तालिका ४.७ स्रोत केन्द्रको विवरण

क्र. स	स्रोत केन्द्रको नाम	न.पा./गा.वि.स.
१	श्री त्रिजुद्ध म.प्र.र.रा.मा.वि. विर्ता - ५, विरगंज	वि.उ.म.न.पा.वडा न. १-११,१३,१९, भौवागुठी, अलौ, सिर्सिया खल्वाटोला, अमरपट्टी
२	श्री ने.रा.उ.मा.वि., श्रीपुर - १४, विरगंज	वि.उ.म.न.पा.वडा न. १२,१४-१८, लिपनीविर्ता, रामगढवा, सुगौलीविर्ता, भवानीपुर, मनियारी, लालपर्सा, प्रसौनी विर्ता, हरपतगञ्ज, उदयपुरघुर्मी
३	श्री ने.रा.उ.मा.वि., बर्वाछोटैली - ३, विरुवागुठी	विरुवागुठी, हरपुर, बेल्वा, बगही, मधुमन मथौल, चोर्नी, बगवाना, बसडिल्वा, पचरुखी
४	श्री दिप नारायण आ.उ.मा.वि., औराहा, पंचगावो-५, सखुवा प्रसौनी	सखुवा प्रसौनी, बहुअरी पिडरी, गादी, पटेर्वा सुगौली, देउरवाना, सोनबर्षा, कौवाबनकटैया, बागेश्वरी तित्रौना
५	श्री भंगी शाह उ.मा.वि., विश्रामपुर - ७, विश्रामपुर	विश्रामपुर, भौराटार, महुवन, बहुअर्वाभाठा, रामनगरी, नगरदाहा, गम्हरिया, बैरियाविर्ता नौतज, विन्दवासिनी, बैरियाविर्ता दा.पु, लखनपुर, प्रसौनीभाठा
६	श्री जिल्ला उचाङ्गल उ.मा.वि. पोखरीया - ४, पोखरीया	पोखरीया, पकाहामैनपुर, मसिहानी, परशुरामपुर, भेडीहारी, सिर्सिया नौतज, निचुटा, बसन्तपुर, शिवर्वा, औराहा, हरिहरपुर विर्ता, विरञ्चीबर्वा, धोरे, गोविन्दपुर, सुरजहाँ
७	श्री मंगल मा.वि., भिष्वा - ३, भिष्वा	भिष्वा, सम्भौता, लंगडी, मुडली, जयमगलापुर, मिर्जापुर, तुलसीबर्वा, धोविनी, हरिहरपुर, सवैठवा, लहावरथकरी
८	श्री वितो महतो जनता मा.वि., जितपुर - ८, जितपुर	जितपुर, घोडदौडा पिपरा, सेढवा, जगरनाथपुर, महादेवपट्टी, सुपौली, शकर सरैया, विजबनिया, पिडारीगुठी, जानकीटोला, भिखमपुर
९	श्री सरस्वती मा.वि., गौतमनगर - ८, ठोरी	ठोरी, निर्मलवस्ती, सुवर्णपुर

स्रोत : जि.शि.का., पर्सा २०७४

४.६ विभिन्न तहको सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालय

तालिका ४.८ विभिन्न तहको सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालय - २०७४

तह	सामुदायिक	संस्थागत	जम्मा
प्रा.वि. (१ - ५)	२५८	४५	३०३
आधारभूत वि. (१ - ८)	५६	३१	८७
मा.वि. (१ - १०)	३४	५२	८६
मा.वि. (१ - १२)	१९	११	३०
कलेज	२	५	७
कुल जम्मा	३६९	१४४	५१३
मदर्सा : ३२ (प्रा. तह - ३१, आ. वि. तह - १), खुल्ला विद्यालय : २ (आ. वि. तह - १, मा. वि. तह - १)			
वैकल्पिक विद्यालय (FSP) - ५, सिर्काई केन्द्र- ५, बाल विकास केन्द्र (ECD) - ५०८ वटा			
समाहित शिक्षा अन्तर्गत स्रोत कक्षा - ५ (बहिरा - २, सुस्तमनस्थिति - २, अन्धा - १)			

स्रोत : जि.शि.का., पर्सा २०७४

४.७ विभिन्न तहमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको विवरण

तालिका ४.९ विद्यार्थी सम्बन्धी विवरण - २०७४, सामुदायिक

तह	जम्मा	दलित	छात्रा
आधारभूत कक्षा (१ - ८)	८३७१७	१९३८२	४६७३३
मा.वि. (९ - १०)	१०८७९	१११०	५३९४
मा.वि. (११ - १२)	२४७६	२१८	१४२८
बालविकास	११५४५	२६५५	५९६०
आधारभूत तह (० - ८)	९५२६२	२२०३७	५२६९३
मा. वि. कक्षा (९ - १२)	१३३४६	१३२८	६८२२
विद्यालय तह (० - १२)	१०८६०८	२३३६५	५९५१५

स्रोत : जि.शि.का., पर्सा २०७४

४.८ त्रि.वि.अन्तर्गतका क्याम्पस

तालिका ४.१० त्रि.वि.अन्तर्गतका क्याम्पस

क्र स	नाम	ठेगाना	कैफियत
१	ठाकुरराम बहमुखी क्याम्पस	विरगंज	Humanities/Education/Management
२	विरगंज क्याम्पस	विरगंज	Humanities/Education/Management

४.९ त्रि.वि.वि.बाट सम्बन्धन प्राप्त क्याम्पस

तालिका ४.११ त्रि.वि.वि.बाट सम्बन्धन प्राप्त क्याम्पस

क्र स	नाम	ठेगाना	कैफियत
१	विरगंज कर्मस क्याम्पस	विरगंज	Management
२	विरगंज पब्लिक कलेज	विरगंज	Management
३	हरि खेतान क्याम्पस	विरगंज	Humanities/Education/Management/ Law/Science
४	नेसनल एकेडेमी क्याम्पस	विरगंज	Humanities/Education/Management
५	नेसनल मेडिकल कलेज	विरगंज	Medicine
६	महाविर प्रसाद ब्रिजलाल केडिया डेन्टल कलेज	विरगंज	Medicine
७	सिद्धार्थ इन्टरनेशनल कलेज	विरगंज	Education/Management
८	नेपाल आयुर्वेद कलेज	विरगंज	Medicine
९	म्याट्रिस कलेज	विरगंज	Medicine

तालिका ४.१२ तहगत विद्यार्थी भर्नाको स्थिति (कुल भर्नादर , खुद भर्नादर)

क्र.सं.	विवरण	स्थिति (प्रतिशत)
१	कुल भर्नादर बालविकास केन्द्र	५७.९
२	कुल भर्नादर कक्षा १	१६३.१
	खुद भर्नादर कक्षा १	८८.४
३	कुल भर्नादर प्रा.वि.तह कक्षा(१-५)	१३६.७
	खुद भर्नादर प्रा.वि.तह कक्षा(१-५)	९४.३
४	कुल भर्नादर नि.मा.वि.तह कक्षा(६-८)	६३.१
	खुद भर्नादर नि.मा.वि.तह कक्षा(६-८)	५३.२
५	कुल भर्नादर मा.वि.तह कक्षा(९-१०)	३७.१
	खुद भर्नादर मा.वि.तह कक्षा(९-१०)	३४.१
६	विद्यालयबाट बञ्चित बालबालिका	१०

स्रोत : जि.शि.का. पर्सा

तालिका ४.१३ तहगत रूपमा सामुदायिक विद्यालयको शिक्षक विद्यार्थी अनुपात

क्र.सं.	तह	शिक्षक विद्यार्थी अनुपात
१	प्रा. वि.	१ : ७२
२	नि.मा.वि.	१ : ७७
३	मा.वि.	१ : २६

स्रोत : जि.शि.का. पर्सा

तालिका ४.१४ पर्सा जिल्लाको साक्षरताको स्थिति

क्र.सं.	जनगणना वर्ष	साक्षरता प्रतिशत		
		जम्मा	पुरुष	महिला
१	२००९/११	२.६५	५.००	०.२६
२	२०१८	७.६१	१३.६२	१.४१
३	२०२८	१४.७०	२३.५०	४.९०
४	२०३८	२१.२७	२९.८६	१२.३६
५	२०४८	३२.५०	४६.२०	१७.९०
६	२०५८	४२.४९	५५.५०	२८.२०
७	२०६८	५५.९०	६६.९३	४३.८९

स्रोत : के.त.वि.

४.१० शैक्षिक उपलब्धि (उत्तिर्ण गरेको तह)

पाँच वर्ष वा सो भन्दा माथिल्लो उमेरका साक्षर व्यक्तिहरूले हासिल गरेको शैक्षिक उपलब्धीलाई उनीहरूले उत्तीर्ण गरेको शैक्षिक तहका आधारमा उल्लेख गरिएको छ । प्राप्त नतिजाअनुसार कुल साक्षर जनसङ्ख्याको सबै भन्दा ठूलो हिस्सा अर्थात् ४५.४९ प्रतिशत व्यक्तिहरूले प्राथमिक तह (कक्षा १ देखि ५ सम्म) मात्र उत्तीर्ण गरेको पाइएको छ । निम्न माध्यमिक तह (कक्षा ६ देखि ८ सम्म) उत्तीर्ण गरेका व्यक्तिहरू २०.२४ प्रतिशत अंशसहित दोस्रो बहुसङ्ख्यामा रहेको देखिन्छ । एस.एल.सी. वा सो सरह उत्तीर्ण गर्ने व्यक्तिहरू कुल साक्षर जनसङ्ख्याको ७.१६ प्रतिशत देखिन्छन् भने एस.एल.सी. भन्दा माथिल्लो तह उत्तीर्ण गर्नेहरू १०.६२ प्रतिशत देखिएका छन् । जम्माजम्मी १.०८ प्रतिशत व्यक्तिहरूले अनौपचारिक शिक्षा हासिल गरेको देखिएको छ ।

तालिका ४.१५ : ५ वर्ष वा सो भन्दा बढी उमेरका जनसङ्ख्याको शैक्षिक उपलब्धि (उत्तिर्ण गरेको तह)

उत्तिर्ण गरेको तह	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
पूर्व प्राथमिक तह	११६६६	३.८३	६४३४	३.३९	५२३२	४.५४
प्राथमिक तह (१-५ कक्षा)	१३८७१३	४५.४९	७९७६८	४२.०४	५८९४५	५१.१८
निम्न माध्यमिक तह (६-८ कक्षा)	६१७०२	२०.२४	३९८०९	२०.९८	२१८९३	१९.०१
माध्यमिक तह (९-१० कक्षा)	३३०९	१०.८५	२३१९७	१२.२३	९८९७	८.५९
एस.एल.सी. वा सो सरह	२१८२४	७.१६	१४२७१	७.५२	७५५३	६.५६
प्रमाणपत्र वा सो सरह	१८८६७	६.१९	१२९८८	६.८५	५८७९	५.१०
स्नातक वा सो सरह	१०८८५	३.५७	८१२९	४.२८	२७५६	२.३९
स्नातकोत्तर वा सो सरह	२६२४	०.८६	२०३८	१.०७	५८६	०.५१
अन्य	३८१	०.१२	२१०	०.११	१७१	०.१५
अनौपचारिक शिक्षा	३३०८	१.०८	१८४३	०.९७	१४६५	१.२७
तह उल्लेख नभएको	१८६१	०.६१	१०५५	०.५६	८०६	०.७०
जम्मा	३०४९२५	१००.००	१८९७४२	१००.००	११५१८३	१००.००

स्रोत : रा.ज.ग २०६८, के.त.वि.

४.११ अध्ययन गरेको विषय तथा क्षेत्र

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ मा एस.एल.सी. भन्दा माथिल्लो तह उत्तीर्ण गरेका व्यक्तिहरूले अध्ययन गरेको विषय/क्षेत्रको विवरण International Standard Education Classification (ISEC) अनुसारको वर्गीकरणमा आधारित भएर विश्लेषण गरिएको छ। यसअनुसार सबै भन्दा धेरै व्यक्तिहरू अर्थात् २९.४० प्रतिशतले व्यापार र प्रशासन क्षेत्रको अध्ययन गरेको देखिएको छ। मानविकी र कला क्षेत्रमा अध्ययन गरेका व्यक्तिहरू १६.८३ प्रतिशत सहित दोस्रो स्थानमा रहेका छन्। शिक्षा, विज्ञान, सामाजिक तथा व्यवहारिक विज्ञान, र स्वास्थ्य विषय अध्ययन गर्ने व्यक्तिहरू क्रमशः १५.०४ प्रतिशत, १०.८० प्रतिशत, २.९६प्रतिशत र २.११ प्रतिशत रहेको देखिएको छ। लैङ्गिक आधारमा विश्लेषण गर्दा समेत सबै भन्दा धेरै पुरुषहरू ३१.१० % र महिलाहरू २५.१२ % ले व्यापार र प्रशासन विषय/क्षेत्र अध्ययन गरेको देखिएको छ भने दोस्रोमा मानविकी र कला देखिएको छ।

तालिका ४.१६ : एस.एल.सी. भन्दा माथिल्लो तह उत्तीर्ण गरेका व्यक्तिहरूले अध्ययन गरेको विषय क्षेत्र

अध्ययन गरेको विषय/ क्षेत्र	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
मानविकी र कला	५४४९	१६.८३	३६०९	१५.५९	१८४०	१९.९५
व्यापार र प्रशासन	९५१८	२९.४०	७२०२	३१.१०	२३१६	२५.१२
शिक्षा	४८६९	१५.०४	२९२६	१२.६४	१९४३	२१.०७
विज्ञान	३४९६	१०.८०	३६७९	११.५७	८१७	८.८६
स्वास्थ्य	६८२	२.११	४५४	१.९६	२२८	२.७४
इन्जिनियरिङ्ग, उद्योग र निर्माण	५२४	१.६२	४७७	२.०६	४७	०.५१
कानून	२५८	०.८०	२२१	०.९५	३७	०.४०
सामाजिक र व्यवहारिक विज्ञान	९५८	२.९६	६५२	२.८२	३०६	३.३२
गणित तथा तथ्याङ्क	४६१	१.४२	४१३	१.७८	४८	०.५२
कृषि, वन तथा मत्स्यपालन	१४०	०.४३	११७	०.५१	२३	०.२५
कम्प्युटर	१२२	०.३८	९९	०.४३	२३	०.२५
पत्रकारिता र सूचना	६	०.०२	३	०.०१	३	०.०३
अन्य	२२	०.०७	१९	०.०८	३	०.०३
उल्लेख नभएको	५८७१	१८.१३	४२८४	१८.५०	१५८७	१७.२१
जम्मा	३२३७६	१००.००	२३१५५	१००.००	९२२१	१००.००

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

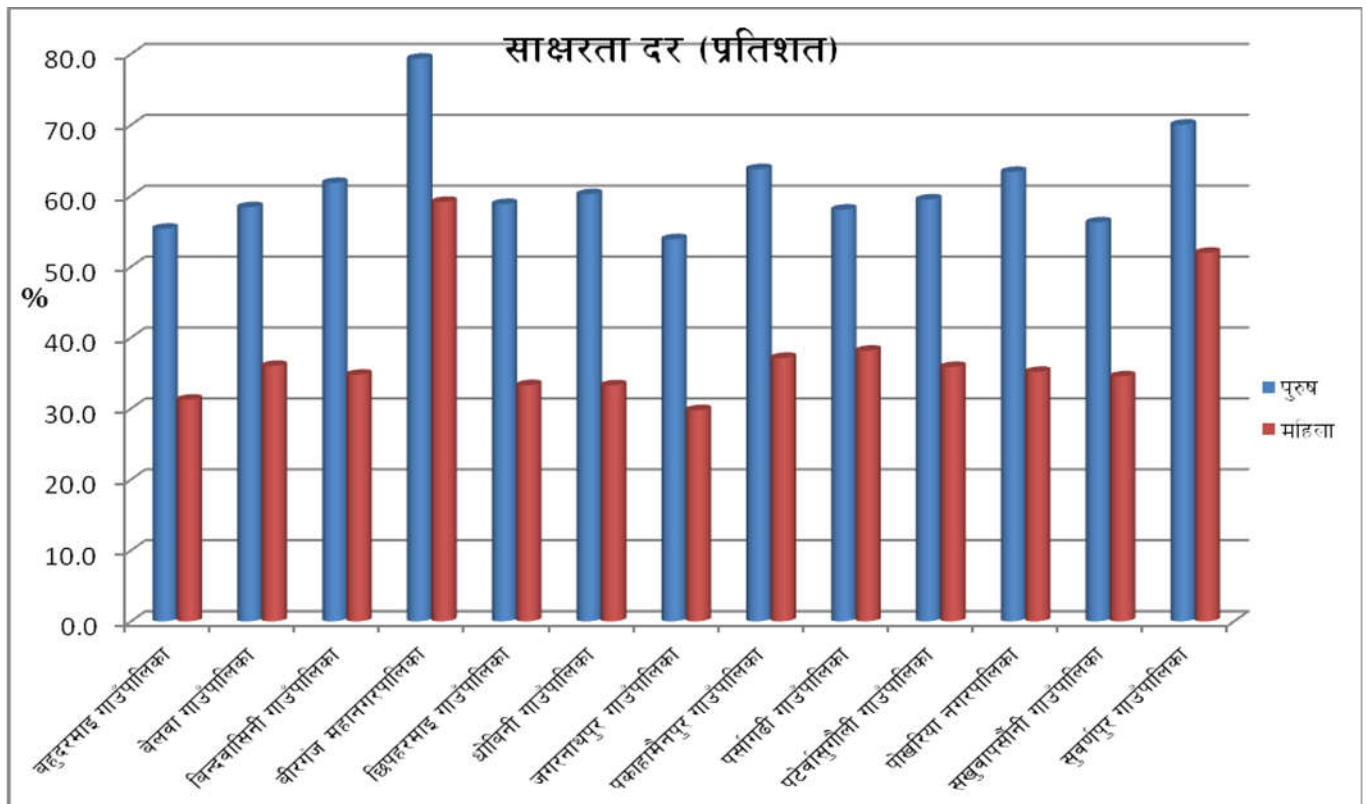
तालिका ४.१७ स्थानीय तह अनुसार साक्षरता दर (प्रतिशत)

स्थानीय तहको नाम	पुरुष	महिला	जम्मा
बहुदरमाइ गाउँपालिका	५५.३	३१.३	४३.९
बेलवा गाउँपालिका	५८.४	३६.०	४७.५
बिन्दवासिनी गाउँपालिका	६१.८	३४.८	४८.८
बीरगंज महानगरपालिका	७९.३	५९.१	७०.०
छिपहरमाइ गाउँपालिका	५८.८	३३.३	४६.४
धोबिनी गाउँपालिका	६०.२	३३.३	४७.१

जगरनाथपुर गाउँपालिका	५३.९	२९.८	४२.२
पकाहामैनपुर गाउँपालिका	६३.८	३७.९	५१.९
पर्सागढी गाउँपालिका	५८.०	३८.९	४८.२
पटेर्वासुगौली गाउँपालिका	५९.५	३५.९	४७.७
पोखरिया नगरपालिका	६३.४	३५.२	४९.८
सखुवापर्सौनी गाउँपालिका	५६.२	३४.५	४५.६
सुवर्णपुर गाउँपालिका	७०.०	५२.०	६०.८

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना-२०६८, के.त.वि.

चित्र नं. ४

खण्ड ५ : स्वास्थ्य र सरसफाई

५.१ स्वास्थ्य

यस जिल्लामा २ सरकारी (नारायणी उपक्षेत्रिय अस्पताल र पोखरीया अस्पताल) र २२ निजी / सामुदायीक अस्पताल ३ प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, ७९ स्वास्थ्य चौकी लगायत अन्य स्वास्थ्य संस्थाबाट प्रतिकारात्मक, प्रवर्द्धनात्मक र उपचारात्मक सेवा प्रदान गरिदै आएको छ । जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयबाट खोप कार्यक्रम, पोषण कार्यक्रम, एकिकृत बालरोग व्यवस्थापन कार्यक्रम, नव शिशु स्याहार कार्यक्रम, सुरक्षित मातृत्व कार्यक्रम, परिवार नियोजन कार्यक्रम, महिला स्वास्थ्य स्वयं सेवक कार्यक्रम, गाउँघर क्लिनिक कार्यक्रम, औलो रोग नियन्त्रण कार्यक्रम, क्षयरोग नियन्त्रण कार्यक्रम, कुष्ठरोग निवारण कार्यक्रम, हात्तिपाईले रोग निवारण कार्यक्रम, एच.आई.भि.एड्स तथा यौन जन्य रोग नियन्त्रण कार्यक्रम, दैनिक विरामी जाँच तथा निशुल्क स्वास्थ्यसेवा, शहरी स्वास्थ्य सेवा, आपूर्ति व्यवस्थापन कार्यक्रम आदि प्रकारका सेवा संचालन हुदै आईरहेको छ ।

यस जिल्लामा निजी क्षेत्रबाट संचालित अस्पतालबाट पनि उपचारात्मक साथै जनस्वास्थ्यका कार्यक्रम खोप, सुरक्षित मातृत्व, परिवार नियोजन लगायतका सेवा प्रदान गर्दै आएका छन् । परिवार नियोजन संघ, परिवार कल्याण केन्द्र, मेरी स्टोप्स सेन्टर, समाज सेवा समुह आदि गैरसरकारी क्षेत्रबाट संचालित संस्थाहरुबाट पनि स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्दै आएका छन् । जिल्लाका प्रमुख स्वास्थ्य क्षेत्रका सूचकहरु निम्न अनुसार रहेको छ ।

तालिका ५.१ स्वास्थ्य सँग सम्बन्धित जानकारीहरु (Health Related General Information)

Indicator	Within District
Number of VDCs	66
Number of Municipalities	2
Rural population (%)	60.7
Number of Households	95536
Land Area sq.km.	1353
Overall Literacy	55.9
Toilet Users Households	60049 (61.42%)
Status of ODF	14 VDCs 17 Municipality Wards
Improved Drinking Water user Households	92147 (94.27%)
Water facilitated School	315
Toilet facilitated School	309
शिशु मृत्यु दर प्रति हजारमा	36.34
कोरा जन्म दर प्रति हजारमा	25.5
कोरा मृत्यु दर प्रति हजारमा	5.22

स्रोत : जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय, पर्सा

तालिका ५.२ Health Facilities, clinics and volunteers 2072/073

SN	HF Type	Number	
		VDC	Municipality
1	Hospital (Government)	0	2
2	PHC	3	0
3	HP	62	17
4	Urban Health Centre	0	6
5	Community Health Unit	1	0
6	PHC/ORC	164	0
7	Immunization Clinic Immunization	346	10
8	Fully Immunized VDCs/Municipality	4	0
9	FCHV	739	58
10	Hospital (non govt.)	2	20
11	I/NGOs	0	19
12	Others Private Institutions	3	62

स्रोत : जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय, पर्सा

तालिका ५.३ Ambulance Services

No. of Ambulance available in district	Public		Private/NGO/Other		Remarks
	Registered	Functional	Registered	Functional	
	8	8	33	33	

स्रोत : जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय, पर्सा

तालिका ५.४ Private/NGO health Facility approved by District up to 2072/73

Type of HF	Total No.
Hospital	21
Poly Clinic	2
Nursing Home	1
Pathology Lab	30
X-Ray	9
Physiotherapy	1
NGOs(if any)	19

स्रोत : जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय, पर्सा

तालिका ५.५ Target Population for 2072/073

Total Population	670249	15-44 years Female	150351
0-11 months	15559	15-49 years WRA	176696
12-23 months	28218	15-49 years MWRA	133936
6-59 months	61884	Expected Pregnancies	16188
12-59 months	54105	Expected Live birth	16181
Under 5 yrs	69663	Adolescent of 10-19 years	148114

स्रोत : जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय, परसा

तालिका ५.६ Physical Infrastructure Related Information (FY 2072/73)

A. Ownership of Building

Description	Total No.	Ownership of Building			Remarks
		Own	Rental	Others	
Hospital	1	1	0	0	
PHC	3	3	0	0	
HP / SHP	79	31	0	48	
Birthing Center	21	21	0	21	
BEOC/CEOC Site	4/2	4/2	0	0	NSRH & NMC are CEOC Sites
DHO/DPHO	1	1	0	0	
Postmortem Room	1	1	0	0	
Urban Clinic	5	0	0	5	

B. Construction status

Description	Construction Status (FY 2072 /73)			
	Complete	Under Construction	Under Process	Remarks
Hospital	1	0	0	
PHC	3	0	0	
HP	18	13	3	
Birthing Center	21	6	0	
BEOC/CEOC Site	4	0	0	
DHO/DPHO	1	0	0	
Postmortem Room	1	0	0	
Urban Clinic	0	0	0	

स्रोत : जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय, परसा

तालिका ५.७ Private/NGO Health Facility approved by district up to 2072/73

Type of	Total
Hospital	21
Poly clinic	2
Nursing Home	1
Pathology Lab	30
X-Ray	9
Physiotherapy	1
NGOs (if any)	19

स्रोत : जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय, पर्सा

तालिका ५.८ Impoverished Citizens Recommended for Treatment in FY 2072/73

Diseases	Female	Male	Total
Heart	23	37	60
Kidney	5	15	20
Cancer	53	46	99
Alzheimer's Disease	0	0	0
Parkinson's Disease	0	0	0
Head Injury	0	0	0
Spinal Injury	0	0	0
Sickle cell anemia	0	0	0
Total	81	98	179

स्रोत : जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय, पर्सा

५.२ राष्ट्रिय खोप कार्यक्रम

तालिका ५.९ National Immunization Programme (NIP) Performance Status:

FY 2070/71– 2072/73

Indicators	2070/71	2071/72	2072/73
% of children under one year immunized with BCG	107.85%	83.78%	95.16%
% of children under one year immunized with DPT-Hep B-Hib 3	103.32%	88.71%	82.85%
% of children under one year immunized with PCV 3	Not Implemented	Not Implemented	37.4%
% of children under one year immunized against Measles /Rubella 1st	93.50%	71.5%	75.14%
Immunization Campaign Carried Out During this Fiscal Year	1(NID)	1 (NID)	1 (MR)
Categorization and Declaration of Fully Immunized Municipalities / VDCs	NA	Cat1-36,Cat2-14 Cat3-25,Cat4-8 Fully Immunized	Cat1-18,Cat2-8 Cat3-32 Cat4-25 Fully Immunized
JE coverage	60.14%	59.62%	71.22%
TD/TT2 and 2+ (Pregnant women) coverage	117.65%	60%	61.41%
Dropout rate DPT-Hep b-Hib -1 Vs. 3	NA	2.54%	6.62%
Dropout rate BCG Vs Measles/Rubella	13.30%	21.44%	15.31%
Wastage rate of BCG	74.96%	68.91%	71.43%
Wastage rate of DPT-Hep B-Hib	NA	22.5%	19.56%
Wastage rate of OPV	NA	21.38%	22.03%
Wastage rate of PCV	Not Implemented	Not Implemented	10.39%
Wastage rate of IPV	Not Implemented	33.65%	40.63%
Wastage rate of MR	54.40%	70.1%	54.08%
Wastage rate of JE	36.55%	45.96%	40.54%
Wastage rate of TD/TT	NA	41.23%	36.06%

स्रोत : जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय, पर्सा

५.३ पोषण कार्यक्रम

तालिका ५.१० Nutrition Programme Performance Status: FY 2070/71 – 2072/73

Indicators	2070/71	2071/72	2072/73
1. % of children under two years growth monitored	24.23% (<5yrs.)	60.42 %	60.5%
2. % of malnourished children under two years among new growth monitored cases	4.37% (<5yrs.)	2.1%	4.03%MAM 0.35% SAM
3. % of expected pregnant mothers supplemented with Iron tablets	NA	56.01%	55.20%
4. % of pregnant mothers who received 180 iron tablets	62.92%	34.1%	29.59%
5. % of pregnant mothers who were supplemented by Antihelmentic tablet	62.08%	57.6%	61.92%
6. % of Postpartum mothers receiving Vitamin 'A'	101.5%	107.69%	82.92%
7. % of postpartum mother who received Iron tablets	60.09%	67.70%	82.92%
8. Vitamin "A" Mass Distribution Coverage under 5 (Kartik)	99.90%	99.97%	103.03%
9. Vitamin "A" Mass Distribution Coverage under 5 (Baishak)	103%	98.4%	91.17%
10. Deworming mass distribution coverage U5 (Kartik)	101%	100.24%	103.87%
11. Deworming mass distribution coverage U5 (Baishak)	100.46%	96.06%	93.61%
12. % of Infants who has been initiated breast milk within 1 hour after birth	88.30%	81.56 %	90.65%
13. % of recovery rate of SAM cases	NA	NA	13.17%
14. % of defaulter rate cases of SAM cases	NA	NA	5.91%
15. % of death rate of SAM cases	NA	NA	0%
16. % of children aged 6-23 months who received atleast onecycle(60Sachets)Baal Vita(MNP)	NA	9.16%	38.58%
17. % of children aged 6-23 months who received atleast 3 cycleBaal Vita(MNP)	NA	0	1.16%

स्रोत : जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय, परसा

५.४ परिवार नियोजन कार्यक्रम

तालिका ५.११ Family Planning Programme Performance Status: FY 2070/71 – 2072/73

Indicators	2070/71	2071/72	2072/73
Method wise modern (contraceptives) new acceptors			
1. Pills	1872	1468	2233
2. Depo	4112	3226	3680
3. IUCD	165	513	649
4. Implant	467	573	719
5. VSC	2908	2114	2005
% of new acceptors (All Methods)	6.43%	4.80%	5.25%
Contraceptive Prevalence Rate (CPR)	60.56%	56.43%	53.44%
Method wise CPR of Modern Contraceptives			
6. Pills	0.90%	0.86%	0.94%
7. Depo	3.65%	2.92%	3.31%
8. IUCD	0.45%	1.03%	0.83%
9. Implant	1.16%	1.23%	1.64%
10. VSC	52.58%	48.68%	45.30%

स्रोत : जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय, पर्स

५.५ सुरक्षित मातृ तथा नवजात शिशु स्वास्थ्य कार्यक्रम

तालिका ५.१२ Safe Motherhood and new born Health Programme Performance

Status: FY 2070/71 – 2072/73

Indicators	2070/71	2071/72	2072/73
1. No of functional BEOC sites	4	4	4
2. No of functional CEOC sites	2	2	2
3. No of Birthing Centers	21	21	21
4. No of Safe abortion sites	8	9	11

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, चौतहट)

5. % of Pregnant women who received TD 2	65.21%	60%	27.49%
6. % of Pregnant women who received TD 2+	52.43%		33.92%
7. ANC 1 st visit (any time) as % of expected live birth	92.58%	87.69%	83.76%
8. ANC 4 time visits (as protocol) as % of expected live birth	58.09%	21.25%	24.09%
9. % of women receiving IFA tsblets during pregnancy	62.92%	56.01%	29.59%
10. % of women receiving Vitamin A Supplementation	82.52%	79.83%	82.92%
11. Delivery conducted by SBA as % of expected live births	82.52%	76.63%	80.03%
12. Delivery conducted by health worker as % of Exp. live birth	3.72%	8.93%	7.7%
13. % of institutional delivery among expected live births	82.52%	79.83%	82.92%
14. Caesarian Section (CS) rate (5% of total expected birth is the usual CS rate)	9.92%	9.97%	12.68%
15. PNC first time visits (as protocol) as % of expected live birth	82.52%	79.83%	82.92%
16. Met need of emergency obstetric care (need of EOC is 15% of expected live birth)	14.01%	10.5%	4.11%
17. % of women receiving maternity incentives among total institutional deliveries	100%	100%	100%
18. % of women receiving 4 ANC incentives among total institutional deliveries	29.71%	21.84%	25.56%
19. Number of Maternal Death at health facility	7	1	9
20. Number of Maternal Death in community	2	1	7
21. Number of Neonatal Death at health facility	28	7	2
22. Number of Neonatal Death in community	77	80	8
23. Number of still birth	93	111	213

स्रोत : जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय, पर्सा

तालिका ५.१३ Top Ten Diseases: FY 2072/73

Disease	%	Disease	%
1. Eye Problem	20.80%	6. Pyrexia for Unknown Origin	8.31%
2. Skin Disease	19.92%	7. Cataract	6.07%
3. Other disease & Injuries	19.25%	8. Intestinal Worms	5.88%
4. Water & Food borne disease	17.91%	9. Refractive Error	5.10%
5. Other infected disease	8.82%	10. Scabies	4.93%

स्रोत : जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय, पर्सा

खण्ड ६: महिला र बालवालिका

६.१ महिलाहरूको स्थायी सम्पत्तिमा पहुँच

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ का अनुसार जिल्लाका कुल घरपरिवार मध्ये महिलाहरूकै नाममा घर र जग्गा भएका घरपरिवार हरूको संख्या १०९३६ (११.४५%) रहेको छ । त्यस्तै जग्गा मात्रै भएका घरपरिवारहरू ८२१२ (८.६०%) रहेको छ । त्यस्तै महिला घरमुली भएका घरपरिवार संख्या ५४०६ (५.६६ %) रहेको छ ।

६.२ बैबाहिक अवस्था (दश वर्ष वा सो भन्दा माथि)

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ मा देशका हरेक परिवारमा अक्सर बसोबास गर्ने १० वर्ष वा सो भन्दा माथिल्लो उमेरका व्यक्तिहरूको बैबाहिक स्थिति सम्बन्धी विवरण प्राप्त गर्नका लागि उत्तरमा ७ वटा छनोट विकल्पसहितको प्रश्न समावेश गरिएको थियो । सोअनुसार प्राप्त नतिजाले जिल्लाका १० वर्ष भन्दा माथिल्लो उमेरका कुल ४४७७३० जना मध्ये १४२८०१ जना अर्थात (३१.८९%) प्रतिशत अविवाहित रहेको र बाँकी ६८.११ % विवाहित देखिएको छ । जसमध्ये दश वर्ष माथिका पुरुषहरु २३३९९४ मध्ये ३६.८० प्रतिशत विवाह नभएका छन् भने बाँकी विवाह भएका छन् । दश वर्ष माथिका कुल महिलाहरु २१३७३६ मध्ये ५६.६८९ जना अर्थात २६.५२ प्रतिशत अविवाहित र ७३.४८ % विवाहित भएको देखिएको छ ।

एक विवाह भएकाको प्रतिशत ६३.९४ रहेको छ । त्यसैगरी ०.७७ प्रतिशत व्यक्तिहरूको बहुविवाह भएको देखिन्छ । बहुविवाह गर्ने पुरुष र महिला क्रमशः १.२२ र ०.२९ प्रतिशत रहेका छन् । दश वर्ष भन्दा माथिल्लो उमेरका जम्माजम्मी १२४६९ जना २.७८ प्रतिशत व्यक्ति विधुर/विधवा रहेको, ०.५१ प्रतिशत व्यक्तिहरूको पुनर्विवाह भएको, ०.०४ प्रतिशतको पारपाचुके भएको र ०.०६ प्रतिशत छुट्टिएर बसेको अवस्था देख्न सकिन्छ । एकल महिलाहरूको संख्या ८६७० रहेको छ ।

तालिका ६.१ : दस वर्ष माथिको जनसंख्याको बैबाहिक स्थिति

बैबाहिक स्थिति	दुवै	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
१० वर्ष माथिको जनसंख्या	४४७७३०	१००.००	२३३९९४	१००.००	२१३७३६	१००.००
विवाह नभएका	१४२८०१	३१.८९	८६११२	३६.८०१	५६६६९	२६.५२
एक विवाह	२८६२८७	६३.९४	१३९३०५	५९.५३४	१४६९८२	६८.७७
बहुविवाह	३४६५	०.७७	२८४९	१.२१७६	६१६	०.२९
पुनर्विवाह	२२८४	०.५१	१७३२	०.७४०२	५५२	०.२६
विधुर/विधवा	१२४६९	२.७८	३७९९	१.६२३५	८६७०	४.०६
पारपाचुके	१६१	०.०४	७२	०.०३०८	८९	०.०४
छुट्टिएको	२६३	०.०६	१२५	०.०५३४	१३८	०.०६

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०६८ को प्रतिवेदन

६.३ दश वर्ष वा सो भन्दा माथीको कुल जनसंख्याको पहिलो विवाह गर्दाको उमेर

दश वर्ष वा सो भन्दा माथिल्लो उमेरका व्यक्तिहरूको पहिलो पल्ट विवाह हुँदा पुरा भएको उमेरको आधारमा पुरुष र महिलाको पहिलो विवाह गर्दाको औषत उमेर गणना गरिन्छ। यो सूचक जनसङ्ख्याको प्रजननयोग्य व्यवहारसँग पनि प्रत्यक्ष सम्बन्धित रहेको छ। राष्ट्रिय जनगणना २०६८ को नतिजाले यस जिल्लामा धेरैजसो व्यक्तिहरूको पहिलो विवाह १५ देखि १९ वर्षको उमेरमा भएको देखाएको छ। यो उमेरभित्र ५५.९४ प्रतिशत विवाहित व्यक्तिहरूको पहिलो विवाह भएको पाइन्छ। यसपछि २० देखि २४ वर्षको उमेरमा पहिलो विवाह हुने व्यक्तिहरूको संख्या धेरै (२४.७२ प्रतिशत) रहेको देखिन्छ। दश वर्षमूनीको कलिलो उमेरमा पहिलो विवाह भएका व्यक्तिहरूसमेत ०.६५ प्रतिशत भन्दा धेरै रहेको देखिएको छ। १० देखि १४ वर्षसम्मको उमेरमा पहिलो विवाह हुनेहरू १३.१६ प्रतिशत रहेका छन् पचास वर्षको उमेर पार गरीसकेपछि पहिलो विवाह हुनेहरू ८८ जना रहेको देखिन्छ, जसमा ४५ पुरुष र ४३ महिला छन्। उमेर समुह अनुसार पहिलो विवाह गर्दाको जनसंख्या विवरण तलको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका ६.२ : उमेर अनुसार पहिलो पटक विवाह भएको जनसंख्या

उमेर समूह	दुवै	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
दश वर्षमुनी	१९७५	०.६५	४०७	०.२८	१५६८	१.००
१०-१४ वर्ष	४०११६	१३.१६	८१९४	५.५४	३१९२२	२०.३३
१५-१९ वर्ष	१७०५७१	५५.९४	७२१६२	४८.८०	९८४०९	६२.६६
२०-२४ वर्ष	७५३९०	२४.७२	५३२७८	३६.०३	२२११२	१४.०८
२५-२९वर्ष	१३६८४	४.४९	११२४०	७.६०	२४४४	१.५६
३०-३४ वर्ष	२४२७	०.८०	२०५४	१.३९	३७३	०.२४
३५-३९ वर्ष	४४३	०.१५	३४८	०.२४	९५	०.०६
४०-४४ वर्ष	१६९	०.०६	११६	०.०८	५३	०.०३
४५-४९ वर्ष	६६	०.०२	३८	०.०३	२८	०.०२
५० वर्ष माथि	८८	०.०३	४५	०.०३	४३	०.०३
सबै उमेरका	३०४९२९	१००.००	१४७८८२	१००.००	१५७०४७	१००.००

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०६८ को प्रतिवेदन

लैङ्गिक आधारमा पहिलो विवाह गर्ने उमेरको विश्लेषण गर्दा ४८.८० प्रतिशत पुरुषको १५ देखि १९ वर्षको उमेरमा र ३६.०३ प्रतिशतको २० देखि २४ वर्षको उमेरमा पहिलो विवाह हुने गरेको देखिएको छ। १४ वर्ष मूनीको उमेरमा ५.८२ प्रतिशत बालकको विवाह भएको समेत देखिएको छ। महिलाको हकमा ६२.६६ प्रतिशतको १५ देखि १९ वर्षको उमेरमा पहिलो विवाह भइसकेको देखिएको छ। करिब १४.०८ प्रतिशत महिलाको २० देखि २४ वर्षको उमेरमा पहिलो विवाह भएको पाइन्छ भने १४ वर्ष मूनीको उमेरमा २१.३३ प्रतिशत र १० वर्ष मूनीको उमेरमा १.०० प्रतिशत महिलाको पहिलो विवाह भएको पाइन्छ।

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, बौतहट)

६.४ विवाहित महिला र जन्माएका बालबच्चा सम्बन्धी विवरण

यस जनगणनामा १५ देखी ४९ उमेरका विवाहित महिलाहरूलाई हालसम्म कति वटा जीवित सन्तान जन्माउनुभएको छ भनि प्रश्न सोधिएको थियो । यस प्रश्न Lifetime fertility निकाल्ने प्रयोजनको लागि हो । सो अनुसार यस जिल्लामा जम्मा १२००६५ विवाहित महिलामध्ये बच्चा नभएका २२७८३ जना र बाँकी महिलाले १ देखि ९ वा सो भन्दा बढी बच्चा जन्माएको देखिन्छ जसमा ९ भन्दा बढी सन्तान जन्माउने ६५० जना देखिएको छ । दोस्रो तालिका अनुसार कुल २७६९४५ बच्चाहरू जन्मेकोमा छोरा १४८३९३ र छोरी १२८५५२ जना रहेका छन् । शुरुको जन्म हेर्दा छोरा नै बढी जन्मिएको देखिन्छ ।

तालिका : ६.३ १५ - ४९ वर्षका विवाहित महिलाहरूले जन्माएका बच्चा संख्याको आधारमा विवाहित महिला

विवरण	जम्मा	आमाहरूको उमेर						
		१५ - १९	२० - २४	२५ - २९	३० - ३४	३५ - ३९	४० - ४४	४५ - ४९
बच्चा नभएका	२२७८३	७३०२	६०६४	३४५२	२०५५	१४४५	१३६८	१०९८
१ बच्चा भएका	१३११०	१४१२	४९१५	३११२	१४४६	९२८	६१७	६८०
२ बच्चा भएका	२२१०८	४१३	४४६२	५६०३	४७२७	३०३१	२१८२	१६९०
३ बच्चा भएका	२३५२४	१४८	२२२१	५२६७	५६७२	४५७६	३२४३	२३९८
४ बच्चा भएका	१६२०५	८३	७९४	२४८२	४०६६	३६४८	२९४४	२१८७
५ बच्चा भएका	७३४९	२५	१५९	७९८	१५०४	१७८०	१६९४	१३९०
६ बच्चा भएका	३७४९	०	६४	३०१	६०३	११२५	९६५	६९०
७ बच्चा भएका	१९२३	०	८	१०६	३३८	४३१	५७८	४६२
८ बच्चा भएका	६५९	०	८	२४	७३	१५२	१५०	२५२
९ वा सो भन्दा बढी	६५०	०	०	१६	४८	१६८	१५९	२५९
नखुलेको	८००४	०	२७६५	१७२६	१०७०	१०१४	७१२	७१७
जम्मा विवाहित महिला	१२००६५	९३८३	२१४६१	२२८८७	२१६०२	१८२९७	१४६११	११८२४

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना प्रतिवेदन २०६८

तालिका ६.४ : १५-४९ वर्षका विवाहित महिलाले गणनाको दिनसम्म जन्माएका बालबच्चा

महिलाको उमेर समूह	विवाहित महिला	हालसम्म जन्मेका					
		जम्मा बच्चा	प्रतिशत	छोरा	प्रतिशत	छोरी	प्रतिशत
१५ - १९	९३८३	३१३९	१.१३	१७०४	१.१५	१४३५	१.१२
२० - २४	२१४६१	२४९७९	९.०२	१३०९९	८.८३	११८८०	९.२४
२५ - २९	२२८८७	४६९२६	१६.९४	२४९४५	१६.८१	२१९८१	१७.१०

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बारा, बौतहट)

महिलाको उमेर समूह	विवाहित महिला	हालसम्म जन्मेका					
		जम्मा बच्चा	प्रतिशत	छोरा	प्रतिशत	छोरी	प्रतिशत
३० - ३४	२१६०२	५८७२२	२१.२०	३०९७५	२०.८७	२७७४७	२१.५८
३५ - ३९	१८२९७	५६८०३	२०.५१	३०३१८	२०.४३	२६४८५	२०.६०
४० - ४४	१४६११	४७४९२	१७.१५	२५५९१	१७.२५	२१९०१	१७.०४
४५ - ४९	११८२४	३८८८४	१४.०४	२१७६०	१४.६६	१७१२४	१३.३२
जम्मा	१२००६५	२७६९४५	१००.००	१४८३९३	१००.००	१२८५५२	१००.००

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना प्रतिवेदन २०६८

यस जनगणनामा बर्तमान जन्मदर (current fertility) प्रयोजनार्थ १५ देखी ४९ उमेरका विवाहित महिलाहरूलाई विगत १२ महिनामा कति वटा जिवित सन्तान जन्माउनुभएको छ भनि प्रश्न सोधिएको थियो । सो अनुसार यस जिल्लामा १२ महिनामा कुल ५७८६ बच्चाहरू मध्ये छोरा २९७१ र छोरी २३७३ जना जन्मेको देखिन्छ । उमेर समुह अनुसार हेर्दा सबैभन्दा बढी २०-२४ वर्षका महिलाहरूले २१४७ जना र सबैभन्दा कम ४५-४९ वर्षका महिलाहरूले ३५ जना बच्चा जन्माएको देखिन्छ ।

तालिका ६.५ : १५-४९ वर्षका विगत १२ महिनामा बच्चा जन्माए अनुसार विवाहित महिला

महिलाको उमेर समूह	विवाहित महिला	बच्चा नभएका	१ बच्चा भएका	२ बच्चा भएका	३ वा सो भन्दा बढी बच्चा भएका	उल्लेख नभएको
१५ - १९	९३८३	८९४९	४३४	०	०	०
२० - २४	२१४६१	१४८७८	२१३२	८	०	४४४४
२५ - २९	२२८८७	१७०१६	१४९७	२४	०	४३४९
३० - ३४	२१६०२	१७०१२	९४७	२४	०	३६१९
३५ - ३९	१८२९७	१४६६४	४५४	१६	०	३१६३
४० - ४४	१४६११	११९७०	१११	१६	०	२५१४
४५ - ४९	११८२४	९६१८	३५	०	०	२१७१
जम्मा	१२००६५	९४१०७	५६१०	८८	०	२०२५९

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना प्रतिवेदन २०६८

तालिका ६.६ : १५-४९ वर्षका विवाहित महिलाले वितेको १२ महिनामा जन्माएका बालबच्चा

महिलाको उमेर समूह	विवाहित महिला	विगत १२ महिना (गणनाको दिनअघिसम्म) मा जन्मेका			
		जम्मा बच्चा	छोरा	छोरी	उल्लेख नभएको
१५ - १९	९३८३	४३४	२१५	२०२	१६
२० - २४	२१४६१	२१४७	१०६९	८८७	१९१

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, बौतहट)

२५ - २९	२२८८७	१५४६	८०६	६१८	१२२
३० - ३४	२१६०२	९९५	५६२	३६१	७२
३५ - ३९	१८२९७	४८६	२२३	२३९	२४
४० - ४४	१४६११	१४३	८७	४७	८
४५ - ४९	११८२४	३५	९	१८	९
जम्मा	१२००६५	५७८६	२९७१	२३७३	४४२

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना प्रतिवेदन २०६८

६.५ बालबालिकाको आश्रित अवस्था

यस जनगणनामा १६ वर्ष मुनिका बालबालिकाको आश्रित अवस्था अनुसार यस जिल्लामा कुल १६ वर्ष मुनिका २४१७२० बालबालिका मध्ये २३२२६७ जना अर्थात् ९६.०९ प्रतिशत आफ्नै आमाबुवासँग बसेको देखिन्छ भने आमासँग मात्र १.६० प्रतिशत, बुवासँग मात्र ०.३२ प्रतिशत, बुवा तथा सौतेनी आमासँग ८९ जना, आमा तथा सौतेनी बुवासँग ७३ जना, अन्य नातेदार सँग ४७९ जना र काम लगाउने व्यक्तिकहाँ ५७ जना बसेको देखिन्छ।

तालिका ६.७ : १६ वर्ष मुनिका बालबालिकाको आश्रित अवस्था

आश्रित अवस्था	जम्मा	प्रतिशत	बालक	प्रतिशत	बालिका	प्रतिशत
आमाबुवा	२३२२६७	९६.०९	११९७०७	९६.०६	११२५६०	९६.१२
आमा	३८६१	१.६०	१८६८	१.५०	१९९३	१.७०
बुवा	७७२	०.३२	४२१	०.३४	३५१	०.३०
बुवा र सौतेनी आमा	८९	०.०४	३२	०.०३	५७	०.०५
आमा र सौतेनी बुवा	७३	०.०३	३२	०.०३	४१	०.०४
अन्य नातेदार	४७९	०.२०	२८५	०.२३	१९५	०.१७
काम लगाउने व्यक्ति	५७	०.०२	२४	०.०२	३३	०.०३
अन्य	११८६	०.४९	८१२	०.६५	३७३	०.३२
नखुलेको	२९३६	१.२१	१४३१	१.१५	१५०५	१.२९
कुल जम्मा	२४१७२०	१००.००	१२४६१२	१००.००	११७१०८	१००.००

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना प्रतिवेदन २०६८

तालिका ६.८ : जिल्ला स्थित बाल विकास गृहहरु सम्बन्धि विवरण

असहाय बालबालिकाहरुको संरक्षणका लागि जिल्लामा एक ट्रान्जिट सेन्टर तथा चार बालगृहहरु रहेका छन् ।

क्र.सं.	संस्था (बालगृहको नाम)	सञ्चालक	आश्रित बालबालिका संख्या	जम्मा क्षमता
	ट्रान्जिट नेपाल	डेभलपमेन्ट नेपाल		
१	बाल कल्याण गृह , वीरगञ्ज	नागेन्द्र प्रसाद साह	२१	२६
२	एतिम खाना दरुल दरम इस्लामिया	मौलाना अली	८५	
३	अवर संसार नेपाल	मुकेश साह	८	१०
४	जनजाति कल्याण आश्रम नेपाल	होमनाथ चौधरी	१८	२०

स्रोत : जिल्ला बाल कल्याण समिति , पर्सा

तालिका ६.९ : अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको विवरण

अपाङ्गताको प्रकार	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
शारीरिक अपाङ्गता	२१६५	३४.८४	१३७६	३७.४३	७८९	३१.०८
दृष्टिसम्बन्धी अपाङ्गता	१७२०	२७.६७	९१९	२५.००	८०१	३१.५५
सुनाईसम्बन्धी अपाङ्गता	६००	९.६५	३२०	८.७१	२८०	११.०३
श्रवण तथा दृष्टि सम्बन्धी अपाङ्गता	१०४	१.६७	६४	१.७४	४०	१.५८
स्वर/बोलाई सम्बन्धी अपाङ्गता	६५७	१०.५७	४१२	११.२१	२४५	९.६५
मानसिक अपाङ्गता	४४२	७.११	२८६	७.७८	१५६	६.१४
बौद्धिक अपाङ्गता	१५०	२.४१	८७	२.३७	६३	२.४८
बहुअपाङ्गता	३७७	६.०७	२१२	५.७७	१६५	६.५०
जम्मा	६२१५	१००.००	३६७६	१००.००	२५३९	१००.००

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणनाको प्रतिवेदन: २०६८

जिल्लाको कुल जनसंख्या ६०१०१७ मध्ये ६२१५ जना (१.०३ %) व्यक्तिहरुमा कुनै किसिमको अपाङ्गता भएको देखिएको छ ।

खण्ड ७ : कृषि तथा पशु विकास

७.१ राष्ट्रिय कृषि गणना २०६८ परिचय

राष्ट्रिय कृषिगणना २०६८ मा केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागले जिल्लास्तरसम्मका कृषि क्रियाकलाप, कृषि उत्पादन तथा संरचनागत विवरण संकलन गरेको छ। वि.सं. २०१८ सालमा पहिलो पटक कृषिगणना भएको थियो भने त्यसपछि प्रत्येक दश-दश वर्षमा कृषिगणना हुदै आएको छ। राष्ट्रिय कृषिगणना २०६८ छैटौँ कृषिगणना हो। राष्ट्रिय कृषिगणनाले देहाय बमोजिमको परिभाषाभित्र परेका कृषक परिवारलाई समेटि तथ्याङ्क संकलन गर्ने गर्दछ।

७.२ गणना विधि

विगतको कृषिगणनामा जस्तै छनौट विधि अपनाई ७५ वटै जिल्लाबाट कृषक परिवारको प्रतिनिधित्व हुने गरी छानिएका कृषक परिवारहरूसँग अन्तरवार्ता लिइ गणना कार्य गरिएको हो। छनौट कार्य दुई चरणमा गरिएको थियो। छनौटको पहिलो चरणमा कृषि विकास मन्त्रालयबाट प्राप्त प्रमुख नौ वटा बालीहरु (धान, मकै, गहुँ, कोदो, जौ, तेलहन, आलु, उखु र तरकारी) को तीन वर्षको औषत क्षेत्रफलको आधारमा ७५ जिल्लाबाट ५२०० गणना क्षेत्र छनौट गरिएको थियो। यसरी छनौट गर्दा एउटा जिल्ला बाट बढीमा १०७ र कमिमा ५० वटा गणना क्षेत्रहरु छानिएका थिए। तर मनाङ जिल्लामा भने पूर्णगणना गरिएको थियो।

गणना प्रयोजनको लागि गणना क्षेत्र भन्नाले साधारणतया वडालाई मानिएको थियो। कतिपय अवस्थामा ठूला वडालाई वडा खण्डमा र साना वडालाई २ वा २ भन्दा बढी वडा गाभेर गणना क्षेत्र निर्धारण गरिएको थियो। छनौटको दोस्रो चरणमा छानिएका प्रत्येक गणना क्षेत्रबाट सम्पूर्ण कृषक परिवारको लगत संकलन गरी Systematic Random Sampling विधिबाट सरदर २५ कृषक परिवार छनौट गरीएको थियो। यसरी छनौटमा परेका ५२०० गणना क्षेत्रबाट १,२४,१४४ कृषक परिवारमा गई प्रत्यक्ष अन्तरवार्ता विधिबाट तथ्याङ्क संकलन कार्य सम्पन्न भएको हो। तथ्याङ्क संकलन कार्य अन्तर्गत कृषकहरुले गरेका कृषि कृयाकलाप सम्बन्धी विवरण संकलन गरिएको थियो।

७.३ कृषि चलन :

एउटै व्यक्तिले रेखदेख (व्यवस्थापन) गरेको कृषि उत्पादनको एक इकाइलाई कृषि चलन भनिन्छ। यस्तो कृषि चलनभित्र आफ्नो हकको वा अर्काको हकको भएपनि जुनसुकै शर्तमा लिई आंशिक वा पूर्णरूपमा कृषिको उत्पादनको हेतुले पालिएको पशुपन्छीहरु वा जुनसुकै आकारको भए पनि कृषि हेतुले उपभोग गरिएको सम्पूर्ण जग्गा पर्दछ। सजिलो अर्थमा भन्दा एक व्यक्तिको जिम्मा वा रेखदेखमा रहेको सामान्यतया एउटा जिल्ला भित्र गरिने सम्पूर्ण कृषि कार्यलाई कृषि चलन भनिन्छ। जग्गाको क्षेत्रफल वा पशुपन्छीको संख्या तल लेखिए बमोजिम कुनै एक मात्र भएमा पनि कृषि चलन मानिने छ।

७.३.१ राष्ट्रिय कृषि गणना- २०६८ मा जग्गाको क्षेत्रफल वा पशुपंक्षीको संख्या तल लेखिएबमोजिम भएमा मात्र कृषि चलन मानिएको छ।

(क) हिमाल र पहाडका जिल्लामा कम्तीमा ४ आना (०.०१२७२ हेक्टर) र तराईका जिल्लामा कम्तीमा ८ धुर (०.०१३५५ हेक्टर) क्षेत्रफलमा बाली लगाएको भएमा वा

(ख) जुनसुकै उमेरका कम्तीमा १ वटा गाई-भैंसी जस्ता ठूला चौपाया पालेको भएमा वा (* २०५८ सम्मका गणनाहरुमा २ वटा चौपाया पालेकोलाई कृषिचलनमा समावेश गरिएको)

(ग) कम्तीमा ५ वटा भेडा-बाखा जस्ता साना चौपाया पालेको भएमा वा

(घ) माउ चल्ला गरी कम्तीमा २० वटासम्म पाल्नु चराचुरुङ्गी (कुखुरा, हाँस, आदि) पालेको भएमा

७.४ राष्ट्रिय कृषिगणना २०६८ बाट प्राप्त नतिजाहरु

७.४.१ कृषिचलन को संख्या तथा क्षेत्रफल

राष्ट्रिय कृषिगणना २०६८ अनुसार पर्सा जिल्लामा कुल कृषिचलन ५९४९६ देखिएको छ, जसमा जग्गा भएका कृषिचलन ५७०८७ र पशुपंक्षीमात्र पालेका २४०९ छन् जुन २०५८ सालमा जग्गा भएका ५४५९४ र पशुपंक्षीमात्र भएका ६२८ मात्र थिए । यसैगरी यस जिल्लामा कुल कृषिचलनको क्षेत्रफल मध्ये खेत ४८५९४.९ हेक्टर र पाखो ३४९.७ हेक्टर गरी जम्मा ४८८९८.७ हेक्टर रहेको छ जुन गत कृषिगणनामा ५२४२२.९ हेक्टर थियो जसमा खेत ४७८८४.३ हेक्टर र पाखो ४५३७.८ हेक्टर रहेको थियो ।

तालिका ७.१ : कृषिचलनको संख्या र क्षेत्रफल

विवरण	गणना वर्ष	
	२०५८	२०६८
कृषिचलन संख्या		
कृषिचलन (जग्गा भएका)	५४५९४	५७०८७
कृषिचलन (पशुपंक्षी मात्र भएका)	६२८	२४०९
जम्मा	५५२२२	५९४९६
कृषिचलनको क्षेत्रफल (हे.)		
खेत	४७८८४.३	४८५९४.९
पाखो	४५३७.८	३४९.७
जम्मा	५२४२२.९	४८८९८.७

ध्रोत : रा.कृषि गणना २०५८ र २०६८

७.४.२ कृषिचलन अन्तर्गत क्षेत्रफल तथा कित्ताको विवरण

राष्ट्रिय कृषिगणना २०६८ अनुसार कृषक परिवारले प्रयोग गरेको क्षेत्रफल तथा कित्ताको आधारमा हेर्दा पर्सा जिल्लामा कृषक परिवारले उपभोग गर्ने जम्मा क्षेत्रफल ४८८६२.७ हेक्टर देखिन्छ जुन गत कृषिगणनामा ५२४९७.३ हेक्टर थियो । यसैगरी जम्मा कित्ता संख्या २०५८ सालको २३२३२५ बाट घटेर २०६८ सालमा २०६२४३ पुगेको छ । प्रति कृषक परिवार क्षेत्रफलको हिसाबले ०.८६ हेक्टर र औषत कित्ता ३.५ देखिन्छ जुन २०५८ सालको गणना अनुसार क्रमशः ०.९६ हेक्टर र ४.२ थियो ।

तालिका : ७.२ कृषिचलन अन्तर्गत क्षेत्रफल तथा कित्ताको विवरण

विवरण	गणना वर्ष	
	२०५८	२०६८
कृषिचलन (जग्गा भएका)	५४५९४	५७०८७

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाला, बौतहट)

कृषिचलनको क्षेत्रफल (हे.)	५२४१७.३	४८८९८.७
प्रति कृषिचलन सरदर क्षेत्रफल (हे.)	०.९६	०.८६
कित्ता संख्या	२३२३२५	२०६२४३
कृषि चलनमा सरदर कित्ता संख्या	४.२	३.५
कित्ताको सरदर क्षेत्रफल (हे.)	०.२३	०.२४

राष्ट्रिय कृषिगणना २०६८ अनुसार कृषक परिवारले प्रयोग गरेको क्षेत्रफल तथा कित्ताको विस्तृत विवरण देहाय अनुसार रहेको छ ।

७.४.३ जग्गाको उपयोग अनुसार जग्गाको क्षेत्रफल

राष्ट्रिय कृषिगणना २०६८ अनुसार जग्गाको उपयोग हेर्दा जम्मा कृषिचलनको क्षेत्रफलमध्ये खेतियोग्य जग्गा ९५.४८ % अर्थात् ४६६९० हेक्टर अन्तर्गत ४६२०६ हेक्टर जग्गामा अस्थायी बाली लागेको देखिन्छ, जुन २०५८ सालका ४८९१९ हेक्टरमा अस्थायी बाली थियो । त्यसैगरी स्थायी बाली लागेको १.४० प्रतिशत अर्थात् ६८६.७ हेक्टर, निजि वनवनेलोले ढाकेको ०.२२ प्रतिशत, स्थायी चौरचरण ०.१७ प्रतिशत देखिन्छ, जुन २०५८ सालको कृषि गणनामा क्रमशः १.४९, ०.६०, र ०.४५ प्रतिशत थियो ।

तालिका : ७.३ जग्गाको उपयोग अनुसार जग्गाको क्षेत्रफल

विवरण	२०५८		२०६८	
	क्षेत्रफल (हे.)	प्रतिशत	क्षेत्रफल(हे.)	प्रतिशत
कृषि जग्गा (हे.)	५०५४५	९६.४२	४७५१९	९७.१८
खेतियोग्य जग्गा	४९५०७	९४.४४	४६६९०	९५.४८
अस्थायी बाली लागेको जग्गा	४६२१९	९३.३२	४६२०६	९४.४९
अन्य खेतियोग्य जग्गा	५८७.८	१.१२	४८३.७	०.९९
स्थायी बाली लागेको जग्गा	७८१.५	१.४९	६८६.७	१.४०
स्थायी चौरचरण भएको जग्गा	२३३.८	०.४५	८२	०.१७
पोखरी	२३	०.०४	६०.७	०.१२

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, बौतहट)

विवरण	२०५८		२०६८	
	क्षेत्रफल (हे.)	प्रतिशत	क्षेत्रफल(हे.)	प्रतिशत
गैर कृषि जग्गा	१८७७.१	३.५८	१३७९.५	२.८२
निजि वन वनेलो	३१३.६	०.६०	१०८.८	०.२२
अन्य जग्गा	१५६३.५	२.९८	१२७०.७	२.६०
कृषिचलनको जम्मा क्षेत्रफल (हे.)	५२४२२	१००.००	४८८९९	१००.००

स्रोत : रा.कृषि गणना २०५८ र २०६८

७.४.४ स्वामित्व अनुसार जग्गाको क्षेत्रफल

राष्ट्रिय कृषिगणना २०६८ अनुसार स्वामित्वको आधारमा एकल स्वामित्वमा आफ्नै (जग्गा र पशुपंक्षीको आधारमा) कृषि चलन संख्या ४५३६०, भाडामा कृषि चलन संख्या २०१ रहेको छ भने एक भन्दा बढी स्वामित्वको आधारमा १३८४९ वटा कृषिचलन रहेको छ। क्षेत्रफल अनुसार एकल स्वामित्वको आफ्नै ३६१४३.३ हेक्टर, भाडामा लिएको ६८.५ हेक्टर तथा एक भन्दा बढी स्वामित्वको आफ्नै ४७८०.०० हेक्टर, भाडामा लिएको ७८८०.९० हेक्टर र अन्य २४.५० हेक्टर देखिएको छ।

७.४.५ कृषि उपजको अपर्याप्तता तथा अपर्याप्तता पूर्ति गर्ने माध्यम

राष्ट्रिय कृषि गणना २०६८ का अनुसार आफ्नो उत्पादनले खान पुग्ने परिवार ४६ प्रतिशत छन् भने ५४ प्रतिशत परिवारलाई आफ्नो उत्पादनले वर्षभरी खान पुग्दैन। खाद्य नपुग हुने परिवार मध्ये आफैले खेती गरेर ४ देखि ६ महिना खान नपुग्ने कृषक परिवारहरू ४५.५९ प्रतिशत, १ देखि ३ महिना खान नपुग्ने १६.५० प्रतिशत, ७ देखि ९ महिना खान नपुग्ने २४.५३ प्रतिशत रहेका छन् भने १० देखि १२ महिना नै खान नपुग्ने १३.३८ प्रतिशत देखिएको छ। यसरी वर्षभरी खान नपुगेको अवस्थामा खाद्यान्न अपर्याप्तताको आपूर्ति सबैभन्दा बढी आफ्नै जिल्ला भित्र ज्याला मजदुरी गरी आय आर्जन गर्ने ७१.०१ प्रतिशत कृषकहरू रहेका छन्। त्यस्तै नेपाल बाहिरको आयबाट ९.४५ प्रतिशत, आफ्नो जिल्ला बाहिरको ज्याला मजदुरीबाट ८.६५ प्रतिशत, आफ्नै गैरकृषि व्यवसायबाट ६.५१ प्रतिशत सापटी लिएर ३.४८ प्रतिशत, पेन्सनबाट ०.२७ प्रतिशत कृषकहरू रहेका छन्।

तालिका :७.४ : कृषि उपजको अपर्याप्तता तथा अपर्याप्तता पूर्ति गर्ने माध्यम

सि.नं.	अपर्याप्तताको अवधि	कृषक परिवार	प्रतिशत	सि.नं.	अपर्याप्तता पूर्ति गर्ने माध्यम	कृषक परिवार	प्रतिशत
१	१-३ महिना	५३०४	१६.५०	१	आफ्नै गैरकृषि व्यावसाय	२०९३	६.५१
२	४-६ महिना	१४६५२	४५.५९	२	आफ्नो जिल्ला भित्रको आय	२२८२४	७१.०१
३	७-९ महिना	७८८५	२४.५३	३	आफ्नो जिल्ला बाहिरको आय	२७८१	८.६५
४	१०-१२ महिना	४३०१	१३.३८	४	नेपाल बाहिरको	३०३९	९.४५
				५	पेन्सन	८६	०.२७
				६	सापटी	१११८	३.४८
	जम्मा	४२३२१	१००.००	७	अन्य आय	२०१	०.६३

स्रोत : रा.कृषि गणना २०५८ र २०६८

७.४.६ कृषि ऋण, ऋणको आपूर्ति स्थिति तथा स्रोतहरू

राष्ट्रिय कृषि गणना २०६८ अनुसार कृषि ऋण लिने परिवारहरू २८ प्रतिशत रहेका छन् । ऋणको स्रोतको रूपमा सबैभन्दा बढी क्रमशः नातेदारबाट ३२.४२ प्रतिशत, वाणिज्य बैंकबाट २२.५३ प्रतिशत, महिला समुहबाट १३.६५ प्रतिशत , कृषि विकास बैंकबाट ऋण लिनेको संख्या १२.९७ प्रतिशत , सहकारीबाट १०.०७ प्रतिशत कृषक परिवारले ऋण लिएको देखिन्छ । त्यस्तै कृषक समुहबाट ऋण लिनेको प्रतिशत ५.९८ रहेको छ । कृषकहरूले थप कृषि ऋण लिन चाहेको उद्देश्य हेर्दा सबैभन्दा बढी पशु तथा पंक्षीपालनको लागि ३५.०३ प्रतिशत, मल तथा बीऊ को लागि ३४.९१ प्रतिशत र सिंचाईका लागि २०.८५ प्रतिशत देखिन्छ ।

तालिका : ७.५ : कृषि ऋण, ऋणको आपूर्ति स्थिति तथा स्रोतहरू

सि.नं.	ऋणको स्रोत	परिवार संख्या	प्रतिशत	कृषि ऋणको उद्देश्य	परिवार संख्या	प्रतिशत
१	सहकारीबाट	१६९२	१०.०७	मल तथा बीऊ	८२५८	३४.९१
२	कृषि विकास बैंकबाट	२१७९	१२.९७	सिंचाई	४९३२	२०.८५
३	वाणिज्य बैंक	३७८५	२२.५३	कृषि औजार	१४३४	६.०६
४	कृषक समुह	१००४	५.९८	पशुपंक्षीपालन	८२८६	३५.०३
५	महिला समुह	२२९४	१३.६५	माछापालन	२०१	०.८५
६	नातेदारबाट	५४४८	३२.४२	अन्य	५४५	२.३०
७	अन्य	४०१	२.३९	जम्मा	२३६५५	१००.००
कृषि ऋण लिएका		१६८०२	२८.००	कृषि ऋण चाहने	२३६५५	४०.००
कृषि ऋण नलिएका		४२६९४	७२.००	कृषि ऋण नचाहने	३५८४१	६०.००
जम्मा		५९४९६	१००.००	जम्मा	५९४९६	१००.००

स्रोत : रा.कृषि गणना २०५८ र २०६८

७.४.७ सिंचित जग्गाको क्षेत्रफल

सिंचाईका विभिन्न माध्यमबाट सिंचित हुने जग्गाको जम्मा क्षेत्रफल राष्ट्रिय कृषि गणना २०६८ अनुसार ४२४८८.७ हेक्टर रहेको छ जुन कुल जग्गाको ८६.८९ प्रतिशत छ । सिंचित हुने जग्गा मध्ये सिंचाईको स्रोत अनुसार बाँध/ रिजर्भ्वार बाट ३४.२१ प्रतिशत , ट्युबवेल / बोरिङ २९.४८ प्रतिशत , नदी/तलाउ (स्वतः वहाब) बाट ८.११ प्रतिशत, नदी/तलाउ (तान्नुपर्ने) बाट २३.१५ प्रतिशत, र बाँकी अन्य स्रोतबाट जग्गा सिंचित भएको देखिन्छ ।

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, बौतहट)

तालिका : ७.६ : सिंचाई सुविधा प्राप्त कृषि चलन संख्या तथा क्षेत्रफल सम्बन्धि विवरण

क्र.सं.	सिंचाईको स्रोत	२०५८				सिंचाईको स्रोत	२०६८			
		कृषि चलन संख्या	प्रतिशत	क्षेत्रफल (हे.)	प्रतिशत		कृषि चलन संख्या	प्रतिशत	क्षेत्रफल (हे.)	प्रतिशत
१	ट्युबवेल र बोरिङ	११४३७	२०.९५	६६७१	१२.७३	ट्युबवेल र बोरिङ	२५८९२	४९.७८	१२५२५.३	२९.४८
२	स्थायी नहरर कुलो	२१५१०	३९.४०	१६३७२	३१.२३	नदी र तलाऊ (स्वतःबहाव)	४५५८	८.७६	३४४५.८	८.११
३	मौसमी र अस्थायी कुलो	१९४०८	३५.५५	१२५२०	२३.८९	नदी र तलाऊ (तान्नु पर्ने)	१६०८५	३०.९३	९८३४.९	२३.१५
४	पोखरी र ईनार	१५०१	२.७५	५५०.१	१.०५	बाँध र रिजर्भ्वार	२०२७२	३८.९८	१४५३३.४	३४.२१
५	अन्य	४५८६	८.४०	२०८६	३.९८	अन्य	१७२०	३.३१	१२७३.२	३.००
६	मिश्रित	३००	०.५५	१०७.१	०.२०	मिश्रित	१८९२	३.६४	८७६.२	२.०६
७	सिंचाई सुविधा प्राप्त	४६३२३	८४.८५	३८३०६	७३.०८	सिंचाई सुविधा प्राप्त	५२०१२	९१.११	४२४८८.७	८६.८९
८	जग्गा भएका जम्मा कृषि चलन	५४५९४	१००	५२४१७	१००	जग्गा भएका जम्मा कृषि चलन	५७०८७	१००.००	४८८९८.७	१००.००

स्रोत : रा.कृषि गणना २०५८ र २०६८

तालिका ७.७ : यस जिल्लामा लगाइएका मुख्य बालीका जातहरू

सि.नं.	बाली	प्रयोग गरिएका मुख्य जातहरू
१.१	चैते धान	चैते-२, चैते-६, हर्दिनाथ-१
१.२	भदैया धान	चैते-२, चैते-६, हर्दिनाथ-१
१.३	अगहनी धान	राजेन्द्र-१, सोना मन्सुली, स्वर्णास्व-१
२	मकै	सिड कम्पनीका हाइब्रिड बीउहरू
३	गहुँ	एन.एल.-२९७, यू.पी.-२६२, भृकुटी, गौतम, विजय, एन.एल.-९७१, आदित्य
४	तोरी	विकास, प्रगती, गोल्डी, टी-९, बी-९
५	सूर्यमुखी	हाइब्रिड
६	राजमा	पि.डि. आर-१४, पन्त अनुपमा, अम्बर
७	मुङ्ग	के ८५१ (K851)

स्रोत : जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, पर्सा २०७४

तालिका ७.८ : तरकारी बालीका मुख्य जातहरू

सि.नं.	बाली	प्रयोग गरिएका मुख्य जातहरू
१	काउली	पुषा दिपाली, पुषा कार्तिकी, स्नोक्राउन, स्नोमिष्टिक, माधुरी, श्वेता, मेघा, गिरजा, वर्षा
२	बन्दा	ग्रीनकोरोनेट, ग्रीन स्टोन, जेनिथ, स्नो क्विन, गोल्डेन एकड ट्टेज
३	गोलभेडा	एन.सी.एल. १, सुरक्षा, मनिषा, पुसा, रुबी, रोमा, शक्ति २००५
४	खुर्सानी	पुषा ज्वाला, स्थानीय, मार्शल, नैना, दिव्यज्योती, बुलेट, उर्वशी, लक्कठण्ण
५	भन्टा	सर्लाही ग्रीन, पुषा पर्पल-लंग, पुषा क्रान्ति, नुकी
६	मूला	मिनोअर्ली, ४० दिने, पुषा चेतकी, अल सीजन
७	प्याज	रेडक्रियोल, एन.५३, पुसा देशी लाल
८	रायो	मार्फा चौडापात, खुमल चौडापात
९	पालुङ्गो, मेथी चम्सुर	स्थानीय
१०	भिण्डी	अर्का अनामिका, परवानी क्रान्ति, पुषा सावनी, कोमल, अर्का उभय, सपना १०२
११	बोडी	सर्लाही तने, स्थानीय, चाईनिज ग्रीन लंग
१२	करैला	पुषा दोमौसैमी, सुरुचि,पाली, बाली, ग्रीनलांग
१३	लौका	पि.एस., पि.एल.बर्द, भरत, आनन्द, शादा
१४	धिरौला	सेतो धिरौला, पुषा चिल्लो, कोमल, जावा, गीता, व्हाइट सिडके, सोफिया
१५	आलु	डिजेर, कार्डिनल, सि ४०, जनकदेव, कुफ्री सिन्दुरी, कुफ्री ज्योती, टि.पि.एस.
१६	काक्रो	डायनेष्ट्री. मालिनी. सालिनी. रानी. ग्रीनलांग

स्रोत : जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, पर्सा २०७४

तालिका ७.९ : बाली पात्रो

क्र.सं.	बालीको नाम	लगाउने समय	उत्पादन लिने समय
१	धान वर्षे	असार र साउन	मंसीर
	धान चैते	चैत्र	असार
	धान भदैया	असार	आश्विनर कात्तिक
२	गहुँ	मंसीरर पुस	वैशाख
३	मकै हिउँदे	कात्तिक	फाल्गुण
	मकै बसन्ते	फाल्गुण	वैशाखर जेठ
	मकै वर्षे	जेठ	भदौ
४	उखु	कात्तिक र मंसीर	मंसीरर पुस (अर्को साल)
५	कोदो	जेठ र असार	मंसीर
६	जौ	मंसीरर पुस	वैशाख
७	मुसुरा , चना, खेसरी र केराऊ	कात्तिक र मंसीर	चैत्र
८	रहर	असार	चैत्र
९	तोरीर सस्युँ	कात्तिक	फाल्गुण
१०	आलस	कात्तिक	चैत्र

स्रोत : जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, पर्सा

तालिका ७.१० : बालीहरूको क्षेत्रफल उत्पादन र उत्पादकत्व विवरण

क्र.सं.	बाली	आ.व. २०७१/०७२			आ.व. २०७२/०७३			कैफियत
		क्षेत्रफल (हे.)	उत्पादन (मे.ट.)	उत्पादकत्व (मे.ट.)/हे.	क्षेत्रफल (हे.)	उत्पादन (मे.ट.)	उत्पादकत्व (मे.ट.)/हे.	
१	धान							
	चैते	२४००	८६४०	३.६	२३५०	१३५०७	३.०	
	भदैया	९१००	३३९१०	३.७२	८५००	५६९५७	३.५०	
	अगहनी	३४२६०	१२६७६२	३.७	३३०२१	१८३४६४	२.९	
	जम्मा	४५७६०	१६९३१२	३.७	४३८७१	२५३९६८	३.१३	
२	मकै							
	हिउँदे	९८०	४८०२	४.९	१०००	५०००	५.०	
	वसन्ते	३८५	७७०	२.०	४०५	१०१३	२.५	
	वर्षे	४०७५	१४६७०	३.६	४०८०	१५५०४	३.८	
	जम्मा	५४४०	२०२४२	३.७२	५४८५	२०२७५	३.७	
३	गहुँ	२३६००	६३२८०	२.८	२३०००	६५५५०	२.९	
४	जौ	४१	४१	१	४२	४२	१.०	
५	कोदो	८६	८६	१	८५	८५	१.०	
६	उखु	१४९०	६७०५०	४५	१०००	४६०००	४६.०	
७	सुर्ती	१८५	३५१५	१.९	१९०	३४२	१.८	
८	तेलहन							
	तोरी	६०१४	६०१४	१.०	६०२०	६२२०	१.०	
	सर्सी	३००	२७०	०.९	३०५	२७५	०.९	
	आलस	५२७	५२७	१.०	५२८	४२२	०.८	
	सूर्यमुखी	१०	१५	१.५	१२	१२	१.०	
	जम्मा	६८५१	६८२६	०.९९	६८६५	६९२९	०.९२५	
९	दलहन							
	मसुरो	७५००	६०००	०.८	७५५०	७५५०	१.०	
	चना	१३	१३	१.०	१३	१३	१.०	
	रहर	१७५	१७५	१.०	१८०	१८०	१.०	
	खेसारी	३४५	३४५	१	३५०	३५०	१.०	
	मुंग	२७	२७	१	२७	२७	१.०	
	राज्मा	४६२	१२९३.६	२.८	४६५	१३४८.५	२.९	
	जम्मा	८५२२	७८५३.६	०.९२	८५८५	९४६८.५	१.३१	
१०	आलु	१०००	१००००	१०	-			
११	तरकारी	३६००	५६२५०	१५.६२५	-			
१२	माछा	२३०	१५५१	४.७				

स्रोत : जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, पर्वार

तालिका ७.११ : कृषि पकेट क्षेत्रहरु

क्र स	प्रमुख बालीहरु	पकेट क्षेत्र र त्यस अन्तर्गतका गाविसहरु	कैफियत
१	धान, गहु, मकै, मसुरो, तोरी	सघन बाली विकास आयोजना: मनिहारी, वसन्तपुर, लंगडी, बहुअर्वाभाठा, रामनगरी, कौवा वनकटैया, पकहामैनपुर, मुडली, हरिहरपुर विर्ता, निर्मलवस्ती	
२	उखु, बदाम, तोरी, सुर्यमुखी	नगदे बाली विकास आयोजना: पोखरीया, मुडली, वसन्तपुर	
३	धान, गहु, मसुरो	जिल्लास्तर वीज वृद्धि आत्मनिर्भर आयोजना: कौवावनकटैया, वसन्तपुर, मुडली, वेल्वा	
४	काउली, बन्दा, भान्टा, बोडी	व्यावसायिक तरकारी उत्पादन आयोजना: भौराटार, गम्हरीया, विलामपुर, बहुअरी पिडरी, नगरदाहा, वैरीयाविर्ता	
५	प्याज, काउली, भान्टा, बोडी, लौका, ओल	व्यवसाय उन्मुख तरकारी, विकास आयोजना: फुलवरीया, भवानीपुर, शिवर्वा, सेढवा, मसिहानी, सुरजहा, गोविन्दपुर, प्रसौनी विर्ता, वीरगंज उपनपा, सिंसीया खल्वाटोला	
६	आलु	आलु उत्पादन आयोजना: विरुवागुठी, वेल्वा, भलुवहीया, विरन्चीवर्वा, बहुअर्वाभाठा	
७	खुर्सानी, बेसार	मसला विकास आयोजना: विश्रामपुर, गोविन्दपुर, विरुवागुठी, निर्मलवस्ती	
८	माछा	मत्स्य विकास योजना: तुलसीवर्वा, सेढवा, मुडली, बहुअर्वाभाठा, रामनगरी, वीरगंज	
९	धन, गहु, मकै, तरकारी	महिला, दलित, जनजाती तथा विपन्न समुदाय व्यवस्थापन आयोजना: लिपनी विर्ता, गादी, सवैठवा, सिंसीया खल्वाटोला, अलौ, विन्दवासिनी	

स्रोत : जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, पर्सा २०७४

तालिका ७.१२ : पशुपक्षीको संख्या

क्र स	पशुपक्षीको किसिम(जात अनुसार)	संख्या
१	गाई	७४६७५
२	भैसी	४९८०६
३	बाखा	११७९२९
४	भेडा	१४४
५	सुंगुर/बंगुर	१११३८
६	कुखुरा	३३९२६१
७	हाँस	७२०३

स्रोत : वार्षिक प्रतिवेदन(आ.व. २०७२/०७३), जिल्ला पशुसेवा कार्यालय, पर्सा

तालिका ७.१३ : पशुपक्षी जन्य उत्पादन सम्बन्धी विवरण

विवरण	एकाइ	उत्पादन		बढी / घटी %
		०७१/७२	०७२/७३	
दुध उत्पादन	मे.ट.	१०१,८९७.३६२	१०३,८४७.२१	१.९१
गाई	मे.ट.	२९,५६०.१०	३०,०९२.६६	१.८०
भैंसी	मे.ट.	७२,३३७.२६	७३,७५४.५५	१.९६
मासु	मे.ट.	१२,२३५.५३	१२,८३१.७२	४.८७
खसी/बोका	मे.ट.	३,४३८.७०	३,५५६.६४	३.४३
रांगो/भैंसी	मे.ट.	३,९९०.५०	४,३९७.४५	१०.२०
कुकुरा	मे.ट.	४,७४८.७०	४,८१९.१४	१.४८
बंगुर	मे.ट.	५७.६३	५८.४९	१.४९
फुल उत्पादन	हजार	१२,८२५.३८	१२,९८८.०८	१.२७
स्थानीय कुकुरा	हजार	४,८८८.९८	४,९३०.३५	०.८५
उन्नत कुकुरा	हजार	५,१८७.००	५,२७९.८३	१.७९
हांस	हजार	२,७४९.४०	२,७७७.९०	१.०४
छाला उत्पादन	संख्या	३९,२६९.००	३९,८०४.२०	१.३६
ठुलो पशु	संख्या	२७,७८३.००	२८,१६५.००	१.३७
सानो पशु	संख्या	११,४८६.००	११,६३९.२०	१.३३

स्रोत : वार्षिक प्रतिवेदन (आ.व. २०७२/०७३), जिल्ला पशुसेवा कार्यालय, पर्सा

तालिका ७.१४ : घरपालुवा पशुपक्षीहरूको संख्यात्मक विवरण

क्र.सं.	पशुको नाम	पशुको जात	२०६९/७०	२०७२/७३
१	गाईगोरु	स्थानीय	५९२२९	५७५२८
		वर्णशंकर	११३४२	१२२०५
		उन्नत	२९८९	४९४२
		जम्मा	७३५७०	७४६७५
२	राँगा र भैंसी	स्थानीय	३०६११	२८९८९

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्र्सा (पर्र्सा, बाबा, बौतहट)

		वर्णशंकर	१४१९२	१५८९९
		उन्नत	३४४६	४९८१
		जम्मा	४८२४९	४९८०६
३	खसी र बाखा	स्थानीय	७११५९	७७६२९
		वर्णशंकर	३०४५९	३३६५०
		उन्नत	५६२४	६६५०
		जम्मा	१०७२४२	११७९२९
४	भेडा	स्थानीय	९८	९८
		वर्णशंकर	४६	४६
		उन्नत	०	०
		जम्मा	१४४	१४४
५	बंगुर र सुंगुर	स्थानीय	७६०९	७५८४
		वर्णशंकर	१३२८	१४११
		उन्नत	२१०४	२१४३
		जम्मा	११४४१	१११३८
६	कुखुरा	लेयर्स	२२००	२८४४
		बोइलर	२५५०००	२७३७२१
		स्थानीय	४५९०	४७३८९
		उन्नत	१४०००	१५३०७
		हाँस	-	७२०३
		जम्मा	२७५७९०	३४६४६४

स्रोत : जिल्ला पशुसेवा कार्यालय , पर्र्सा २०७४

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, बौतहट)

तालिका ७.१५ : पशुपंक्षी तथा पशुजन्य पदार्थको आ.व. २०७३ साल असार महिनाको बजारमुल्य विवरण

दुध र दुधजन्य पदार्थ	गाईको दुध	रुपैया प्रति लिटर	७०	
	भैंसीको दुध		७०	
	दहि		१२०	
	दुध र दुधजन्य पदार्थ	घिउ	रुपैया प्रति केजी	८५०
		पनिर		४००
		छुर्पि		२७५
		आईसकम		३००
पशुपंक्षीको मासु	राँगो	रुपैया प्रति केजी	२५०	
	खसी		७००	
	बोका		६५०	
	बंगुर		२२०	
	सुंगुर		२००	
	बोईलर कुखुरा		३००	
	लेयर्स कुखुरा		३५०	
	स्थानिय कुखुरा		५००	
अण्डा	कुखुरा	रुपैया प्रति गोटा	१२	
	हाँस		१५	
जिउँदो पशुपंक्षी	खसी/बोका	रुपैया प्रति केजी	६५०	
	बाख्र / भेडी		६००	
	स्थानीय कुखुरा		४००	
	बोईलर		२१०	
काँचो छाला	टुलो पशु	रुपैया प्रति गोटा	१५०	
	सानो पशु		१००	
हलगोरु	हलगोरु हरियाणा	रुपैया प्रति जोडा	१२००००	
	हलगोरु स्थानिय		७००००	
	हलगोरु अन्यजातका		४००००	
दाना बनाउने कच्चा पदार्थ	मकै	रुपैया प्रति केजी	३०	
	हुटो		२५	
	भटमासको पिना		५०	
	तोरीको पिना		५०	
	माछा धुलो		६००	

स्रोत : जिल्ला पशुसेवा कार्यालय, पर्सा २०७४

खण्ड ८ : वन तथा वातावरण

८.१ परिचय

प्राकृतिक सम्पत्ति जल, जमिन र जंगल(वन)को उचित उपयोगको स्थिति कुनैपनि राष्ट्रको सामाजिक उन्नति र विकासको सवालसँग प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षरूपले जोडिएको हुन्छ। त्यसैले जंगलको उचित सदुपयोग र संरक्षण एवं सम्बर्द्धन गर्न सके सामाजिक तथा आर्थिक क्षेत्रको विकासमा ठूलो टेवा पुग्न जान्छ। हाम्रो देशमा कुल क्षेत्रफलको भण्डै २० प्रतिशत कृषि योग्य जमिनले ढाकेको र २९ प्रतिशत जमिन वनजंगलले ढाकेको छ।

यस खण्डमा वन क्षेत्रको विवरण, वनको किसिम, काठजन्य पैदावारहरूको संकलन र निकासी, लघुवन पैदावारको संकलन र निकासी, वनजन्य वस्तुहरूको विवरण तथा सामुदायिक तथा निजी र धार्मिक वनसम्बन्धी विवरण लगायतका विषयवस्तुहरू उल्लेख गरिएको छ।

पर्सा जिल्लामा करिब ७५,८४३ हेक्टर वन क्षेत्र रहेको छ। जिल्लामा रहेको विद्यमान वनक्षेत्रलाई जिल्लाका सम्पूर्ण जनताको आधारभूत आवश्यकता पुरा गर्न सामाजिक तथा आर्थिक विकास गर्न तथा स्वस्थ वातावरणको प्रवर्धन गर्न र बढ्दो शहरीकरणलाई आवश्यक काठ, दाउरा, बालुवा, गिट्टी आदी आदि आपूर्ति गर्न राष्ट्रिय वनलाई सरकारद्वारा व्यवस्थित वन, संरक्षित वन, सामुदायिक वन, साभेदारी वन र धार्मिक वनको रूपमा वर्गिकरण गरी सोही अनुसार वनको संरक्षण, संवर्द्धन र सदुपयोग तथा यसको विकास गरिदै आएको छ।

तालिका ८.१ : पर्सा जिल्लाको वन क्षेत्र

वन	अन्य काष्ठ तथा बुट्यान क्षेत्र	अन्य क्षेत्र	जम्मा
७५,८४३ हेक्टर	३८७ हेक्टर	६४,४५३ हेक्टर	१,४०,६८२ हेक्टर

स्रोत : वन अनुसन्धान तथा सर्वेक्षण विभाग, २०१५

तालिका ८.२ : वनजंगल सम्बन्धी विवरण

जम्मा वन क्षेत्र (हेक्टर)	७५,८४३
हस्तान्तरण भएका सामुदायिक वन संख्या	४
हस्तान्तरित सामुदायिक वनको क्षेत्रफल (हेक्टर)	७११
सामुदायिक वनबाट लाभान्वित घरधुरी	२५५४
सामुदायिक वनबाट लाभान्वित जनसंख्या	१८,६१२
सा. वन विकास कार्यक्रम लागु भएका गा.वि.स.	३ (विश्रामपुर, निचुटा र धोबिनी)
जम्मा दर्ता भएका निजी वन संख्या	१२६
कबुलीयत वन संख्या	२
कबुलीयत वन क्षेत्र (हेक्टर)	३.८२
जम्मा दर्ता भएका निजी वन क्षेत्र (हेक्टर)	९४.५२९
जम्मा दर्ता भएका धार्मिक वन संख्या	३
जम्मा दर्ता भएका धार्मिक वन क्षेत्र (हेक्टर)	२८.५
हालसम्म अतिक्रमण भएको वन क्षेत्र (हेक्टर)	३८१.५
गठन भएका सार्वजनिक कृषिवन समुह संख्या	५४
गठन भएका सार्वजनिक कृषिवन समुहले ओगटेको क्षेत्र (हेक्टर)	१७.४३
वन पैदावारमा आधारीत उद्योगको जम्मा संख्या	२२२
पर्सा वन्यजन्तु आरक्षले ओगटेको (लगभग)	५७००० हेक्टर
चितवन रा. निकुञ्जले ओगटेको	२०१२३ हेक्टर
मध्यवर्ती क्षेत्रले ओगटेको	४९१४ हेक्टर
जिल्ला वन कार्यालयको नियन्त्रणमा	१४९७३ हेक्टर
उत्पादन वन क्षेत्र	९८२८.८० हेक्टर

स्रोत : वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन(आ.व. २०७२/०७३), जिल्ला वन कार्यालय, पर्सा

८.२ वन कार्यालय सम्बन्धि विवरण

तालिका ८.३ वन कार्यालय सम्बन्धि विवरण

जिल्ला वन कार्यालय	१
सेक्टर वन कार्यालय	२
इलाका वन कार्यालय	७

स्रोत : जिवका, पर्सा

८.३ जैविक विविधता

तालिका ८.४ जैविक विविधता तथा वन, वनस्पति, वन्यजन्तु तथा चराचुरुङ्गीको विवरण

मुख्य जङ्गलको नाम	प्राथमिकताक्रम अनुसार पाइने मुख्य		
	रुखविरुवा तथा वनस्पतीहरू	वन्यजन्तुहरू	चराचुरुङ्गीहरू
सालको वन र मिश्रित तराई वन	साल, साज, कर्मा, हर्रो, बर्रो, अमला, टाटरी, कपूरमूत्रो, जामुन, सिरिष, बाम्नी, सिमल, गुटेल, मसला, बोरघैगेरो, सातीसाल, दतरंग, कुटाविरो, टिक, टौकी, काउलो, भोर्ला, बाइलपाते, कुकुर डाइनो, देब्रेलहरा, गुजोलहरा, खयर, सिसौ, सिमल, हडचुर, राजवृक्ष, घोडटाप्रे, सिन्दुरे, सर्पगन्धा, घिपला, दतिवन, बयर, बेल, काउलो आदी	बाघ, रतुवा, दुम्सी, वनविरालो, पुडके बदेल्, चितल, लंगुर बादर, रातो बाघ, स्याल, निलगाई, मुसा, न्याउरी मुसा, मलसाप्रो, हाती, गौरीगाई, गोमन सर्प, अजिंगर	गिद्ध, चिल, वनकुखुरा, मैना, सुगा, ढुकुर, काग, मयूर, तित्रा, धनेश, सारस, बकुल्ला, गौथली, भंगेरो, फिस्टो, कोइली

स्रोत : जिवका, पर्सा

तालिका ८.५ : वन व्यवस्थापन सम्बन्धी विवरण

वनको किसिम	वन संख्या	वनको क्षेत्रफल	लाभान्वित घरधुरी संख्या	समेटिएको गाविस	उपभोक्ता संख्या		
					महिला	पुरुष	जम्मा
कबुल्यती	२	३.८२	८३४	२	२९९९	३५६१	६५६०
नीजि	१२६	९४.५२९	११८	४०			
धार्मिक	३	२८.५		३			
साभेदारी	३	१३५	७६२४७	८०	२५१३९४	७५९१०	५२७३०४
सार्वजनिक कृषि वन समुह	४५	१७.४३	६७९	१३	२४३२	३०००	५४३२

स्रोत : जिवका, पर्सा

तालिका ८.६ : हस्तान्तरित सामुदायिक वनको विवरण

क्र.सं.	सामुदायिक वनको नाम	ठेगाना	हस्तान्तरण मिति	क्षेत्रफल (हे.)	लाभान्वित घरधुरी	लाभान्वित जनसंख्या
१	शिखर सामुदायिक वन	विश्रामपुर वडा नं. १ देखि ७	२०६५।०३।३२	१.१०	२९१	२९९९
२	जनता हरियाली सामुदायिक वन	निचुटा वडा नं. ४, ५, ६, ७ र ८	२०६८।०३।३२	२.७२	५४२	३५६१
३	सागर सामुदायिक वन	धोविनी, २	२०७०।०३।३२	२.७५	७१	२८०
४	तारा सामुदायिक वन	धोविनी, २	२०७०।०३।३२	०.५४	३८	२२५
जम्मा				७.११	९४२	७०६५

स्रोत : जि.व.का. पर्सा, २०७१

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, बौतहट)

तालिका ८.७ : धार्मिक वनको विवरण :

क्र.सं.	धार्मिक वनको नाम	ठेगाना	क्षेत्रफल (हेक्टर)	कैफियत
१	दुर्गा मन्दिर	बेल्वा -५ , मिलनचोक	१२	
२	आमा देवी	विरुवागुठी - १	९.५	
३	छोइया देवी	बागवाना - ३ , ४ , ५ र ६	७	
जम्मा			२८.५	

स्रोत : जिल्ला वन कार्यालय , पर्सा

तालिका ८.८ : वन पैदावारमा आधारित उद्योगको विवरण

सि.नं.	उद्योगको किसिम	संख्या
१	स:मिल तथा भेनियर उद्योग	१०३
२	इट्टा/ टायल उद्योग	४४
३	कोइला उद्योग	१
४	फर्निचर उद्योग	६२
५	ढुङ्गा क्रशर उद्योग	१२
	जम्मा	२२२

स्रोत : वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन(आ.व. २०७२/०७३), जिल्ला वन कार्यालय,पर्सा

खण्ड ९: भौतिक पूर्वाधार

९.१ परिचय

नेपालको प्रमुख प्रवेशद्वार वीरगंज र तराईको सुगम जिल्ला पर्सा भएता पनि यस जिल्लामा यातायातको निकै कठिनाई छ । यस जिल्लाको आन्तरिक रोड कच्ची, ग्रेभल छ । बोर्डरसाइटको जनता बढि भारतबाट नै रेलबाट आवतजावत गर्दछ ।

९.२ जिल्ला स्थित स्थानीय निकाय अर्न्तगतको सडक र ढलको अवस्था

तालिका ९.१ : जिल्ला स्थित स्थानीय निकाय अर्न्तगतको सडक र ढलको अवस्था

क्र स	सडकको प्रकार	लम्बाई(कि.मि.)
१	कच्ची	२४६
२	ग्राभेल	२२०
३	कालोपत्र	५७.८५
	जम्मा	५२३.८५

स्रोत: जिल्ला समन्वय समिति, पर्सा

तालिका ९.२ : वि.म.न.पा.को ढलको अवस्था

१	मूल ढल	४.७० कि.मि.
२	शाखा/प्रशाखा ढलहरु	४०.५४ कि.मि.

स्रोत: वि.म.न.पा.,पर्सा

तालिका ९.३ : सडकहरु :

पदमरोड	- २९ कि.मी.
महेन्द्र पथ	- ३२ कि.मी.
जनता पथ चितवन सीमासम्म	- २६ कि.मी. गण्डक
नहर	- २६.५ कि.मी.

तालिका ९.४ : सिंचाईको सुविधा :

कुल क्षेत्रफल	- १,३५,३०० हेक्टर
खेती गरिएको क्षेत्रफल	- ५०,०४६ हेक्टर
सिंचाई योग्य भूमि	- ५४,७३२ हेक्टर
सिंचित क्षेत्रफल	- २९,८३१.५ हेक्टर

स्रोत: जिल्ला सिंचाई कार्यालय, पर्सा

तालिका ९.५ : विभिन्न प्रकारका संचार सुविधाको विवरण

विवरण	संख्या	प्रतिशत
(क) टेलीफोन		
भूसतही क्षमता वितरण	१२४०० लाइन १२६१०	१३.१९९
मोबाइल वितरण इन्टरनेट	५७१९६ १४१२	५९.८८ १.४७
(ख) हुलाक		
जिल्ला हुलाक	१	
इलाका हुलाक	१४	
अतिरिक्त हुलाक	६६	
द्रुत डांक सेवा	१	
पोष्ट बक्स सेवा	१२०	
(ग) पत्र पत्रिका		
पत्रपत्रिका दर्ता संख्या	२८४	
घ) रेडियो	१०	रेडियो वीरगंज, रेडियो नारायणी, इन्द्रेणी एफएम, भोजपुरीया एफएम, गढीमाई एफएम, आकाश एफएम, रेडियो विन्दास, रेडियो तराई, आकाश एफएम, रेडियो नेपाल

स्रोत: जिल्ला हुलाक कार्यालय र नेपाल टेलिकम, पर्सा

तालिका ९.६ : विरगंज महानगरपालिकाको विभिन्न प्रकारको सडक र ढल

क्र स	प्रकार	क्षेत्रफल (कि.मि.)	कैफियत
	सडक		
१	कच्ची	११५.०५	
२	ग्राभेल	८३.५६	
३	कालोपत्र	८२.१८	
	जम्मा	२८०.७९	
	ढल		
४	मूल ढल	४.७० कि.मि.	
५	शाखा/प्रशाखा ढलहरु	४०.५४ कि.मि.	

स्रोत : वी.म.न.पा., पर्सा

९.३ वीरगंज मनपा भित्रको खानेपानीको अवस्था

तालिका ९.७ : वीरगंज उपमनपा भित्रको खानेपानीको अवस्था

क्र स	विवरण	कैफियत
१	कुल खानेपानी उत्पादन	९० लाख लिटर प्रति दिन
२	कुल पानीको माग	८१ लाख लिटर प्रति दिन
३	कुल धारा संख्या	६७८९

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, बौतहट)

४	निजी	६३८५
५	औद्योगिक	१९६
६	सरकारी	१६३
७	सार्वजनिक	४५
८	कुल पाइपको लम्बाइ	१२५ कि.मि. (१ देखि १० इन्च व्याससम्म)
९	लाभान्वित जनसंख्या	६७५६०
१०	ओभरहेड टर्कि	२ (४५० क्यु.मि. क्षमताको)

स्रोत : बी.म.न.पा., पर्सा

९.४ विरगंज उपमनपामा रहेको सरकारी स्वामित्वको केही अचल सम्पत्तिहरु

तालिका ९.८ : विरगंज उपमनपामा रहेको सरकारी स्वामित्वको केही अचल सम्पत्तिहरु

क्र स	विवरण	क्षेत्रफल
१	प्रस्तावित वि.पि. उद्यान-१२	९ विघा १० कठ्ठा १६ धुर
२	प्रशासकीय भवन -१३	५१२३.६० वर्ग फिट
३	नगर सभा गृह-१३	८८४७.६० वर्ग फिट
४	आदर्शनगर रंगशाला-१३	१५७१२.२० वर्ग फिट
५	स्वीमिङ पोखरी-१३	६९९६५ वर्ग फिट
६	पुरानो बसपार्क	३ विघा ३ कठ्ठा
७	नयाँ बसपार्क	५ विघा १९ कठ्ठा १५.८ धुर
८	घडिअर्वा पोखरी-१३	३ विघा
९	लक्ष्मनवा पार्क-१८	१.३० हेक्टर
१०	श्रीराम हल नजिकको पोखरी	३ विघा १ कठ्ठा ४ धुर
११	वित्ता बजारमा घर र जग्गा	
१२	जग्गा र घर माइस्थानमा	
१३	मिना बजारमा ४४ सटर भएको घर	
१४	वडा नं. ५, १५ र १९ का पोखरीहरु	
१५	वडा नं. १३ मा सामुदायिक भवन	

स्रोत : बी.म.न.पा., पर्सा

९.५ विद्युतको ग्राहक संख्या

तालिका ९.९ : विद्युतको ग्राहक संख्या

क्र स	ग्राहकको प्रकार विवरण	मासिक उपभोग संख्या	खपत इकाई
१	ग्राहस्थ	२५३४१	१५३१५३५
२	व्यापारिक फर्म	८१	१६२२८८
३	गैह्र व्यापारिक	२०८	९८६१५
४	मन्दिर	७३	१४१९३
५	सडक वतीहरु	३	४५३८८०
६	खानेपानी	८	६२०९९
७	सिंचाई	१३	३३
८	उद्योग	११५०	१२१८९८०१
९	अस्थायी बत्ती	८	६३३७
१०	आन्तरिक खपत	२४	५९१७
११	भारत पैठारी	१	३१४४०००
१२	विद्युत उपभोक्ता समिति	१४	४६७४७
	कूल जम्मा	२६९२४	१७७१५४४५

स्रोत: जिल्ला समन्वय समिति, पर्सा

तालिका १.१० : साविक गाविस / नपा अनुसार खानेपानीको विवरण २०७३/७४

क्र.सं.	गा.वि.स./न.पा.	कुल घरधुरी	खानेपानी भएको घर	खानेपानी नभएको घर संख्या	खानेपानी भएको प्रतिशत
१	ठोरी	१,४३६	१,२२०	२१६	८४.९६
२	निर्मलवस्ती	२,३५४	१,८२३	५३१	७७.४४
३	चोर्नी	१,४४९	१,०७२	३७७	७३.९८
४	विजवनिया	७६३	६७९	८४	८८.९९
५	जितपुर	१,०६०	१,००५	५५	९४.८१
६	सेढवा	६९५	६७९	१६	९७.७०
७	सुवर्णपुर	७३५	६५०	८५	८८.४४
८	महादेवपटी	१,१४४	९९८	१४६	८७.२४
९	बागवान्ना	१,२१२	८६९	३४३	७१.७०
१०	मधुवनमथौल	१,२६५	१,१५१	११४	९०.९९
११	सुपौली	५८५	५०५	८०	८६.३२
१२	पटेवासुगौली	१,३१५	१,२०५	११०	९१.६३
१३	बेल्वाप्रसौनी	१,३८१	१,३०४	७७	९४.४२
१४	विरुवागुठी	२,४६१	२,२७१	१९०	९२.२८
१५	सुर्याहा	६००	५८३	१७	९७.१७
१६	सखुवाप्रसौनी	१,२८६	१,२२५	६१	९५.२६
१७	कौवावन कटैया	६५०	५५५	९५	८५.३८
१८	अमरपटी	६६३	६५०	१३	९८.०४
१९	भौवागुठी	९००	८१७	८३	९०.७८
२०	धोरे	७६४	७४०	२४	९६.८६
२१	प्रशुरामपुर	४२४	४०१	२३	९४.५८
२२	लहावरथकरी	६३५	५७०	६५	८९.७६
२३	पकहामैनपुर	५६०	४६४	९६	८२.८६
२४	विश्रामपुर	९७०	९००	७०	९२.७८
२५	भेडियारी	९३८	९०५	३३	९६.४८
२६	सोनवर्षा	९९६	९२१	७५	९२.४७
२७	शंकरसरैया	८१६	७७५	४१	९४.९८
२८	पिडारीगुठी	८८८	८४०	४८	९४.५९
२९	धोविनी	८१४	८१०	४	९९.५१
३०	जानकीटोला	६८५	६१०	७५	८९.०५
३१	मिर्जापुर	७७१	७३३	३८	९५.०७
३२	घोडदौरा पिप्रा	५६२	५२८	३४	९३.९५
३३	भिखमपुर	६६७	५३१	१३६	७९.६१
३४	जयमंगलापुर	८४५	७०१	१४४	८२.९६
३५	सम्मौता	१,०९४	१,०८०	१४	९८.७२
३६	सवैठवा	६८५	६५१	३४	९५.०४
३७	हरिहरपुर नौतज	६५३	५४३	११०	८३.१५
३८	भिस्वा	९३३	८८५	४८	९४.८६
३९	तुलसीवर्षा	७५५	६५५	१००	८६.७५
४०	हरपुर	१,०२५	९५०	७५	९२.६८

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, बौतहट)

४१	बागेश्वरी	१,०१७	९१४	१०३	८९.८७
४२	औराहा	८५०	७३४	११६	८६.३५
४३	पोखरियानगरपालिका	३,७३१	३,४७२	२५९	९३.०६
४४	निचुटा	९८९	९४६	४३	९५.६५
४५	गादी	१,०६३	९३४	१२९	८७.८६
४६	जगरनाथपुर	१,२१०	१,१००	११०	९०.९१
४७	मसियानी	१,०१५	९२७	८८	९१.३३
४८	बहुअर्वाभाठा	८३७	७४६	९१	८९.१३
४९	प्रसौनिभाठा	८५१	८२०	३१	९६.३६
५०	लालपर्सा	६५२	५२९	१२३	८१.१३
५१	मुडली	८५४	७७५	७९	९०.७५
५२	विरंचीवर्वा	६२४	५२४	१००	८३.९७
५३	गम्हरिया	६५०	६००	५०	९२.३१
५४	हरिहरपुरविर्ता	४४२	३८४	५८	८६.८८
५५	बहुवरी पिडरी	९६२	८३७	१२५	८७.०१
५६	नगरदाहा	५६०	४९१	६९	८७.६८
५७	बैरियाविर्ता नौतज	९६२	९००	६२	९३.५६
५८	पचरुखी	७४१	६१०	१३१	८२.३२
५९	बैरियाविर्ता दा.पु.	८७५	८४५	३०	९६.५७
६०	लगडी	६३०	४१२	२१८	६५.४०
६१	बसडिल्वा	१,१४१	१,०५०	९१	९२.०२
६२	रामनगरी	४८०	४६४	१६	९६.६७
६३	देउरवाना	८८१	७०९	१७२	८०.४८
६४	लखनपुर	९५३	८२६	१२७	८६.६७
६५	भौराटार	१,२८८	१,१८७	१०१	९२.१६
६६	महुवन	५७१	५२७	४४	९२.२९
६७	बगही	८९८	८२८	७०	९२.२०
६८	बीरगंज उपमहानगरपालिका	३१,४७०	३०,०००	१,४७०	९५.३३
	जम्मा :	९५,६३१	८७,५४५	८,०८६	९१.५४

स्रोत : खानेपानी तथा सरसफाइ डिभिजन कार्यालय, पर्सा वीरगंज, २०७४

तालिका ९.११ : साविक गाविस / नपा अनुसार शौचालयको विवरण २०७३/७४

आर्थिक वर्ष : २०७३/७४

क्र.सं.	गा.वि.स. / न.पा.	कूल घरधूरी	शौचालय भएको घर	शौचालय नभएको घर संख्या	शौचालय भएको प्रतिशत	कैफियत
१	ठोरी	१,४३६	१,४३६	०	१००.००	
२	निर्मलवस्ती	२,३५४	२,३५४	०	१००.००	
३	चोर्नी	१,४४९	३३०	१,११९	२२.७७	
४	विजवनिया	७६३	६४	६९९	८.३९	
५	जितपुर	१,०६०	१११	९४९	१०.४७	
६	सेढवा	६९५	६९५	०	१००.००	

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सि (पर्सि, बाबा, बौतहट)

७	सुवर्णपुर	७३५	७३५	०	१००.००
८	महादेवपटी	१,१४४	२९८	८४६	२६.०५
९	बागवान्ना	१,२४३	६९०	५५३	५५.५१
१०	मधुवनमथौल	१,२६५	१,१६९	९६	९२.४१
११	सुपौली	५८५	१७९	४०६	३०.६०
१२	पटेवासुगौली	१,३१५	१२२	१,१९३	९.२८
१३	बेल्वाप्रसौनी	१,३८१	७९८	५८३	५७.७८
१४	विरुवागुठी	२,४६१	२,४६१	०	१००.००
१५	सुर्याहा	६३७	४८६	१५१	७६.३०
१६	सखुवाप्रसौनी	१,१२२	४९६	६२६	४४.२१
१७	कौवावन कटैया	६५०	६५०	०	१००.००
१८	अमरपटी	६६३	३९४	२६९	५९.४३
१९	भौवागुठी	९००	५५९	३४१	६२.११
२०	धोरे	७६४	१७०	५९४	२२.२५
२१	प्रशुरामपुर	४२४	४२४	०	१००.००
२२	लहावरथकरी	६३५	२४९	३८६	३९.२१
२३	पकहामैनपुर	५६८	५८	५१०	१०.२१
२४	विश्रामपुर	९७०	४०९	५६१	४२.१६
२५	भेडियारी	९३८	३२८	६१०	३४.९७
२६	सोनवर्षा	९९६	२१९	७७७	२१.९९
२७	शंकरसरैया	७९०	१७२	६१८	२१.७७
२८	पिडारीगुठी	८७५	२२३	६५२	२५.४९
२९	धोविनी	८१४	८१४	०	१००.००
३०	जानकीटोला	६८५	१४२	५४३	२०.७३
३१	मिर्जापुर	८०६	२१२	५९४	२६.३०
३२	घोडदौरा पिप्रा	६०६	२६०	३४६	४२.९०
३३	भिखमपुर	७३३	१३४	५९९	१८.२८
३४	जयमंगलापुर	८४५	१००	७४५	११.८३
३५	सम्मौता	१,०९४	२२८	८६६	२०.८४
३६	सबैठवा	७१३	७१३	०	१००.००
३७	हरिहरपुर नौतज	७१३	२९२	४२१	४०.९५
३८	भिस्वा	६५३	५०३	१५०	७७.०३

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, बौतहट)

३९	तुलसीवर्वा	७५५	७५५	०	१००.००
४०	हरपुर	१,०२५	३४५	६८०	३३.६६
४१	बागेश्वरी	९१३	२३०	६८३	२५.१९
४२	औराहा	८२०	३१३	५०७	३८.१७
४३	पोखरिया नगरपालिका	३,७७८	१,३३९	२,४३९	३५.४४
४४	निचुटा	१,०३८	४०२	६३६	३८.७३
४५	गादी	१,०६३	१,०६३	०	१००.००
४६	जगरनाथपुर	१,१८५	५५	१,१३०	४.६४
४७	मसियानी	१,०१५	१८३	८३२	१८.०३
४८	बहुअर्वाभाठा	८३७	५४१	२९६	६४.६४
४९	प्रसौनिभाठा	८५१	५४१	३१०	६३.५७
५०	लालपर्सा	६५२	५४१	१११	८२.९८
५१	मुडली	८५४	२७२	५८२	३१.८५
५२	विरंचीवर्वा	६५०	६५०	०	१००.००
५३	गम्हरिया	६५०	२८३	३६७	४३.५४
५४	हरिहरपुरवर्ता	४२२	३६७	५५	८६.९७
५५	बहुवरी पिडरी	९६२	५३४	४२८	५५.५१
५६	नगरदाहा	५६०	५६०	०	१००.००
५७	बैरियावर्ता नौतज	८६३	१७६	६८७	२०.३९
५८	पचरुखी	७४१	४६९	२७२	६३.२९
५९	बैरियावर्ता दा.पु.	८७५	८७५	०	१००.००
६०	लगडी	६३०	३२४	३०६	५१.४३
६१	बसडिल्वा	१,०१३	३००	७१३	२९.६२
६२	रामनगरी	५११	२९१	२२०	५६.९५
६३	देउरवाना	८०४	२१८	५८६	२७.११
६४	लखनपुर	७६८	१६४	६०४	२१.३५
६५	भौराटार	१,२८८	३७७	९११	२९.२७
६६	महुवन	५७१	३०९	२६२	५४.१२
६७	बगही	८१४	३९०	४२४	४७.९१
६८	वीरगंज उपमहानगरपालिका	३४,०४२	२९,७०१	४,३४१	८७.२५
	जम्मा :	९७,४३०	६२,२४५	३५,१८५	६३.८९

स्रोत : खानेपानी तथा सरसफाइ डिभिजन कार्यालय, पर्सा वीरगंज, २०७४

खण्ड १०: उद्योग, व्यापार र वाणिज्य

१०.१ औद्योगिक गणना

नेपालको औद्योगिक तथ्याङ्कको इतिहासमा प्रथम औद्योगिक गणना वि.सं. २०२२ सालमा सम्पन्न भएको थियो । त्यसपछि वि.सं. २०३०, २०३४, २०३९, २०४४, २०४९, २०५४, २०५९ र २०६४ मा क्रमशः दोस्रो, तेस्रो, चौथो, पाँचौं छैठौं सातौं आठौं र नवौं औद्योगिक गणना सम्पन्न भएका थिए । नेपाल राष्ट्रको कुल भूभाग भरी दश वा दशभन्दा बढी व्यक्तिहरू संलग्न भई चालुअवस्थामा रहेका उद्योगहरूको वर्तमान स्थिति र कृयाकलापहरूको अध्ययन गर्न आ.व. २०६९/७० मा दसौं औद्योगिक गणना (Census of Manufacturing Establishments) सञ्चालन गरिएको थियो । गणनाबाट प्राप्त तथ्याङ्कहरू समग्रमा नीति निर्माता एवं योजनाकारहरूलाई औद्योगिक क्षेत्रको भावी संरक्षण, सम्वर्द्धन र विकासका नीति योजना तर्जुमा गर्न, सोको कार्यान्वयन र मूल्याङ्कन गर्न उपयोगी हुनुका साथै यस क्षेत्रमा अनुसन्धान गर्ने अनुसन्धानकर्ताहरू, उद्योगपतिहरू, विद्यार्थीहरू र यस क्षेत्रमा सामान्य चासो राख्ने व्यक्तिहरूलाई पनि महत्वपूर्ण हुने विश्वास गरिन्छ ।

गणनामा पर्ने उद्योग प्रतिष्ठानको परिभाषा

“उद्योग प्रतिष्ठान” भन्नाले एउटै प्रशासनिक नियन्त्रणमा कुनै निश्चित स्थानमा रही उत्पादन कार्य गर्ने आर्थिक एकाईलाई बुझाउँछ । “उत्पादन कार्य” भन्नाले निर्जिव वा जैविक वस्तुलाई यान्त्रिक वा रसायनिक वा अन्य कुनै प्रक्रियाद्वारा प्रशोधन वा रूपान्तर गरी नयाँ वस्तुमा परिणत गर्ने कार्यलाई बुझाउँछ । उद्योग प्रतिष्ठानले उत्पादन गर्ने कार्यलाई अन्तर्राष्ट्रिय औद्योगिक व्यवसाय वर्गिकरण (ISIC rev 4) को १० देखि ३३ सम्मका क्रियाकलापहरू समेटेको छ । यस औद्योगिक गणना २०६९ मा पनि विगतमा भन्दा १० वा सोभन्दा बढी कर्मचारी संलग्न भएका (तलब पाउने वा नपाउने) र सन्दर्भ अवधिमा चालुअवस्थामा रहेका उद्योग प्रतिष्ठानहरू समावेश गरिएका छन् ।

१०.२ औद्योगिक गणना र पर्सा जिल्ला

यस पर्सा जिल्लामा औद्योगिक गणनाको परिभाषाभित्र पर्ने प्रतिष्ठानहरूका २०४९ साल पछाडिका गणनाहरूबाट प्राप्त मुख्य सूचकहरू तलका तालिकाहरूमा प्रस्तुत गरिएको छ । (२०२२ देखि २०४४ साल सम्मका गणनाहरूमा १० वा सो भन्दा बढि कामदारहरू संलग्न रहेका साथै स्वचालित यन्त्र प्रयोग गरेका सम्पूर्ण प्रतिष्ठानहरू संलग्न गरिएको हुनाले पहिलेका गणनाहरू र २०४९ पछाडिका गणनाका नतिजाहरू तुलनायोग्य नभएकाले यहाँ २०४९ पछाडिका गणनाहरूका नतिजा मात्र समावेश गरिएका छन् ।)

तालिका १०.१ : पर्सा जिल्लाका ठुला उद्योगहरूको संख्या , रोजगारी , निर्गत मुल्य , आगत मुल्य तथा मुल्य अभिवृद्धि (२०४९ देखि २०६९ सम्म)

क्र.सं.	विवरण	औद्योगिक गणना वर्ष				
		२०४९	२०५४	२०५९	२०६४	२०६९
१	प्रतिष्ठानहरूको संख्या	११९	१५७	१५९	२१८	२१७
२	कुल रोजगारी	६०९४	७९५३	६३६१	८४५८	८२५०
३	तलवी कामदारहरूको संख्या	५८६७	७७१८	६०५४	८०३३	७८८५
४	तलवरज्याला र सुविधाको कुल रकम(रु.हजारमा)	१२८६४७	१६५१६१	२६११५९	४८४८८५	७८७७८२

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, बौतहट)

५	वर्षको अन्तमा मौज्जातको परिवर्तन(रु.हजारमा)	३४३३६९	१८४६१०	७८५७३	६२८४६	-९२९५९
६	स्थायी सम्पत्तिमा भएको वृद्धि(रु.हजारमा)	१३४९८७	९००१०	१६१९९६	२८२७५०	२७५४३६
७	आ.व.को अन्तमा रहेको कुल स्थिर सम्पत्ति (रु.हजार)	९८९२२५	१५३९२२४	२४६३५७५	५३२२३७७	४९३८२०७
८	कुल लगानी(रु.हजारमा)	११९४१५०	१६५२७९१	३९७८४३३	११३९१०५२	१८५६९७३७
९	कुल प्रतिफल(रु.हजारमा)	१८०५०२४	२४६५७६५	५१५५०९८	१४४१८२२९	२१८३७५०९
१०	मुल्य अभिवृद्धि(रु.हजारमा)	६१०८७४	८१२९७४	११७६६६५	३०२७१७७	३२६७७७२

स्रोत : रा.औ.गणनाहरु, के.त.वि.

तालिका १०.२ : नेपाल स्तरीय औद्योगिक वर्गिकरण अनुसार पर्सा जिल्लाका ठुला उद्योगहरुको संख्या र संलग्न व्यक्तिहरुको विवरण (२०४९ देखि २०६४) :

NSIC	NSIC Name	औद्योगिक प्रतिष्ठानहरुको संख्या				संलग्न व्यक्तिहरुको संख्या			
		२०४९	२०५४	२०५९	२०६४	२०४९	२०५४	२०५९	२०६४
१५	Manuf. of Food Products and Beverages	२५	२२	३०	८२	२१४१	१५७३	८८४	१४४०
१६	Manuf. of Tobacco Products		२	२	२				
१७	Manuf. of Textiles	१५	२५	३१	२३	११६६	२२७१	२१२२	२५३७
१८	Manuf. of Wearing Apparel & Dyeing of Fur		२	६	५			३१५	७६
१९	Tanning of Dressing of Leather & Footwear		२७	१९	८		५२७	५४६	१८५
२०	Manuf. of Wood Products Except Furniture		२		९				१०२
२१	Manuf. of Paper & Paper Products	१२	८	१	६	२६५	१९२		१७५
२२	Publish, Print Reproduction of Recorded Media		२	४	१२			१०९	१९७
२४	Manuf. of Chemical & Chemical Products		१४	१४	१६		४८८	७०३	१०३८
२५	Manuf. of Rubber & Plastic Products	२९	१४	२३	२१	६३१	१९३	३१५	६१२
२६	Other Non-Metallic Mineral Products	९	१५	८	५	५९३	१८३३	५४२	२२०
२७	Manuf. of Basic Metals	१		४	९			४८	३२८
२८	Fabricated Metal Except Machinery & Equipment		१२	६	६		५१७	५०८	५७
२९	Manuf. of Machinery & Equipment NEC			२					
३१	Electrical Machinery & Apparatus NEC		३	३	३		४८	३६	३४
३२	Radio, TV & Communication Equipment & Apparatus		१	२	२				
३४	Motor Vehicles, Trailers & Semi Trailers		४				६१		
३६	Manuf. of Furniture, Manufacturing NEC	९	४	४		१०३	१३४	१३५	
३८	Fabricated Metal, Machinery Products	१६				७४९			

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, बौतहट)

३९	Other Manufacturing Industries	३				१०९			
	Column Total	११९	१५७	१५९	२१८	५७५७	७८३७	६२६३	७००१
	Observed Census Total	११९	१५७	१५९	१८	६०९४	७९५३	६३६१	८४५८

स्रोत : रा. औ. गणनाहरु , के.त.वि.

तालिका १०.३ : नेपाल स्तरीय औद्योगिक वर्गिकरण(ISIC REV.4) अनुसार पर्सा जिल्लाका ठुला उद्योगहरुको संख्या र संलग्न व्यक्तिहरुको विवरण (२०६९)

NSIC	NSIC Name	औद्योगिक प्रतिष्ठानहरुको संख्या	संलग्न व्यक्तिहरुको संख्या
१०	Manufacture of food products	७५	१,२४५
११	Manufacture of beverages	४	४३४
१२	Manufacture of tobacco products	२	
१३	Manufacture of textiles	१३	२२४
१४	Manufacture of wearing apparel	९	१२१
१५	Manufacture of leather and related products	९	१५२
१७	Manufacture of paper and paper products	६	२४२
१८	Printing and reproduction of recorded media	१	
२०	Manufacture of chemicals and chemical	७	२०७
२१	Manufacture of pharmaceuticals, medicinal	५	८०१
२२	Manufacture of rubber and plastics products	२९	६९२
२३	Manufacture of other non-metallic mineral	२४	१९७३
२४	Manufacture of basic metals	४	११४६
२५	Manufacture of fabricated metal products,	१९	४१३
२६	Manufacture of computer, electronic and optical	२	
२८	Manufacture of machinery and equipment n.e.c.	३	३२०
३१	Manufacture of furniture	५	१०५
	Column Total	२१७	८०७५
	Observed Census Total	२१७	८२५०

स्रोत : रा. औ. ग. २०६९ , के.त.वि.

१०.३ उद्योगको वर्गिकरण, संख्या र पूँजी

तालिका १०.४ : उद्योगको वर्गिकरण, संख्या र पूँजी

क्र.सं.	वर्ग	संख्या	लगानी
१	उत्पादनमूलक	२०६७	२,७४,०५,४१,२००।४५
२	ऊर्जामूलक	०	०।००
३	कृषि तथा वनजन्य	७२	६,७१,३२,१०१।००
४	पर्यटन	७	२,६१,००,०००।००
५	खनिज	०	०।००
६	सेवा	१७९६	२,१८,०४,४६,५९६।००
७	निर्माण	४६५	१,९९,००,०००।००
	कुल जम्मा	४४०७	५,०३,४१,१९,८९७।४५

स्रोत: घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय पर्सा

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बारा, बौतहट)

१०.४ कानुनी स्वरूपको आधारमा उद्योगको वर्गिकरण, सँख्या र पूँज लगानी

तालिका १०.५ : कानुनी स्वरूपको आधारमा उद्योगको वर्गिकरण, सँख्या र पूँज लगानी (आ.ब. २०६८-६९सम्म) :

किसिम	वर्ग	सँख्या	लगानी
घरेलु	प्राइभेट फर्म	१८१	१,२१,२८,८३२।००
	साभेदारी फर्म		
	प्राइभेट लिमिटेड कम्पनी	२	१,५३,३७,२२५।००
	जम्मा	१८३	२,७४,६६,०५७।००
साना	प्राइभेट फर्म	३९५१	३,७१,००,७१,०५१।४५
	साभेदारी फर्म	११५	५१,८०,६७,४८१।००
	प्राइभेट लिमिटेड कम्पनी	१५८	७७,८५,१५,३०८।००
	जम्मा	४२१६	५,००,६६,५३,८४०।४५
कुल जम्मा		४४०७	५,०३,४१,१९,८९७।४५

स्रोत: घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय पर्सा

१०.५ सीप विकास तालिम प्राप्त गरेका प्रशिक्षार्थिहरूको विवरण

तालिका १०.६ : सीप विकास तालिम प्राप्त गरेका प्रशिक्षार्थिहरूको विवरण

आर्थिक बर्ष	महिला	पुरुष	जम्मा
२०४४-४५ देखि २०५९-६०	१६९६	१०९७	२७९३
२०६०-६१	१६३	१०६	२६९
२०६१-६२	१८०	९६	२७६
२०६२-६३	१४१	१०२	२४३
२०६३-६४	१४८	९७	२४५
२०६४-६५	१८६	७९	२६५
२०६५-६६	१५१	१८०	३३१
२०६६-६७	३३३	१९२	५२५
२०६७-६८	१२२	२४	१४६
२०६८-६९	३०१	५४	३५५
२०६९-७०	१९४	४०	२३४
२०७१-७२	३३५	८८	४२३
२०७२-७३	३६८	११६	४८४
कुल जम्मा	४३१८	२२७१	६५८९

स्रोत: घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय पर्सा, २०७४

१०.६ बारा पर्सा करीडरमा संचालित उद्योग तथा व्यापारिक प्रतिष्ठान

तालिका १०.७ : बारा पर्सा करीडरमा संचालित उद्योग तथा व्यापारिक प्रतिष्ठान

सि.नं.	उद्योगको नाम, ठेगाना	सम्पर्क	सम्पर्क व्यक्तिको नाम, सम्पर्क नं.
१	श्रीराम पैकेजिङ्ग प्रा.लि. सिमरा, बारा, नेपाल	फोन: ०५३ ५२०३६७ फ्याक्स : ०५३ ५२००६७	रवीन्द्र कुमार बरनवाल फोन : ०५१ ५२८८५२ फ्याक्स : ०५१ ५२३२५२ इमेल : shreeramravi@wlink.com.np मोबाइल : ९८५५०२०८५२

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बारा, बौतहट)

२	हुलास बिस्कुट एण्ड कन्फेक्शनरी प्रा.लि. परवानीपुर, पर्सा	फोन : ०५१ ६२०२५२	युनुस के.सी. फोन : ०५१ ६२०२५२ मोबाइल : ९८४५०६९३९८
३	श्री अंकिता टेक्सटाइल्स प्रा.लि. परवानीपुर, वीरगंज	फोन : ०५१ ५२८९३२	श्री सुनिल मिश्रा मो. ९८०२९००१५७
४	अन्नपूर्णा भेजिटेबल प्रोडक्ट्स प्रा.लि. लिपनीमाल, बारा	फोन : ०५१ २००६७७ फ्याक्स : ०५१ ५२९६६८	सुरेश कुमार शर्मा फोन : ०५१ २३०५३० फ्याक्स : ०५१ ५२९६६८
५	विश्वकर्मा सिमेन्ट प्रा.लि. लालपर्सा, पर्सा	फोन : ०५१ ५३९४५३ फ्याक्स : ०५१ ५२९६६८	विशाल कर्नानी फोन : ०५१ ५३९४५३ फ्याक्स : ०५१ ५२९६६८ इमेल : vcpl@wlink.com.np
६	त्रिवेणी प्लास्टो पोलिमर्स प्रा.लि. छातापिपरा, बारा	फोन : ०५१ ५२२६६८ फ्याक्स : ०५१ ५२९६६८	विनोद कुमार सिंघानिया फोन : ०५१ ५२९५९४ मो. : ९८५५०२२३३५
७	त्रिवेणी दाल एण्ड आयल इण्ड. प्रा.लि. छातापिपरा, बारा	फोन : ०५१ ५२५४६५ फ्याक्स : ०५१ ५३९६५२	राजेश कुमार खण्डेलवाल
८	ओम फ्लावर मिल्स प्रा.लि. लिपनीमाल, चैनपुर, बारा	फोन : ५२९२४९, ५२४६३०	सुरेश कुमार रूंगटा फोन : ०५१ २३९२४८ फ्याक्स : ५२९७३७ मो. : ९८४५०२०२९४ इमेल : chao_brij@wlink.com.np
९	जि.डि. फर्मास्युटिकल्स प्रा.लि. आदर्शनगर, वीरगंज	फोन : ०५१ ५२२३६८ फ्याक्स : ०५१ ५२९३७४	घनश्याम चाचान फोन : ०५१ ५२२३६८ फ्याक्स : ०५१ ५२९३७४
१०	शिव भगवान इण्डस्ट्रिज प्रा.लि. परवानीपुर	फोन : ५८०४७०	नितेश हिम्मतरामका फोन : ५२७१२६ फ्याक्स : ५२४९०९ मो. : ९८५५०२२९७८ इमेल : sbisc@atcnet.com.np, skantsrc@atcnet.com.np
११	मनोज ग्यास उद्योग प्रा.लि. परवानीपुर, लिपनीविर्ता, वडा नं. ६	फोन : ५२४५७९	मनोज दास फोन : ५२४५७९
१२	सुशील वनस्पति प्रा.लि. परवानीपुर, पर्सा	फोन : ०५१ ६२०२६४ फ्याक्स : ०५१ ५२२०८६	अर्जुन सिंह फोन : ०५१ ५२९२९२, ६२०२६४ फ्याक्स : ०५१ ५२२०८६
१३	एसियन मेटल्स वीरगंज ३, छपकैया	फोन : ५२२४६७	श्री प्रदीप केडिया फोन : ५२५५१२ फ्याक्स : ५२२०८६
१४	सुन्दर कैण्डल्स चैनपुर, बारा		सुनिल कुमार केडिया
१५	श्री शिवशक्ति घ्यू उद्योग प्रा.लि. भवानीपुर जीतपुर ३, बारा	फोन : ०५१ २०९१८४/ २०९१८५	सतिश कुमार अग्रवाल फोन : ०५१ २०९१८४/ २०९१८५
१६	नारायणी सिमेन्ट उद्योग प्रा.लि. लिपनीमाल, बारा	फोन : ०५१ ६२०९३०/ ०५१ ५२७५४०/ ५२९६०४(०)	उमेश चन्द्र ठाकुर फोन : ०५१ ६२०९४० फ्याक्स : ०५१ ५२९८६४ इमेल : chachan@atcnet.com.np मो : ९८५५०२००९०/९८५५०२९९५
१७	वीरगंज खाद्य उद्योग प्रा.लि. परवानीपुर	फोन : ०५१ ६२०२६६	
१८	महावीर आधुनिक दाल उद्योग वीरगंज २, छपकैया	फोन : ०५१ ५५८५५०/ ५२९०३८	रामकुमार मोदी
१९	श्री सिद्धि टेक्सटाइल्स प्रा.लि. परवानीपुर, वीरगंज	फोन : ०५१ ५२८९३२/ ९८०२९००१५७	सुनिल मिश्रा फोन : ९८०२९००१५७
२०	फ्ल्योर हिमालयन लिमिटेड चोर्नी ७, पर्सा	फोन : ०५३ ५२९३९२	महेन्द्र बहादुर अमात्य (अध्यक्ष) फोन : ०५१ ५२९९४९ फ्याक्स : ०५१ ५२२०८४ मोबाइल : ९८५५०२२९५८ इमेल : fhlfac@hotmail.com
२१	मारुती नन्दन रोलिङ्ग मिल्स प्रा.लि. रामपुर टोकनी, बारा	फोन : ०५१ ६२०६७२ फ्याक्स : ०५१ ५२२८९३	सीताराम अग्रवाल फोन : ९८५५०२२७६३

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बारा, बौतहट)

२२	नारायणी लेदर म्यानु इण्ड. चैनपुर, बारा	फोन : ०५१ ५२१४६८ फ्याक्स : ०५१ ५२३०३६	नेत्र प्रसाद मैनाली फोन : ०५१ ५२१४६८ फ्याक्स : ०५१ ५२३०३६ मोबाइल : ९८४५०२४५२०
२३	नेपाल केमिकल एण्ड सोप इण्ड. प्रा.लि.मुर्ली, वीरगंज	फोन : ५२२१४१	उमेश कुमार अग्रवाल फोन : ५२२१४१ फ्याक्स : ५२४६८७
२४	हनुमान मेटल्स प्रा.लि. नितनपुर (बारा)	फोन : ५८०१०१	फोन : ५८०१०१
२५	खुकुरी फुटवेयर इण्ड. प्रा.लि. आदर्शनगर, वीरगंज	फोन : ५२११२४	गोविन्द प्रसाद शाह
२६	नेशनल पोलि प्लास्ट इण्ड. प्रा.लि. बहुअरी ६, गण्डक	फोन : ५३०९५१	नन्दु आचार्य फोन : ०५१ ६२०९२१ मो ९८५५०२१२९४
२७	हिमाल कापी उद्योग वीरगंज १३	फोन : ५२१११३ :	प्रज्ञान अर्याल फोन : ५२१११३ मो ९८५५०२२३३३ इमेल himalay@atcmail.com.np
२८	भगवती स्टिल इण्ड. प्रा.लि. नितनपुर, बारा	फोन : ५८०४१७ फ्याक्स : ५८०५०४	धर्मेन्द्र कर्ण फोन : ५८०४१७ मो ९८०२९००२३७
२९	आदर्श आयल इण्ड. आदर्शनगर, वीरगंज	फोन : ५२१८६४/५२७२९२ फ्याक्स : ०५१ ५२८६०३	सत्तम मैनाली फोन : ५२१८६४/५२७२९२ फ्याक्स : ०५१ ५२८६०३ इमेल noru@atcmail.com.np मो ९८४५०३५९९८
३०	अलंकरण इलेक्ट्रोनिकस प्रा.लि. आदर्शनगर, वीरगंज	फोन : ०५१ ५२१६९९/५२०६८८	सुरेन्द्र कुमार केडिया, राजेन्द्र कुमार कर्ण फोन : ०५१ ५२०६८८ फ्याक्स : ०५१ ५२९२०४ इमेल alankaran@wlink.com.np मोबाइल : ९८५५०२२३९४, ९८५१०५८८८१
३१	सौरभ फुड प्रोडक्ट्स प्रा.लि. छातापिपरा, बारा	फोन : ५८००१४ फ्याक्स : ५२४८६२	रामहरि शर्मा फोन : ५८००१४ फ्याक्स : ५२४८६२ इमेल : dugarsfpbrj@kldugargroup
३२	एभरेष्ट लेदर ई. प्रा.लि. रामपुर टोकनी, बारा	फोन : ०५१ ५२२०४० फ्याक्स : ०५१५२२२९१	फोन : ०५१ ५२२०४० फ्याक्स : ०५१५२२२९१
३३	अमन इलाष्टिक टेप उद्योग बहुअरी गाविस वडा नं. ६, बारा	फोन : ०५१ ५२७३४९:	विजय कुमार अग्रवाल फोन : ५२७२७६ फ्याक्स : ५२२२७३ aman@atcmail.com.np
३४	हिमाल आयरन एण्ड स्टिल परवानीपुर, पर्सा	फोन : ०५१ ५८००८१/८२/८३ फ्याक्स : ०५१ ५८००५३	गोपाल श्रेष्ठ मो ९८५५०२०७९८ इमेल : hfactory@atcmail.com.np
३५	आयुष पिन्टिङ्ग एण्ड पैकजिङ्ग इण्ड. छातापिपरा, बारा, नेपाल	फोन : ५८०२३८ फ्याक्स : ५२१४६९	राजकुमार अग्रवाल फोन : ५२२८८४ फ्याक्स : ५२१२६९
३६	त्रिवेणी टेक्सटाइल इण्डस्ट्रिज प्रा.लि.नितनपुर, गाविस छातापिपरा ४, बारा	फोन : ०५१ ५८०२३३ फ्याक्स : ०५१ ५२१६६८	श्री अमित कुमार गुप्ता फोन : ०५१ ५२२६६८ फ्याक्स : ०५१ ५२१६६८ इमेल : ttextile@atcnet.com.np
३७	चावोसति खाद्य उद्योग परवानीपुर	फोन : ५२२२४८	पवन कुमार फोन : ५२२२४८
३८	क्राउन टेक्सटाइल्स इण्डस्ट्रिज बहुअरी, बारा	फोन : ५३१८०८	पवन अग्रवाल फोन : ५३१८०८
३९	पोलिकोन नेपाल प्रा.लि. नितनपुर, बारा, नेपाल	फोन : ५८०४२२	महेश कुमार अग्रवाल फोन : ५२२१४१/५२१२१४
४०	आरा कपडा उद्योग बहुअरी, वीरगंज १७	फोन : ५२१७२८	डा. कमरुलहोदा अन्सारी फोन : ५२१७२८

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बारा, बौतहट)

४१	नेपाल फार्मास्यूटिकल्स लेबोरेटरी प्रा.लि. जीतपुर, वीरगंज, पर्सा	फोन : ०५३ ५२०१३३	महेन्द्र बहादुर अमात्य फोन : ०५१ ५२१०९७/५२८६८९ फ्याक्स : ०५१ ५२२०८४ इमेल : npl@ntc.net.np मो ९८५५०२२१५८
४२	जगदम्बा इन्टरप्राइजेज प्रा.लि. गाविस चोर्नी ढ, पर्सा (नेपाल)	फोन : ०५१ ५३४४४२ फ्याक्स : ०५१ ५३४४८७	रमेश कुमार अग्रवाल फोन : ०५१ ५३४४४२ फ्याक्स : ०५१ ५३४४८७ इमेल : jaggroup@atcnet.com.np मो ९८५५०२२७८९
४३	वरुण उद्योग नितनपुर, बारा		नरेन्द्र राज पाण्डे मो ९८४५०२२४६०
४४	डाबर नेपाल प्रा.लि. रामपुर टोकनी, बारा	फोन/फ्याक्स : ०५१ ५८०००१-१२	अनुपम अग्रवाल ज्यू फोन/ : ०५१ ५८०००३-१२ फ्याक्स : ०५१ ५८०००२
४५	त्रिवेणी सिन्थेटिक यार्न ई. प्रा.लि. लिपनीमाल, बारा	इमेल : tsy@mos.com.np	रामकृष्ण भण्डारी फोन : ०५१ २००६८८ इमेल : tsy@mos.com.np
४६	सुप्रिम आयल इण्ड. प्रा.लि. नितनपुर, बारा		
४७	के.वि. साम आल्मुनियम इ.प्रा.लि. भवानीपुर, जीतपुर, बारा ३	फोन ०५१ ५८०२२५	मो ९८४५०३८७४१
४८	हिमाल अक्सिजन परवानीपुर, पर्सा	फोन : ०५१ ५८००८१/८२/८३	ई. इन्द्रमान रंजीत मो ९८५५०२०७९ फ्याक्स : ०५१ ५८००५३ इमेल : hoxplant@atcmail.com.np
४९	त्रिवेणी सिन्थ्याक्स प्रा.लि. छातापिपरा, बारा	फोन : ०५१ ५८०४८७/५८०४४४ फ्याक्स : ०५१ ५२१६६८	दिनानाथ खण्डेलवाल फोन : ०५१ ५२४४८९/५२१७०७ फ्याक्स : ०५१ ५२१६६८ इमेल : tsynpack@cyberspace.com.np मो ९८५५०२२१९५
५०	महावीर सोप इण्डस्ट्रिज वीरगंज १७, गण्डक	फोन : ०५१ ५२७३०३	अनिल कुमार बरनवाल फोन : ०५१ ५२७३०३ मो ९८४५०५९२२०
५१	पशुपति एग्रीकेम नेपाल प्रा.लि. चोर्नी ढ, पर्सा		रवीन्द्र सराफ, फोन : ९८४१३७०५४६
५२	मकालु एग्री प्रोडक्टस प्रा.लि. लिपनीमाल, बारा	फोन : ५२३०३४	पशुपति खण्डेलवाल इमेल : grpl@wlink.com.np
५३	हिमाल वायर्स परवानीपुर, पर्सा	फोन : ०५१ ५८००८१/८२/८३ फ्याक्स : ०५१ ५८००५३	देशभक्त श्रेष्ठ मो ९८४५०६०२२६ इमेल : hfactory@atcmail.com.np
५४	पैकवेल हाउसवेयर इण्डस्ट्रिज लिपनीमाल, बारा	फोन : ०५१ ६२०५१७	दीपक टिबडेवाल फोन : ०५१ ६२१०९७ इमेल : tibrewal@wlink.com.np
५५	त्रिशूल एनसिलरी प्रोडक्ट एण्ड पैकजिङ्ग, मूर्ली, वीरगंज	फोन : ०५१ ५२१९७३ फ्याक्स : ०५१ ५२३१४९	विजय कुमार सरावगी फोन : ५२७०८६ फ्याक्स : ०५१ ५२३१४९ मो ९८५५०२१०८८
५६	नारायणी आयल रिफाइनरी उद्योग प्रा.लि. लिपनीमाल, चैनपुर, बारा	फोन : ५३१८६४/५३९८९२ फ्याक्स : ५२८६०३	श्रवण कुमार चाचान फोन : ५३१८६४/५३९८९२ फ्याक्स : ५२८६०३ इमेल : narayani@ecomail.com.np
५७	मनोकामना कृषि पाइप प्रा.लि. आदर्शनगर, वीरगंज	फोन : ५२१३०९/५२७४६१	पवन कुमार अग्रवाल मो ९८५५०२१२५७
५८	एम.आर. मेटल इण्डस्ट्रिज प्रा.लि. लिपनीमाल ३, परवानीपुर, बारा	फोन : ५२१८४५	रोशन कुमार ताम्राकार फोन : ५२१८४५
५९	श्री कृष्ण आयल रिफाइनरी एण्ड मे.घि.ई.प्रा.लि.रामपुर टोकनी, बारा	फोन : ०५१ ५८००४८/५८००४७	मनिष कुमार अग्रवाल फोन : ०५१ ५२११०६ फ्याक्स : ०५१ ५२२१०६

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बारा, बौतहट)

६०	कंचन प्लाष्टिक उद्योग प्रा.लि. मूर्ली, वीरगंज	फोन : ५२४४७० फ्याक्स : ५२३१४९	पवन कुमार पोद्दार
६१	राजेश मेटल क्राफ्ट्स भवानीपुर जीतपुर	फोन : ०५१ फ्याक्स : ५८०१३७	मातादिन बर्मा फोन : ०५१ ५२०८९२ मो ९८५५०२२०५० इमेल : rmcbir@atcmail.com.np
६२	अर्निका प्रोसेसिङ्ग इण्डस्ट्रिज प्रा.लि. परवानीपुर, लिपनीमाल, बारा	फोन : ५२१८८४	महेन्द्र कुमार अग्रवाल फोन : ५२१८८४
६३	श्री आधुनिक दाल उद्योग लिपनीमाल, चैनपुर, बारा	फोन : ५२२७४६ फ्याक्स : ०५१ ५२८६०२	सत्तम मैनाली फोन : ५२२७४६ फ्याक्स : ०५१ ५२८६०२ इमेल : nlgimk@atcnet.com.np मो. ९८४५०३५९९८
६४	बाबा रबर इण्डस्ट्रिज आदर्शनगर, वीरगंज	फोन : ५२७३०१ फ्याक्स : ५२३९७४	कमल अग्रवाल फोन : ५२७३०१ फ्याक्स : ५२३९७४ इमेल : sfu@atcmail.com.np
६५	गणपति वनस्पति प्रा.लि. सिमरा, बारा	फोन : ०५३ ५२०४८४	प्रमोद कुमार फोन : ०५१ ५२७५३४ फ्याक्स : ०५१ ५२१३४८ इमेल : ganpati@atcmail.com.np
६६	सुमित फर्टिलाइजर उद्योग परसौनी, बारा	फोन : ५२७३०१ फ्याक्स : ५२३९७४	कमल अग्रवाल फोन : ५२७३०१ फ्याक्स : ५२३९७४
६७	बालाजी मार्बल इण्डस्ट्रिज प्रा.लि. रामपुर टोकनी, बारा	फोन ०५१ ५८०१८७, ०१ ४२६६०२८	निर्मल कुमार धानुका फोन : ०१ ४२२८३५३ फ्याक्स : ०१ ४२६३८८९ इमेल : marblenp@gmail.com मो ९८५१०५१४८१
६८	कन्सेप्ट फर्मा प्रा.लि. रामपुर टोकनी, बारा	फोन : ०५१ ५२०१९०	सत्येन्द्र सिंह इमेल : cnpnl@atcmail.com.np मो ९८५५०२२४१२
६९	नेपाल शालिमार सिमेन्ट प्रा.लि. वीरगंज	फोन : ०५१ ५२८०९१ फ्याक्स : ०५१ ५२२८९३	विजय निधि फोन : ०५१ ५२८०९१ मोबाइल : ९८४५१००८१३
७०	नारायणी मेटल्स नितनपुर, बारा	फोन : ०५१ ५२८०९१	शीतल प्रसाद शाह
७१	नेपाल शालिमार पेन्ट्स प्रा.लि. वीरगंज, पर्सा	फोन : ०५१ ५२४९२५/५२८०९१	मिथलेश भा फोन : ०५१ ५२४९२५, ५२८०९१ मो ९८५५०२३१४२ इमेल : shalimar@atcmail.com.np
७२	जगदम्बा वायर्स प्रा.लि. सिमरा, बारा	फोन : ०५३ ५२०३०० फ्याक्स : ०५३ ५२०७००	आनन्द नेपाल फोन : ०५३ ५२००९० फ्याक्स : ०५३ ५२०७०० इमेल : jspl@ntc.net.np
७३	जगदम्बा स्टील्स प्रा.लि. सिमरा, बारा	फोन : ०५३ ५२०२०० फ्याक्स : ०५३ ५२०७००	आनन्द नेपाल फोन : ०५३ ५२००९० फ्याक्स : ०५३ ५२०७०० इमेल : jspl@ntc.net.np
७४	हुलास स्टील इण्डस्ट्रिज लिमिटेड पिप्रा सिमरा, गाविस वडा नं. २, बारा	फोन : ०५३ ५२००७५-७९ फ्याक्स : ०५३ ५२०१६०	आमोलक चन्द कोठारी फोन : ०५३ ५२०२४७ फ्याक्स : ०५३ ५२०१६० इमेल : simra@usnet.com.np मो ९८५५०२२३५३
७५	शिवशक्ति पैकेजिङ्ग प्रा.लि. सिमरा, बारा	फोन : ०५३ ५२००८४/८५ फ्याक्स : ०५३ ५२०२१९	परमेश्वर खण्डुवाल फोन : ०५३ ५२००८४/८५ फ्याक्स : ०५३ ५२०२१९ इमेल : spack@wlink.com.np मो. ९८५५०२२९०६
७६	नुप्लास्ट इण्डस्ट्रिज प्रा.लि. सिमरा, बारा	फोन : ०५३ ५२०९७९ फ्याक्स : ०५३ ५२०९७९	कमलेश मिश्रा फोन : ०५३ ५२०९७९ मो ९८५५०२१८७९
७७	वीरगंज चिनी कारखाना लि. पिपरा, वीरगंज	फोन : ५२१३६०	जयराम बराल (भू.पू. महाप्रबन्धक) फोन : ५२५३४७ मो. ९८४५०६१७०४
७८	यु.के. प्लास्टिक एण्ड इलेक्ट्रॉनिक्स इण्डस्ट्रिज गहवा १०, वीरगंज	फोन ०५१ ५२२२६६ इमेल :	उमार्शंकर गुप्ता फोन : ५२२२६६ ukplastronic@hotmail.com
७९	नेपाल वायर एण्ड केबल्स प्रा.लि. सिमरा, बारा	फोन ०५३ ५२०००३ फ्याक्स : ५२०४७१	आर.डि. शाह फोन ०५३ ५२०००३ फ्याक्स : ५२०४७१

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बारा, रौतहट)

८०	नारायणी जुट ब्याग उद्योग आदर्शनगर, वीरगंज	फोन : ५२१९८२, ५२२३३२	
८१	हामा आइरन एण्ड स्टील इण्ड. प्रा.लि. सिमरा, बारा, नेपाल	फोन : ०५३ ५२००८८ फ्याक्स : ०५३ ५२००९९	निर्जला श्रेष्ठ फोन : ०५३ ५२००८८ फ्याक्स : ०५३ ५२००९९ इमेल : hama@atcmail.com.np मो ९८५५०२२३३७
८२	डेनियम ल्याबोरेटोरिज प्रा.लि. लिपनीमाल, बारा	फोन : ०५१ ५२१३८६	नरेश गौतम फोन : ०५१ ५२१३८६
८३	नेकोन केवी प्लाष्टो इन्जि. इण्ड. प्रा.लि. चोर्नी, पर्सा	फोन : ०५१ ६२०४९३ फ्याक्स : ०५१ ५३२०५२	जेठमल जैन/राजीव दास फोन : ०५१ ५३२०५३ फ्याक्स : ०५१ ५३२०५२ इमेल : nekon.rajeev@yahoo.com मो. ९८५५०२०४१५ / ९८५५०२२६७१ इमेल : plasto.fct@beganigroup.com
८४	शिवशक्ति आल्युमिनियम प्रा.लि. गाविस चोर्नी ४, पर्सा	फोन : ०५१ २०११९५ इमेल :	विनोद अग्रवाल फोन : ०५१ २०११९२ इमेल : chemoplast@wlink.com.np
८५	श्री कृष्ण आधुनिक दाल उद्योग छातापिपरा, बारा	फोन : ०५१ ५८०३४२	निर्मल कुमार फोन : ५८०३४२
८६	क्वेष्ट फर्मास्यूटिकल्स छातापिपरा, बारा	फोन : ०५१ ५८०१७२ फ्याक्स : ०५१ ५८०१७२ इमेल :	पृथ्वी राजभण्डारी फोन : ०५१ ५२८१६२ फ्याक्स : ०५१ ५२०९८२ इमेल : qppl@wlink.com.np
८७	बालाजी टेक्सटाइल प्रा.लि. परवानीपुर, पर्सा	फोन : ५२२९६६	शेखर अग्रवाल फोन : ५२२७३८ फ्याक्स : ५२२२८८
८८	शिवशक्ति केमोप्लास्ट प्रा.लि. गाविस चोर्नी ४, पर्सा	फोन : ०५१ २०११९४ इमेल :	श्री रत्नेश श्रीवास्तव फोन : ०५१ २०११९६ इमेल : chemoplast@wlink.com.np
८९	विनायक उद्योग प्रा.लि. छातापिपरा, बारा	फोन : ५८०३५६	प्रदीप चैनवाला फोन : ५३३३७६
९०	शिव राइस आँटा एण्ड तेल मिल रानीघाट, वीरगंज	फोन : ५२२९३४/५२१५३४	शिव दयाल
९१	निधि आयल इण्डस्ट्रिज लिपनीमाल, बारा	फोन : ०५१ ६२०१५७	श्री नथमल जी र स्व. हनुमान मल पुगलिया फोन : ०५१ ६२०१५७ मो ९८४५०२१९८९
९२	नेपाल सालसीड आयल प्रा.लि. लिपनीमाल, बारा	फोन : ०५१ ६२०२०२	पवन भूपाल र स्व. हनुमान मल पुगलिया फोन : ०५१ ६२०२०२ मो. ९८५५०२२४०७
९३	अमृत पल्सेज इण्डस्ट्रिज लिपनीमाल, बारा	फोन : ०५१ ६२०१५७	श्री नथमल जी र स्व. हनुमान मल पुगलिया फोन : ०५१ ६२०१५७ मो ९८४५०२१९८९
९४	श्रीराम पैकेजिङ प्रा.लि. सिमरा, बारा, नेपाल	फोन: ०५३ ५२०३६७ फ्याक्स : ०५३ ५२००६७	रवीन्द्र कुमार बरनवाल फोन : ०५१ ५२८८५२ फ्याक्स : ०५१ ५२३२५२ इमेल : shreeramravi@wlink.com.np मोबाइल : ९८५५०२०८५२
९५	त्रिवेणी स्पीनिङ्ग मिल्स प्रा.लि. छातापिपरा, बारा	फोन : ५८०१२४ फ्याक्स : ५८०१८५	अनुपम अग्रवाल फोन : ५८०३२४ फ्याक्स : ५८०१८५ इमेल : tsmpibrj@wlink.com.np
९६	आर्या फर्मा ल्याब प्रा.लि. छातापिपरा, बारा	फोन : ५८०४४५ फ्याक्स : ५८०३३६	श्री शंकर अग्रवाल फोन : ०५१ ५२२१७८ फ्याक्स : ५२२४५६ इमेल : aryapharm@wlink.com.np
९७	आरती भेजिटेबल प्रो. लि. छातापिपरा, बारा	फोन : ५८०४९१	श्री वि.के. सिंह फोन : ५८०४९१
९८	आरती सोप एण्ड के.ई.प्रा.लि. छातापिपरा, बारा	फोन : ५८०४९१	श्री अजय उपाध्याय फोन : ५८०४९१ इमेल : aarti@mos.com.np

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बारा, रौतहट)

सि.नं.	उद्योगको नाम, ठेगाना	सम्पर्क	सम्पर्क व्यक्तिको नाम, सम्पर्क नं.
९९	नेशनल हेल्थकेयर प्रा.लि. छातापिपरा गाविस, वडा नं. ३, बारा	फोन : ०५१ ५८०२३६ फ्याक्स : ०५१ ५८०४४१	मोहन प्रसाद चौधरी फोन : ०५१ ५८०२३६ फ्याक्स : ०५१ ५८०४४१ मो ९८४५०२४९०३
१००	इष्टर्न प्लाष्टिक प्रा.लि. छातापिपरा, बारा		श्री मनोज भा फोन : ५८०४१९, ५८०३१२ मो ९८५५०४५११०
१०१	इष्टर्न टेक्सटाइल ई. लि. छातापिपरा, बारा	फोन : ०५१ ५८०४९६/४९७	श्री सन्दीप अग्रवाल फोन : ०५१ ५८०४९६/४९७ मो. ९८५५०२०२१९ इमेल : eastern@atcnet.com.np
१०२	आरती डिटरजेन्ट पाउडर छातापिपरा, बारा	फोन : ५८०४९१	श्री अजय उपाध्याय फोन : ५८०४९१ इमेल : aarti@mos.com.np
१०३	Shree Nepal Boards Ltd. Pipra, Simra VDC 5, Bajni, Bara, Nepal	Ph.No.: 053-520245 Fax: 053-520393	Sunil Kumar Manot Ph.No.: 053-520477 Fax: 053-520393 Email: nbl@cyberspace.com.np Mo.: 9855020763
१०४	कृषि औजार कारखाना लि. वीरगंज, पिपरा १७	फोन : ५२२१६६	नारायण भक्त श्रेष्ठ फोन : ०५१ ५३०७८४ मो. ९८४५०३५३७६
१०५	Nandan Ghee and Oil Industries Pvt. Ltd. Simra, Bara	Ph.No.: 051- 525546/526063 Fax: 051-527536	U.C. Rakhecha, G.M. Ph.No.: 051-525546/526063 Fax: 051-527536 Email: nandan@atcnet.com.np
१०६	Sun Industries (P) Ltd. Chorni-4, Parsa	Ph.No. 051-580122, 580144	S.N. Pandeya (Factory Manager) Ph.No.: 051-580123, 580144 Fax : 051-580183 Email: suncrc@wlink.com.np Mo.: 9802900189
१०७	अजय पोलिमर्स इण्डस्ट्रिज जीतपुर, बारा	फोन : ०५३ ५२०१४८	श्री पवन कुमार पोद्दार फोन : ०५३ ५२०१४८
१०८	रारा चप्पल उद्योग जीतपुर, बारा	फोन : ०५१ ५२०१४८	विनय कुमार शाह फोन : ०५१ ५२७२७६ फ्याक्स : ०५१ ५२२२७३ इमेल : aman@atcmail.com.np
१०९	सुप्रिम रबर इण्ड. जीतपुर, बारा	फोन : ०५३ ५२०१४७	विनय कुमार शाह फोन : ०५१ ५२७२७६ फ्याक्स : ०५१ ५२२२७३
११०	नोबेल टेक्सटाइल्स ई.प्रा.लि. मुर्ली, वीरगंज १५	फोन नं. : ०५१ ५२१५७३ फ्याक्स : ०५१ ५२२२७३	विनय कुमार शाह फोन नं. : ०५१ ५२१५७३ फ्याक्स : ०५१ ५२२२७३ इमेल : aman@atcmail.com.np
१११	पराग टेक्सटाइल्स ई.प्रा.लि. मुर्ली, वीरगंज १५	फोन : ०५१ ५३३७२३ फ्याक्स : ०५१ ५२२७३ इमेल :	ओम प्रकाश शर्मा फोन : ०५१ ५२८१२९ फ्याक्स : ०५१ ५२२२७३ इमेल : aman@atcmail.com.np
११२	प्रेष्टिज लुप म्याट ई.प्रा.लि. मुर्ली, वीरगंज १५	फोन : ०५१ फ्याक्स : ०५१ ५२२७३ इमेल :	विनय कुमार शाह फोन : ०५१ ५३३४९९ फ्याक्स : ०५१ ५२२७३ इमेल : aman@atcmail.com.np
११३	नेपाल कापी उद्योग कुम्हाल टोल ९, नगवा १९	फोन : ५२२८२८ फ्याक्स : ५२५२७८	रन्जित कुमार अग्रवाल फोन : ५२२८२८ फ्याक्स : ५२५२७८ इमेल : nd.nepal@hotmail.com
११४	डि.बी. इण्डस्ट्रिज प्रा.लि. मुर्ली, वीरगंज १५	फोन : ५२८५९७ फ्याक्स : ०५१ ५२२२७३	ओम प्रकाश शर्मा फोन : ०५१ ५३३३२० फ्याक्स : ०५१ ५२२२७३ इमेल : aman@atcmail.com.np

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बारा, बौतहट)

सि.नं.	उद्योगको नाम, ठेगाना	सम्पर्क	सम्पर्क व्यक्तिको नाम, सम्पर्क नं.
११५	कुमार स्टील फर्निचर उ.प्रा.लि. रेशमकोठी, वीरगंज ७	फोन : ५२३२३१	राजकुमार डालमिया फोन : ५२३२३१
११६	कामना प्लास्टिक उद्योग रामगढवा	फोन : ५२४३७८	विनय कुमार नेपाल फोन : ५२८०९२ मोबाइल : ९८५५०२२४७६
११७	जगदम्बा केमिकल्स प्रा.लि. लिपनीविर्ता, पर्सा	फोन : ०५१ ५८०३९४ फ्याक्स : ०५१ ५८०३९४	मुलचन्द्र शर्मा फोन : ०५१ ५८०३९४ फ्याक्स : ०५१ ५८०३९४ मोबाइल : ९८५५०२०८३६
११८	अशोक पेन्टस के. मिल्स इण्ड वीरगंज वडा नं. ९	फोन : ५२६१३१	श्री अशोक कुमार गुप्ता फोन : ५२६१३१
११९	एपेक्स फर्मास्युटिकल्स प्रा.लि. परवानीपुर, पर्सा	फोन : ०५१ ५३४१७३ फ्याक्स : ०५१ ५२९३७७	प्रेमशंकर सिंह फोन : ०५१ ५३४१७३ मो. ९८४५०२११९९ इमेल : apexnep@cyberspace.com.np
१२०	बाबा प्लास्टिक इण्ड. वीउमनपा १०	फोन : ५२३६४५	श्याम सुन्दर साह फोन : ५२३६४५
१२१	पूजा सोप एण्ड हाउस होलड प्रा.लि. सिमरा, बारा ।	फोन : ०५३ ५२००९६/५२०४३० फ्याक्स : ०५३ ५२००९६	मधुकर पाण्डे फोन : ०५३ ५२००९६ फ्याक्स : ०५३ ५२००९६ मो. ९८४५०२७०३२
१२२	साखः स्टील ई.प्रा.लि. सिमरा ५, बारा	फोन : ०५३ ५२०३२२ फ्याक्स : ०५३ ५२०५०९	प्रेम बहादुर श्रेष्ठ फोन : ०५३ ५२०३२२ फ्याक्स : ०५३ ५२०५०९ मो. ९८५५०२११८५
१२३	शशि स्टील फर्निचर उद्योग बाईपास वीरगंज	फोन : ०५१ २००६०१	सुरेश कुमार डालमिया फोन : ०५१ २००६०१
१२४	अम्बे सिमेन्ट प्रा.लि. लिपनी विर्ता वडा नं. ६, पर्सा	फोन : ०५१ ५८०४३४ फ्याक्स : ०५१ ५८०४३४	भूपति न्यौपाने फोन : ०५१ ६२०३८८ फ्याक्स : ०५१ ५८०४३४ मो. ९८५५०२२९६८
१२५	सीता टेक्सटाइल गाविस चोर्नी, वडा नं. ८, पर्सा	मो ९८४५०५८०३१	रमाशंकर सिंह मो. ९८४५०५८०३१
१२६	सूर्य नेपाल प्रा.लि. सिमरा, बारा	फोन : ०५३ ५२००३७ फ्याक्स : ०५३ ५२००३४	विजय कुमार सिंह फोन : ०५३ ५२०९०१ फ्याक्स : ०५३ ५२००३४ मो. ९८५५०२०८१२
१२७	साल्ट एण्ड स्वीट फुडस इण्ड आदर्शनगर, क्याम्पसको अगाडि, वडा नं. १३	फोन : ५२७०९२, ५२९०६१ फ्याक्स : ५२७०४०	अंशुल रँगटा फोन : ५२९०६१ मो ९८५५०२१७०० इमेल : sasee@atcmail.com.np
१२८	श्री पशुपतिनाथ इण्ड प्रा.लि. भवानीपुर जीतपुर, बारा	फोन : ०५३ ५२०१४४ फ्याक्स : ०५१ ५३०३५७	राम श्रेष्ठ फोन : ०५१ ५२३२११ फ्याक्स : ०५१ ५३०३५७ इमेल : spipl@wlink.com.np मो. ९८५५०२०१००
१२९	श्री अशोक स्टील इण्ड. प्रा.लि. गाविस भवानीपुर जीतपुर, बारा	फोन : ०५३ ५२०१२५ फ्याक्स : ०५३ ५२०१५५	श्री गौरीशंकर श्रीवास्तव फोन : ०५३ ५२००६० फ्याक्स : ०५३ ५२०१५५ इमेल : asisteel@ntc.net.np मो. ९८४५०९९६३५
१३०	Global Leather Tanning Ind. Pvt. Ltd. Lipni Birta 9, Parsa	Ph.: 051-620300 Fax: 051-521793	Uttam Agrawal Ph.: 051-522093 Fax: 051-521793 Email: sunjay@atcnet.com.np Mo. 9855023088
१३१	New Anil Textile Ind. Pvt. Ltd.Chainpur, Parwanipur	Ph: 530112	Ravi Poddar Ph: 530112 Email: natitex@wlink.com.np
१३२	मेघा उलन मिल्स प्रा.लि. श्रीपुर, वीरगंज १६	फोन : ५२२१८६ फ्याक्स : ५२३२०४	श्री भागवत लाल भ्वा फोन : ५२२१८६

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बारा, बौतहट)

सि.नं.	उद्योगको नाम, ठेगाना	सम्पर्क	सम्पर्क व्यक्तिको नाम, सम्पर्क नं.
१३३	नारायणी प्लाष्टिक उद्योग प्रा.लि. कलैया ७	फोन : ५५००३८ फ्याक्स : ५५०९३८	ओमप्रकाश खेतान फोन : ५५०४३८ इमेल : pci2062@rediffmail.com
१३४	जय मनोकामना प्लास्टिक इ. मजदीरा पिपरा	फोन : ५२९३०९ मो. ९८५५०२९२५७	पवन कुमार अग्रवाल फोन : ५२९३०९ मो ९८५५०२९२५७
१३५	पशुपति कोटिङ्ग इण्ड. कलैया ३, बारा	फोन : ०५३ ५५९२७७	राजेन्द्र साह फोन : ९८४५०५७९९६ इमेल : pci2061@rediffmail.com
१३६	प्लाष्ट क्राफ्ट इण्ड. आदर्शनगर, वीरगंज	फोन : ५२९३०९	पवन कुमार अग्रवाल फोन : ५२९३०९ मो ९८५५०२९२५७
१३७	डि.डि. फुड प्रोडक्ट्स श्रीपुर १६, वीरगंज	फोन : ५२६५२८/ ५२४०९०	अरुण सरावगी फोन : ५२६५२८ मो : ९८५५०२०६३८ इमेल : ddfp_brj@wlink.com.np
१३८	एरोटेक प्रा.लि.	रामपुर टोकनी, बारा फोन : ५८०४९४	योगेन्द्र मल्लिक फोन : ५८०४९४ फ्याक्स : ५२९९७८
१३९	मनोकामना वायर इण्ड. भसडिया पिपरा, वीरगंज	फोन : ५२९३०९	रमेश कुमार अग्रवाल फोन : ५२९३०९ मो. : ९८५५०२२२५७
१४०	मनोकामना तेल उद्योग (मुक्ति आयल मिल) बहुअरी, बारा	फोन : ०५९ ६२९४४९ फ्याक्स : ५३९३४९	परमानन्द अग्रवाल फोन : ५२७२७९ मो. : ९८५५०२२६४९ इमेल : bcagrawal@gmail.com
१४१	अस्लम टेक्सटाइल इण्ड. बहुअरी १७, वीरगंज, पर्सा	फोन : ५२४६९९ फ्याक्स : ५२२४९९	आलम अंसारी (इस्लाम) फोन : ५२४६९९ फ्याक्स : ५२२४९९
१४२	नवीन पोलिमर उद्योग लिपनीमाल, बारा	फोन : ०५९ ६२०९०२	नरेश कुमार अग्रवाल फोन : ५२२७९२ फ्याक्स : ५२९४९८ इमेल : rose@atcnet.com.np
१४३	आर.आर. यार्न प्रोसेसिङ्ग ताजपुर, पर्सा, वीरगंज	फोन : ०५९ ६९०३८४	अजय कुमार सारडा मो : ९८५५०२९४४०
१४४	नवीन पोलिमर इण्ड. लिपनीमाल, बारा	फोन : ५२२७९२	सुरेश कुमार अग्रवाल फ्याक्स : ५२९४९८ इमेल : rose@atcnet.com.np
१४५	डालमिया पेन्ट्स एण्ड केमिकल इण्ड.रेशमकोठी ९, वीरगंज	फोन : ०५९ ५७३०७२ फ्याक्स : ५२९२६९	प्रदीप कुमार डालमिया फोन : ०५९ ५७३०७२ फ्याक्स : ५२९२६९ मो. ०५९ २३०६९६
१४६	शिव सागर उद्योग वीरगंज १४	फोन : ५२४३९०	कुवेर प्रसाद गुप्ता फोन : ५२४३९० मो ९८५५०२२५७०
१४७	वीरगंज प्लास्टिक उद्योग वीरगंज १४	फोन : ५२८४४६	इनदु देवी, शशी बाबु गुप्ता फोन : ५२८४४६
१४८	नारायणी कोरगोटो बक्स फ्याक्ट्री अलखिया रोड, वीरगंज	फोन : ५२२८८४ फ्याक्स : ५२९४६९	राजकुमार अग्रवाल फोन : ५२२८८४ फ्याक्स : ५२९२६९
१४९	अमिर टेक्सटाइल इण्ड. वीरगंज वडा नं. १७, बहुअरी	फोन : ९८०४२९०३७०	ताहिर हुसेन अंसारी फोन : ९८०४२९०३७०
१५०	जय नेपाल कपडा उद्योग रेशमकोठी वडा नं. ९	फोन : ०५९ ५२६२३६	विनोद अग्रवाल फोन : ९८४५०६३८२०
१५१	यस केमिकल इण्डस्ट्रिज आदर्शनगर, वीरगंज	फोन : ५२९७२७ फ्याक्स : ५२५२७४	अशोक टेमानी फोन : ५२९७२७ फ्याक्स : ५२५२७४ इमेल : yashintl@gmail.com
१५२	त्रिवेणी कन्टेनर्स प्रा.लि. छातापिपरा, बारा	फोन नं. : ५२२२२४	विनोद कुमार सिंघानिया इमेल : tpp@yahoo.com

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बारा, बौतहट)

सि.नं.	उद्योगको नाम, ठेगाना	सम्पर्क	सम्पर्क व्यक्तिको नाम, सम्पर्क नं.
१५३	नेपाल बिटुमिन तथा ब्यारेल उद्योग लि. अमलेखगंज	फोन नं. : ५७०१०३, ५७०१०९ फ्याक्स : ५७०१०९	अशोक कुमार श्रेष्ठ फोन : ०५७ ५२१६४२ मोबाइल : ९८५५०६७०९२ इमेल : bitumen@panchakanya.com
१५४	जयदुर्गा कर्कट उद्योग अमलेखगंज ७, बारा	मो. ९८५५०२०६१२	दीपक अधिकारी मो. ९८५५०२१८२५
१५५	वागमती क्रसर इण्डस्ट्रिज अमलेखगंज ७, बारा	मो. ९८४५०३९६८५	मनोज शाह मो. ९८४५०५७७८५
१५६	महालक्ष्मी रोडा ढुङ्गा उद्योग अमलेखगंज ७, बारा	मो. ९८४५१४९८९८	मदन मरासिनो मो. ९८४५१४९८९८
१५७	जे.पी. फूटवेयर इण्ड. वीउमनपा वार्ड नं. २	फोन : ५२५४५२ फ्याक्स : ५२५४५०	जगरनाथ प्रसाद सोनार मो. ९८४१५९७३७० इमेल : jpgroup@atcnet.com.np
१५८	जे.पी. प्लास्टिक इण्ड. वीरगंज वार्ड नं. २	फोन : ९८४५१९७३७०	जगरनाथ प्रसाद सोनार फोन : ५२५४५२ फ्याक्स : ५२५४५२ मो. ९८४१५९७३७० इमेल : jpgroup@atcnet.com.np
१५९	नेपाल क्रसर उद्योग चोर्नी गाविस पर्सा	फोन : ५२२४३५	श्री मनिष कुमार आश्वानी फोन : ५२२४३५ मो. ९८५५०२२१४३
१६०	गणेश इट्टा उद्योग नौतन, बारा	फोन : ०५१ २३१५११	निर्मल कुमार खत्री फोन : ०५१ २३१५११
१६१	दीपक फ्लैक्सो प्रिन्टिङ्ग उद्योग वीरगंज, छपकैया		दीपक कुमार फोन : ५२५४९२ मो. ९८५५०२२७४७
१६२	तनुष टेक्सटाइल इण्ड. प्रा.लि. लिपनीमाल, बारा	फोन : ०५१ ५२९१८८ फ्याक्स : ५२९६६८.com	रामचन्द्र संघई फोन : ०५१ ५२९१८८ इमेल : pkmunka@hotmail
१६३	नेपाल इट्टा उद्योग रामगढवा वार्ड नं. ६, पर्सा	फोन : ५२२४३५	नानक चन्द सिन्धी खत्री फोन : ५२२४३५
१६४	एस.आर. रेडिमेड उद्योग रेशमकोठी ६, पर्सा	फोन : ०५१ ५२४१६७	रामधन अग्रवाल फोन : ०५१ ५२४१६७
१६५	जय नारायणी प्लाष्टिक उद्योग वीरगंज वार्ड नं. २, पर्सा	फोन नं. ०५१ ५२७२२० फैक्स नं. ०५१ ५२७३८३	श्री मुकेश कुमार वर्मा फोन नं. ०५१ ६९०५१९
१६६	सारुक प्लास्टिक उद्योग घुसुकपुर छपकैया वार्ड नं. २	फोन : ०५१ ५३१००४	समिर अंसारी फोन : ०५१ ५३१००४ मो. ९८४५०६३८१९
१६७	जय शिवशक्ति इलेक्ट्रोनिक्स उ. रेशमकोठी ६, वीरगंज, पर्सा	फोन : ०५१ ५२७३८३ फ्याक्स : ०५१ ५२७३८३	संगिता कुमार अग्रवाल फोन : ०५१ ५२७३८३ फ्याक्स : ०५१ ५२७३८३ इमेल : jaygroup@wlink.com.np
१६८	शक्ति स्टील फर्निचर उद्योग आदर्शनगर, वी.उ.म.न.पा. १३	फोन : ०५१ ५२२६०६	शेष जमिर अहमद फोन : ०५१ ५२२६०६
१६९	भवानी प्लास्टिक उद्योग छपकैया २	मो. ९८४५०४०९३३	लक्ष्मी नारायण प्रसाद जायसवाल मो. ९७४५००५९३१
१७०	सगीर डाई उद्योग घुसुकपुर छपकैया वार्ड नं. २	फोन : ०५१ ५३१००४	फोन : ०५१ ५३१००४ मो. ९८४५०६३८१९
१७१	ताम्राकार युटेन्सिल इण्डस्ट्रिज नौतन, बहुअरी, बारा	फोन : ५२१८४५ फ्याक्स : ५२४१२८	रोशन कुमार ताम्राकार फोन : ५२१८४५ फ्याक्स : ५२१८४५
१७२	एस. कुमार इन्जिनियरिङ्ग एण्ड स्टील फर्निचर उद्योग छपकैया	फोन : ०५१ ६९१७८८	सन्तोष मो. ९८०४२०६२४१
१७३	श्वेता राइस मिल रानीघाट, वीरगंज वार्ड नं. १३	फोन : ५२१९०५	शम्भु महतो

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बारा, बौतहट)

सि.नं.	उद्योगको नाम, ठेगाना	सम्पर्क	सम्पर्क व्यक्तिको नाम, सम्पर्क नं.
१७४	हेमन्त इण्डस्ट्रिज प्रा.लि. नितनपुर, बारा	फोन : ०५१ ५२८०९१	श्री पुखराज शर्मा फोन : ०५१ ५२८०९१ इमेल : pco@baidgroup.com.np
१७५	शंकर सिन्थेटिक्स प्रा.लि. गाविस चोर्नी ८, पर्सा	फोन : ०५३ ५२०५६७ फ्याक्स : ०५३ ५२०५६७	रमेश कुमार अग्रवाल फोन : ०५१ ५२६११९ मो ९८०४२४४९००
१७६	बागमती छाता उद्योग आदर्शनगर, वीरगंज	फोन : ५२६२२३	सुशील कुमार अग्रवाल फोन : ५२६२२३ इमेल : srilaxmi@atcnet.com.np
१७७	प्रदीप पोलिथिन इण्ड. लिपनीमाल, बारा	फोन : ५२२७८३	संजीव कण्ठ फोन : ५२२७८३ इमेल : ppind@atcnet.com.np
१७८	जैन रबर इण्डस्ट्रिज लिपनीमाल, बारा	फोन : ०५१ ६२०३०४	राजेश जैन फोन : ०५१ ६२०३०४ मो. ९८५५०२९७९०
१७९	हिमाल प्लास्टिक प्राइवेट श्रीपुर, वीरगंज	फोन : ५२४०६०	संदीप कुमार सरावगी फोन : ५२४०६० मो. ९८०४२२७०९६
१८०	एलाइड श्रुति इन्टरप्राइजेज आदर्शनगर, वीरगंज	फोन : ५३४३०१	प्रविण कुमार बंका
१८१	श्री पवन पुत्र इण्डस्ट्रिज प्रा.लि. प्रसौनी विर्ता ९, पर्सा	फोन : ५३४९७९, ५३४०२९ फ्याक्स : ५२५६७९	सुरेश कुमार शर्मा फोन : ०५१ ५३४९७९, ५३४०२९ फ्याक्स : ०५१ ५२५६७९ मो. ९८५५०२९४६० इमेल : pawanputra@wlink.com.np
१८२	श्री पशुपति प्लास्टिक उद्योग नगावा १९, वीरगंज	फोन : ५३९६३२ फ्याक्स : ५२५६७९	सुरेश कुमार शर्मा फोन : ५३४९७९ फ्याक्स : ५२५६७९ इमेल : pawanputra@wlink.com.np मो. ९८५५०२९४६०
१८३	मनकामना तेल उद्योग बहुअरी, बारा	फोन : ०५१ ६२९४४९ फ्याक्स : ५३९२४९	मुक्ति कुमार अग्रवाल फोन : ५२२०४९ फ्याक्स : ५३९२४९ मो. ९८५५०२२८३९ इमेल : bcagrawal@gmail.com
१८४	बालाजी जूट बोरा उद्योग आदर्शनगर, वीरगंज	फोन : ५२९६७८	राकेश अग्रवाल मो. ९८५५०२२८३४
१८५	श्री कृष्ण स्टील फर्निचर उद्योग वीरगंज वार्ड नं. १८, बाईपास रोड	फोन : ०५१ ५२४५५३	श्री घनश्याम दाहाल फोन : ०५१ ५२४५५३ मो. ९८४५०२९१५३
१८६	सन टेक्सटाइल इण्डस्ट्रिज मुर्ली १५, वीरगंज	फोन : ०५१ ५२९१२६	सब्बाह अंसारी फोन : ०५१ ५२९१२७
१८७	पानम हर्बल्स छपकैया, वीरगंज २	फोन : ०५१ ५२७८०३ इमेल :	अमर गुप्ता फोन : ०५१ ५२७८०३ इमेल : panam@wlink.com.np
१८८	सुजुकी टेक्सटाइल चैनपुर लिपनीमाल, बारा	फोन : ०५१ २३९८९५ फ्याक्स : ०९४२७००१५	ओम प्रकाश पारिक फोन : ०५१ २३९८९५ मो. ९८५९०२२४५९
१८९	महावीर फूड प्रोडक्ट्स वीरगंज, वडा नं. १७	फोन : ०५१ ५२७३०३	अनिल कुमार बरनवाल फोन : ०५१ ५२७३०३ मो ९८४५०५९२२०
१९०	प्रोवायोटेक इण्डस्ट्रिज प्रा.लि. वीरगंज, पर्सा	फोन : ५२२३३६ फ्याक्स : ५२०९६३	श्री रमेश कुमार सिंह फोन : ५२२३३६ फ्याक्स : ५२०९६३ इमेल : ramesh.singh@poultrynepal.com
१९१	नारायणी मोडर्न पल्सेज इण्डस्ट्रिज लिपनीमाल, बारा, नेपाल	फोन : ०५१ ५२२७४७ फ्याक्स : ०५१ ५२४८४४	मोहन लाल अग्रवाल फोन : ०५१ ५२२७४७ फ्याक्स : ०५१ ५२४८४४ इमेल : nmpl@atcmail.com.np

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बारा, बौतहट)

सि.नं.	उद्योगको नाम, ठेगाना	सम्पर्क	सम्पर्क व्यक्तिको नाम, सम्पर्क नं.
१९२	आदर्श तेल उद्योग आदर्शनगर, वीरगंज, पर्सा	फोन : ०५१ ५२२७४७ फ्याक्स : ०५१ ५२४८४४	मोहन लाल अग्रवाल फोन : ०५१ ५२२७४७ फ्याक्स : ०५१ ५२४८४४ इमेल : nmpl@atcmail.com.np मो. ९८५५०२०९६३
१९३	एनालोग सिस्टम्स इ. आदर्शनगर, वीरगंज	फोन : ५२२०२४	कार्तिक कुमार गुप्ता मो. ९८५५०२९७५
१९४	Rotoflex Ind. Pvt. Ltd. Adarshnagar, Birganj	Phone : 051-520818	D.K. Jain Phone: 051-520818 Email: rotoflexind@rediffmail.com
१९५	शुभ लाभ इलाष्टो इण्डस्ट्रिज छपकैया २, वीरगंज, पर्सा	फोन : ५२८९३२ फ्याक्स : ५२५३७६ :	सुरेन्द्र कुमार श्रेष्ठ फोन : ५२८९३२मो. ९८४५०३२ ७९८ इमेल : balaji_ind@wlink.com.np
१९६	जय मातादी आइरन इण्डस्ट्रिज आदर्शनगर, वीरगंज १३	फोन : ०५१ ५२९५०९, ५२२३५७	आनन्द कुमार अग्रवाल फोन : ५२९५०९ फ्याक्स : ५२२३५७
१९७	एस. बाबा प्याकेजिङ्ग उद्योग छपकैया, वीरगंज १	फोन : ५२४६७६	हेमन्त कुमार चौरसिया फोन : ५२४६७६ मो. ९८५५०२०६७६
१९८	न्यू बिन्दवासिनी खाद्य उद्योग बिन्दवासिनी ८, पर्सा	फोन : ०५१ ५२६३५४	राजीव जयसवाल फोन : ०५१ ५२६३५४ इमेल : bindwasinirice@gmail.com
१९९	महारानी राइस मिल रानीघाट, वीरगंज १४	फोन : ०५१ ५२६९१९	जितेन्द्र सिंह फोन : ०५१ ५२६९१९
२००	बारा रोडा उद्योग अमलेखगंज ३, बारा	फोन : ०५३ ५७०९१७	सुरजित सिंह मो ९८४५११५०२९
२०१	ओम साई इन्जिनियरिङ्ग एण्ड फर्निचर उद्योग,लिक रोड,	फोन : ०५१ २३२४९२	श्री कृवेर खतिवडा (श्री धिरज चौधरी) फोन : ०५१ २३२४९२
२०२	अवनिश एग्रिगेट इण्डस्ट्रिज निजगढ ४, बारा	फोन : ०५१ ५३३९३४ फ्याक्स : ०५१ ५३३९३४	प्रदीप सुवेदी फोन : ०५१ ५३३९३४ फ्याक्स : ०५१ ५३३९३४ इमेल : avneesh@wlink.com.np मो. ९८५५०२२३४३
२०३	श्री ओम साई बारा क्रसर उद्योग अमलेखगंज ३, बारा	मो. ९८५५०२०६०७	प्रदीप सुवेदी मो. ९८५५०२२३४३
२०४	के.के. क्रसर उद्योग प्रा.लि. अमलेखगंज ३, बारा	मो. ९८४५०३५०३२ फ्याक्स : ०५१ ५२९६६८	मनोज शाह मो. ९८४५०५७७८५ इमेल : k.k.crusherudhyog@yahoo.com
२०५	मकवानपुर इन्जिनियरिङ्ग एण्ड म्यानुफ्याक्चरिङ्ग क. प्रा.लि. अमलेखगंज ३, बारा	फोन : ०५३ ५७००१४	कन्हैया कृष्ण श्रेष्ठ फोन : ०५७ ५२९३३८ फ्याक्स : ०५७ ५२४७०४ मो. ९८५५०६७९५८
२०६	चुरिया क्रीक्रेट उद्योग अमलेखगंज २, बारा		किशोरी गुप्ता
२०७	हेटौडा एग्रिगेट्स इण्ड. अमलेखगंज, बारा	फोन : ०५३ ५७०९२८	दीपक अर्याल मो. ९८५५०६७९३५
२०८	चौलागाई रोडा हुङ्ग उद्योग निजगढ ८, बारा	फोन : ०५१ ५२९३२८ फ्याक्स : ०५१ ५२६२९९	अजय मित्तल फोन : ०५१ ५२९३२८ फ्याक्स : ०५१ ५२६२९९
२०९	पवन स्टील फर्निचर उद्योग छपकैया ३	फोन : ५२८२३३	मधुसुदन प्रसाद श्रीवास्तव फोन : ५३०८३६ मो. ९८४५०३२६९२
२१०	लोकराज कार्टुन बक्स उद्योग चित्रगुप्त नगर, वीरगंज १	फोन : ५३०७२९	श्री लक्ष्मण प्रसाद चौरसिया फोन : ५३०७२९ मो. ९८४५०२०४२२

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बारा, बौतहट)

सि.नं.	उद्योगको नाम, ठेगाना	सम्पर्क	सम्पर्क व्यक्तिको नाम, सम्पर्क नं.
२११	जय मातादी वायर इण्डस्ट्रिज आदर्शनगर, वीरगंज १३	फोन : ०५१ ५२१५ ०९	आनन्द कुमार अग्रवाल फोन : ५२१५०९ फ्याक्स : ५२२३५७
२१२	जय मातादी मेटल क्राफ्ट्स भानुचोक, वीरगंज	फोन : ०५१ ५०४०८८	आनन्द कुमार अग्रवाल फोन : ५२१५०९ फ्याक्स : ५२२३५७
२१३	न्यू पशुपति इण्डस्ट्रिज छपकैया २, वीरगंज	फोन : ५२८१३२	सुरेन्द्र कुमार श्रेष्ठ फोन : ५२८१३२ मो. ९८४५०३२७९८ इमेल : balaji_ind@wlink.com.np
२१४	ऋद्धि सिद्धि इण्डस्ट्रिज छपकैया २, वीरगंज	फोन : ५२१८३२	सुरेन्द्र कुमार श्रेष्ठ फोन : ५२८१३२ मो. ९८४५०३२७९८
२१५	श्री बालाजी इण्डस्ट्रिज प्रा.लि. छपकैया २, वीरगंज	फोन : ५२१८३२ फ्याक्स : ५२५३७६	सुरेन्द्र कुमार श्रेष्ठ फोन : ५२८१३२ मो. ९८४५०३२७९८ इमेल : balaji_ind@wlink.com.np
२१६	शरद मेटल उद्योग श्रीपुर, वीरगंज	फोन : ५२२४७८ फ्याक्स : ५२२०८६	भरत ठाकुर फोन : ५२२४७८ फ्याक्स : ५२२४७८ मो. ९८४५०३३१७१ इमेल : kedia@atcnet.com.np
२१६	हिमाल स्टेशनरी एण्ड पेपर प्रा.लि. आदर्शनगर, वीरगंज	फोन : ५२१११३ फ्याक्स : ५२५९१३	सुनिल कुमार खेतान फोन : ५२१११३ फ्याक्स : ५२५९१३ मो ९८५५०२२११३ इमेल : himalay@atcnet.com.np
२१६	शालीमार पोली उद्योग सिमरा, बारा, बजनी ३	फोन : ०५१ ५२१२९७	मनोज कुमार गुप्ता मो. ९८५५०२१०६२ फ्याक्स : ०५१ ५२१२६९
२१६	राजेश राईस मिल रामगढवा ८, पर्सा	फोन : ०५१ ५२६३९१ इमेल :	सुबोध कुमार गुप्ता फोन : ०५१ ५२९२०० फ्याक्स : ०५१ ५२६३९१ इमेल : subodh@cyberspace.com.np मो. ९८५५०२३०१३
२१६	शिव भगवान पोलिथिन प्लाटिक इण्डस्ट्रिज, वीरगंज १०	फोन : ५३०२४५	दिपेन्द्र प्रसाद साह मो. ९८५५०२२५१५
२१७	पदमा मेटल इण्डस्ट्रिज प्रा.लि. वीरगंज बडा नं. १६	फोन : ५२२०४२	विजय कुमार सरावगी फोन : ५२२०४२ इमेल : sarawagi@sarawagigroup.com.np
२१८	नारायणी स्टील फर्निचर उद्योग बाईपास रोड	फोन : ५२७०२२	अभिषेक अग्रवाल फोन : ५२७०२२
२१९	New Anil Textile Ind. Pvt. Ltd. Ward No. 3, Lipnimal, Chainpur, Dist Bara	Ph. 533874 Email: natitex@wlink.com.np	Madhusudan Agrawal Ph. 530112, 531279 Email: amritbhog@wlink.com.np
२२०	एम्ब्रेष्ट स्टील फर्निचर उद्योग वीरगंज बडा नं. १५		विनोद कुमार सोनथलिया
२२१	श्री शिवम् आधुनिक चामल उद्योग छातापिपरा, बारा	फोन : ५८०३४२	पवन कुमार साह फोन : ५२१८४२
२२२	मनकामना राईस मिल रानीघाट १४, वीरगंज	फोन : ५२३०६८	अशोक कुमार जयसवाल फोन : ५२३०६८
२२३	जय महालक्ष्मी मोडर्न राईस मिल बिन्दवासिनी ७, पर्सा	फोन : ०५१६९०४८४	ओम प्रकाश यादव मो. ९८५५०२२०९५
२२४	मनोज खाद्य उद्योग बिन्दवासिनी	फोन ०५१६२१३७७	मनोज प्रसाद कलवार मो. ९८५५०२२६३४

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बारा, बौतहट)

सि.नं.	उद्योगको नाम, ठेगाना	सम्पर्क	सम्पर्क व्यक्तिको नाम, सम्पर्क नं.
२२५	जय माँ राईस मिल वीरगंज १४	फोन ५३०२९०	रामबाबु प्रसाद कलवार फोन ५३०२९०
२२६	अन्नपूर्णा खाद्य उद्योग बिन्दवासिनी	मो. ९८५५०२०१६०	जवाहर प्रसाद मो. ९८५५०२१५६०
२२७	अन्नपूर्णा टेक्सटाइल्स इण्ड प्रसौनी, बारा	फोन ०५१५२१८२२, ५२१८२३	सुनिल कुमार सिंह फोन ०५१५२७९९४ मो. ९७४५००७४१२
२२८	जय अम्बे खाद्य उद्योग बिन्दवासिनी, पर्सा	फोन : ०५१५२७९३९	रामबाबु प्रसाद कलवार फोन ०५१५२७९३९ मो. ९८५५०२०८९५
२२९	संकट मोचन इण्डस्ट्रिज छपकैया बजार, वीरगंज १	मो. ९७४५०३१३७५ फ्याक्स : ५३४१३९	दिपेन्द्र प्रसाद साह फोन : ५२१२९९ मो. ९८५५०२२५१५ इमेल : shahdps@wlink.com.np
२३०	दिपेश खाद्य उद्योग श्रीसिया वडा नं. ७	फोन : ०५१५२४२६२	सुरेन्द्र लाल साह ०५१५२४२६२ मो. ९८५५०२२९७२
२३१	सूर्या कृषि पाईप इण्डस्ट्रिज अलखिया रोड, वीरगंज	फोन : ५२००४३	रतन प्रसाद फोन : ५२००४३
२३२	हुलासन खाद्य उद्योग रामगढवा	फोन : ०५१५२९२३६	निर्मला देवी फोन : ०५१५२४२६३ मो. ९८४५०४०३५७
२३३	मातेश्वरी रेडिमेड उद्योग वीरगंज ८	फोन : ०५१५३१९४२	रवि कुमार लाठ फोन : ०५१५३१९४२
२३४	बिन्दवासिनी खाद्य उद्योग बिन्दवासिनी	फोन ०५१६२०७९९	सदगुण प्रसाद
२३५	अमिर राईस मिल वीरगंज, रानीघाट १४	फोन : ०५१५२४२६३	अमिरी लाल प्रसाद फोन : ०५१५२९२३६ मो. ९८५५०२२३६५
२३६	बाबा राईस मिल वीरगंज, रानीघाट १४	फोन : ५२६२९६, ५२९९४२	शिवपूजन प्रसाद फोन : ५२६२९६
२३७	नेपाल ल्युब आयल लिमिटेड अमलेखगंज, बारा	फोन : ०५३५७०१०४ फ्याक्स : ०९५५४६२२३	दिपेन्द्र कुमार यादव फोन : ०५३५७०१०४ फ्याक्स : ०९५५४६२२३ इमेल : nlol@chaudharygroup.com मो ९८५१०३४२९०
२३८	विकास राईस मिल रामगढवा ५, पर्सा	फोन : ०५१६२१७६६ मो. ९८४५०३३२२८	श्याम सुन्दर प्रसाद फोन : ९८४५०३३२२८
२३९	मेघा सोप एण्ड केमिकल इण्ड. प्रा.लि. नितनपुर, बारा	फोन : ०५१५८०५२३	मनिष कुमार अग्रवाल फोन : ०९४२७३४०९/०२ फ्याक्स : ०९४२७००८२ इमेल : dimond@ntc.net.np
२४०	पोलिमर इण्डस्ट्रिज प्रा.लि. नितनपुर, बारा	फोन : ०५१५३१८१४	मनिष कुमार अग्रवाल फोन : ०९४२७३४०९/०२ फ्याक्स : ०९४२७००८२ इमेल : dimond@ntc.net.np
२४१	नव दुर्गा राईस मिल बहुअर्वा भाठा ३	फोन : ५२६२९८	रामेश्वर प्रसाद गुप्ता फोन : ५२६२९८ फ्याक्स : ९८५५०२०७५१
२४२	कृष्णा पेपर प्रोडक्ट्स वीउमनपा वडा नं. ९	फोन : ५२१५४५	कृष्ण मुरारी अग्रवाल फोन : ५२१५४५
२४३	श्री लाल प्रसाद स्टील ट्रक मर्चेन्ट्स वीउमनपा ११	फोन : ५३४४७१	सत्यप्रकाश गुप्ता फोन : ५३४४७१
२४४	न्यू पुष्प फर्निचर्स वीरगंज १२, पर्सा	फोन : ०५१५३१२१९	धिरज बराल (धिरज बराल) फोन : ०५१५३१२१९

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बारा, रौतहट)

सि.नं.	उद्योगको नाम, ठेगाना	सम्पर्क	सम्पर्क व्यक्तिको नाम, सम्पर्क नं.
२४५	श्री मेट्रो इण्डस्ट्रिज नितनपुर, बारा	फोन : ०५१५२८०९१	श्री राजकुमार वैद्य फोन : ०५१५२८०९१ इमेल : pco@baidgroup.com.np
२४६	श्री कृष्ण आयल रिफाइनरी एण्ड मे. घ्यू इण्ड. प्रा.लि.नितनपुर, बारा ।	फोन : ०५१५८०५०५, ५२५४२३	मनिष कुमार अग्रवाल फोन : ०१४२७३४०१/०२ फ्याक्स : ०१४२७००८२ इमेल : diamond@ntc.net.np
२४७	श्री सिमेन्ट्स ई.प्रा.लि. लिपनीविर्ता, पर्सा	फोन : ५३४१७८ फ्याक्स : ५३४१७८	एम.एल. शर्मा फोन : ५३४१७८ मो. ९८५५०२१५२७
२४८	श्री गणेश खाद्य उद्योग बहुअर्वा भाठा ७, पर्सा	फोन : ०५१५२३४१० फ्याक्स : ०५१५२३४१०:	शम्भु प्रसाद जयसवाल फोन : ९८५५०२१४१० फ्याक्स : ०५१५२३४१० मोबाइल : ९८०४२८००९८

स्रोत : पर्सा जिल्ला पार्श्वचित्र २०७०, जि.स.स.,पर्सा

१०.७ पर्सा जिल्लामा संचालित बैंक तथा वित्तिय संस्थाहरु

तालिका १०.८ : तालिका पर्सा जिल्लामा संचालित बैंक तथा वित्तिय संस्थाहरु

क्र स	बैंकको नाम	ठेगाना	फोन न.	फ्याक्स
१	लक्ष्मी बैंक लिमिटेड	आर्दशनगर, विरगंज	०५१५२६१९५, ५३०३९४,	०५१५३०३९३
२	लक्ष्मी बैंक लिमिटेड	आर्दशनगर, विरगंज	०५१५३३६९९	०५१५३०६३३
३	सनराइज बैंक लिमिटेड	आर्दशनगर, विरगंज	०५१५२४७८४, ५२४७८५	०५१५२४७५२
४	एभरेष्ट बैंक लिमिटेड, ड्राइपोर्ट	ड्राइपोर्ट, सिर्सिया	०५१५३३९९०, ५३३८३५	०५१५३३८३४
५	एभरेष्ट बैंक लिमिटेड	आर्दशनगर, विरगंज	०५१५२७९६३, ५२३०४८	०५१५२७९६४
६	हिमालयन बैंक लिमिटेड	महाविर रोड, विरगंज	०५१५२४६७८, ५२७५०४	०५१५२७५१८
७	क्रिष्ट बैंक लिमिटेड	आर्दशनगर, विरगंज	०५१५३०५०२, ५३०१८०	०५१५३०५७२
८	बैंक अफ काठमाण्डौ	आर्दशनगर, विरगंज	०५१५३४०२५, ५३४०२६	०५१५३४०२७
९	बैंक अफ एशिया	मेनराड, विरगंज	०५१५२६०१२, ५३००१२,	०५१५२९३५७
१०	नविल बैंक लिमिटेड	आर्दशनगर,	०५१५२१४७६, ५२१७४६	०५१५२३१५६
११	एनआइसी बैंक लिमिटेड	आर्दशनगर, विरगंज	०५१५२७६३८	
१२	नेपाल बंगलादेश बैंक लिमिटेड	अलखियारोड, विरगंज	०५१५२३६८९, ५२३४९४	०५१५२४८६०
१३	नेपाल इन्भेष्टमेन्ट बैंक लिमिटेड	आर्दशनगर, विरगंज	०५१५२३३२७, ५२५२७७	०५१५२५२९७, ५३४२७१
१४	कर्पोरेट डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड	आर्दशनगर, विरगंज	०५१५३१०३१	०५१५२७८४३
१५	कुमारी बैंक लिमिटेड	आर्दशनगर, विरगंज	०५१५२४८१२, ५२४८१३	०५१५२९६४१
१६	एस डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड	लिंकोरोड, विरगंज	०५१५२९६५०	०५१५२३६००
१७	सिद्धार्थ डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड	विरगंज	०५१५२०१०४	०५१५२०१२१
१८	ग्लोवल आइएमइ बैंक लिमिटेड	आर्दशनगर, विरगंज	०५१५३०३३७, ५३०३३८	०५१५३०३३९
१९	माछापूच्छ्रे बैंक लिमिटेड	लिंकोरोड, विरगंज	०५१५२४८२८	०५१५३०३७३
२०	स्टार्डर्ड चार्टर्ड बैंक लिमिटेड	आर्दशनगर, विरगंज	०५१५२९४९४	०५१५२९६७७
२१	जनता बैंक नेपाल लिमिटेड	आर्दशनगर, विरगंज	०५१५३१२४३, ५३१२४४	०५१५३१२४५
२२	एच एण्ड वी डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड	आर्दशनगर, विरगंज	०५१५२३४६८, ५२७४२९	०५१५३०७६६
२३	महालक्ष्मी फाइनान्स लिमिटेड	अलखियारोड, विरगंज	०५१५२३२७१, ५२९१४३	
२४	यति फाइनान्स लिमिटेड	अलखियारोड, विरगंज	०५१५२७९४७	०५१५२७३८०
२५	इनभेष्टा फाइनान्स लिमिटेड	आर्दशनगर, विरगंज	०५१५२६२१४	
२६	मर्कण्टाइल फाइनान्स लिमिटेड	आर्दशनगर, विरगंज	०५१५२३७७५	
२७	एनएमवी बैंक लिमिटेड	आर्दशनगर, विरगंज	०५१५२८८७१	
२८	सिभिल बैंक लिमिटेड	आर्दशनगर, विरगंज		
२९	पब्लिक डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड	आर्दशनगर, विरगंज	०५१५२७८२२/३३	

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, बौतहट)

३०	ज्योति विकास बैंक लिमिटेड	विर्ता, विरगंज	०५१५२४८३६, ५२४८३७
३१	नेपाल बैंक लिमिटेड	विर्ता, विरगंज / चिनिमिल	०५१५२१३०६
३२	इन्टरनेशनल डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड	आर्दशनगर, विरगंज	०५१५२८८२४
३३	कर्पोरेट डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड	घन्टाघर, विरगंज	०५१५३३४४९
३४	कन्ट्री डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड	आर्दशनगर, विरगंज	०५१५२०१२८
३५	गुर्खा डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड	आर्दशनगर, विरगंज	०५१५२०९१४
३६	नेपाल एसविआइ बैंक लिमिटेड	आर्दशनगर, विरगंज	०५१५३१०३३
३७	सिद्धार्थ बैंक लिमिटेड	आर्दशनगर, विरगंज	०५१५३१०३३
३८	एनसीसी बैंक लिमिटेड	आर्दशनगर, विरगंज	०५१५२८९५२, ५२८५९३
३९	मेगा बैंक लिमिटेड	घन्टाघर, विरगंज	०५१५२७४७६
४०	सानिमा बैंक लिमिटेड	लिकरोड, विरगंज	०५१५२९१८५, ५२९४०५
४१	सेन्चुरी कर्मसियल बैंक लिमिटेड	आर्दशनगर, विरगंज	०५१५३३७०४, ५३३७०५,
४२	नेपाल राष्ट्र बैंक	आर्दशनगर, विरगंज	०५१५२२५९८, ५२५२७२
४३	कृषि विकास बैंक बैंकिङ्ग कार्यालय		०५१५२१६०१
४४	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक	आर्दशनगर, विरगंज	०५१५२२७८०

स्रोत : वी.उ.वा.म.स.

१०.८ विमा कम्पनीहरु

तालिका १०.९ : विमा कम्पनीहरु

सि.नं.	कम्पनीको नाम	ठेगाना	फोन
१	प्रिमियर इन्श्योरन्स क.लि.	वीरगंज, पर्सा	०५१५२१०२६
२	एलाईन्स इन्श्योरन्स क.लि.	वीरगंज, पर्सा	०५१५२७६९९
३	गुँरास लाईफ इन्श्योरन्स क.लि.	वीरगंज, पर्सा	
४	हिमालयन जनरल इन्श्योरन्स क.लि.	वीरगंज, पर्सा	०५१५२५३६६
५	एन.बी. इन्श्योरन्स क.लि.	वीरगंज, पर्सा	०५१५२०७२४
६	नेपाल विमा एण्ड टान्सपोर्ट कारपोरेशन	वीरगंज, पर्सा	
७	सुर्य लाईफ इन्श्योरन्स क.लि.	वीरगंज, पर्सा	
८	द ओरिन्टल इन्श्योरन्स क.लि.	वीरगंज, पर्सा	०५१५२१४१५
९	नेशनल इन्श्योरन्स क.लि.	वीरगंज, पर्सा	०५१५२२६२५, ५२७८०३
१०	एभरेष्ट इन्श्योरन्स क.लि.	वीरगंज, पर्सा	०५१५२२९६३
११	एशियन लाईफ इन्श्योरन्स क.लि.	वीरगंज, पर्सा	
१२	पुडेन्सियल इन्श्योरन्स क.लि.	वीरगंज, पर्सा	०५१५३१६८१
१३	सिद्धार्थ इन्श्योरन्स क.लि.	वीरगंज, पर्सा	०५१५३४४५४
१४	युनाइटेड इन्श्योरन्स क.लि.	वीरगंज, पर्सा	०५१५२८८८१
१५	प्राईम लाईफ इन्श्योरन्स क.लि.	वीरगंज, पर्सा	०५१५२३३९०
१६	शिखर इन्श्योरन्स क.लि.	वीरगंज, पर्सा	०५१५२८१८१
१७	राष्ट्रिय विमा संस्थान	वीरगंज, पर्सा	०५१५२२८३७
१८	नेपाल इन्श्योरन्स क.लि.	वीरगंज, पर्सा	०५१५२२६३८
१९	एल.आई.सी. नेपाल क.लि.	वीरगंज, पर्सा	०५१५२२४५
२०	एन.एल.जी इन्श्योरन्स क.लि.	वीरगंज, पर्सा	०५१५२८६३४
२१	सगरमाथा इन्श्योरन्स क.लि.	वीरगंज, पर्सा	०५१५२३७९५
२२	नेशनल लाईफ इन्श्योरन्स क.लि.	वीरगंज, पर्सा	०५१५२१४०९
२३	नेपाल लाईफ इन्श्योरन्स क.लि.	वीरगंज, पर्सा	०५१५२०७४३
२४	नेको इन्श्योरन्स क.लि.	वीरगंज, पर्सा	०५१५२५८१६
२५	लुम्बिनी जनरल इन्श्योरन्स क.लि.	वीरगंज, पर्सा	०५१५३१५१६

स्रोत : वी.उ.वा.म.स.

१०.९ सटही काउण्टरहरु

तलिका १०.१० सटही काउण्टरहरु

क्र स	नाम	ठेगाना
१	श्रीलक्ष्मी मनी चेन्जर	वीरगंज
२	शुभलक्ष्मी मनी चेन्जर	वीरगंज
३	महालक्ष्मी मनी चेन्जर	वीरगंज
४	श्याम मनी चेन्जर	वीरगंज
५	श्रीराम मनी चेन्जर	वीरगंज
६	गणेश मनी चेन्जर	वीरगंज
७	वीरगंज मनी चेन्जर	वीरगंज
८	पवन मनी चेन्जर	वीरगंज

स्रोत : बी.उ.वा.म.स.

खण्ड ११ : निर्वाचित पदाधिकारी र मतदाता विवरण

२०४६ सालको जनआन्दोलनको फलस्वरूप २०४७ सालमा मुलुकमा निर्दलिय पञ्चायती व्यवस्थाको अन्त भई प्रजातन्त्रको उदय भएको थियो त्यस पश्चात आवधिक रुपमा नागरिकद्वारा जनप्रतिनिधीहरु निर्वाचनको माध्यमद्वारा चुनिने क्रममा मुलुकमा २०४८, २०५१, र २०५६ गरी तिन पटक प्रतिनिधीसभा निर्वाचन सम्पन्न भएका थिए । २०५२ साल देखि शुरुभएको सशस्त्र जनयुद्ध तथा २०६२/६३ सालको जनआन्दोलनको परिणाम स्वरूप देशमा राजतन्त्रको अन्त भई लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको स्थापना भयो । ईतिहासमै पहिलो पटक जनप्रतिनिधीहरुद्वारा संविधान निर्माणका लागि २०६४ चैत्रमा संविधानसभा निर्वाचन सम्पन्न भयो जसबाट २४० जना प्रत्यक्ष निर्वाचित , ३५५ समानुपातिक तथा २६ जना मनोनित गरी ६०१ जनाको संविधानसभा गठन भयो तर संविधान निर्माण हुन नसकी पुनः २०७० मंसिरमा दोस्रो संविधानसभा निर्वाचन सम्पन्न भएको छ । दुईवटा संविधानसभा सम्बन्धी विवरणहरु तलका तालिकाहरुमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ११.१ : संविधानसभा निर्वाचन २०७० मा निर्वाचन क्षेत्रअनुसार पहिलो हुने निर्वाचित हुने (प्रत्यक्ष निर्वाचन) तर्फ मतदाता संख्या, खसेको मत, सदर तथा बदर मत

निर्वाचन क्षेत्र	जम्मा मतदाता	खसेको मत	खसेको %	सदर मत	सदर मत %	बदर मत	बदर मत %
१	५३५८२	४०६११	७५.७९	३७७३६	९२.९२	२८७५	७.०८
२	४८८७९	४००३४	८१.९	३८०८३	९५.१३	१९५१	४.८७
३	४९३१६	४१९९१	८५.१५	३९६७९	९४.४९	२३१२	५.५१
४	४८४३६	४१२२८	८५.१२	३९४२३	९५.६२	१८०५	४.३८
५	५१६५८	४२४९७	८२.२७	४०५१९	९५.३५	१९७८	४.६५

स्रोत : निर्वाचन आयोग, नेपाल

तालिका ११.२ : संविधानसभा सदस्य निर्वाचन २०७० मा पर्सा जिल्लाको पहिलो हुने निर्वाचित हुने निर्वाचन प्रणालीको परिणाम (पहिलो, दोस्रो र तेस्रो स्थान)

निर्वाचन क्षेत्र नं. : १		जम्मा मतदाता संख्या : ५३५८२		गणना भएको सदर मत : ३७७३६		
क्र.सं.	उम्मेदवारको नाम	उमेर	राजनैतिक दलको नाम/स्वतन्त्र	चुनाव चिन्ह	प्राप्त मत	कैफियत
१	राजेन्द्र अमात्य	५६	नेपाली कांग्रेस	रुख	१२४६३	निर्वाचित
२	बिमल प्रसाद श्रीवास्तव	६३	तराई-मधेश लोकतान्त्रिक पार्टी	जोडा गोरु	९२९१	
३	राजेश मान सिंह	४३	राष्ट्रिय मधेश समाजवादी पार्टी	साइकल	५५३२	
निर्वाचन क्षेत्र नं. : २		जम्मा मतदाता संख्या : ४८८७९		गणना भएको सदर मत : ३८०८३		
क्र.सं.	उम्मेदवारको नाम	उमेर	राजनैतिक दलको नाम/स्वतन्त्र	चुनाव चिन्ह	प्राप्त मत	कैफियत
१	विचारी प्रसाद यादव	४७	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी(ए.मा.ले.)	सूर्य	८७१४	निर्वाचित
२	प्रदिप यादव	३९	मधेशी जनअधिकार फोरम,नेपाल	हातले समातेको मसाल	६७११	
३	अजय कुमार द्विवेदी	५०	नेपाली कांग्रेस	रुख	६५१६	
निर्वाचन क्षेत्र नं. : ३		जम्मा मतदाता संख्या : ४९३१६		गणना भएको सदर मत : ३९६७९		
क्र.सं.	उम्मेदवारको नाम	उमेर	राजनैतिक दलको नाम/स्वतन्त्र	चुनाव चिन्ह	प्राप्त मत	कैफियत
१	राज कुमार गुप्ता	४३	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी(ए.मा.ले.)	सूर्य	१६१९२	निर्वाचित
२	अजय कुमार चौरासिया	४९	नेपाली कांग्रेस	रुख	१२२७५	
३	छोटेला प्रसाद यादव	३८	मधेशी जनअधिकार फोरम,नेपाल	हातले समातेको मसाल	२७७६	
निर्वाचन क्षेत्र नं. : ४		जम्मा मतदाता संख्या : ४८४३६		गणना भएको सदर मत : ३९४२३		
क्र.सं.	उम्मेदवारको नाम	उमेर	राजनैतिक दलको नाम/स्वतन्त्र	चुनाव चिन्ह	प्राप्त मत	कैफियत
१	सुरेन्द्र प्रसाद चौधरी	५६	नेपाली कांग्रेस	रुख	१२९६३	निर्वाचित
२	राज कुमार यादव	४६	सङ्घीय समाजवादी पार्टी,नेपाल	गोलाकार भित्र छाता	७१४२	

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बारा, रौतहट)

३	प्रदुमन प्रसाद चौहान	४९	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी(ए.मा.ले.)	सूर्य	६३८३	
निर्वाचन क्षेत्र नं. : ५ जम्मा मतदाता संख्या : ५१६५८ गणना भएको सदर मत : ४०५१९						
क्र.सं.	उम्मेदवारको नाम	उमेर	राजनैतिक दलको नाम/स्वतन्त्र	चुनाव चिन्ह	प्राप्त मत	कैफियत
१	जय प्रकाश थारु	५३	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी(ए.मा.ले.)	सूर्य	१०४५०	निर्वाचित
२	रमेश रिजाल	५७	नेपाली काँग्रेस	रुख	९३०६	
३	उर्मिला अर्याल	५७	एकीकृत नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (	गोलाकार भित्र हँसिया	७३४०	

स्रोत :सविधान सभा सदस्य निर्वाचन, २०७० निर्वाचन परिणाम पुस्तिका ,जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, पर्सा

तालिका ११.३ : सविधानसभा सदस्य निर्वाचन, २०७० मा पर्सा जिल्लाका समानुपातिक निर्वाचनमा राजनैतिक दलले निर्वाचन क्षेत्र अनुसार पाएको मत (प्रमुख दश दलहरु)

निर्वाचन क्षेत्र नं. : १			जम्मा मतदाता संख्या : ५३५८२	गणना भएको सदर मत : ४१५६४
क्र.सं.	राजनैतिक दलको नाम	प्राप्त मत		
१	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी नेपाल	११३२१		
२	नेपाली काँग्रेस	७५६५		
३	तराई-मधेश लोकतान्त्रिक पार्टी	४६०५		
४	राष्ट्रिय मधेश समाजवादी पार्टी	३२३८		
५	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (ए.मा.ले.)	२१७४		
६	एकीकृत नेमाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी)	२१४१		
७	मधेशी जनअधिकार फोरम, नेपाल	११९८		
८	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	११५८		
९	नेपाल जनता पार्टी	१०२८		
१०	तराई-मधेश सद्भावना पार्टी नेपाल	५६७		
निर्वाचन क्षेत्र नं. : २			जम्मा मतदाता संख्या : ४८८७९	गणना भएको सदर मत : ३९७७९
क्र.सं.	राजनैतिक दलको नाम	प्राप्त मत		
१	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी नेपाल	८७२३		
२	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (ए.मा.ले.)	५६७३		
३	नेपाली काँग्रेस	४९८४		
४	मधेशी जनअधिकार फोरम, नेपाल	४२०५		
५	एकीकृत नेमाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी)	२८३०		
६	मधेशी जनअधिकार फोरम (गणतान्त्रिक)	२१८५		
७	मधेशी जनअधिकार फोरम, नेपाल (लोकतान्त्रिक)	१९९२		
८	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	१७४८		
९	तराई-मधेश लोकतान्त्रिक पार्टी	११९३		
१०	राष्ट्रिय मधेश समाजवादी पार्टी	४६६		
निर्वाचन क्षेत्र नं. : ३			जम्मा मतदाता संख्या : ४९३१६	गणना भएको सदर मत : ४१११०
क्र.सं.	राजनैतिक दलको नाम	प्राप्त मत		
१	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (ए.मा.ले.)	९५४१		
२	नेपाली काँग्रेस	७८६६		
३	तराई-मधेश सद्भावना पार्टी नेपाल	२८४१		
४	मधेशी जनअधिकार फोरम, नेपाल	२६१९		
५	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी नेपाल	२३०७		
६	एकीकृत नेमाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी)	१७७०		
७	संघीय सद्भावना पार्टी	१६९२		
८	मधेश समता पार्टी नेपाल	१०११		

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बारा, रौतहट)

९	नेपाल युवा किसान पार्टी	८९२
१०	दलित जनता पार्टी	७९८
निर्वाचन क्षेत्र नं. : ४ जम्मा मतदाता संख्या : ४८४३६ गणना भएको सदर मत : ४०९९३		
क्र.सं.	राजनैतिक दलको नाम	प्राप्त मत
१	नेपाली कांग्रेस	८५५०
२	संघीय समाजवादी पार्टी, नेपाल	४५११
३	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी, नेपाल	४२६६
४	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (ए.मा.न.ले.)	३९७९
५	एकीकृत नेमाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी)	२९५५
६	दलित जनजाति पार्टी	१९५७
७	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	१६५५
८	मधेशी जनअधिकार फोरम, नेपाल	१५२३
९	नेपाल युवा किसान पार्टी	११५९
१०	मधेशी जनअधिकार फोरम, नेपाल (लोकतान्त्रिक)	१०८६
निर्वाचन क्षेत्र नं. : ५ जम्मा मतदाता संख्या : ५१६५८ गणना भएको सदर मत : ४२४५०		
क्र.सं.	राजनैतिक दलको नाम	प्राप्त मत
१	नेपाली कांग्रेस	८३८२
२	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (ए.मा.न.ले.)	६९८१
३	एकीकृत नेमाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी)	६७५३
४	मधेशी जनअधिकार फोरम, नेपाल	३७०६
५	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	२००३
६	मधेशी जनअधिकार फोरम, नेपाल (लोकतान्त्रिक)	१९४४
७	सद्भावना पार्टी	१४३५
८	नेपाल युवा किसान पार्टी	१३३५
९	तराई-मधेश लोकतान्त्रिक पार्टी	११६०
१०	मधेशी जनअधिकार फोरम (गणतान्त्रिक)	९९७

स्रोत : निर्वाचन आयोग, नेपाल

तालिका ११.४ : संविधानसभा निर्वाचन २०६४ मा निर्वाचन क्षेत्र अनुसार पहिलो हुने निर्वाचित हुने (प्रत्यक्ष निर्वाचन) तर्फ मतदाता संख्या, खसेको मत, सदर तथा बदर मत

निर्वाचन क्षेत्र नं.	मतदाता संख्या	खसेको मत	खसेको मत %	सदर मत	सदर मत%	बदर मत	बदर मत%
१	७१८५७	४५५८९	६३.४४	४२२९२	९२.७७	३२९७	७.२३
२	६८०६६	४५३५२	६६.६३	४१५९८	९१.७२	३७५४	८.२८
३	६९६६२	४८३७५	६९.४४	४४११५	९१.१९	४२६०	८.८१
४	७०४३०	३५८७१	५०.९३	३२८७८	९१.६६	२९९३	८.३४
५	८२९९८	५२५५८	६३.३२	४९८९८	९४.९४	२६६०	५.०६

स्रोत : निर्वाचन आयोग, नेपाल

तालिका ११.५ : संविधानसभा सदस्य निर्वाचन, २०६४ पर्सा जिल्लाको पहिलो हुने निर्वाचित हुने निर्वाचन प्रणालीको मत गणनाको अन्तिम परिणाम (पहिलो, दोस्रो, तेस्रो स्थान)

निर्वाचन	क्र.सं.	उमेदवारको नाम	राजनैतिक दल	लिंग	प्राप्त मत	कैफियत
१	१	करिमा बेगम	म.अ.ज. फोरम नेपाल	महिला	१४६१४	निर्वाचित
	२	राजेन्द्र बहादुर अमात्य	नेपाली कांग्रेस	पुरुष	१२३०२	
	३	विमल प्रसाद श्रीवास्तव	रा.प्र.पा.	पुरुष	७१५५	

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बारा, रौतहट)

२	१	अजय कुमार द्विवेदी	नेपाली काँग्रेस	पुरुष	९५३१	निर्वाचित
	२	शशी कपुर मिंया	म.अ.ज. फोरम नेपाल	पुरुष	८०२१	
	३	गोकुल प्रसाद कुर्मी	रा.प्र.पा.	पुरुष	६४५७	
३	१	अजय कुमार चौरासिया	नेपाली काँग्रेस	पुरुष	१४६५०	निर्वाचित
	२	रामचन्द्र कुशवाह	तराई मधेस लोकतान्त्रिक पार्टी	पुरुष	९९३१	
	३	रामचन्द्र शाहतेली	ने.क.पा. (ए.मा.ले.)	पुरुष	५४१२	
४	१	प्रद्युम्न प्रसाद चौहान	ने.क.पा. (ए.मा.ले.)	पुरुष	१२५९०	निर्वाचित
	२	सुरेन्द्र प्रसाद चौधरी	नेपाली काँग्रेस	पुरुष	१२२४७	
	३	जनार्दन प्रसाद यादव	तराई मधेस लोकतान्त्रिक पार्टी	पुरुष	७७०७	
५	१	रमेश रिजाल	नेपाली काँग्रेस	पुरुष	१४६८७	निर्वाचित
	२	वीरेन्द्र प्रसाद यादव	म.अ.ज. फोरम नेपाल	पुरुष	१०२७५	
	३	जय प्रकाश थारु	ने.क.पा. (ए.मा.ले.)	पुरुष	६५८५	

स्रोत : निर्वाचन आयोग, नेपाल

तालिका ११.६ : संविधानसभा सदस्य निर्वाचन, २०६४ मा पर्सा जिल्लाको समानुपातिक निर्वाचनमा राजनैतिक दलले निर्वाचन क्षेत्र अनुसार पाएको मत (प्रमुख दश दलहरु)

निर्वाचन क्षेत्र नं. : १		
क्र.सं.	राजनैतिक दलको नाम	प्राप्त मत
१	मधेशी जनअधिकार फोरम, नेपाल	१५०३५
२	नेपाली काँग्रेस	१०१४३
३	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	५८०४
४	तराई-मधेश लोकतान्त्रिक पार्टी	३२००
५	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (ए.मा.ले.)	२९९१
६	नेमाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी)	२०६१
७	सद्भावना पार्टी	११२६
८	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी, नेपाल	९४४
९	नेपाल जनता पार्टी	८६४
१०	नेपाल सद्भावना पार्टी (आ.)	२९७
निर्वाचन क्षेत्र नं. : २		
क्र.सं.	राजनैतिक दलको नाम	प्राप्त मत
१	मधेशी जनअधिकार फोरम, नेपाल	९७९३
२	नेपाली काँग्रेस	८५५५
३	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (ए.मा.ले.)	६०८२
४	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	४९४३
५	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी, नेपाल	३२९१
६	नेमाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी)	२८५३
७	तराई-मधेश लोकतान्त्रिक पार्टी	१५४५
८	सद्भावना पार्टी	७६२
९	नेपाल जनता पार्टी	५४१
१०	संघिय लोकतान्त्रिक राष्ट्रिय पार्टी	४८५
निर्वाचन क्षेत्र नं. : ३		
क्र.सं.	राजनैतिक दलको नाम	प्राप्त मत
१	नेपाली काँग्रेस	१११११
२	तराई-मधेश लोकतान्त्रिक पार्टी	१०९२५
३	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (ए.मा.ले.)	५३१८

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, बौतहट)

४	नेमाल कम्यूनिष्ट पार्टी (माओवादी)	४०५०
५	सद्भावना पार्टी	३७६८
६	मधेशी जनअधिकार फोरम, नेपाल	३६६०
७	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी, नेपाल	१८१९
८	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	१४६७
९	नेपाल सद्भावना पार्टी (आ.)	५०४
१०	नेमाल कम्यूनिष्ट पार्टी (मा.ले.)	४४२
निर्वाचन क्षेत्र नं. : ४		
क्र.सं.	राजनैतिक दलको नाम	प्राप्त मत
१	नेपाली काँग्रेस	१०८५७
२	नेपाल कम्यूनिष्ट पार्टी (ए.मा.ले.)	९९८८
३	तराई-मधेश लोकतान्त्रिक पार्टी	९६५३
४	नेमाल कम्यूनिष्ट पार्टी (माओवादी)	३९८६
५	मधेशी जनअधिकार फोरम, नेपाल	३९०१
६	सद्भावना पार्टी	२२६२
७	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	२०३३
८	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी, नेपाल	८१०
९	नेपाल सद्भावना पार्टी (आ.)	७५६
१०	नेमाल कम्यूनिष्ट पार्टी (मा.ले.)	४६५
निर्वाचन क्षेत्र नं. : ५		
क्र.सं.	राजनैतिक दलको नाम	प्राप्त मत
१	नेपाली काँग्रेस	१४७८९
२	मधेशी जनअधिकार फोरम, नेपाल	९४६०
३	नेपाल कम्यूनिष्ट पार्टी (ए.मा.ले.)	६२२०
४	नेपाल कम्यूनिष्ट पार्टी (माओवादी)	६०९०
५	सद्भावना पार्टी	५४९१
६	तराई-मधेश लोकतान्त्रिक पार्टी	३३९१
७	नेपाल कम्यूनिष्ट पार्टी (मा.ले.)	५१७
८	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	४३७
९	संघिय लोकतान्त्रिक राष्ट्रिय मन्च	४२९
१०	नेपाल सद्भावना पार्टी (आ.)	३४७

स्रोत : निर्वाचन आयोग, नेपाल

तालिका ११.७ : स्थानीय तह र वडा अनुसार मतदान स्थल तथा मतदाता विवरण २०७४

तह	वडा	मतदान स्थल	पुरुष	महिला	ते.लि.	जम्मा
छिपहरमाई गाउँपालिका	१	महादेव ने.रा.नि. मा.बि., मिर्जापुर	१२३६	९४५		२१८१
	२	ने.रा.प्रा.बि. टिहुकी, सम्भौता	१०२७	७७९		१८०६
		नौगावा मा.बि., चारगाहा, सम्भौता	९१९	६७१	१	१५९१
	३	ने.रा.प्रा.बि., जयमंगलापुर	८५९	६७६		१५३५
		ने.रा.प्रा.वि बुडगाइ	५७९	४५०		१०२९
	४	गाबिस भवन, बन्जारी	५६०	३९२		९५२
		ने.रा.प्रा.बि. तुल्सीवर्वा	६०९	४२१		१०३०
	५	मंगल मा.वि., भिस्वा	१४१९	१०००		२४१९
जगरनाथपुर गाउँपालिका	१	जगदिशको बगैचा, पिडारीगुठी	८५०	६४९		१४९९

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, बौतहट)

		ने.रा.प्रा.बि., पिपलडाडी पिडारीगुठी	५०७	३९९		९०६
	२	ने.रा.प्रा.बि., जानकीटोला	१११०	७८६		१८९६
		श्री ने.रा.आधारभूत विद्यालय, लक्ष्मीपुर	३०३	२३२		५३५
	३	रामजानकी आधारभूत विद्यालय, विजबनिया	१०४५	७३९		१७८४
	४	ने.रा. माध्यामिक विद्यालय, जगरनाथपुर	९५२	६७५		१६२७
		ने.रा.प्रा.बि., सुहपुर सोहरी जगरनाथपुर	८७९	६७५		१५५४
	५	ने.रा. आधारभूत विद्यालय, मधुवाहा	१०८४	७७३		१८५७
		ने.रा.प्रा.बि., चिल्झाष्टि	५९२	३६९		९६१
	६	ने.रा.प्रा.बि., प्रसौनी	८८५	६२१		१५०६
		ने.रा.मा.बि., संठी	६१४	४८३		१०९७
धोबीनी गाउँपालिका	१	ने.रा.मा.बि., घोडदौडपिप्रा	६२१	५२३		११४४
	२	ने.रा.प्रा.बि., अस्वारी	५७२	४८२		१०५४
		प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, भिखमपुर	६९६	५७३		१२६९
	३	गाबिस भवन, हरिहरपुर	८१२	६१७		१४२९
		ने.रा.प्रा.बि., गुलरिया	५१०	४२१		९३१
	४	हेल्थपोष्ट भवन लंगडी	९७४	८०७		१७८१
	५	अजिज मिया आ.वि., धोबिनी	१४०४	१०२५		२४२९
पकाहा मैनपुर गाउँपालिका	१	ने.रा.प्रा.बि., धोरे	१२९८	८८६		२१८४
	२	श्री संसारी माइ आ.वि., सुर्जाहा	११६६	७९०		१९५६
		रामचरित्र मा.वि., पकाहा				
	३	मैनापुर	९५६	६९०		१६४६
	४	ने.रा.प्रा.बि., लहावरथकरी	५०१	३९०		८९१
		हरिराज उपाध्याय प्रा.बि., खेसाह	६१४	४५७		१०७१
	५	ने.रा.प्रा.बि., फजतवा सबैठवा	१२९४	१०३४		२३२८
पटेर्वा सुगौली गाउँपालिका	१	ने.रा.प्रा.बि. भवन सुपौली (गाबिस भवनसँगै)	८८९	७५४		१६४३
	२	ने.रा.आ.वि. परसवा, जितपुर	५८०	४५२		१०३२
		वितोमहतो जनता मा.बि., नौकाटोला, जितपुर	८३२	७३९	१	१५७२
	३	ने.रा.प्रा.बि., सखुनिया	६४३	५७८		१२२१
		सरस्वती माध्यामिक विद्यालय, संकरसरैया	४२१	३८४	१	८०६
	४	ने.रा.प्रा.बि., कन्चनपुर बैरीया	१०८८	८२४		१९१२
		ने.रा.प्रा.बि., रामभौरीभाठा	१२४	९३		२१७
		सोनवर्षा गा.बि.स. भवन	६५१	५२६		११७७
	५	गादी गाबिस भवन, उपल्लो टांडी	७५९	७०७		१४६६
		ने.रा.प्रा.बि., बेलवा	३३२	२६८		६००
	६	ने.रा.मा.वि, दक्षिणटोल सुगौली	१६४६	१३२४		२९७०
	७	ने.रा.प्रा.बि. मनिअर्वा	२५०	१९८		४४८
		श्री ने.रा.मा.बि. निचुटा, निचुटा	१५०४	११७९		२६८३
पर्सागढी गाउँपालिका	१	हेल्थपोष्ट भवन, वगवाना	१७०६	१४८७		३१९३
	२	झवराहा प्रा.वि झवराहा	८९७	७६७		१६६४
		श्री जनता मा बि भवन पकडीया बडनिहार	८६४	८३९		१७०३
	३	ने.रा.प्रा.बि. हरदासपुर, विरुवागुठी	५५४	३६६	१	९२१

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्वार (पर्वार, बाबा, बौतहट)

		ने.रा.मा.वि., वरबाछटैली विरुवागुठी	१०३८	७९१		१८२९
	४	श्री ने.रा.आ.वि., हरपुर	८४८	६६०		१५०८
		श्री ने.रा.प्रा.बि., एकटागा, हरपुर	७५०	५१०		१२६०
	५	ने.रा.प्रा.बि., तिकुलिया	६७७	४९७		११७४
		बागेश्वरी हेल्थपोष्ट, बागेश्वरी तितरौना	११२५	७५०		१८७५
	६	ने.रा.प्रा.बि., पन्चरुखी	९३७	७१८		१६५५
		ने.रा.प्रा.बि., बहुअर्वा	५४१	४००		९४१
पोखरिया नगरपालिका	१	श्री जि.मा.वि., पोखरिया	१९८७	१३८०	१	३३६८
	२	ने.रा.प्रा.बि., झखरा लमरीया	१०२९	६२२		१६५१
		ने.रा.प्रा.बि., बसन्तपुर	१२५३	८५५		२१०८
	३	जनता मा.बि., मुडली बगैचा	१०२१	८०२	१	१८२४
		ने.रा.प्रा.बि. तिनडोविया, मुडली	६१७	४०१		१०१८
	४	सुकैसा आ.वि., भेडीयाही	१६१६	१२१४		२८३०
	५	ने.रा. आधारभूत विद्यालय, हरीहरपुर	८८२	६२८	१	१५११
	६	ने.रा.आ.वि. कट्टी वालुवा पर्शुरामपुर	८७९	६७०		१५४९
	७	साविक गा वि स भवन बिरञ्चीवर्वा	९२५	७६६		१६९१
	८	सिसिया मठ सिसिया	९६७	६९८		१६६५
	९	गा.वि.स. भवन, गोविन्दपुर	७५६	५८०		१३३६
	१०	ने. रा. प्रा.वि, जगतपुर	९६५	७३९		१७०४
		श्री दलित ने.रा.प्रा.बि.सिर्वाटोल	५८४	३८७		९७१
	११	ने.रा.प्रा.वि वैरियाटोल	४३८	३३६		७७४
		मुस्लिम मदरसा	१०४६	६४३		१६८९
बहुदरमाई गाउँपालिका	१	भंगिसाह मा.वि., विश्रामपुर	२११७	१४४८	१	३५६६
	२	ने.रा.प्रा.बि., बैरियाबिर्ता	१११४	८२०		१९३४
		शान्ति श्रीजना ने.रा.प्रा.बि. , बैरियाबिर्ता	६८८	४७७		११६५
	३	महाविर शाह मा.बि., नगरदाहा	१०१८	६९३	१	१७१२
	४	ने.रा.मा.बि., डकैला बहुअरी, पिडारी	१८१८	११८८		३००६
	५	जनमुखी ने.रा.प्रा.बि. पटनी भरोटार	१०३८	७०२		१७४०
		ने.रा.आ.वि., भौराटार	३५१	२४५		५९६
	६	गम्हरिया गाबिस भवन	१३१२	९४५		२२५७
	७	ने.रा आधारभूत विद्यालय भौराटार, छपकैया	१०९९	७२३	१	१८२३
	८	देबनन्दन देवराज मा.बि., रामनगरी	९८३	७३९		१७२२
बिन्दबासिनी गाउँपालिका	१	श्री ज्ञान सागर दलित आधारभूत विद्यालय गर्दौल	५३९	३५६		८९५
	२	ने.रा. आ.वि., गर्दौल	७०५	४९९		१२०४
		राधाकृष्ण चौरासिया मा.बि., बहुअर्वाभाठा	८१२	५४१		१३५३
	३	नेपाल स्काउट प्रा.बि., इटियाही	६२२	४६२		१०८४
		श्रीरामस्वरूप रामपूत मा.बि., झौवागुठी	९९३	७३१		१७२४
	४	ने.रा.प्रा.बि. मधवल, झौवागुठी	५१५	३८९		९०४
		ने.रा.प्रा.बि., अमरपट्टी	१०८१	८१०		१८९१
	५	ने.रा.प्रा.बि. मंगलपुर, वरसौरा	८६३	५६५		१४२८

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बारा, रौतहट)

		ने.रा.प्रा.बि., पसौनीभाठा	६६३	४६१		११२४
बिरगंज महानगरपालिका	१	लक्ष्मी नारायण मन्दिर छेउको बगैचा छपकैया	२१५३	१५८६		३७३९
	२	ताराचन प्रा.बि. छपकैया	२४११	१८७१	१	४२८३
	३	जनजाती विद्यालय	६४३	४६०		११०३
		पर्सा मालपोत कार्यालय छपकैया	१४५९	११६७		२६२६
	४	कन्या मा.बि. विर्ता	५७१	४९९		१०७०
		चिकित्सा शास्त्र अध्ययन संस्थान, विर्ता	८०३	७५३		१५५६
	५	थारु छात्रबास, विर्ता	१०७६	९६४		२०४०
	६	महाविर धर्मशाला, रेशमकोठी	८८८	७५३		१६४१
		माईस्थान मन्दिर अतिथि सदन	५०९	४७१		९८०
		राधादेवी मेमोरियल स्कुल मदरसाटोल	६६५	५८६		१२५१
	७	श्री माइस्थान विद्यापिठ मा.बि. रामटोल	१३२३	१०४१		२३६४
	८	श्री ने.रा.प्रा.बि. गहवा	१७३७	१३२५		३०६२
	९	रेलवे मा.बि.	९३१	८१४		१७४५
	१०	कभर्डहल घडिअर्वा	१४९५	११०९	१	२६०५
		बाल मन्दिर आदर्शनगर	१७४९	१२९५		३०४४
	११	ने.रा.मा.वि. बिद्यापिठ, श्रीपुर	२२८८	१९००		४१८८
	१२	नेशनल ट्रेडिङ्ग कम्पाउण्ड श्रीपुर	२२१४	१८४९		४०६३
	१३	नेपाल खाद्य संस्थान, श्रीपुर, मुडली	१२५१	१०४१		२२९२
		राधेमाइ माइ मन्दिर, राधेमाइ टोल	४८६	४१५		९०१
	१४	कुलिया उमेकुलसुम लिल बनात कन्या विद्यालय बहुअरी, तिनटोलिया महमदपुर	९१६	६६४		१५८०
		नयाँ धर्मशाला, पिप्रा	१४५१	१०१७		२४६८
	१५	ने.रा.प्रा.बि. भेडीयाही	१४७३	११२९		२६०२
		संस्कृत आ.वि.	१०००	७९३		१७९३
	१६	ने.रा. माध्यामिक विद्यालय, इनरुवा	११४५	८०८		१९५३
		ने.रा.मा.बि. नगवा	२८२८	२०९३		४९२१
	१७	द्वारदेवी मा.बि., अलौ	२१९६	१५८९		३७८५
	१८	गाबिस भवन, भवानीपुर	८५९	५७६		१४३५
		ने.रा.मा.बि., सुखचैना	३५१	२३०		५८१
		श्री रामजानकी मन्दिर धर्मशाला	५३६	३५८		८९४
	१९	ने.रा.प्रा.बि., बिन्दवासिनी	८४७	६३१	१	१४७९
		श्री ने.रा.प्रा.बि., वर्वागोग, बिन्दवासिनी	६३५	४७९		१११४
	२०	निरन्जन शाह ने.रा.प्रा.बि., हरपतगंज	६१८	४५७		१०७५
		ने.रा.प्रा.बि., अपौनी	६६९	४९६		११६५
	२१	ने.रा.प्रा.बि., परवानीपुर	९२६	६३८		१५६४
		पशुसेवा केन्द्र लिपनी, विर्ता	१०१२	७१९		१७३१
	२२	जगन्नाथपुर माध्यामिक विद्यालय मनिहारी	११८१	८४५		२०२६
		ने.रा.आ.वि. मनिहारी	५७३	३४१		९१४
	२३	ने.रा.प्रा.बि., सबैठवा	७०७	५१०		१२१७
		पसौनी गाउको उत्तरको बगैचा	६८७	४६१		११४८

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, बौतहट)

	२४	हनुमान मन्दिरको बगैचा	१४४५	१०६८		२५१३
	२५	रामजानकी मन्दिर सिर्सिया खलवाटोल	१६०९	११८५		२७९४
	२६	ने.रा.प्रा.बि., सुगौली विर्ता	१५९७	१२८३		२८८०
	२७	अमरयादवको बगैचा नेरको ब्रम्हदेव प्रा.बि.	१४२१	११२०		२५४१
		ने.रा.प्रा.बि., रामपुर जसौली	४३१	३००		७३१
बेलवा गाउँपालिका	१	ने.रा.प्रा.बि., बसडिल्वा	११६५	९२८		२०९३
		ने.रा.प्रा.बि., रतनपुर	६६६	४२०		१०८६
	२	ने.रा.प्रा.बि., इनरुवा, बगही	४०७	२७७		६८४
		श्री म.प.उ.उ.मा.बी., वगही	१४३४	१०७७		२५११
	३	ने.रा.प्रा.बि., लालपर्सा	११७७	८५५		२०३२
	४	ने.रा.आ.वि. वेल्वा, प्रसौनी, वेल्वा	१३३१	९४१		२२७२
	५	ने.रा.प्रा.बि. प्रसौनी, चोर्नी	१११६	८३३		१९४९
	६	ने.रा.प्रा.बि., वारकोट प्रसवा चोर्नी	४३१	२९१		७२२
		श्रीमनमिश्र आ.वि., टेढा चोर्नी	१०९९	७०६		१८०५
	७	ने.रा.मा.वि., सोलखपुर	६४४	४७६		११२०
		शारदा आधारभूत विद्यालय, भेडियाही	४३१	३३९		७७०
सखुवा प्रसौनी गाउँपालिका	१	ने.रा.(प्रा.) मा.बि., सिरही सथवल खजुरी	१८३०	१५०५		३३३५
	२	ने.रा.प्रा.बि., प्रसौनी	१०५४	७६५		१८१९
		श्री दिपनारायण आ.मा.वि., औराहा पंचगावा	७६६	६०३		१३६९
	३	ने. रा. माध्यामिक विद्यालय, कौवावनकटैया	११६७	८३१		१९९८
	४	गाबिस भवन, देउरवाना	१३३७	१०९७	१	२४३५
	५	ने.रा.मा.बि., महुवन	१४४६	१०६८		२५१४
	६	ने.रा.प्रा.बि., एकडरवा लखनपुर	१३७४	९७३		२३४७
सुवर्णपुर गाउँपालिका	१	ने.रा.मा.वि. दिपनगर, ठोरी	८४९	८०५		१६५४
	२	सरस्वती मा.वि. ठोरी, गौतमनगर, ठोरी	१०५६	९८७		२०४३
	३	ओडार मा.वि., ओडार	११६६	११३९		२३०५
	४	ज्ञानज्योती आ.वि. घ्यागडाँडा	१०३४	८९९		१९३३
		मा.वि. विजयवस्ती, निर्मलवस्ती	५७६	४८८		१०६४
	५	ज्ञानवाटिका मा.बि., सुवर्णपुर	४१५	४९६		९११
		बालज्योती प्रा.बि., सुवर्णपुर	६०२	५७५		११७७
	६	ने.रा.आधारभूत विद्यालय.शान्तीटोल	२५२	२०९		४६१
		ने.रा.प्रा.बि., पकडीटोल	६०८	५०६		१११४
		ने.रा.प्रा.बि., बलुवा	८१३	५९२	१	१४०६
	७	ने.रा.मा.बि. सेढवा	८७६	७८४		१६६०
		जम्मा मदतान स्थल १६३ का कूल भोटर	१५९२८६	१२०९१०	१५	२८०२११

स्रोत : जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, पर्सा २०७४

खण्ड १२: विविध

तालिका १२.१ : जिल्ला प्रशासन कार्यालय, पर्सामा दर्ता भएका मुद्दा र उजुरी फछ्यौटको विवरण

क्र. सं.	मुद्दाको नाम	मुद्दाको संख्या								
		आ.व. २०७१/२०७२			आ.व. २०७२/२०७३			आ.व. २०७३/२०७४		
		दर्ता संख्या (अघिल्लो आ.व. बाट अलया सहित)	फछ्यौट	बाँकी	दर्ता संख्या (अघिल्लो आ.व. बाट अलया सहित)	फछ्यौट (अदालत सरि गएको समेत)	बाँकी	दर्ता संख्या (अघिल्लो आ.व. बाट अलया सहित)	फछ्यौट	बाँकी
१	केही सार्वजनिक अपराध	२९१	१३८	१५३	३५७	२५२	१०५	३८४	२१२	१७२
२	हातहतियार खरखजाना	२१	१२	९	१६	१४	२	७	४	३
३	कालो बजारी	३	२	१	३	२	१	३	२	१
४	न्युन गुणस्तर खाद्य	१९	१४	५	१६	५	११	१८	५	१३
५	सवारी दुर्घटना	११	११	०	२३	२१	२	२२	१६	६
	जम्मा	३४५	१७७	१६८	४१५	२९४	१२१	४३४	२३९	१९५

स्रोत : जिल्ला प्रशासन कार्यालय, पर्सा

जिल्ला प्रशासन कार्यालयबाट २०७२ श्रावण देखि २०७३ आषाढ मसान्तसम्ममा बितरण गरिएका नागरिकताको विवरण निम्न अनुसार रहेको छ ।

तालिका १२.२ : नागरिकता विवरण (०७२ श्रावण १ देखि २०७३ आषाढ मसान्तसम्म)

सि.नं.	महिना	बंशज	बै. अंगीकृत	प्र.जि.अ. बाट जारी हुने अंगीकृत नागरिकता	नागरिकता प्रतिलिपी	पुरानो डाटा इन्ट्री
१	श्रावण	७६८	१६१	१	५५४	३१,३७८
२	भाद्र	१०८	२३	०	१२७	
३	असोज	७५	१	०	१३८	
४	कार्तिक	७९	५	०	१०८	
५	मंसिर	३६०	२०	०	२९८	
६	पौष	६२५	२५	०	४२७	
७	माघ	७०६	५३	०	५३०	
८	फागुन	९३३	१०७	०	७३१	
९	चैत्र	११९२	१२९	०	९३५	
१०	वैशाख	१२६१	१३४	२	७७०	
११	जेष्ठ	१६२४	१८२	१	१०१५	
१२	अषाढ	१०९०	१०१	१	६६३	
	कुल जम्मा	८८२१	९४१	५	६२९६	

स्रोत : जिल्ला प्रशासन कार्यालय, पर्सा २०७४

तालिका १२.३ : जिल्ला अदालत, पर्सामा दर्ता भएका मुद्दा र उजुरी फछ्यौटको विवरण

१	जिम्मेवारी सरेका मुद्दाहरूको संख्या	२८१५
२	नया दर्ता भएका मुद्दाहरूको संख्या	३६४७
३	जम्मा मुद्दाको लगत	६४६२
४	वार्षिक फछ्यौट लक्ष्य	३७००
५	जम्मा फछ्यौट संख्या	३३७६
६	लक्ष्यको आधारमा फछ्यौट प्रतिशत	९१.२७%
७	लगतको आधारमा फछ्यौट प्रतिशत	५२.२४%

स्रोत : जिल्ला अदालत, वीरगंज, पर्सा

तालिका १२.४ : जिल्ला प्रशासन कार्यालय पर्सामा दर्ता भएका पत्रिकाहरुको सुचि

क्र स	दर्ता मिति	पत्रिकाको नाम	किसिम	भाषा
१	२०३५।०।१९	मालिङ्गो	साप्ताहिक	नेपाली
२	२०३६।१।१९	पंचन्त्र	द्वयमासिक	नेपाली
३	२०३९।५।२२	स्वाभिमान	साप्ताहिक	नेपाली
४	२०३९।६।७	मोर्चा	साप्ताहिक	नेपाली
५	२०३९।९।१८	नारायणी टाइम्स	साप्ताहिक	नेपाली
६	२०४०।०।१२	दर्पण	साप्ताहिक	नेपाली
७	२०४०।०।२९	सगुण भोजपुरी	साप्ताहिक	भोजपुरी
८	२०४३।१।१२	समाचार संगम	साप्ताहिक	नेपाली
९	२०४४।०३।०४	अर्थ जगत	मासिक	नेपाली
१०	२०४४।०४।१९	प्रतिक	दैनिक	नेपाली
११	२०४६।०७।०९	प्रत्यक्ष	दैनिक	नेपाली
१२	२०४७।०२।०६	दैनिक फैसला	दैनिक	नेपाली
१३	२०४७।०२।१७	सन्डे टाइम्स	अर्ध साप्ताहिक	हिन्दी
१४	२०४७।०३।०३	सिमा	मासिक	नेपाली
१५	२०४७।०५।२०	प्रतिकार	साप्ताहिक	नेपाली
१६	२०४७।०६।०९	वीरगंज एक्सप्रेस	साप्ताहिक	नेपाली
१७	२०४७।०६।२८	स्वतन्त्र वाणी	साप्ताहिक	नेपाली
१८	२०४७।०८।१४	पर्सा आवाज	साप्ताहिक	नेपाली
१९	२०४७।०९।१३	सार्थक	साप्ताहिक	नेपाली
२०	२०४८।१।०।२२	प्रभातवाणी	साप्ताहिक	नेपाली/ भोजपुरी
२१	२०४८।१।१।२६	सत्य सन्देश	दैनिक	नेपाली
२२	२०४९।०३।२२	विजय विगुल	दैनिक	नेपाली
२३	२०४९।०४।२५	आदिवासी वाणी	दैनिक	नेपाली
२४	२०४९।१।०।२०	समर योजना	साप्ताहिक	नेपाली
२५	२०४९।१।२।०३	नारायणी धारा	साप्ताहिक	नेपाली
२६	२०४९।१।२।१०	संग्राम साप्ताहिक	साप्ताहिक	नेपाली
२७	२०५०।०१।१९	अविचल	साप्ताहिक	नेपाली
२८	२०५०	वीरगंज साप्ताहिक	साप्ताहिक	नेपाली
२९	२०५०।०४।३९	साप्ताहिक सर्वेक्षण	साप्ताहिक	नेपाली
३०	२०५०।०५।०८	आकांक्षा पत्र	साप्ताहिक	नेपाली
३१	२०५१।०१।२५	तराई आवाज	साप्ताहिक	नेपाली
३२	२०५१।०४।१४	लोकवार्ता	साप्ताहिक	हिन्दी
३३	२०५१।०५।२३	प्रतिभा मंच	मासिक	नेपाली
३४	२०५१।०६।०९	साप्ताहिक मध्यमाञ्चल	साप्ताहिक	नेपाली
३५	२०५१।१।०।१९	रामक	त्रैमासिक	भोजपुरी /नेपाली
३६	२०५१।१।२।१२	जन गुनासो	साप्ताहिक	नेपाली
३७	२०५१।१।२।१३	सिन्धु प्रवाह	मासिक	नेपाली
३८	२०५२।०१।१९	ग्रामिण समाचार	पाक्षिक	नेपाली
३९	२०५२।०१।२६	इन्द्रपथ	साप्ताहिक	नेपाली
४०	२०५२।०१।२६	मण्डे साप्ताहिक	साप्ताहिक	नेपाली
४१	२०५२।०१।३०	जनखुला मंच	साप्ताहिक	नेपाली
४२	२०५२।०३।१६	जन गुन्जन	साप्ताहिक	नेपाली
४३	२०५२।०४।०८	सुर्य किरण	साप्ताहिक	नेपाली

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, बौतहट)

४४	२०५२।०६।०५	तराइ सन्देश	पाक्षिक	नेपाली
४५	२०५२।०८।०५	नारायणी सन्देश	साप्ताहिक	नेपाली
४६	२०५२।०८।१५	चटयाङ्ग	साप्ताहिक	नेपाली
४७	२०५२।०८।१५	जन प्रतिबिम्ब	पाक्षिक	नेपाली
४८	२०५२।११।२९	सचेतना	साप्ताहिक	नेपाली
४९	२०५३।११।२९	उजेली	पाक्षिक	नेपाली
५०	२०५३।०२।०१	वीरगंज पोष्ट	साप्ताहिक	नेपाली
५१	२०५३।०३।२०	नगर समाचार	पाक्षिक	नेपाली
५२	२०५३।०३।३१	हिमाल पत्र	साप्ताहिक	नेपाली
५३	२०५३।०४।१३	सिमाना	साप्ताहिक	नेपाली
५४	२०५३।०४।२०	बोर्डर लाईन	साप्ताहिक	नेपाली
५५	२०५३।०६।०२	सगर	त्रैमासिक	नेपाली
५६	२०५३।०९।०२	घडिअर्वा	पाक्षिक	नेपाली
५७	२०५३।०९।११	बोर्डर एक्सप्रेस	साप्ताहिक	नेपाली
५८	२०५३।१२।१८	नव सौगात	साप्ताहिक	नेपाली
५९	२०५४।०३।२६	पर्दाफास	पाक्षिक	हिन्दी
६०	२०५४।०४।१६	युगवेली	पाक्षिक	नेपाली
६१	२०५४।०५।१२	नयाँ विहानी	साप्ताहिक	नेपाली
६२	२०५४।०७।०८	वीरगंज वाणी	पाक्षिक	नेपाली
६३	२०५४।०७।२४	श्री कुरु क्षेत्र	साप्ताहिक	नेपाली
६४	२०५४।०७।२५	वीरगंज टुडे	पाक्षिक	नेपाली
६५	२०५४।०८।०६	रिलिफ सन्देश	त्रैमासिक	नेपाली
६६	२०५४।०८।२९	मारवाडी मंच	साप्ताहिक	मारवाडी
६७	२०५४।०९।१०	जन सृष्टी	साप्ताहिक	नेपाली
६८	२०५४।०९।१०	पर्सा एक्सप्रेस	दैनिक	नेपाली
६९	२०५४।१२।२७	नेपाल होमियो जनरल	त्रैमासिक	हिन्दी
७०	२०५४।१२।२७	ज्वारभाटा	दैनिक	नेपाली
७१	२०५५।०१।०३	जन समिति "जन समर्पित"	दैनिक	नेपाली
७२	२०५५।०१।२३	निरन्तर	साप्ताहिक	नेपाली
७३	२०५५।०२।१२	न्यू समय चक्र	पाक्षिक	नेपाली
७४	२०५५।०२।१३	नारायणी टुडे	साप्ताहिक	नेपाली
७५	२०५५।०३।०२	द ओपिनियन	पाक्षिक	नेपाली
७६	२०५५।०६।०७	नयाँ प्रहार	पाक्षिक	नेपाली
७७	२०५५।०८।०२	अंकुश	दैनिक	नेपाली
७८	२०५५।०८।२७	हिटलर	दैनिक	नेपाली
७९	२०५५।०९।०२	प्रज्वलित	दैनिक	नेपाली
८०	२०५५।११।२५	सत्य समाचार पत्र	साप्ताहिक	नेपाली
८१	२०५५।१२।२५	नव आदर्श साप्ताहिक	साप्ताहिक	नेपाली
८२	२०५६।०६।१८	ब्रह्मस्त्र	दैनिक	नेपाली
८३	२०५६।०८।०६	फूलपाती साप्ताहिक	साप्ताहिक	नेपाली
८४	२०५७।०२।२५	तराई रिपोर्टर साप्ताहिक	साप्ताहिक	नेपाली / हिन्दी
८५	२०५७।०३।२५	नव हिमालय टाइम्स	साप्ताहिक	नेपाली
८६	२०५७।०७।२५	कण्टेक्ट	पाक्षिक	नेपाली
८७	२०५७।०५।३०	केदार	त्रैमासिक	नेपाली / अंग्रेजी
८८	२०५७।०६।३०	नयाँ पत्र	साप्ताहिक	नेपाली
८९	२०५७।०७।०४	जंग	दैनिक	नेपाली

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, बौतहट)

९०	२०५७।०।१९	राष्ट्रिय सामना	पाक्षिक	नेपाली
९१	२०५७।१।२१	मिलनसार	साप्ताहिक	नेपाली
९२	२०५७।१।२१	आन्दोलन	मासिक	हिन्दी
९३	२०५८।०४।१६	सत्मार्ग	साप्ताहिक	नेपाली
९४	२०५८।०७।०६	आजसम्म	पाक्षिक	नेपाली
९५	२०५८।०८।०७	तरुण कान्ति	साप्ताहिक	नेपाली
९६	२०५८।०८।२७	आजको मनकामना	दैनिक	नेपाली
९७	२०५८।११।०८	द क्राइम रिपोर्ट	साप्ताहिक	नेपाली
९८	२०५८।१०।०५	गुप्तचर	साप्ताहिक	नेपाली
९९	२०५९।०१।०३	पंचकन्या	साप्ताहिक	नेपाली
१००	२०५९।०२।१७	श्री अलकापुरी	दैनिक	नेपाली
१०१	२०५९।०३।१२	नेपाल गेट	दैनिक	नेपाली
१०२	२०५९।०३।१३	मधेश आजतक	साप्ताहिक	नेपाली
१०३	२०५९।०५।०७	राष्ट्रिय सहारा	दैनिक	नेपाली
१०४	२०५९।०९।१९	देश दर्शन	साप्ताहिक	हिन्दी
१०५	२०५९।१०।०५	नयाँ मंगलवार	साप्ताहिक	नेपाली
१०६	२०५९।१२।१४	साप्ताहिक जागरण	साप्ताहिक	नेपाली
१०७	२०६०।०१।११	परमाणु	साप्ताहिक	नेपाली
१०८	२०६०।०१।२४	प्रज्ज्वल साप्ताहिक	साप्ताहिक	नेपाली
१०९	२०६०।०२।१५	रेलिङ्ग साप्ताहिक	साप्ताहिक	नेपाली
११०	२०६०।०३।२२	स्टार न्यूज	साप्ताहिक	नेपाली
१११	२०६०।०४।०२	निशाना	दैनिक	नेपाली
११२	२०६०।०४।०६	विरगंज सन्देश	दैनिक	नेपाली
११३	२०६०।०४।२२	पर्सा रेडक्रस सन्देश	त्रैमासिक	नेपाली
११४	२०६०।६।४	वीरगंज टाइम्स	साप्ताहिक	नेपाली
११५	२०६०।७।३०	सुर्यलोक	साप्ताहिक	नेपाली
११६	२०६०।९।२	जय बसुन्धरा	मासिक	नेपाली
११७	२०६३।७।२०	वीरगंज रिपोर्ट	दैनिक	नेपाली
११८	२०६०।१०।०७	महाशक्ति	साप्ताहिक	नेपाली
११९	२०६०।१०।०७	राज	साप्ताहिक	नेपाली
१२०	२०६०।११।३	आलीनजर	पाक्षिक	हिन्दी
१२१	२०६०।११।१०	रक्त चन्दन	साप्ताहिक	नेपाली
१२२	२०६०।११।१९	अग्नी रिपोर्ट	साप्ताहिक	नेपाली
१२३	२०६०।११।१९	दीप सन्देश	साप्ताहिक	नेपाली
१२४	२०६०।११।२०	बाइपास	दैनिक	नेपाली
१२५	२०६१।१।३	मध्य एशिया	साप्ताहिक	नेपाली
१२६	२०६१।१।३	नारायणी प्रवाह	मासिक	नेपाली
१२७	२०६७।२।२३	तराई मोर्चा	पाक्षिक	नेपाली
१२८	२०६१।१।१५	तराई जागरण	साप्ताहिक	नेपाली
१२९	२०६१।१।१५	तराई खबरपत्रिका	मासिक	नेपाली
१३०	२०६१।१।२८	नव शुभारम्भ	पाक्षिक	नेपाली
१३१	२०६१।३।१८	अग्रदुत सन्देश	साप्ताहिक	नेपाली
१३२	२०६१।३।२१	पर्सा दर्पण	साप्ताहिक	नेपाली
१३३	२०६२।१।२।२२	भेल	साप्ताहिक	नेपाली
१३४	२०६१।६।६	जनमार्च	मासिक	नेपाली
१३५	२०६१।६।१०	अल्टिमेटम	साप्ताहिक	नेपाली
१३६	२०६१।७।१२	शिखरपत्र	पाक्षिक	नेपाली
१३७	२०६१।८।९	आशक्ति	साप्ताहिक	नेपाली

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, बौतहट)

१३८	२०६१।८।९	दृष्टीचर्चा	साप्ताहिक	नेपाली
१३९	२०६१।८।९	क्षितिजपारी	साप्ताहिक	नेपाली
१४०	२०६१।८।१३	वीरगंज न्युज	साप्ताहिक	नेपाली
१४१	२०६१।८।२०	न्यु सन्देश	साप्ताहिक	नेपाली
१४२	२०६१।९।४	सरस्वती सृष्टी	साप्ताहिक	नेपाली
१४३	२०६१।१०।७	वास्तव समाचार	साप्ताहिक	नेपाली
१४४	२०६१।१०।७	आर्यन सन्देश	साप्ताहिक	नेपाली
१४५	२०६१।१०।११	च्यालेन्ज	दैनिक	नेपाली
१४६	२०६२।१।१८	देश जागरण	पाक्षिक	नेपाली
१४७	२०६२।१।२१	भुमीवाणी	साप्ताहिक	नेपाली
१४८	२०६२।२।२९	मिशन	साप्ताहिक	नेपाली
१४९	२०६२।२।२९	फाइल	साप्ताहिक	नेपाली
१५०	२०६२।३।७	रिसव	साप्ताहिक	नेपाली
१५१	२०६२।३।७	देव	साप्ताहिक	नेपाली
१५२	२०६२।३।७	जन विश्वास	साप्ताहिक	नेपाली
१५३	२०६२।३।१२	नव अनमोल टाइम्स	साप्ताहिक	नेपाली
१५४	२०६२।३।२०	युनिभर्सल युथ एरा	साप्ताहिक	नेपाली
१५५	२०६२।३।२२	जगदम्बा	साप्ताहिक	नेपाली
१५६	२०६२।३।२२	ओदाली	साप्ताहिक	नेपाली
१५७	२०६२।४।११	प्लेटफर्म	दैनिक	नेपाली
१५८	२०६२।४।११	जन सूचक	पाक्षिक	नेपाली
१५९	२०६२।४।११	ओजौन	पाक्षिक	नेपाली
१६०	२०६२।४।१६	तीतो सत्य	साप्ताहिक	नेपाली
१६१	२०६२।५।६	विशेष	साप्ताहिक	नेपाली
१६२	२०६२।५।२२	न्युज किड	साप्ताहिक	नेपाली
१६३	२०६२।६।९	जन भण्डाफोर	दैनिक	नेपाली
१६४	२०६२।६।२०	घण्टाघर	साप्ताहिक	नेपाली
१६५	२०६२।७।२०	मधेश दर्पण	दैनिक	नेपाली
१६६	२०६२।१०।१८	राष्ट्रिय दैनिक	दैनिक	नेपाली
१६७	२०६२।११।१९	आजको भण्डाफोर	साप्ताहिक	नेपाली
१६८	२०६३।१।३१	अग्रिम आभास	साप्ताहिक	नेपाली
१६९	२०६३।१।३०	भोजपुरी सन्देश	साप्ताहिक	भोजपुरी
१७०	२०६३।१।६	पवनदुत	साप्ताहिक	नेपाली
१७१	२०६३।१।६	जवाफपत्र	साप्ताहिक	नेपाली
१७२	२०६३।१।११	जन खनौती	साप्ताहिक	नेपाली
१७३	२०६३।१।२८	द योड गाइज	साप्ताहिक	नेपाली
१७४	२०६३।३।२।२१	आकांक्षा	साप्ताहिक	नेपाली
१७५	२०६३।३।३८	शुभ संकेत	साप्ताहिक	नेपाली
१७६	२०६३।३।३८	स्टुडेन्ट्स पनोरमा	साप्ताहिक	नेपाली
१७७	२०६३।३।१८	सर्वशक्तिमान	साप्ताहिक	नेपाली
१७८	२०६३।३।१९	जन विमर्श	साप्ताहिक	नेपाली
१७९	२०६३।३।२२	सर्व व्यापक	साप्ताहिक	नेपाली
१८०	२०६३।३।२५	शारदा	साप्ताहिक	नेपाली
१८१	२०६३।३।२५	गहवा	साप्ताहिक	नेपाली
१८२	२०६३।३।२६	शिष्टाचार	साप्ताहिक	नेपाली
१८३	२०६३।३।२६	टाइम कन्ट्रोल	साप्ताहिक	नेपाली
१८४	२०६३।४।२	न्यु हाइ वे	साप्ताहिक	नेपाली
१८५	२०६३।४।१८	वीरगंज बुलेटिन	साप्ताहिक	नेपाली
१८६	२०६३।४।१९	देशकी आवाज	दैनिक	हिन्दी
१८७	२०६३।१०।२८	अपाङ्गवाणी	मासिक	नेपाली/ अङ्ग्रेजी/ भोजपुरी
१८८	२०६३।१२।२९	चर्तुकोण	साप्ताहिक	नेपाली

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, बौतहट)

१८९	२०६३।१२।३०	न्यु वीरगंज	दैनिक	नेपाली
१९०	२०६३।१२।३०	वीरगंज कलेक्सन	साप्ताहिक	नेपाली
१९१	२०६३।१२।३०	न्यु सिजन	साप्ताहिक	नेपाली
१९२	२०६४।१।२३	सरहद	साप्ताहिक	नेपाली
१९३	२०६४।१।२८	न्यु इन्द्रेणी	साप्ताहिक	नेपाली /अङ्ग्रेजी/ भोजपुरी
१९४	२०६४।२।११	जन्तते नजर	साप्ताहिक	नेपाली
१९५	२०६४।२।११।	पोल खोल	साप्ताहिक	नेपाली
१९६	२०६४।२।१४	हस्तक्षेप	साप्ताहिक	नेपाली/ अङ्ग्रेजी/ भोजपुरी
१९७	२०६४।२।३१	सिंहनाद	दैनिक	हिन्दी
१९८	२०६४।३।२४	चिन्तनशिल	साप्ताहिक	नेपाली
१९९	२०६४।४।३२	दि ब्लाष्ट किड	साप्ताहिक	नेपाली
२००	२०६४।८।१५	वीरगंजको भ्रलक	त्रैमासिक	नेपाली
२०१	२०६४।८।१२	नौलो नेपाल	साप्ताहिक	नेपाली
२०२	२०६४।८।२७	जन समिक्षा	साप्ताहिक	नेपाली
२०३	२०६४।१०।२	गुड मर्निङ	साप्ताहिक	नेपाली/अङ्ग्रेजी/ भोजपुरी
२०४	२०६४।१०।२	जन रणभुमी	दैनिक	हिन्दी
२०५	२०६४।१०।६	हाम्रो आफ्नै	दैनिक	नेपाली
२०६	२०६४।१०।१३	भ्वाइस अफ तराई	साप्ताहिक	अङ्ग्रेजी
२०७	२०६४।११।१९	न्यु पर्सा दैनिक	दैनिक	नेपाली
२०८	२०६५।२।१२	देशको अस्थित्व	दैनिक	नेपाली
२०९	२०६५।२।२२	शक्तिशाली	साप्ताहिक	नेपाली/ अङ्ग्रेजी/ भोजपुरी
२१०	२०६५।३।८	फ्रिडम	साप्ताहिक	नेपाल/भोजपुरी/अङ्ग्रेजी
२११	२०६५।३।११	तराईपत्र	साप्ताहिक	हिन्दी/भोजपुरी/अङ्ग्रेजी
२१२	२०६५।३।१८	मधेश डट कम	दैनिक	नेपाली
२१३	२०६५।३।१९	हान भटारो	साप्ताहिक	हिन्दी/भोजपुरी/अङ्ग्रेजी
२१४	२०६५।३।३१	क्राइम चेक	साप्ताहिक	नेपाली
२१५	२०६५।४।३१	टडकणर	साप्ताहिक	नेपाली
२१६	२०६४।२।३१	क्राइम किलर	साप्ताहिक	नेपाली
२१७	२०६५।५।११	युवा पत्रिका	साप्ताहिक	नेपाली
२१८	२०६५।५।१६	तराई न्युज	साप्ताहिक	नेपाली
२१९	२०६५।५।२९	मिशन तराई	साप्ताहिक	नेपाली/भोजपुरी/ हिन्दी /अङ्ग्रेजी
२२०	२०६५।५।२९	खबरभित्रको खबर	साप्ताहिक	नेपाली
२२१	२०६५।५।३०	विश्वजित	साप्ताहिक	नेपाली
२२२	२०६५।५।३१	सनसनी खोज	साप्ताहिक	नेपाली
२२३	२०६५।६।२	मधेशी आवाज	साप्ताहिक	भोजपुरी
२२४	२०६५।६।१३	भोजपुरी आवाज	साप्ताहिक	भोजपुरी
२२५	२०६५।७।११	सीमा क्रान्ती	दैनिक	नेपाली/ भोजपुरी
२२६	२०६५।९।६	आजको नारायणी टुडे	दैनिक	नेपाली
२२७	२०६५।१०।६	अन्तर सम्वाद	मासिक	नेपाली
२२८	२०६५।१०।१५	वीरगंज समाचारपत्र	दैनिक	नेपाली
२२९	२०६५।१२।१४	खोज समाचार	साप्ताहिक	नेपाली
२३०	२०६५।६।१३	राष्ट्रिय नव उदघोष	दैनिक	नेपाली
२३१	२०६५।६।१३	आजाद	साप्ताहिक	नेपाली
२३२	२०६६।३।९	सत्य संवाद	साप्ताहिक	नेपाली
२३३	२०६६।४।२२	कुरकुरे	साप्ताहिक	नेपाली
२३४	२०६६।५।१०	खग्रास	साप्ताहिक	नेपाली
२३५	२०६६।१०।५	सिंह	साप्ताहिक	नेपाली
२३६	२०६६।१०।६	सत्य जागरण	दैनिक	नेपाली / हिन्दी
२३७	२०६६।१०।२५	लाल शिक्षा	मासिक	नेपाली / भोजपुरी

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, बौतहट)

२३८	२०६६।१०।२६	प्रतिफल	दैनिक	नेपाली/ हिन्दी / अङ्ग्रेजी
२३९	२०६७।२।७	सफल	साप्ताहिक	नेपाली
२४०	२०६७।२।१०	नयाँ राष्ट्रिय धमाका	साप्ताहिक	नेपाली
२४१	२०६७।२।२३	लाल किरण	साप्ताहिक	नेपाली/ भोजपुरी / अङ्ग्रेजी
२४२	२०६७।३।६	सिमाना सन्देश	साप्ताहिक	नेपाली
२४३	२०६७।४।१२	टिपु नेपाल	साप्ताहिक	नेपाली
२४४	२०६७।४।२५	न्युजलाइन	साप्ताहिक	नेपाली
२४५	२०६७।४।२८	कोशिला मुस्कान	अर्ध साप्ताहिक	नेपाली
२४६	२०६७।५।२९	गरिवी आवाज	साप्ताहिक	नेपाली
२४७	२०६७।६।१२	अर्जुन दृष्टि	साप्ताहिक	नेपाली
२४८	२०६७।४।२५	त्रिनेत्र पोष्ट	साप्ताहिक	नेपाली
२४९	२०६७।४।२५	लोक टाइम्स	दैनिक	नेपाली
२५०	२०६७।४।२५	ऐना दर्पण	मासिक	नेपाली/ अंग्रेजी
२५१	२०६७।४।२५	सवल अभियान	साप्ताहिक	नेपाली
२५२	२०६७।४।२५	समय दर्पण	मासिक	नेपाली
२५३	२०६९।०३।०५	भोजपुरी संस्कृति	साप्ताहिक	भोजपुरी/ नेपाली/ हिन्दी
२५४	२०६९।०३।०५	द मोर्डन एज	साप्ताहिक	अंग्रेजी
२५५	२०६९।०३।२६	विजय पथ	दैनिक	नेपाली/ हिन्दी /अंग्रेजी
२५६	२०६९।०५।०५	पर्सेली आवाज	दैनिक	नेपाली /मारवाडी /भोजपुरी
२५७	२०६९।०५।२८	नेपाल केशरी	मासिक	हिन्दी
२५८	२०६९।१२।०९	कविरा	दैनिक	नेपाली
२५९	२०६९।१२।२३	सारगर्भित एक्सप्रेस	साप्ताहिक	नेपाली
२६०	२०७०।०३।०७	नमस्ते वीरगञ्ज	दैनिक	नेपाली
२६१	२०७०।०३।२४	कलियुग सन्देश	दैनिक	नेपाली/ हिन्दी/ अंग्रेजी भोजपुरी
२६२	२०७०।०४।२९	आलिसान दैनिक	दैनिक	नेपाली/ मैथिली /अंग्रेजी /भोजपुरी
२६३	२०७०।०५।०७	भोजपुरीपाती	दैनिक	भोजपुरी
२६४	२०७०।१०।०७	पाठशाला नेपाल	साप्ताहिक	नेपाली /अंग्रेजी /भोजपुरी
२६५	२०७०।११।१६	भिशन खोज	साप्ताहिक	नेपाली / अंग्रेजी/ भोजपुरी /हिन्दी
२६६	२०७१।०९।०३	च्चाईस खबर	साप्ताहिक	नेपाली
२६७	२०७१।०९।१८	सर्व राष्ट्रिय दैनिक	दैनिक	
२६८	२०७१।०३।२३	एनपी डेली न्युज	दैनिक	नेपाली
२६९	२०७१।०४।१९	भोजपुरी टाइम्स	दैनिक	भोजपुरी
२७०	२०७१।०८।१२	लोक सरकार	दैनिक	नेपाली, भोजपुरी, हिन्दी, अंग्रेजी
२७१	२०७१।१०।२५	पर्सा पोष्ट	साप्ताहिक	नेपाली, हिन्दी
२७२	२०७२।०९।२७	यात्रा डेली डट कम	दैनिक	नेपाली, अंग्रेजी
२७३	२०७२।१२।१७	नेपाल जियोग्राफिक	मासिक	नेपाली, अंग्रेजी
२७४	२०७२।१२।१७	रेज रेक्सन टाइम	मासिक	नेपाली, अंग्रेजी
२७५	२०७३।०२।३०	मध्य नेपाल सन्देश	साप्ताहिक	नेपाली
२७६	२०७३।०४।०३	श्रीकृष्ण वाणी	साप्ताहिक	नेपाली, हिन्दी, अंग्रेजी
२७७	२०७३।०४।०३	चन्द्र सूर्य वाणी	साप्ताहिक	नेपाली, हिन्दी, अंग्रेजी
२७८	२०७३।०५।२९	हतकडी सुपर	दैनिक	नेपाली, हिन्दी
२७९	२०७३।०९।१९	आर्थिक द्वार	दैनिक	नेपाली, हिन्दी नेपाली,
२८०	२०७३।०९।१९	दैनिक जागरण	साप्ताहिक	नेपाली
२८१	२०७३।१२।७	सफल खबर	साप्ताहिक	नेपाली, अंग्रेजी
२८२	२०७३।१२।३०	आजतक दैनिक	दैनिक	नेपाली, भोजपुरी, मैथिली,
२८३	२०७४।०२।०९	दर्पण-The Mirror Of Society	मासिक	नेपाली, अंग्रेजी
२८४	२०७४।०२।२९	पलपलको खबर	साप्ताहिक	नेपाली

स्रोत : जिल्ला प्रशासन कार्यालय, पर्सा

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, बौतहट)

तालिका १२.५ : जिल्लामा दर्ता भई हाल सञ्चालनमा रहेका सहकारीहरूको संख्यात्मक विवरण

क्र.सं.	उद्देश्य अनुसार सहकारीको प्रकार	संख्या
१	बचत तथा ऋण	२७६
२	कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड	१५१
३	बहुउद्देशीय	४६
४	दुग्ध उत्पादन	६
५	उपभोक्ता	११
६	अन्य (मसलन्द)	६
७	संघ	३
	जम्मा	४९९

स्रोत : डिभिजन सहकारी कार्यालय, पर्सा

पर्सा जिल्ला स्थित कार्यालय तथा फोन नं हरू (२०७३)

जिल्ला स्थित विभिन्न सरकारी तथा गैर सरकारी निकायहरूको ठेगाना र सम्पर्क नम्बरहरू निम्न अनुसार रहेको छ ।

तालिका १२.६ : सरकारी निकायहरूको विवरण

सि.नं	कार्यालयको नाम	फोन नम्बरहरू	
		कार्यालय,निवास,फ्याक्स	मोवाईल नम्बर
१.	पर्सा जिल्ला अदालत	५२२२२७	९७५५००१७१८
२.	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	५२२११०, ५२२२८२	९८५५०७७७७७
३.	बरख गण श्रीपुर व्यापक	५३३४१८, ५२८०३४	९८५५०२८१७५
४.	अंचल प्रहरी कार्यालय	५२२२५०, ५२२३०३,	९८५५०९४४४४
५.	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	५२२२५१, ५२२१५१, ५३२०९९, ५२४६०१	९८५५०२१११३
६.	सशस्त्र प्रहरी बल सि.सु.का.	०५१६२१८५५	९८५१२७२१११
७.	राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला का.म	५२२१००, ५२२३०१	९८४२४३५६५४
८.	जिल्ला ट्राफिक प्रहरी कार्यालय	५२५३०३, ९८५५०९०१२५	९८५५०९०७०१
९.	वडा प्रहरी कार्यालय श्रीपुर	५२२६५१	९८५११२५९२२
१०.	वडा प्रहरी कार्यालय विर्ता	५२१६५२	९८५६०९०१२९
११.	अध्यागमन कार्यालय	५२७४४७	९८४५५५८१६०
१२.	आन्तरिक राजश्व कार्यालय	५२२११२, ५२२१५६, ५३०२७५	९८४१५६३३३५
१३.	औषधी व्य. विभाग शा.खा.का	५२७७५३	९७४५०३१२५३
१४.	कारागार कार्यालय	५२२६६१, ५२२१६१	९८५५०१०७७७
१५.	कोष तथा लेखा नियन्त्रण कार्यालय	५२१३५७, ५२२६७२, ५२५०५१	९७५५००१३४५
१६.	खानेपानी तथा सरसफाइ डि.	५२१३८१, ५२१३०१	९८५५०२७३९०
१७.	खाद्य क्वारेन्टाईन प्रयोगशाला	५३४१६९	९८४५०२८००२
१८.	ग्यारिजन गुल्म (ने.रा.वै.)		
१९.	गुणस्तर तथा नापतौल का.	५२२०५७,	९८४४०२०३०३

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बारा, बौतहट)

२०.	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय	५२१९६७	९८५७८२२५१०
२१.	जिल्ला विकास समितिको कार्यालय	५२३२१८, ५२१५९९,	९८५५०८८२२२
२२.	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	५२७७१०,	९८४५०९५८९४
२३.	जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय	५२१४०७, ५२६२३०, ५३०७६८,	९८५५०३५१७५
२४.	जिल्ला वन कार्यालय	५२२२४३, ५२२०२९	९८५५०२२५५९
२५.	जिल्ला कृषि विकास कार्यालय	५२२३०४, ५२१८७९	९८५५०२७५८५
२६.	जिल्ला पशुसेवा कार्यालय	५२२५५१	९८४९१७०९९२,
२७.	डिभिजन सहकारी कार्यालय	५२२२६४,	९८४१६३८१४४
२८.	जिल्ला सरकारी वकीलको का.	५२२८८०,	
२९.	जिल्ला शिक्षा कार्यालय	५२२३३८, ५२२५६१,	९८५५०२१७४८
३०.	जिल्ला हुलाक कार्यालय	५२२१७४, ५२३२६४	९८४५१३७८८२
३१.	जिल्ला निर्वाचन कार्यालय	५२५८३८,	९७४१२१३७४४
३२.	जिल्ला प्राविधिक कार्यालय	५३१६५०	९८५५०३५६५०
३३.	डिभिजन सडक कार्यालय क्याम्प	५२२२६१	९८४१५५१८५८
३४.	नापी कार्यालय	५२३२५८, ९८५५०३५६३३	९८४१६८५६९८
३५.	नारायणी सिंचाइ व्य. डि.५	५२२१५८, ९८४५४५२९९८	९८५५००१३४५
३६.	नारायणी उप-क्षेत्रीय अस्पताल	५२१९९३, ५२१०५३, ५२२१२०	९८५११५५२५५
३७.	परराष्ट्र मन्त्रालय सम्पर्क का.	५३३३०६, ५३३३०७	९८४१४८०१८०
३८.	पशु क्वारेन्टाइन चेक पोष्ट	५२८९७०, ५२८५२०	९८४५०२१९४१
३९.	पर्यटन कार्यालय	५२२०८३	९८५५०३३५८३
४०.	पर्सा वन्यजन्तु आरक्ष	०५३-५२०२४६, बाराको नम्बर	९८४२१८४४४२
४१.	वाणिज्य कार्यालय	५२२६२९,	९८४९१८३७९८
४२.	वाल कल्याण गुह	५२२३८५, ९८५१११८३०५	९८५५०२५३८८
४३.	वी.उ.महानगरपालिका	५२२८०२, ५२७५०५	९८५५०२८१०४
४४.	वीरगन्ज भन्सार कार्यालय	५२२१५५, ५२९७५४, ५२३१५४	९८५५०३४६३४
४५.	भूमि सुधार कार्यालय	५२२०६९	९८४५०५५१४६
४६.	भवन डिभिजन कार्यालय	५२२२१५, ५२३२५६	९८५५०३५२२०
४७.	भूमिगत जलश्रोत परियोजना	०५१२३१५४९, ५३०४६०	९८५५०२३६९८
४८.	मध्यमाञ्चल सिंचाइ डि.का.४	५२२९४३	९८४५४५२९९८
४९.	महिला विकास कार्यालय	५२३२७४	९८४१५४६०७७
५०.	शैक्षिक तालिम केन्द्र	५२१३४१	
५१.	माल चलानी अड्डा(आर्मी)	५२२०७८	
५२.	मालपोत कार्यालय	५२२२८०	९८५५०४०२२२
५३.	यातायात व्यवस्था कार्यालय	५२२६५८, ५२७७०६	९८४१२८४०२९
५४.	यान्त्रीक डिभिजन नं.२	५२२२८३, ५२२१५७	९८५७०३३८८७
५५.	तथ्याङ्क कार्यालय	५२१०३३	९८५५०३०७४४
५६.	शिक्षाकोलागि खाद्य कार्यक्रम ईकाई	५२२५६१	
५७.	सुख्खा बन्दरगाह भन्सार कार्यालय	५९००१५	९८५५०३६२३४
५८.	स्थानिय शान्ति समिति,पर्सा	५२१८००	९८५५०२०५९६
५९.	श्रम कार्यालय	५२३५९०	९८४१८१२७५६
६०.	क्षे.प्लान्ट क्वारेन्टाइन कार्यालय	५२२९९६	९८०७०६६१७१
६१.	ओद्योगिक गुल्म, पर्सा		९८४१२१००९०
६२.	यातायात कार्यालय (सवारी)		९८४९५०८७०२
६३.	नारायण सिंचाइ व्यवस्थापन डिभिजन		९८५५०३२२६०

स्रोत : जिल्ला प्रशासन कार्यालय, पर्सा

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, बौतहट)

तालिका १२.७ : पर्सा जिल्ला स्थित संघ, समिति, प्राधिकरण तथा संस्थानका तथा फोन नं हरु

सि.नं	कार्यालयको नाम	फोन नम्बरहरु	
		मोवाइल नम्बर	कार्यालय,निवास,फ्याक्स
१.	कृषि विकास बैंक सु.नि.का		५२२१३०, ५२५२०८,
२.	कृषि विकास बैंक शाखा कार्यालय		५२१००१,५३०४०३
३.	कृषि विकास बैंक बैकिङ्ग कार्यालय		५२१६०१ , ५२८५०१
४.	कृषि सामग्री कम्पनी लिमिटेड	९८४१४१०७६१, ९८४१४७०७६३	५२२२४०,५२२०३०
५.	गुठी संस्थान शाखा कार्यालय	९८४४१२३९२१	५२२३१५,९८५१०५९१२५
६.	नेपाल टेलिकम क्षेत्रियनिर्देशनालय	९८५१०३२१२३	५२२२४४,५२८५४४, ५२४७२५
७.	नेपाल आयल निगम क्षेत्रियकार्यालय	९७५५००१४४४	५२२०९५,५२१५९५
८.	नेपाल खानेपानी संस्थान	९८५२८२१३१२	५३३३९२, ५२२८७४, ५२१०८१, ५२२३९३
९.	नेपाल खाद्य संस्थान	९८४२६२५६७५	५२२८५५
१०.	नेपाल टेलिकम, वीरगन्ज	९८५१०४०६४०	५२५७७७, ५२११६८,५२३२५५,५२११५७,
११.	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	९८५८०२३४८९,९८५८०२३४८९	५२२७५०, ५२६७९७, ५२२०५०,५२१०५०
१२.	नेपाल राष्ट्र बैंक शाखा कार्यालय	९८४६०२९४७३	५२२५९८, ५२५२७२, ५२२०५३,५२२२८८
१३.	नेशनल ट्रेडिङ्ग लिमिटेड	९८५१०६०३३२	५२२२२५, ५२२५३३, ५२७३३६,
१४.	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक आदर्शनगर	९८५५०२२८६०	५२२७८०, ५३०१९४,५२५१७९
१५.	राष्ट्रिय विमा संस्थान शाखा कार्यालय	९७५१०६३१८२,	५२२८३७
१६.	साल्ट ट्रेडिङ्ग कर्पोरेशन लिमिटेड	९८५५०२२०८८	५२२५९७ , ५२२१९७
१७.	कृषि अनुसन्धान कार्यालय		
१८.	जनकपुर चुरोट कारखाना लि.		५२२०७३
१९.	नेपाल पा. तथा गोदाम व्य.क.लि		५२१३५६
२०.	नेपाल बैंक लि. सिटी अफिस		५२१३०६,५२१६३४,५२१३०६, ९८५५०२५७००
२१.	नेपाल बैंक श्रीपुर	९८५५०२१४२८	०५१६९०६७८,५२२२८४
२२.	नेपाल बैंक लि. आदर्शनगर	९८५५०२१८५९	५२१६८१,५२२५८६
२३.	नेपाल बैंक भन्सार एसिया		५२१८६८,५२२०३५
२४.	नेपाल रेडकस सोसाईटी		५२३१२०,५२२५२५,९८४५०३०३०५
२५.	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक श्रीपुर	९८५५०२५२३७	५२२८६८
२६.	राष्ट्रिय समाचार समिति		५२२१०५

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, बौतहट)

२७.	साभा स्वास्थ्य सेवा	९८०७१०७२२८	५२७५०६
२८.	साभा प्रकाशन		५२२४९६
२९.	हिमालयन टर्मिनल प्रा.लि.		५३३३२२,५३३३२४
३०.	जिल्ला बाल कल्याण समिति		५३०९८०
३१.	राष्ट्रीय वाणिज्य बैंक क्षे.का.		५३१०६२,५३१०६३,५३३२०६
३२.	टि.सि.एन.		५२६८१२
३३.	नेपाल रेल्वे क.लि.		०५१६२१६७८,
३४.	कृषि औजार अनुसन्धान केन्द्र		५२२२३०
३५.	कृषि अनुसन्धान केन्द्र		९८५५०२११३८
३६.	पोखरिया अस्पताल		९८४५८५८७५०
३७.	पोखरिया नगरपालिका		९८४१८८८५३८

स्रोत : जिल्ला प्रशासन कार्यालय, पर्सा

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, बौतहट)

अनुसूचिहरु

अनुसूचि १ : साविक गा.वि.स./न.पा.का वडा अनुसारको जनसंख्या २०६८

क्र.सं.	गा.वि.स./न.पा.को नाम	विवरण	वडा नं.									जम्मा
			१	२	३	४	५	६	७	८	९	
१	अलौ	घरपरिवार संख्या	१५८	१४९	११३	१८४	१३२	१०९	१४८	८५	१३५	१२१३
		जम्मा	११०२	११३५	७३०	१३४०	९८५	७२७	९९३	५७२	९८२	८५६६
		पुरुष	५८४	५९९	३८८	६७२	५०१	३७८	५१५	३०५	४९१	४४३३
		महिला	५१८	५३६	३४२	६६८	४८४	३४९	४७८	२६७	४९१	४१३३
२	अमरपट्टी	घरपरिवार संख्या	६३	९५	८२	४०	११०	९१	८७	६१	७६	७०५
		जम्मा	४७१	६३९	६९६	२९५	८०४	६३१	६९२	३७७	४४६	४९७१
		पुरुष	२३९	३३०	३११	१५०	४३६	३२४	३५६	२०२	२३२	२५८०
		महिला	२३२	३०९	३०५	१४५	३६८	३०७	३३६	१७५	२१४	२३९१
३	औराहा	घरपरिवार संख्या	५९	५७	८०	१३६	१०३	१००	१०१	८४	८९	८०९
		जम्मा	४४४	३५५	५१९	८२८	६३४	६५९	७११	६३०	६१२	५३९२
		पुरुष	२३२	१७८	२६०	४१२	३३५	३४१	३६९	३२६	३२५	२७७८
		महिला	२१२	१७७	२५९	४१६	२९९	३१८	३४२	३०४	२८७	२६१४
४	बगही	घरपरिवार संख्या	१०७	९८	९३	६०	११५	११३	१०९	१६८	१०१	९६४
		जम्मा	७६३	६९०	७०७	३८७	७७२	७७५	७६३	११०२	६११	६५७०
		पुरुष	३९२	३५०	३७०	२१०	३९५	४१५	४०२	५५४	३०४	३३९२
		महिला	३७१	३४०	३३७	१७७	३७७	३६०	३६१	५४८	३०७	३१७८
५	बागवाना	घरपरिवार संख्या	६३	८२	१७१	१४४	८५	३७	१५५	१९८	३३१	१२६६
		जम्मा	३९४	४७७	८६७	७७३	५०६	२३८	८४४	९५५	१९१०	६९६४
		पुरुष	१९१	२४८	४०५	३९१	२५१	१२४	४३४	४४७	९९०	३४८१
		महिला	२०३	२२९	४६२	३८२	२५५	११४	४१०	५०८	९२०	३४८३
६	बागेश्वरी तित्रीना	घरपरिवार संख्या	१४२	१८२	१३०	६८	११८	४०	१५४	१०१	६२	९९७
		जम्मा	९४२	१०९१	९३९	५२४	७५६	२७३	९९६	७६०	३८७	६६६८
		पुरुष	४८४	५७६	५०७	२६१	४०३	१४६	५०२	३८१	२०७	३४६७
		महिला	४५८	५१५	४३२	२६३	३५३	१२७	४९४	३७९	१८०	३२०१
७	बहुहरी पिडारी	घरपरिवार संख्या	९९	१२६	८३	६८	९१	११६	६६	९६	११३	८५८
		जम्मा	७४६	८२८	५५०	४५०	६०९	७७९	५३१	६४४	७८२	५९१९
		पुरुष	३८६	४३८	२९९	२३४	३३९	४२१	२७५	३३३	४१७	३१४२
		महिला	३६०	३९०	२५१	२१६	२७०	३५८	२५६	३११	३६५	२७७७
८	बहुअर्वा भाठा	घरपरिवार संख्या	१७६	६२	१२५	१०८	११२	१२४	१११	११८	७६	१०१२
		जम्मा	११८५	३९४	८९८	७७१	७१४	८७५	७५९	८५२	५३६	६९८४
		पुरुष	६०६	२०६	४६९	४१९	३६७	४८८	३८५	४२१	२७३	३६३४
		महिला	५७९	१८८	४२९	३५२	३४७	३८७	३७४	४३१	२६३	३३५०

तथ्याङ्क कार्यालय, पन्ना (पन्ना, बाबा, बौतहट)

९	बसडिलवा	घरपरिवार संख्या	११५	६२	६४	७०	१२९	१४९	१११	६८	१३५	९०३
		जम्मा	५७७	३७०	३६६	५०९	९२६	१०५८	९२९	६३६	१०३९	६४१०
		पुरुष	२८९	१७८	१९७	२६६	४७६	५२९	४७२	३४३	५४१	३२९१
		महिला	२८८	१९२	१६९	२४३	४५०	५२९	४५७	२९३	४९८	३११९
१०	बसन्तपुर	घरपरिवार संख्या	२०३	१७०	१११	१६४	१२०	९८	१०५	१२७	५९	११५७
		जम्मा	१४३७	११००	७९५	१०६९	८४९	६७८	७१६	८९७	३९२	७९३३
		पुरुष	७२९	५८७	४१७	५४७	४२९	३४५	३७१	४७०	१९९	४०९४
		महिला	७०८	५१३	३७८	५२२	४२०	३३३	३४५	४२७	१९३	३८३९
११	बेलवा	घरपरिवार संख्या	११४	१७७	२७४	९६	७९	१९९	१५६	१६०	११५	१३७०
		जम्मा	७१७	१२७८	२००८	७०१	५६८	१२८०	९४१	१०१८	७९०	९३०१
		पुरुष	३७२	६५६	१०२६	३७९	२९७	६८०	४५६	५०६	४१८	४७९०
		महिला	३४५	६२२	९८२	३२२	२७१	६००	४८५	५१२	३७२	४५११
१२	बैरिया विर्ता	घरपरिवार संख्या	१०३	१३५	७७	८८	१६१	५९	६७	७८	३२	८००
		जम्मा	६८४	७७५	५३१	५४२	१०३८	३९२	४७३	५५५	२२३	५२१३
		पुरुष	३२७	४०१	२६५	२८०	५२५	२००	२३९	२८१	१२०	२६३८
		महिला	३५७	३७४	२६६	२६२	५१३	१९२	२३४	२७४	१०३	२५७५
१३	बैरिया विर्ता दा.पु.	घरपरिवार संख्या	१०४	७७	१०२	११४	८०	७९	१४२	९७	११३	९०८
		जम्मा	६९०	५०३	७७२	८६९	५४१	४८७	९८३	७१६	७७९	६३४०
		पुरुष	३५७	२५६	४११	४४१	२७८	२४५	५२८	३७२	४१५	३३०३
		महिला	३३३	२४७	३६१	४२८	२६३	२४२	४५५	३४४	३६४	३०३७
१४	भवानीपुर	घरपरिवार संख्या	८२	९३	११४	१०९	९८	८८	८५	८६	९२	८४७
		जम्मा	६३६	६६१	७८०	८२५	७५८	६२९	४५३	७२६	७२५	६१९३
		पुरुष	३२३	३५३	३९४	४२८	४०४	३२२	२६१	४०९	३८२	३२७६
		महिला	३१३	३०८	३८६	३९७	३५४	३०७	१९२	३१७	३४३	२९१७
१५	भेडिहारी	घरपरिवार संख्या	८९	१०१	१०४	१०८	९३	९६	७१	१२३	६१	८४६
		जम्मा	६७६	५८०	७०१	७८१	६३९	६७७	४८४	८०६	४२८	५७७२
		पुरुष	३३८	२९०	३६२	४२४	३३५	३३७	२५१	४३०	२१०	२९७७
		महिला	३३८	२९०	३३९	३५७	३०४	३४०	२३३	३७६	२१८	२७९५
१६	भिशवा	घरपरिवार संख्या	८६	६०	२२२	४५	६९	९२	५०	१२३	८२	८२९
		जम्मा	५७५	४०५	१५५३	३८१	४९७	६२५	३६४	८२१	५१४	५७३५
		पुरुष	२८९	२०७	८०७	१८८	२६०	३०४	२०१	४०६	२५८	२९२०
		महिला	२८६	१९८	७४६	१९३	२३७	३२१	१६३	४१५	२५६	२८१५
१७	विजवनिया	घरपरिवार संख्या	५२	६०	९४	३५	४५	६६	८६	४५	२९	५१२
		जम्मा	३६०	३८३	७३४	३१६	३२८	४७०	५६०	४१४	२५१	३८१६
		पुरुष	१९४	१९८	३६२	१७०	१७०	२५०	२९४	२१५	१३४	१९८७
		महिला	१६६	१८५	३७२	१४६	१५८	२२०	२६६	१९९	११७	१८२९
१८	विन्दावासिनी	घरपरिवार संख्या	६०	७३	५९	१०६	२६	१२८	१०१	८७	१३७	७७७
		जम्मा	४०१	५१०	४२५	६९३	१७२	८५७	६५४	५९०	८९७	५१९९
		पुरुष	२१४	२८६	२१६	३६८	९३	४५९	३४२	२९१	४८३	२७५२

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्जा (पर्जा, बाबा, बौतहट)

		महिला	१८७	२२४	२०९	३२५	७९	३९८	३१२	२९९	४१४	२४४७
१९	विरञ्चीबर्वा	घरपरिवार संख्या	७६	७७	४७	६४	५६	५०	६२	७७	४९	५५८
		जम्मा	३९२	४६२	३१०	४३६	४११	२८५	४४४	५३४	३५१	३६२५
		पुरुष	२०२	२४१	१६०	२२१	१९९	१४८	२१६	२७५	१८४	१८४६
		महिला	१९०	२२१	१५०	२१५	२१२	१३७	२२८	२५९	१६७	१७७९
२०	विरगञ्ज उ.म.न.पा.	वडा नं.	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
		घरपरिवार संख्या	१२१०	१३७७	१३५८	४२७	३१२	६०३	२३९	१७१	८५८	१२३५
		जम्मा	८००५	९०१२	७०८३	२२९७	१८०७	३६८५	१६४८	१११५	४५९७	६५३५
		पुरुष	४२११	४७६७	३८७३	११७०	९०८	१९१२	८७५	५६७	२४२९	३४६७
		महिला	३७९४	४२४५	३२१०	११२७	८९९	१७७३	७७३	५४८	२१६८	३०६८
		वडा नं.	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	जम्मा
		घरपरिवार संख्या	२८६	६२१	२९३४	२४६६	१५६०	२०११	१२०६	१६९९	३५९१	२४,१६४
		जम्मा	१६५६	३३०२	१४७२०	१२३७२	८४९३	१०९०३	८५५०	९५४०	२०५८४	१३५,९०४
		पुरुष	८७१	१७२७	८२३७	६६०५	४४५६	५९७७	४३६२	५११४	११०५२	७२५८०
		महिला	७८५	१५७५	६४८३	५७६७	४०३७	४९२६	४१८८	४४२६	९५३२	६३३२४
२१	विरुवागुठी	घरपरिवार संख्या	६८९	३५६	२८९	१०७	४१७	२४९	७६	८१	८६	२३५०
		जम्मा	३४६२	२४४५	१७१६	६२६	२०९६	१३००	५३६	४१०	६५७	१३२४८
		पुरुष	१७२८	१२५३	८५९	३०४	९९२	६६३	२७९	२०२	३२८	६६०८
		महिला	१७३४	११९२	८५७	३२२	११०४	६३७	२५७	२०८	३२९	६६४०
२२	विश्रामपुर	घरपरिवार संख्या	९७	१३२	९६	१४९	९७	१०९	१०५	११२	८८	९८५
		जम्मा	७११	८८१	६७८	१०९७	६८४	७९९	७११	८५६	६७२	७०८९
		पुरुष	३६२	४६३	३५४	५६३	३६८	४०९	३५९	४५३	३३०	३६६१
		महिला	३४९	४१८	३२४	५३४	३१६	३९०	३५२	४०३	३४२	३४२८
२३	चोर्नी	घरपरिवार संख्या	७९	१८२	६९	१४८	११४	९४	१५८	२१३	३१३	१३७०
		जम्मा	५४२	८४०	४७०	१०६६	७०४	६२७	१४५६	१५६६	२०७६	९३४७
		पुरुष	२६२	४४८	२३४	५३३	३४९	३३८	७३०	७९४	१०५९	४७४७
		महिला	२८०	३९२	२३६	५३३	३५५	२८९	७२६	७७२	१०१७	४६००
२४	देउरवाना	घरपरिवार संख्या	३६	९३	६५	९६	४२	६४	८३	५०	१९०	७१९
		जम्मा	२१५	५७१	३९२	५६९	२९१	४०२	६१७	४५४	१३५५	४८६६
		पुरुष	१०६	२९१	१९७	२८६	१४२	२०८	३०७	२२८	६९८	२४६३
		महिला	१०९	२८०	१९५	२८३	१४९	१९४	३१०	२२६	६५७	२४०३
२५	धोबिनी	घरपरिवार संख्या	९२	५७	११३	८९	५०	५८	६७	८०	१०३	७०९
		जम्मा	७६३	४०९	८०६	५७३	३२०	४२३	४४०	४९४	६७५	४९०३
		पुरुष	३८९	१९४	४०४	२८४	१७३	२१६	२१९	२५२	३५३	२४८४
		महिला	३७४	२१५	४०२	२८९	१४७	२०७	२२१	२४२	३२२	२४१९
२६	धोरे	घरपरिवार संख्या	१२०	११४	५६	९१	८५	७१	५९	८२	४८	७२६
		जम्मा	७६९	७६४	३३१	५७८	६१४	४६०	३५७	५९६	३३५	४८०४
		पुरुष	४०९	३८५	१६७	२९९	३१७	२२८	१९१	३०१	१७४	२४७१
		महिला	३६०	३७९	१६४	२७९	२९७	२३२	१६६	२९५	१६१	२३३३

तथ्याङ्क कार्यालय, पन्ना (पन्ना, बाबा, बौतहट)

२७	गादी	घरपरिवार संख्या	५६	३१	३४	९३	६०	१२९	१८८	१२६	६५	७८२
		जम्मा	३४२	२०१	२१०	४८८	३३९	७०४	१०२०	६९२	३६२	४३५८
		पुरुष	१७१	१०७	१०९	२५६	१७०	३४२	५१०	३६४	१७२	२२०१
		महिला	१७१	९४	१०१	२३२	१६९	३६२	५१०	३२८	१९०	२१५७
२८	गम्हरीया	घरपरिवार संख्या	६३	६२	९६	६०	६०	९६	१३०	२२	१३	६०२
		जम्मा	५४१	४८५	६६३	४११	३५९	६०९	८९४	१४३	७१	४१७६
		पुरुष	२८३	२५६	३४२	२०६	२००	३३२	५००	६७	३५	२२२१
		महिला	२५८	२२९	३२१	२०५	१५९	२७७	३९४	७६	३६	१९५५
२९	घोडदौडा पिपरा	घरपरिवार संख्या	५४	४०	५०	६७	४२	३४	३७	८४	८०	४८८
		जम्मा	३९७	२४१	२९४	४१४	२६२	२६२	२८५	५९१	४८१	३२२७
		पुरुष	२०८	१२३	१६१	२१०	१३७	१३३	१६१	३०८	२३९	१६८०
		महिला	१८९	११८	१३३	२०४	१२५	१२९	१२४	२८३	२४२	१५४७
३०	गोविन्दपुर	घरपरिवार संख्या	४३	२७	५७	५३	८०	४५	२५	४१	७२	४४३
		जम्मा	२८०	१७०	३७४	३३५	५२६	२९७	१६४	२६८	४८३	२८९७
		पुरुष	१४६	८०	१८६	१६३	२६८	१५४	७७	१४६	२४५	१४६५
		महिला	१३४	९०	१८८	१७२	२५८	१४३	८७	१२२	२३८	१४३२
३१	हरिहरपुर	घरपरिवार संख्या	६९	६७	७४	३४	४३	११४	११३	९२	१०३	७०९
		जम्मा	४७६	४३१	५२५	२५८	२५९	७६१	७०७	६३३	७०८	४७५८
		पुरुष	२३९	२०७	२७०	१२९	१३२	३९१	३५३	३३२	३७९	२४३२
		महिला	२३७	२२४	२५५	१२९	१२७	३७०	३५४	३०१	३२९	२३२६
३२	हरिहरपुर विर्ता	घरपरिवार संख्या	६०	६४	५९	४६	३१	३०	५०	३९	२७	४०६
		जम्मा	३९७	४५४	४२३	३३४	२२४	२३१	३८४	३३१	१९१	२९६९
		पुरुष	२०४	२३५	२२८	१६५	११८	११९	१९६	१५८	१०४	१५२७
		महिला	१९३	२१९	१९५	१६९	१०६	११२	१८८	१७३	८७	१४४२
३३	हरपतगञ्ज	घरपरिवार संख्या	७५	३४	८८	५५	५२	१०६	४७	७६	८३	६१६
		जम्मा	६५४	२६२	६६४	३८०	३५०	६३५	३६७	५३३	६०४	४४४९
		पुरुष	३५९	१३८	३४८	१९१	१९१	३३५	१९०	२९१	३१७	२३६०
		महिला	२९५	१२४	३१६	१८९	१५९	३००	१७७	२४२	२८७	२०८९
३४	हरपुर	घरपरिवार संख्या	१३२	३६	९९	११४	५३	१६१	७०	२४४	९८	१००७
		जम्मा	७८०	१८१	६०२	६८३	३३६	१०९८	३९५	१४९७	५६७	६१३९
		पुरुष	४०४	९६	२९९	३३९	१६५	५८७	१९३	७५८	२९४	३१३५
		महिला	३७६	८५	३०३	३४४	१७१	५११	२०२	७३९	२७३	३००४
३५	जगरनाथपुर	घरपरिवार संख्या	२४१	८६	९८	६८	१०५	१६६	६१	१२२	१२०	१०६७
		जम्मा	१७४७	६१८	६११	४१५	५४०	९१९	४११	७९५	६८५	६७४१
		पुरुष	९२२	३२४	३११	२२१	२८२	४९६	२१२	३९३	३४७	३५०८
		महिला	८२५	२९४	३००	१९४	२५८	४२३	१९९	४०२	३३८	३२३३
३६	जयमंगलापुर	घरपरिवार संख्या	१२३	८३	१४३	६६	७९	८७	९९	७३	५७	८१०
		जम्मा	७७०	५०४	९४७	४४०	५५८	५३४	७२१	५२३	४०१	५३९८

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, बौतहट)

		पुरुष	३८७	२५८	४९२	२१७	२७४	२८४	३५०	२६५	१९४	२७२१
		महिला	३८३	२४६	४५५	२२३	२८४	२५०	३७१	२५८	२०७	२६७७
३७	जानकीटोला	घरपरिवार संख्या	८४	६३	५६	७६	४८	३७	९०	९९	६३	६१६
		जम्मा	५०५	४०८	४४०	५६२	३०५	३१८	६७५	७६६	४२३	४४०२
		पुरुष	२३८	२०१	२३०	२८४	१५०	१५९	३३९	३८०	२१९	२२००
		महिला	२६७	२०७	२१०	२७८	१५५	१५९	३३६	३८६	२०४	२२०२
३८	जीतपुर	घरपरिवार संख्या	३५	१७४	४३	१३०	१३५	१४१	११३	६९	११२	९५२
		जम्मा	१९२	१०७८	२४३	७३०	६०८	७६७	५९७	३१०	६३५	५१६०
		पुरुष	९०	५३०	१११	३८१	२९१	३९७	२८०	१५१	२९८	२५२९
		महिला	१०२	५४८	१३२	३४९	३१७	३७०	३१७	१५९	३३७	२६३१
३९	भौवागुठी	घरपरिवार संख्या	१०८	८९	११२	९५	१५०	१५४	९०	११४	८१	९९३
		जम्मा	७२०	५५०	७१७	६३७	९६८	१०३४	५११	७२६	४९९	६३६२
		पुरुष	३६७	२८४	३८६	३२९	५०७	५६७	२६३	३३६	२४८	३२८७
		महिला	३५३	२६६	३३१	३०८	४६१	४६७	२४८	३९०	२५१	३०७५
४०	कौवावनकटैया	घरपरिवार संख्या	७५	९५	६७	५१	१३८	३३	४९	६०	७४	६४२
		जम्मा	६२९	६६३	५४२	३४५	१०३५	३४८	४०४	४७६	४४०	४८८२
		पुरुष	३२२	३४८	२८३	१८२	५२५	१७०	२२०	२४१	२२५	२५१६
		महिला	३०७	३१५	२५९	१६३	५१०	१७८	१८४	२३५	२१५	२३६६
४१	लहावरथकारी	घरपरिवार संख्या	४१	५०	४४	३७	४८	५९	९२	९१	६१	५२३
		जम्मा	३१४	३५८	३३०	३२८	३७७	४२८	५७१	७७१	५६१	४०३८
		पुरुष	१६७	१७९	१७७	१७१	२०८	२२८	२९५	४१६	२८८	२१२९
		महिला	१४७	१७९	१५३	१५७	१६९	२००	२७६	३५५	२७३	१९०९
४२	लखनपुर	घरपरिवार संख्या	६५	७०	३५	४५	६१	९२	१५६	७२	१६१	७५७
		जम्मा	४४२	४०८	१७९	३५७	४०१	५८१	९८८	५७३	१०३३	४९६२
		पुरुष	२३७	२०८	९९	१७८	२०२	२९९	५३६	३०३	५४९	२६११
		महिला	२०५	२००	८०	१७९	१९९	२८२	४५२	२७०	४८४	२३५१
४३	लालपर्सा	घरपरिवार संख्या	८२	६७	५५	१४२	७१	६३	४७	४१	४८	६१६
		जम्मा	५८८	४४४	४३२	१०४०	५५१	४७०	३२२	२८४	३४७	४४७८
		पुरुष	३०६	२२७	२२३	५४५	२७६	२२८	१७४	१५३	१९२	२३२४
		महिला	२८२	२१७	२०९	४९५	२७५	२४२	१४८	१३१	१५५	२१५४
४४	लंगडी	घरपरिवार संख्या	३८	६९	५२	५९	४७	५८	५१	८९	६२	५२५
		जम्मा	२३३	४४४	३०८	३६८	३१०	४०५	३६६	५७३	४१४	३४२१
		पुरुष	११५	२३५	१५७	१९०	१४८	२०२	१८४	२८३	२२५	१७३९
		महिला	११८	२०९	१५१	१७८	१६२	२०३	१८२	२९०	१८९	१६८२
४५	लिपनी विर्ता	घरपरिवार संख्या	११२	१०८	१७३	११७	१६५	४९	४३	११५	८८	९७०
		जम्मा	७५९	६९१	११३४	८१९	१३०६	३८७	३३८	८२६	६७८	६९३८
		पुरुष	३९५	३६८	६२२	४५२	६७७	२१७	१८०	४२४	३६०	३६९५
		महिला	३६४	३२३	५१२	३६७	६२९	१७०	१५८	४०२	३१८	३२४३
४६	मधुवन मथौल	घरपरिवार संख्या	१००	११४	१८४	१८७	२५३	१२४	१०८	८९	८७	१२४६

तथ्याङ्क कार्यालय, पन्ना (पन्ना, बाबा, बौतहट)

		जम्मा	६०६	६९३	१०३८	१०८०	११८७	६७०	६०८	४१९	४८२	६७८३
		पुरुष	२९९	३६२	५१२	५१९	६०५	३४४	३१०	२०३	२४०	३३९४
		महिला	३०७	३३१	५२६	५६१	५८२	३२६	२९८	२१६	२४२	३३८९
४७	महादेवपट्टी	घरपरिवार संख्या	८९	१३७	३११	१५२	१०२	८३	१२७	१३३	७३	१२०७
		जम्मा	५०४	९८८	१८३७	८६४	६५६	४७७	७२२	७३४	३९२	७१७४
		पुरुष	२५०	५१५	९५४	४२४	३३७	२५५	३८३	३७८	२०४	३७००
		महिला	२५४	४७३	८८३	४४०	३१९	२२२	३३९	३५६	१८८	३४७४
४८	महुवन	घरपरिवार संख्या	८९	१०२	५७	७५	५९	५५	१५३	६६	१०५	७६१
		जम्मा	५५७	६७७	३६५	४७४	३७४	३६५	९१७	५०१	६०७	४८३७
		पुरुष	२८७	३४४	१९३	२४२	१८३	१७९	४७२	२६०	३१२	२४७२
		महिला	२७०	३३३	१७२	२३२	१९१	१८६	४४५	२४१	२९५	२३६५
४९	मैनपुर (पकाहा)	घरपरिवार संख्या	६९	५१	४३	४८	५०	६४	५२	५४	४६	४७७
		जम्मा	४५५	३८०	२७४	३०८	२७५	३७५	४०७	४०७	३५१	३२३२
		पुरुष	२३०	१८८	१४९	१६३	१४९	१९९	२१४	२२४	१७९	१६९५
		महिला	२२५	१९२	१२५	१४५	१२६	१७६	१९३	१८३	१७२	१५३७
५०	मनीयारी	घरपरिवार संख्या	७०	४८	७२	१०५	२०२	१०१	११४	९९	१२३	९३४
		जम्मा	५१९	३९३	५५९	६४६	१३६३	८४२	८४४	७०१	७६०	६६२७
		पुरुष	२७९	२०७	२८५	३३५	६६८	४४२	४४०	३५१	३९८	३४०५
		महिला	२४०	१८६	२७४	३११	६९५	४००	४०४	३५०	३६२	३२२२
५१	मसियानी	घरपरिवार संख्या	१२७	१०१	१३४	१२०	८६	८४	१२०	११३	८३	९६८
		जम्मा	७९४	६०६	८५२	७४५	५५१	५७६	७०१	६८६	५७०	६०८१
		पुरुष	४०८	३११	४५१	३७९	३०१	२८८	३७७	३५६	३०६	३१७७
		महिला	३८६	२९५	४०१	३६६	२५०	२८८	३२४	३३०	२६४	२९०४
५२	भिखमपुर	घरपरिवार संख्या	७१	६८	७२	७१	९३	९६	३७	९१	१०९	७०८
		जम्मा	५०१	४३८	४५८	५४६	६४६	५९६	२०८	६१८	६६३	४६७४
		पुरुष	२४७	२३४	२४०	२८१	३२६	३११	११३	३०६	३४६	२४०४
		महिला	२५४	२०४	२१८	२६५	३२०	२८५	९५	३१२	३१७	२२७०
५३	मिर्जापुर	घरपरिवार संख्या	१२७	८५	७६	४४	७४	५३	८५	८५	६१	६९०
		जम्मा	७४३	५२३	४८७	२३९	५०५	३३९	५२९	४९३	३७१	४२२९
		पुरुष	३९०	२७२	२५८	१११	२६५	१८३	२७२	२४६	१९२	२१८९
		महिला	३५३	२५१	२२९	१२८	२४०	१५६	२५७	२४७	१७९	२०४०
५४	मुडली	घरपरिवार संख्या	१३०	६६	८०	७३	१८८	८७	६१	४६	९२	८२३
		जम्मा	८४३	४८०	५०७	५०७	१२३१	६५७	४९७	३७८	७५०	५८५०
		पुरुष	४३५	२४८	२७४	२७६	६३७	३४०	२६६	१९४	३९४	३०६४
		महिला	४०८	२३२	२३३	२३१	५९४	३१७	२३१	१८४	३५६	२७८६
५५	नगरदाहा	घरपरिवार संख्या	४९	५०	६८	७०	२५	५९	३२	६५	६७	४८५
		जम्मा	३७२	४२१	५११	४९७	२०१	४१०	२५१	४८०	४४०	३५८३
		पुरुष	१९४	२१६	२६६	२४९	११०	२०३	११६	२६५	२३३	१८५२
		महिला	१७८	२०५	२४५	२४८	९१	२०७	१३५	२१५	२०७	१७३१

तथ्याङ्क कार्यालय, पन्ना (पन्ना, बाबा, बौतहट)

५६	निचुटा	घरपरिवार संख्या	३४	४३	७८	१८०	५७	९५	१५१	२१२	२१०	१०६०
		जम्मा	२४०	२७३	४१३	११४५	३५९	५७४	१००९	१३६२	१२४५	६६२०
		पुरुष	११६	१३८	२०५	५८४	१९४	३०९	४९२	६९९	६२६	३३६३
		महिला	१२४	१३५	२०८	५६१	१६५	२६५	५१७	६६३	६१९	३२५७
५७	निर्मलवस्ती	घरपरिवार संख्या	२४५	१८०	१८१	३०६	२४०	४९१	१७९	१७१	६२	२०५५
		जम्मा	११०५	७४६	७५१	१६०३	१२११	२५३६	७८४	७७६	२६०	९७७२
		पुरुष	५२४	३५९	३४६	७७९	६१२	१२६८	३८२	३७४	१२९	४७७३
		महिला	५८१	३८७	४०५	८२४	५९९	१२६८	४०२	४०२	१३१	४९९९
५८	पचरुखी	घरपरिवार संख्या	५२	१०१	७१	१०१	७४	९६	६५	११५	११७	७९२
		जम्मा	३५२	६००	४३२	६९९	४५१	७८४	४८५	९१८	८६७	५५८८
		पुरुष	१८३	३१९	२२६	३३९	२४१	४०२	२५०	४६३	४४६	२८६९
		महिला	१६९	२८१	२०६	३६०	२१०	३८२	२३५	४५५	४२१	२७१९
५९	पसौनी विर्ता	घरपरिवार संख्या	११५	८०	८५	६४	५६	६७	१४७	६७	५४	७३५
		जम्मा	७६८	५२९	५४४	४७५	३४६	४४६	१०५३	४९१	३४९	५००१
		पुरुष	४१३	२७५	२८०	२५६	१८६	२३४	५३९	२५७	१८०	२६२०
		महिला	३५५	२५४	२६४	२१९	१६०	२१२	५१४	२३४	१६९	२३८१
६०	पसौनी भाठा	घरपरिवार संख्या	१२६	११५	१२४	९७	९१	९२	५५	७५	९१	८६६
		जम्मा	८६६	७१८	९७८	७४६	६८७	६२६	४३५	४८६	६०९	६१५१
		पुरुष	४६०	३६२	५११	३९२	३४८	३०९	१९४	२४६	३१३	३१३५
		महिला	४०६	३५६	४६७	३५४	३३९	३१७	२४१	२४०	२९६	३०१६
६१	पिडारीगुठी	घरपरिवार संख्या	७५	९३	७२	४०	६८	१८६	११६	६२	१०५	८१७
		जम्मा	४६८	५३५	४२६	३२६	५०१	१२७८	६६७	४२९	५२९	५१५९
		पुरुष	२३६	२७१	२००	१७८	२३८	६४०	३५९	२१३	२८३	२६१८
		महिला	२३२	२६४	२२६	१४८	२६३	६३८	३०८	२१६	२४६	२५४१
६२	पोखरीया	घरपरिवार संख्या	१०६	१११	११०	१७५	११६	११३	१०४	६३	११७	१०१५
		जम्मा	६९६	६६२	८४२	११८२	८३९	७१०	७२८	४७३	८६३	६९९५
		पुरुष	३६७	३४८	४३१	६११	४०७	३३७	३५५	२४५	४५७	३५५८
		महिला	३२९	३१४	४११	५७१	४३२	३७३	३७३	२२८	४०६	३४३७
६३	परशुरामपुर	घरपरिवार संख्या	४६	३९	५२	५८	४२	५५	४३	३७	३७	४०९
		जम्मा	२८३	२८८	३४१	३८६	३२१	३७०	३०६	३२३	३०७	२९२५
		पुरुष	१४६	१६२	१७७	२०८	१६२	१९९	१६१	१५८	१५२	१५२५
		महिला	१३७	१२६	१६४	१७८	१५९	१७१	१४५	१६५	१५५	१४००
६४	रामगढवा	घरपरिवार संख्या	९४	६०	७२	८०	५५	१०६	१७५	२७४	८०	९९६
		जम्मा	६३६	४५४	४८०	६०९	३८३	७५४	१०७१	१६६०	६२१	६६६८
		पुरुष	३४०	२३४	२५९	३३८	२१२	४१७	५८४	९१२	३४६	३६४२
		महिला	२९६	२२०	२२१	२७१	१७१	३३७	४८७	७४८	२७५	३०२६
६५	रामनगरी	घरपरिवार संख्या	६९	५३	५७	४६	५४	६१	४१	८४	४५	५१०
		जम्मा	३९८	३५१	३८०	३०७	३५३	३९७	२२८	६०८	३११	३३३३
		पुरुष	२०७	१६९	१९४	१५६	१८३	२००	११८	३१४	१५१	१६९२

तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बाबा, बौतहट)

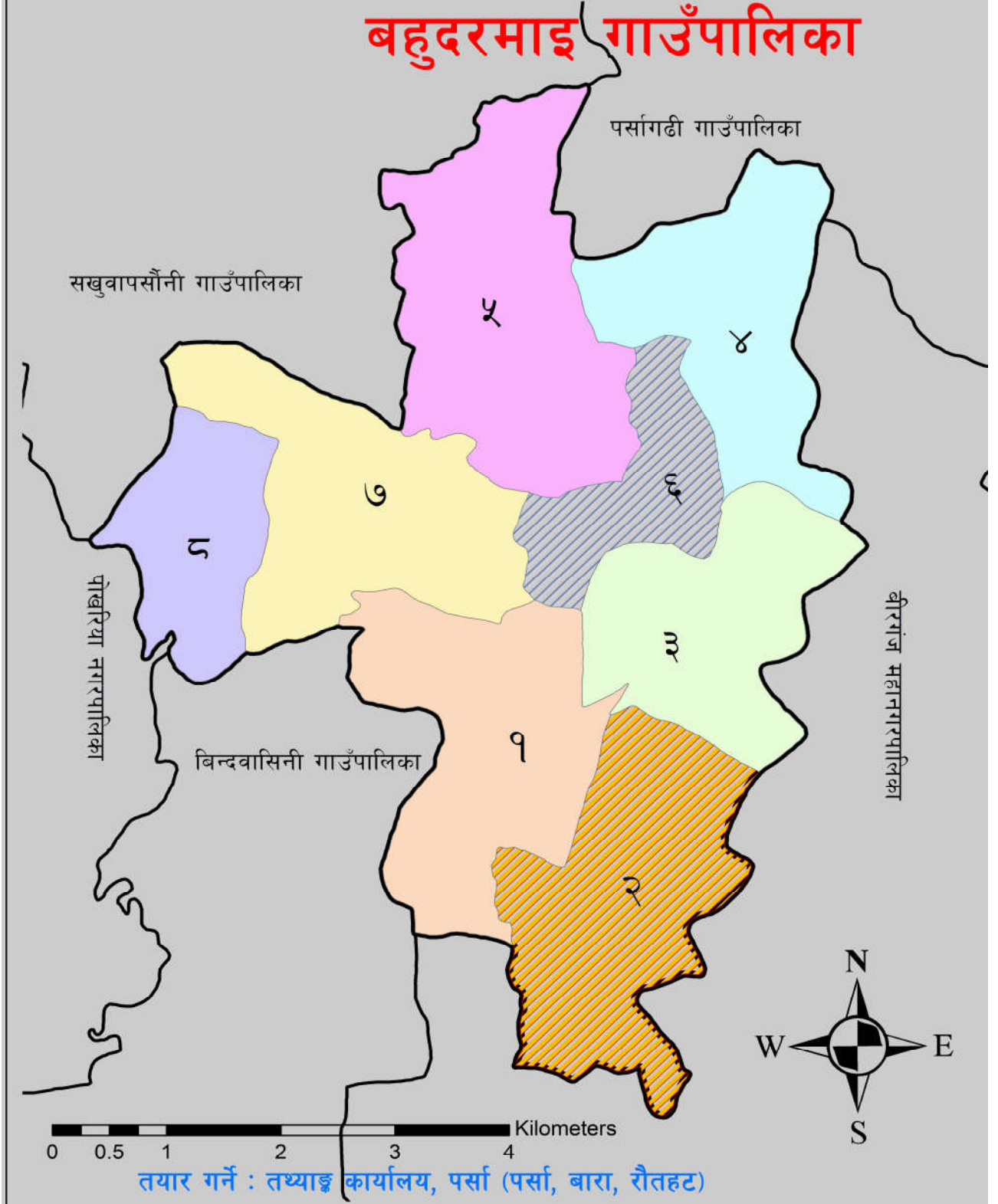
		महिला	१९१	१८२	१८६	१५१	१७०	१९७	११०	२९४	१६०	१६४१
६६	सवैठवा	घरपरिवार संख्या	५८	८२	६९	७७	६८	९०	७०	७२	९४	६८०
		जम्मा	४२७	५५८	४३६	५३६	४६८	५६०	४३८	४४४	६२०	४४८७
		पुरुष	२१०	२९१	२२७	२६६	२४२	२८४	२१४	२११	३२८	२२७३
		महिला	२१७	२६७	२०९	२७०	२२६	२७६	२२४	२३३	२९२	२२१४
६७	सखुवा पर्सौनी	घरपरिवार संख्या	१४२	१४३	१११	८७	१३२	१४७	१७०	१६९	१०३	१२०४
		जम्मा	८८९	७६२	६२०	५०४	७२४	६९०	८५४	१०१३	६६२	६७१८
		पुरुष	४४८	३७६	३२०	२५८	३६०	३२०	४३०	४९०	३४०	३३४२
		महिला	४४१	३८६	३००	२४६	३६४	३७०	४२४	५२३	३२२	३३७६
६८	सम्भौता	घरपरिवार संख्या	१६१	११८	८३	१०२	१३५	११७	८४	७०	१२२	९९२
		जम्मा	१०८२	७९८	६२५	६५३	१०२०	८९७	६४८	५३८	७३४	६९९५
		पुरुष	५६९	४१२	३२२	३२५	५३१	४६०	३४२	२७५	३८१	३६१७
		महिला	५१३	३८६	३०३	३२८	४८९	४३७	३०६	२६३	३५३	३३७८
६९	शंकरसरैया	घरपरिवार संख्या	७०	६९	१०३	१३८	९३	९२	४६	५५	१०५	७७१
		जम्मा	३३४	३४५	४७१	८११	५४६	४३६	२८३	२७६	५६८	४०७०
		पुरुष	१६०	१७०	२२३	४०६	२८४	२०२	१४२	१३७	२८७	२०११
		महिला	१७४	१७५	२४८	४०५	२६२	२३४	१४१	१३९	२८१	२०५९
७०	सेढवा	घरपरिवार संख्या	७३	९२	५५	३७	७८	८२	६७	५७	६८	६०९
		जम्मा	३५६	४५८	२८८	२०३	४६७	४३०	३८१	३११	३७२	३२६६
		पुरुष	१८२	२०१	१३८	९८	२३३	२१२	१८०	१५७	१८९	१५९०
		महिला	१७४	२५७	१५०	१०५	२३४	२१८	२०१	१५४	१८३	१६७६
७१	सिवर्वा (पटवारीटोला)	घरपरिवार संख्या	१०१	७६	१२२	४२	९९	१६१	११५	१०१	११६	९३३
		जम्मा	६८८	५१९	८८१	२७३	६६२	१११४	८०१	६९३	८६०	६४९१
		पुरुष	३६२	२६३	४६१	१५४	३३१	५७५	४१७	३८३	४३८	३३८४
		महिला	३२६	२५६	४२०	११९	३३१	५३९	३८४	३१०	४२२	३१०७
७२	श्रीसिया खलवाटोला	घरपरिवार संख्या	५१	७९	५२	११५	७८	१११	१२३	७५	१४४	८२८
		जम्मा	४२६	५६३	३२१	६८६	५४४	८०४	१०७०	५३८	९८०	५९३२
		पुरुष	२१२	३००	१६७	३७३	२८८	४२३	५४५	२७२	५३४	३११४
		महिला	२१४	२६३	१५४	३१३	२५६	३८१	५२५	२६६	४४६	२८१८
७३	सोनवर्षा	घरपरिवार संख्या	११३	६५	६६	१२१	२२०	१०८	२४५	८३	९३	१११४
		जम्मा	७२९	३६६	४०७	७१९	१४६९	७९९	१६९१	४९२	४८६	७१५८
		पुरुष	३७२	२००	१९५	३८१	७५१	४२६	८६५	२४४	२३०	३६६४
		महिला	३५७	१६६	२१२	३३८	७१८	३७३	८२६	२४८	२५६	३४९४
७४	श्रीसिया दा.पु.	घरपरिवार संख्या	७२	५२	५६	६६	६६	५५	६०	४३	५७	५२७
		जम्मा	४६८	३२६	३८७	४८९	३९३	३५२	३७९	२६०	३०२	३३५६
		पुरुष	२३४	१७७	१९४	२३९	२०८	१८२	१९५	१२८	१६३	१७२०
		महिला	२३४	१४९	१९३	२५०	१८५	१७०	१८४	१३२	१३९	१६३६
७५	सुवर्णपुर	घरपरिवार संख्या	११७	१०६	३०	१०८	५४	१४४	३३	६३	११९	७७४
		जम्मा	४९३	४५४	१५२	५२४	२१९	५९३	११२	३१६	५८९	३४५२

तथ्याङ्क कार्यालय, पन्ना (पन्ना, बाबा, बौतहट)

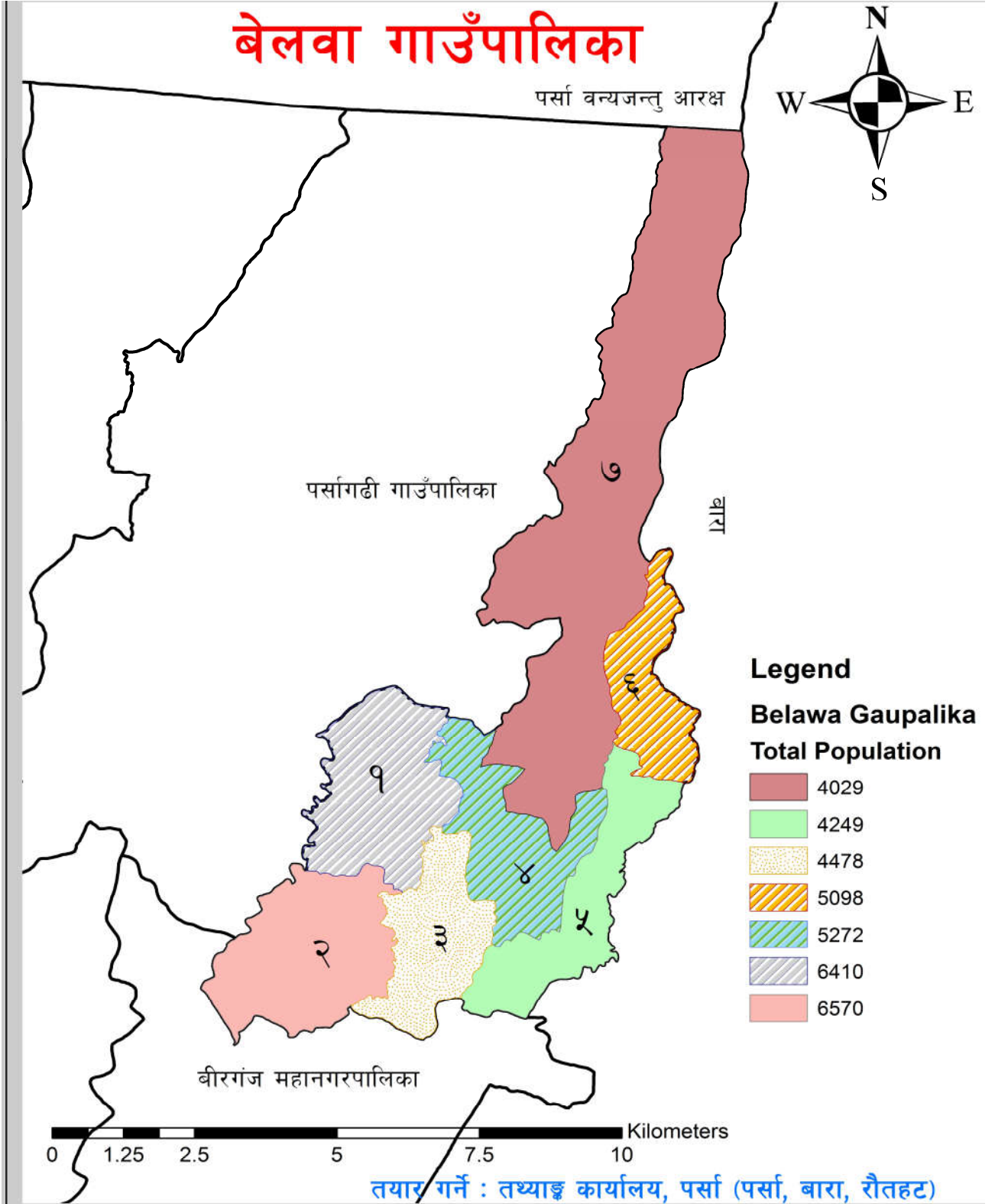
		पुरुष	२१८	२०६	७५	२६७	१०७	२६८	५८	१२७	२५६	१५८२
		महिला	२७५	२४८	७७	२५७	११२	३२५	५४	१८९	३३३	१८७०
७६	सुगौली विर्ता	घरपरिवार संख्या	१३३	१०३	३४	७३	१६६	१५४	७७	८९	६९	८९८
		जम्मा	१००५	६७१	२३७	४४१	११३९	११०५	४८९	५८८	५०१	६१७६
		पुरुष	४८०	३१७	१२३	२२३	५७४	५४०	२५७	२८१	२४१	३०३६
		महिला	५२५	३५४	११४	२१८	५६५	५६५	२३२	३०७	२६०	३१४०
७७	सुगौली पटेर्वा	घरपरिवार संख्या	९६	४६	८६	१९२	८५	१४६	१३०	११९	१४६	१०४६
		जम्मा	६०६	२५३	५१०	९०३	४३२	८३९	६६९	६२१	९३२	५७६५
		पुरुष	३०८	११९	२५३	४५४	१८८	४२५	३१८	३१२	४७५	२८५२
		महिला	२९८	१३४	२५७	४४९	२४४	४१४	३५१	३०९	४५७	२९१३
७८	सुपौली	घरपरिवार संख्या	११४	३२	५३	६७	४५	८३	२९	९६	५९	५७८
		जम्मा	५८०	१८८	२७९	३९५	२२९	४५५	१७०	४६९	३३०	३०९५
		पुरुष	३००	९४	१३१	१९८	११४	२४२	८५	२२३	१५०	१५३७
		महिला	२८०	९४	१४८	१९७	११५	२१३	८५	२४६	१८०	१५५८
७९	सुर्जाहा	घरपरिवार संख्या	७६	९६	८५	३५	७३	६५	७७	७१	५४	६३२
		जम्मा	४९८	६८०	५६३	२१८	५५९	४३४	४१९	४१९	३६६	४१५६
		पुरुष	२८०	३६५	३०३	११५	३०८	२२६	२२१	२१६	१९७	२२३१
		महिला	२१८	३१५	२६०	१०३	२५१	२०८	१९८	२०३	१६९	१९२५
८०	ठोरी	घरपरिवार संख्या	३१८	१२७	१६३	३९	१३८	१५८	१६९	२१५	९१	१४१८
		जम्मा	१४१९	७४८	१०२७	२१५	८९४	७०२	७८०	९६०	४२८	७१७३
		पुरुष	६६७	३६२	५३०	१०५	४४५	३४१	३६२	४६३	२०२	३४७७
		महिला	७५२	३८६	४९७	११०	४४९	३६१	४१८	४९७	२२६	३६९६
८१	तुलसीबर्वा	घरपरिवार संख्या	८३	७८	६३	१०५	६९	५४	१०१	६०	४९	६६२
		जम्मा	५०८	४७४	४४०	६७७	४७१	३९१	५९३	३७९	३८१	४३१४
		पुरुष	२५२	२३८	२१३	३४९	२३८	१९७	२९६	२१०	१९४	२१८७
		महिला	२५६	२३६	२२७	३२८	२३३	१९४	२९७	१६९	१८७	२१२७
८२	उदयपुर घुर्मी	घरपरिवार संख्या	१००	८०	२०४	६६	१२७	१३९	८९	११६	१६४	१०८५
		जम्मा	७४७	४३५	१२८२	४१२	८०१	९५५	६३५	८३९	१०५७	७१६३
		पुरुष	४००	२३८	६६३	२१८	४२६	४९३	३४६	४२७	५५९	३७७०
		महिला	३४७	१९७	६१९	१९४	३७५	४६२	२८९	४१२	४९८	३३९३
८३	भौराटार	घरपरिवार संख्या	४४	११५	३२३	६८	१२९	११६	१८८	१६९	१८१	१३३३
		जम्मा	२५७	७७९	२४५६	४२६	८६५	७९३	१३०५	१२५९	१०९३	९२३३
		पुरुष	१४८	४१६	१२८०	२३६	४६६	४०४	६७६	६५६	५८१	४८६३
		महिला	१०९	३६३	११७६	१९०	३९९	३८९	६२९	६०३	५१२	४३७०

अनुसुचि २ : नयाँ संरचना अनुसारका गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको वडा सहितको नक्साहरू

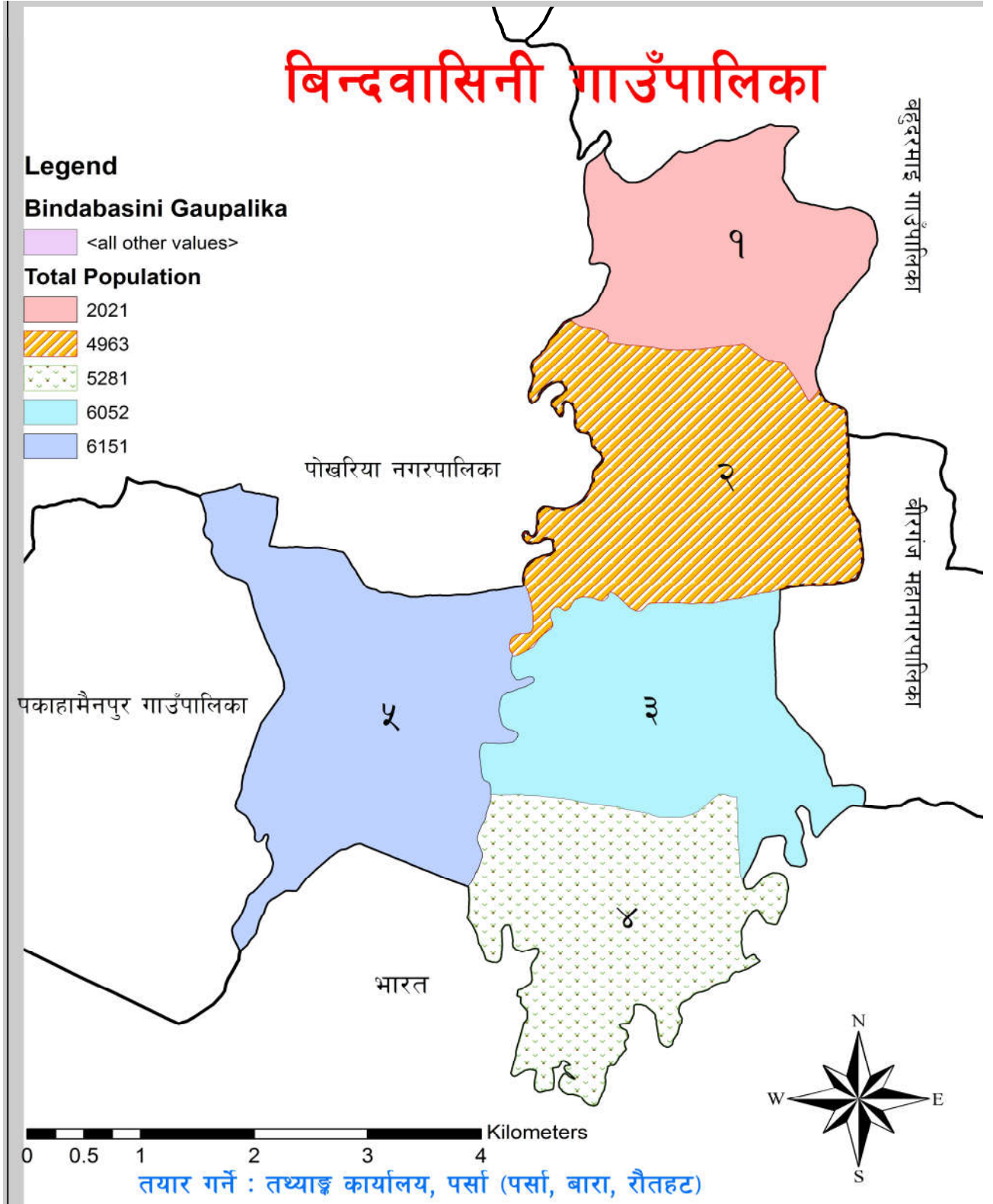
१. बहुदरमाइ गाउँपालिका

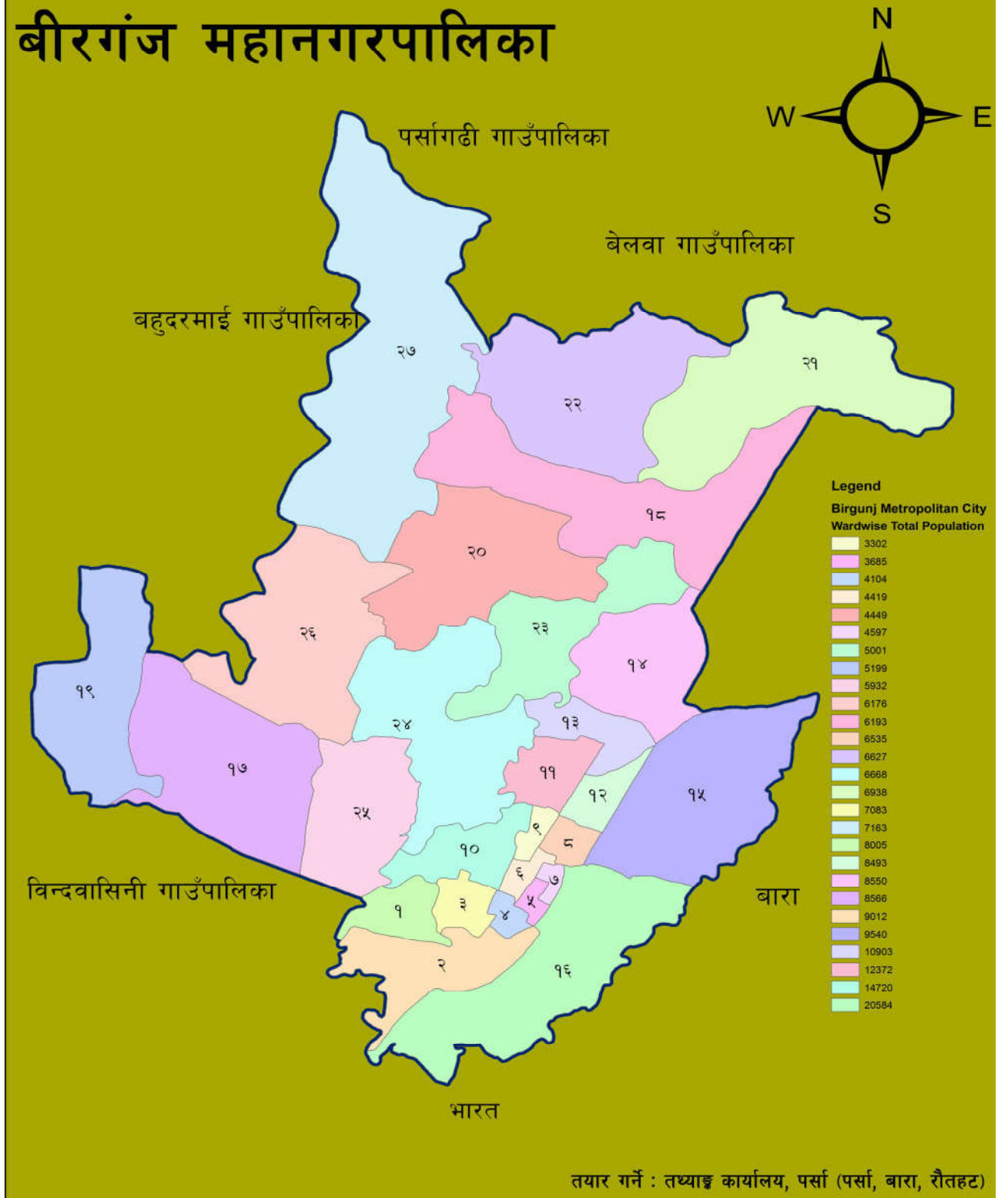
२. बेलवा गाउँपालिका

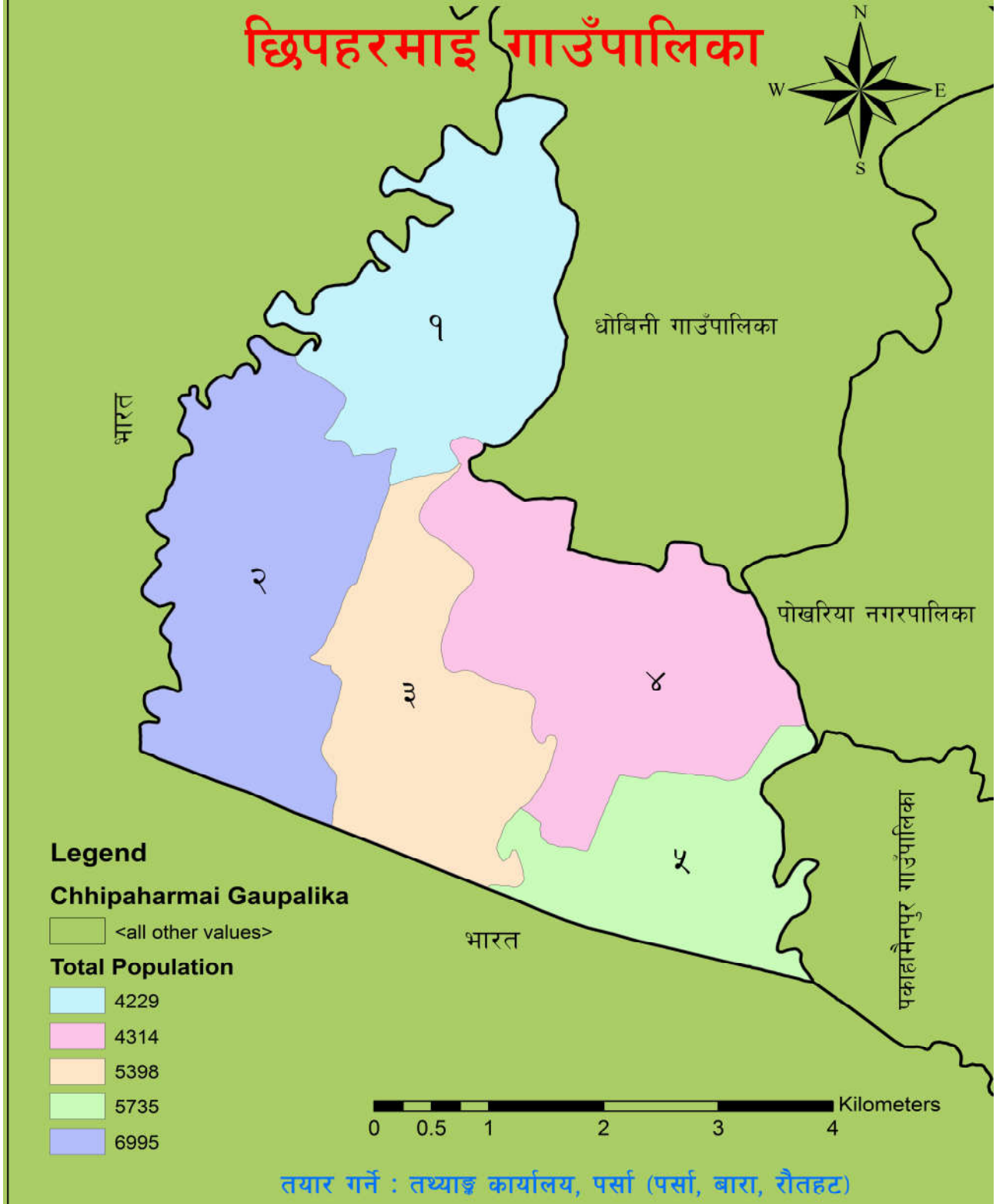
३. बिन्दवासिनी गाउँपालिका

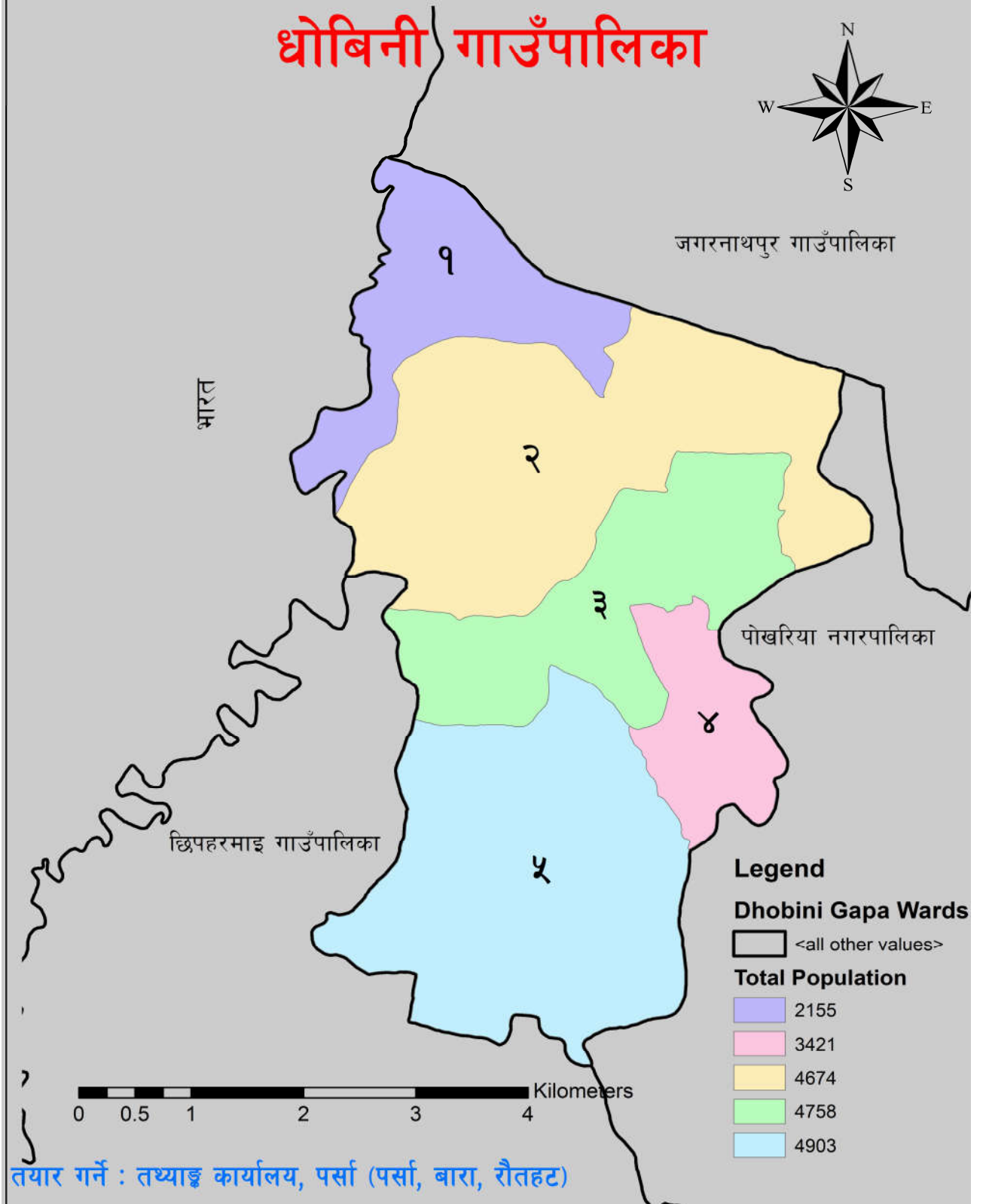
४. बीरगंज महानगरपालिका

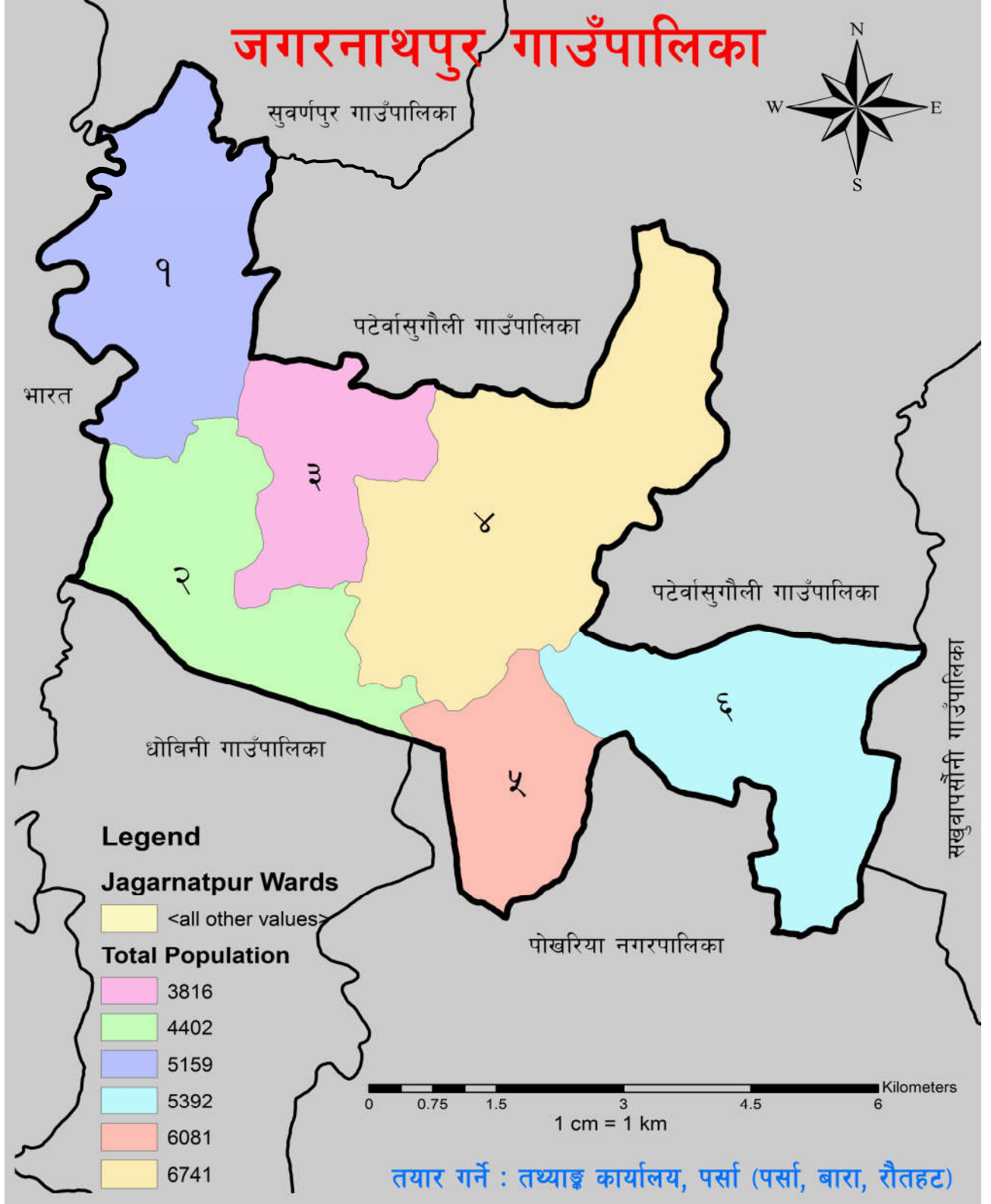
५. छिपहरमाइ गाउँपालिका

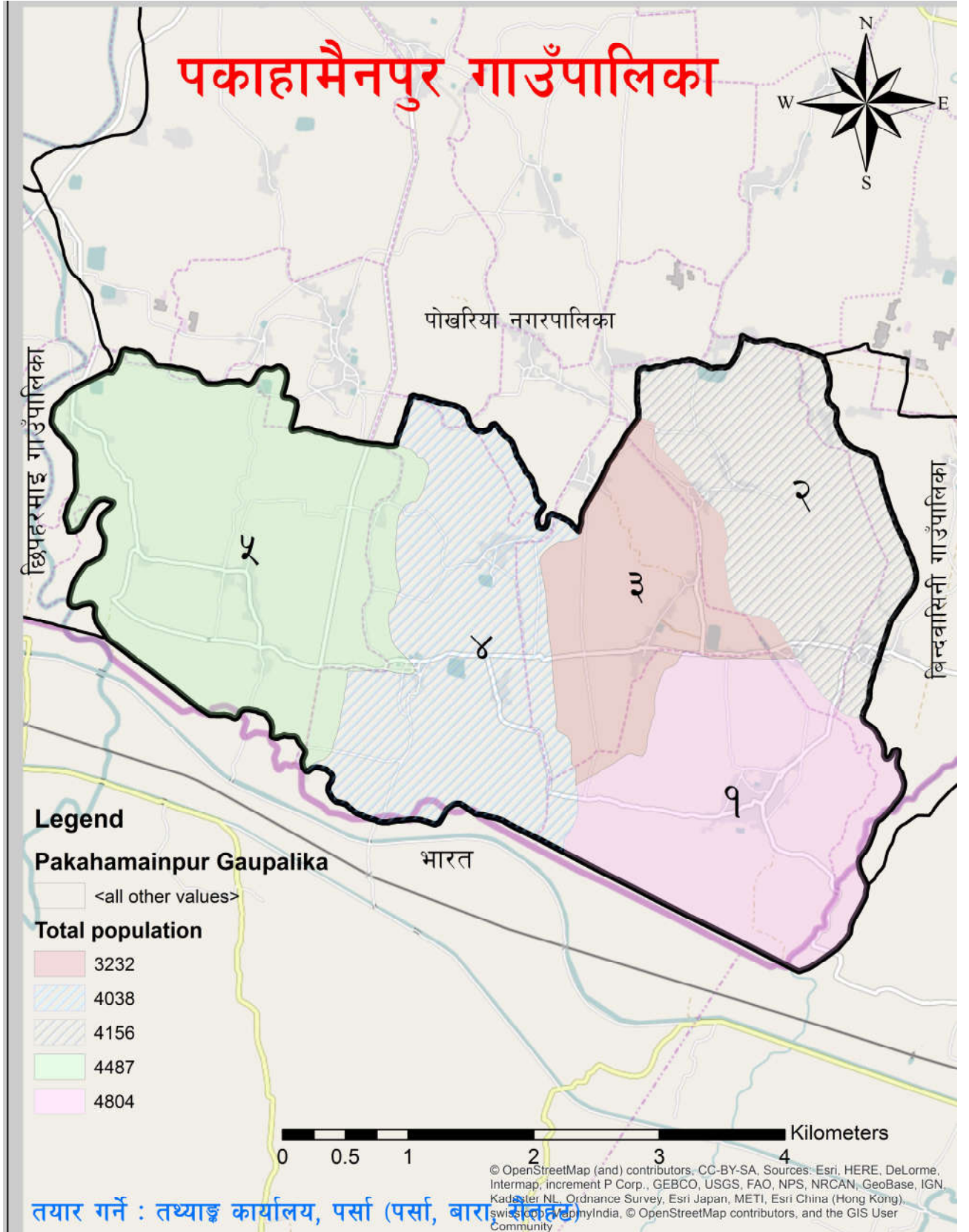
६. धोबिनी गाउँपालिका

७. जगरनाथपुर गाउँपालिका

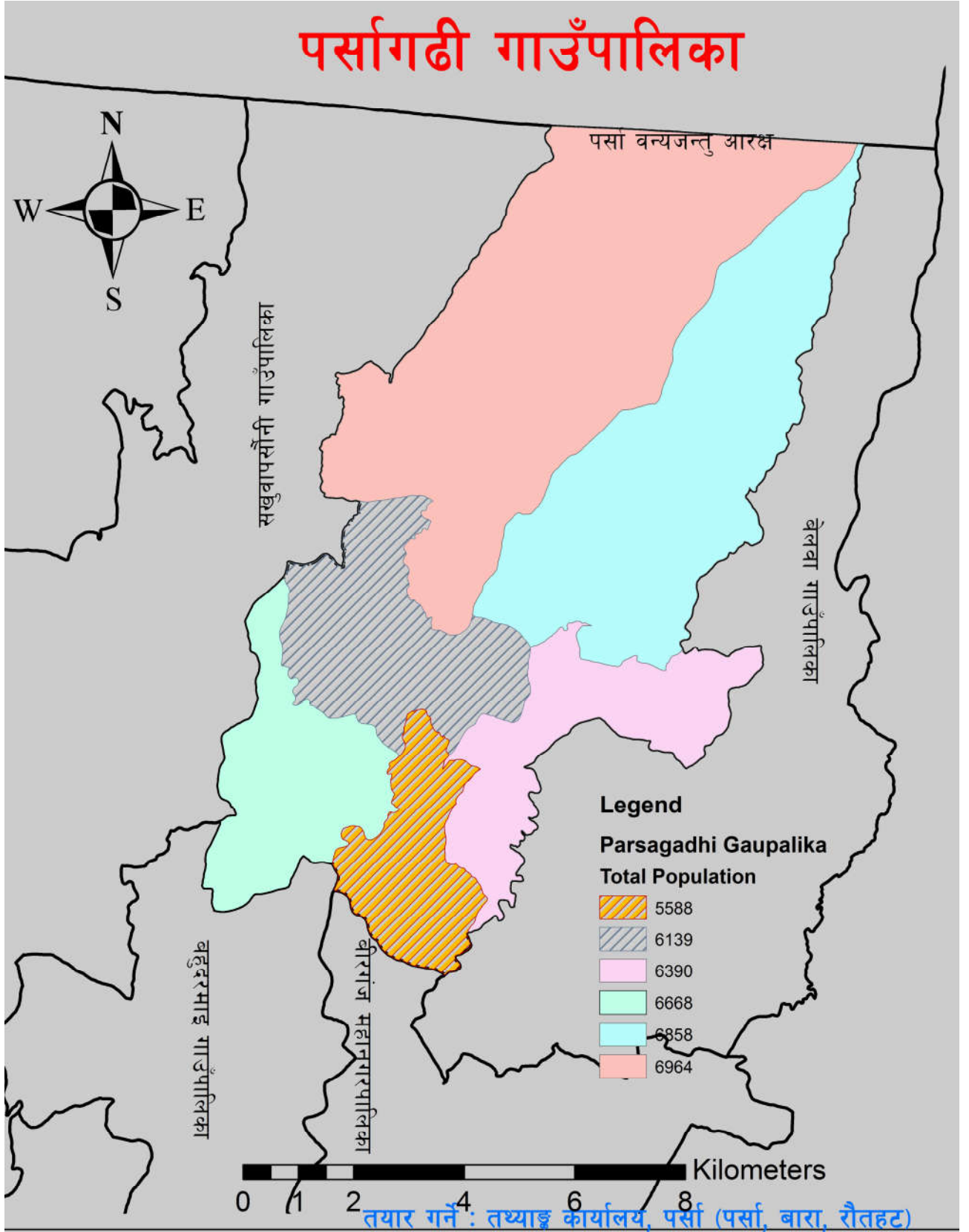

द. पकाहामैनपुर गाउँपालिका

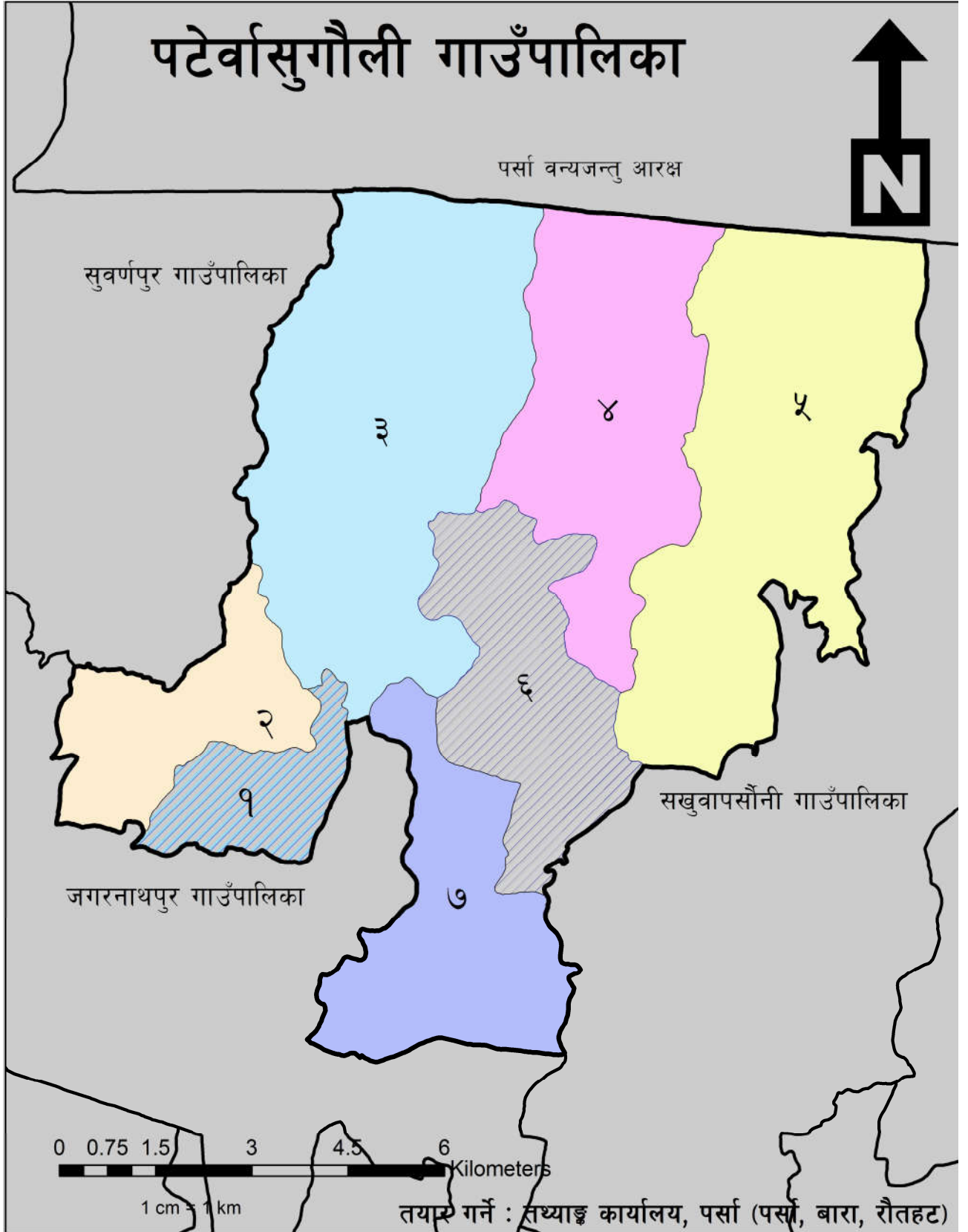

तयार गर्ने : तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बारा, बौतहट)

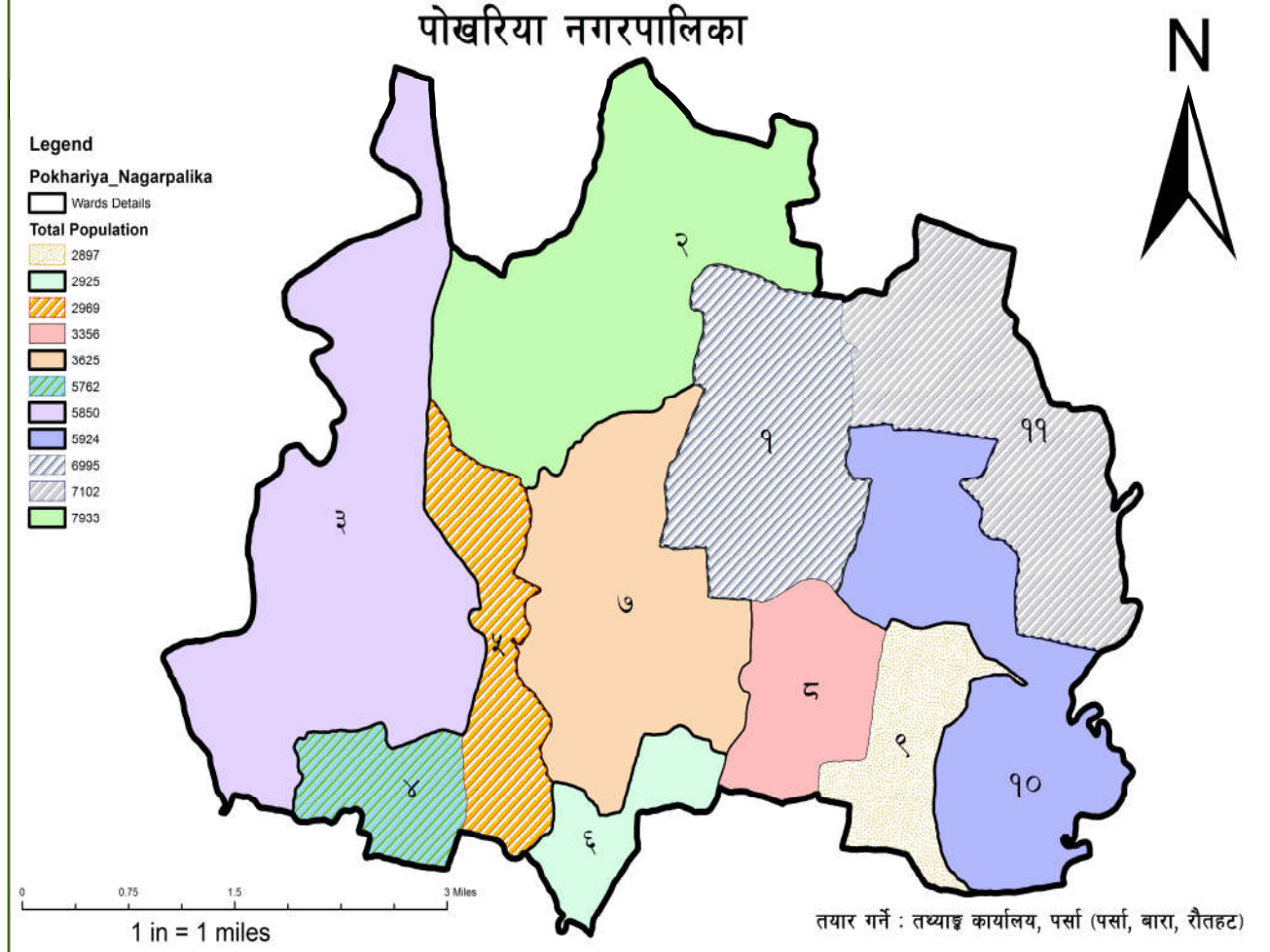
९. पर्सागढी गाउँपालिका

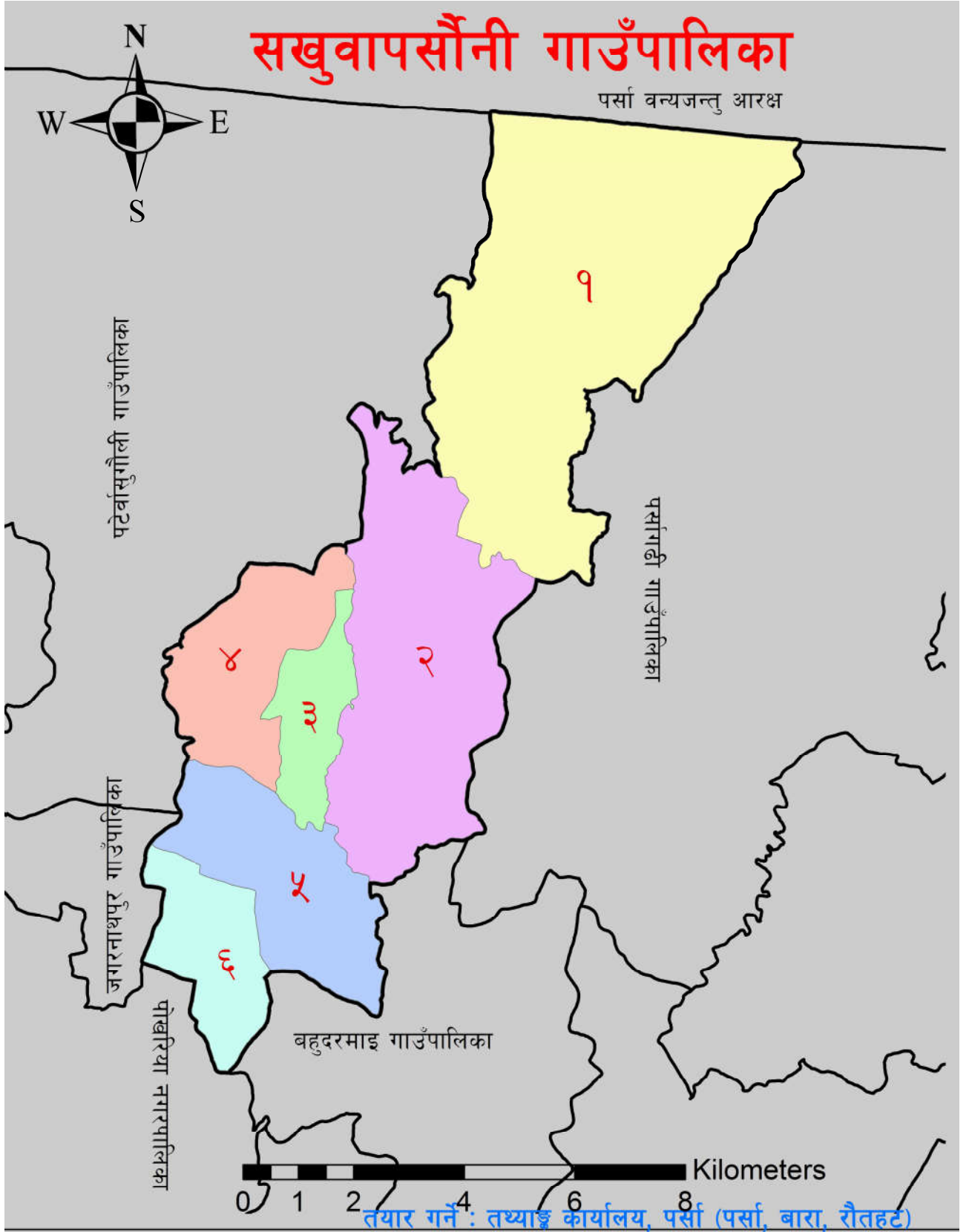
१०. पटेर्वासुगौली गाउँपालिका

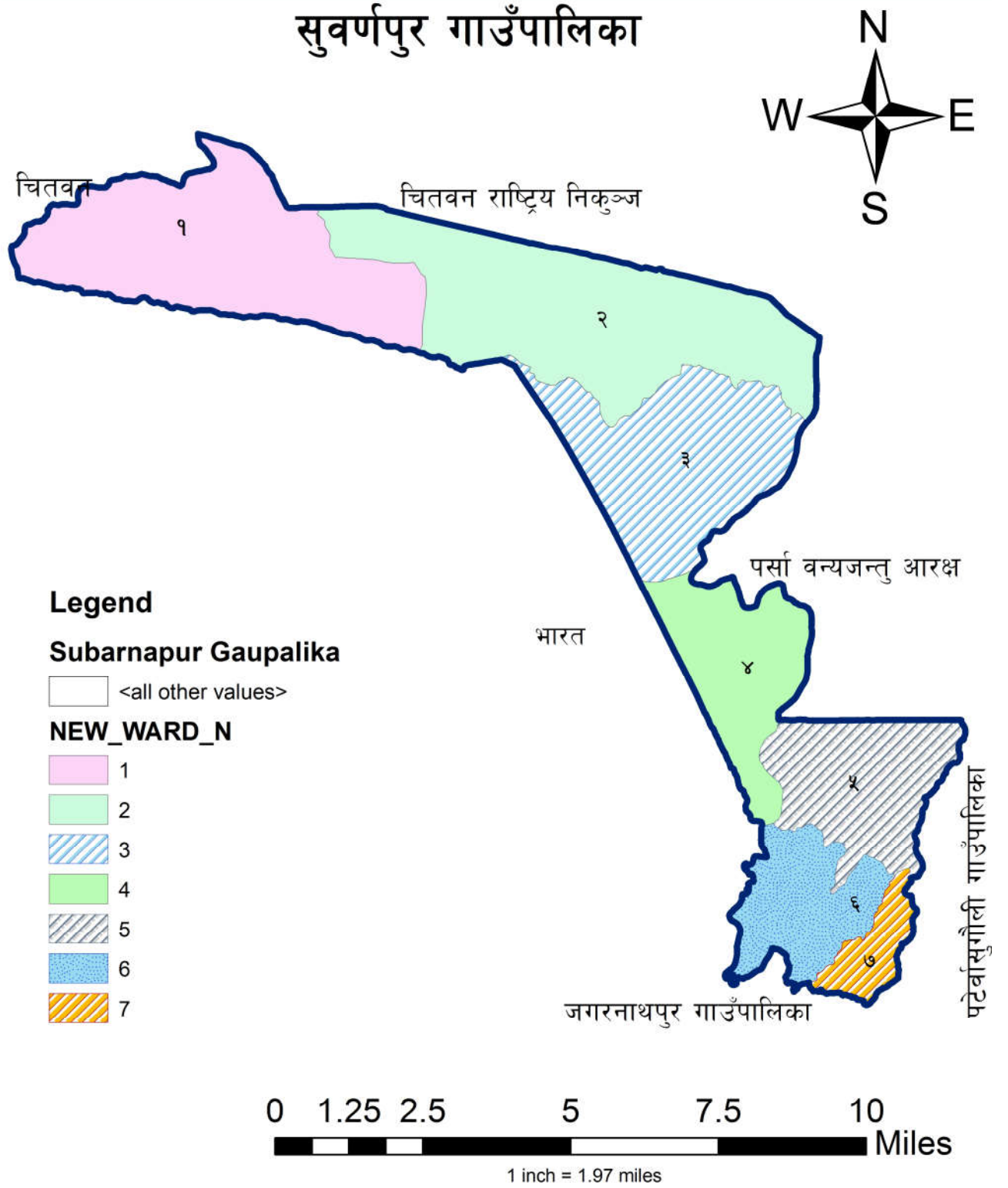
११. पोखरिया नगरपालिका

१२. सखुवापसौनी गाउँपालिका

१३. सुवर्णपुर गाउँपालिका

तयार गर्ने : तथ्याङ्क कार्यालय, पर्सा (पर्सा, बारा, रौतहट)

सन्दर्भ सामग्रीहरु

- १) जिल्ला वस्तुगत विवरण २०७१ , तथ्याङ्क कार्यालय पर्सा
- २) जिल्ला पार्श्वचित्र २०७० , जि.वि.स.पर्सा
- ३) वार्षिक जिल्ला विकास योजना आ.व. २०६९/७० तथा २०७०/७१, जि.स.स.पर्सा
- ४) वार्षिक जिल्ला विकास योजना आ.व. २०७३/७४, जि.स.स.पर्सा
- ५) वार्षिक प्रतिवेदन आ.व. २०६९/७० तथा २०७२/७३, जिल्ला कृषि विकास कार्यालय , पर्सा
- ६) वार्षिक प्रतिवेदन आ.व. २०७१/७२ तथा २०७२/७३, जिल्ला पशु सेवा कार्यालय , पर्सा
- ७) वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन आ.व.२०७२/७३, जिल्ला वन कार्यालय , पर्सा
- ८) वार्षिक प्रतिवेदन आ.व.२०७२/७३, जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय , पर्सा
- ९) वार्षिक प्रतिवेदन आ.व.२०७२/७३, महिला तथा बालबालिका कार्यालय , पर्सा
- १०) विभिन्न समयका राष्ट्रिय जनगणना ,औद्योगिक गणना , कृषि गणना , जिवनस्तर सर्वेक्षण , गरिवीको लघुक्षेत्र अनुमान २०६८ आदीका प्रतिवेदनहरु तथा website : www.cbs.gov.np ; केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग
- ११) Human development Report 2014 : UNDP NEPAL
- १२) Statistics of Strategic Road Network SSRN 2011/12 , Department Of Roads
- १३) निर्वाचन आयोग नेपाल,जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, पर्सा तथा Website : www.election.gov.np,
- १४) ENVIRONMENT STATISTICS OF NEPAL 2013 , के.त.वि.
- १५) <http://www.llrc.gov.np/>
- १६) प्रशिक्षार्थी विवरण पुस्तिका, घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय, पर्सा
- १७) www.ddcparsa.gov.np